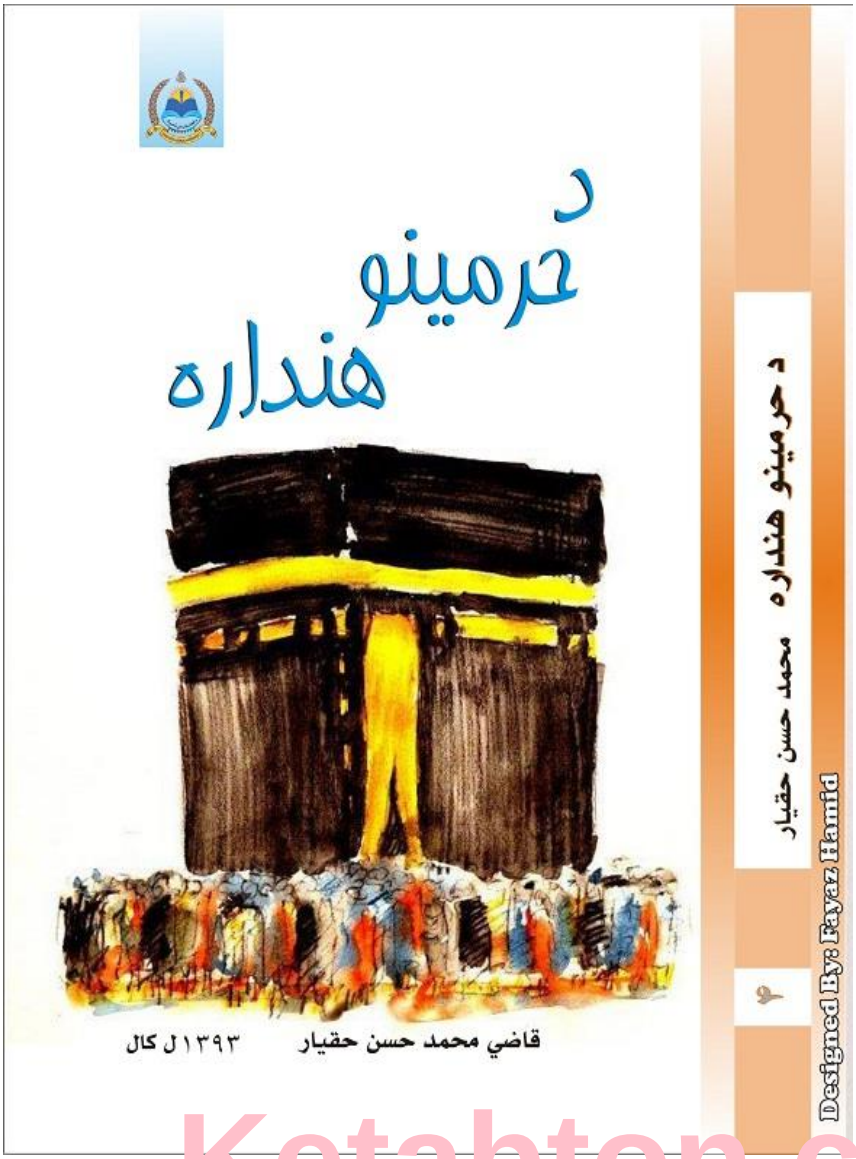

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرمینو هېنداره

www.melitamik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمدحسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : د حرمینو هېنداره
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
د خپرندوی شمېره: (۴)
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي څانګه
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ ل کال
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

د چاپ حقوق محفوظ دي

www.melitamuk.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

www.melitahrir.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خپلې مینې، مېرمنې او د ژوند ملګرې ته چې ژوند یې راته د سکون او اطمینان له خوږو ډک کړی او انشاء الله چې اخرت به مې هم د همدې په مرسته ښه وي.

حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

سرلیک مخ

منزل د ټولویودی خو سفر جداجدا..... ۱
د عزم جزم..... ۴
ترهوایي ډګره په ټکسي کې یواځې..... ۸
هرات که د افغانستان دوبی..... ۱۲
الانتظار اشد من القتل..... ۱۵
د یارانو بنډارونه..... ۲۲
مرمرین قبر..... ۲۴
ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو..... ۲۸
ارګ یا اختیارالدین کلا..... ۳۱
د یو انتظار پای او د بل پیل..... ۳۳
درې نیم ساعته ولاړه..... ۳۶
جدې ته الوت..... ۳۷
میقات..... ۴۰
په ژمي کې دوبی..... ۴۳
جده..... ۴۵
د ملک عبدالعزیزنړیوال هوایي ډګر..... ۴۷
د فیوضاتو بنار ته..... ۴۸
د وقار او پرتم بنار..... ۵۰
شهزاده ملنګ..... ۵۲
مکة المکرمة..... ۵۵

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکې جغرافیه او تاریخ..... ۵۲
د مکې مکرمې فضایل..... ۵۷
د حرم حدود..... ۶۰
حرم یا کعبه..... ۶۳
د کعبې تاریخ او ودانوونکي..... ۶۴
د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه..... ۶۸
د ملک فهد په وخت کې ۷۰
په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخریل..... ۷۲
صفا او مروه..... ۷۷
په مکه کې لومړی ورځ او دوستان..... ۸۴
سعودي له نېستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي..... ۸۶
د حرم حوښلی..... ۸۸
سعود کورنۍ او حرمین..... ۹۲
د ملک عبدالعزیز په پیرکې ۹۳
د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ ۹۵
بشپړوونکي کارونه ۹۷
د سعودي ستړي پراختیا دوهم پړاو..... ۹۸
د مرمر ډبرې ۱۰۱
تر مسجدالحرام لاندې سړک ۱۰۲
د سېلاب د اوبو چاره ۱۰۲
ایرکنډیشنر ۱۰۴
د مسجدالحرام دروازې..... ۱۰۵
د مسجدالحرام مناره ۱۰۷

www.melitabnik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بادغیسي درې شوطه طواف ۱۰۸
له ښځو سره بندارونه ۱۱۳
باب السلام که باب بني شیبه ۱۱۵
نهال اونفیسه ۱۱۲
زمزم ته بې صبري ۱۱۹
لومړی جمعه لومړی بیروبار ۱۲۱
په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج ۱۲۵
په حرم کې ملاوټ ۱۲۷
د خدای(ج) د کور غله ۱۲۸
د شرکت غله ۱۳۱
کعبه او بې ستري ۱۳۵
عملي حج ۱۳۹
د منی حکم او وخت ۱۴۲
د عرفات هېرحکمت ۱۴۵
د عرفات حکم ۱۵۳
نمره مسجد ۱۵۵
مزدلفه ۱۵۷
وادي محسر ۱۶۰
مشعرالحرام مسجد ۱۶۱
جمرات ۱۶۳
قرباني که سرګرداني ؟ ۱۶۵
البیک ۱۶۹
چاغي که ناروغي ۱۷۱

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سعودي مسافرۍ خوړلي ۱۷۲
د حج د وزیر دوه مخي ۱۷۵
بې خونده مېوې او لوړې بیې ۱۷۷
د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل ۱۷۹
په اوبو کې سجدې ۱۸۲
شرکت مکه که کبارې بازار ۱۸۳
له مینې رښتونی خوند ۱۸۴
حرا، د نوراو پلوشوغار ۱۸۵
د نیستمنۍ اوشتمنۍ مسابقه ۱۹۰
حجرالاسود ۱۹۲
تېلېفون ۱۹۹
حرم او جنازې ۲۰۱
نه پرېږدئ کار لري نه پرېږدئ غوسې کوي ۲۰۲
جنة المعلی ۲۰۴
ثور غار ۲۰۸
د حرم ترکار لاندې پراختیا ۲۱۳
د حرم خادمان او خدمات ۲۱۵
نیم یې ستا اونیم یې زما ۲۱۶
زمزم برج ۲۱۷
زمزم ۲۱۹
د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره سره هم نه کمېږي ۲۲۲
د حرم امامان ۲۲۳
متواګان ۲۲۵

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ۲۲۷
مفتیان او فتواګاني ۲۲۸
روغتیا ۲۲۸
هم سر لاړ او هم سرسر ۲۳۰
د مېړه او مېرمني مینه ۲۳۳
د حرم پاکي ۲۳۴
ببلابېلې لیدنې ۲۳۷
د حاجیانو ځینې بې نظمۍ ۲۴۲
ښځینه دوکاندارانې او سوالګر ۲۵۱
د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري ۲۵۴
له حدیبیې څخه احرام ۲۲۱
جعرانه که جغرافیه؟ ۲۲۲
شاهد ۲۲۴
د کعبې پوښ ۲۷۱
د ایرانیانو کودتا ۲۷۲
اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو ۲۷۳
د مولوي احمدي جګړه ۲۷۴
د مکي حرم کتابتون ۲۷۴
د حرم نقاشي ۲۷۵
حج ته هوایي او که دځمکې له لارې ؟ ۲۷۶
د جنوبي اسیا مکتب ۲۷۷
دابن لادن مسجد ۲۷۹
دریم مخلوق ۲۷۹

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې ۲۸
د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته ۲۸۲
د رنا او بریا په ښار کې ۲۸۴
صفه او ریاض الجنة ۲۸۶
د نبوي حرم پراختیا ۲۸۹
د جمال ښار ۲۹۲
جنة البقیع ۲۹۴
په مدني حرم کې جنازې ۲۹۸
پردېس کوربانه ۲۹۹
احزاب یاګڼ لښکریزه جګړه ۳۰۱
د احد ډګر ۳۱۰
له ډاکټر باز محمد ښادمن سره ۳۱۵
د سلمان فارسي بن ۳۱۶
د حضرت عثمان کوهي ۳۱۸
عجوه ۳۱۹
په مدینه منوره کې زمورږ هستوګنځی ۳۲۰
د نبوي حرم امامان ۳۲۱
د نبوي حرم کتابتون ۳۲۳
د مدیني بازار او هوا ۳۲۴
د حرم ځمکتلی ۳۲۸
د دیدن وروستۍ شېبې ۳۳۰
د شباکیا جریمه ۳۳۴
ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم ۳۳۷

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته..... ۳۳۹

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیل خبرې

دحرمینو څه ډول هېنداره ؟

ګومان کوم دنړۍ په تاریخ کې چې دکوم ځای اوکوم سفرډ پریون لیکونه لیکل شوی دی هغه ځای به د وحی دنزول او داسلام دمبارك دین دخپرېدوځایونه حرمین (مکه معظمه او مدینه منوره) وي لامل یې هم معلوم دی سپیځلی سفر اوسپیځلي ځایونه ،ددین دپیژندلو نښې او الهي شعائر او دې نښو سره داسلام دمبارك دین اوددې دین درسوونکي دالله داستازي حضرت محمد ص اوددې شمعې ددپتنګانو جلیل القدره صحابه ووترلې خاطرې.

له شك پرته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه نوموتو عالمانو ،ژورو اوژبورو قلموالو دحج یون لیکونه لیکلی او پخپله ژبه یې خپلې ټولنې او مینه والو ته وړاندې کړي دي.چې دحج او حرمینو له مینه والو سره یې ډېره مرسته کړې ده .

یونلیکونو لیکلو ته وخت هم نلرم اویونلیکونه ډېرهم شول نوځکه می څو هیوادونو ته خپل سفرونه پټ وساتل ، که په پښتو ژبه دحج کوم علمي ،بډای ،اوجامع یونلیك وای نومابه دحرمینو دکومې نوې هنداري اړتیا نه وه احساس کړې خو داسې زمزم مې ونه موندل چې دحرمینو دلیوالو داتنده خړوبه کړي . او له حرمینو سره بلدتیا یوه اړتیاده خصوصا دحرمینو زیارت کوونکیو ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو دیني فرائضو کې حج سخته او له ستونزو ډکه فریضه ده اوددې فریضې دښه اداکولو لپاره له حرمینو سره بلدتیا او دحج دشعائرو پېژندل ډېر ضرور دي،حج ته له روانېدلو وړاندې ما دحج دیونلیك اراده نه درلوده خوکله مې چې هلته دنظري او عملي حج ترمنځ کوم توپیر ولید او ومي لیدل چې حاجیان خصوصا افغان حاجیان ځومره دحج له مناسکوسره نابلده او یا بې پروادي، ځومره په مستحباتو پسې ګرځي اوواجبات اوآن فرائض ضایع کوي حرم ته له تللووړاندې دحرم او دحج دمناسکو دځایونو په اړه ذهني نقشه له عملي نقشې سره ځومره توپیرلري نو هوډ مې وکړ چې که دالله ج خوښه وه خپل ولس ته به دحج یو جامع ،هراړخیز علمي او عملي یونلیك اودحرمینو یوه رښه هنداره وړاندې کوم اوخپل ولس به له حرمینو سره ترخپله وسه بلدوم.

ولس مو ملامت ندی د اورېدلي او لیدلي ترمنځ تفاوت وي، اورېدلي کله دلیدلو په څېر وي، زما رشته شرعیات دي ، په مسجدکې به مې ترهدایې او شرح وقایې په کتابونو اوبیا په پوهنتون کې خو کوم لس څله په نظري توګه حج لوستی وی او دحج دمناسکو او مراسمویه اړه مې په ذهن کې پراخه نقشه جوړه کړې وه خوهلته ډېرځه زما د اټکل او ذهني نقشې سره سم نه و، ما دصفااو مروه دموقعیت اټکل یوډول کړی وخو هغه بل ډول و.زه هم ملامت نه وم دحج فقهي متون پخواني دي خو دحرمینو له پراختیاسره اوس هلته ډېربدلونونه راغلي دي پخوا صفااومروه له حرم څخه ۱۳۰متره لېری وخواوس یې ودانې شریکې دي ،پخوا دصفااومروه ترمنځ ناو(شېله) وه نن یې نښه هم نشته اوس دتیګو او اغزیو ځای قیمتي مرمرو نیولی دی، همدالامل وچې ومې پتییله داسې یونلیك وکښم چې هم پکې دحج مناسك او اماکن معرفی کړم ،اوهم دحج دځینو ضروري مراسمو فقهي احکام، هم په حرمینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپل لیدلي اواورېدلي له خلکوسره شریك کړم اوهم خپلو ورونو ته مشوري ورکړم او هغه متل عملي کړم چې د (ړومبي پل دوروستي پول دی)نو دهمدې لپاره مې وهڅه وکړه چې خپل محترم لوستونکي او دحرمینو مینه وال له ځان سره پخپل ټول سفراویون کې لاس نیولي وګرځوم ،خپل لیدلي پرې وویئم اوخپل اورېدلي پرې واورم.

سپېځلو حرمینو او دالله ج د کور خاطر هم دنړۍ په کچه دلومړي درجه مفسد هیواد دچارواکیود فسادمخه ونه نیول شوه او هلته یې هم د فساداو غلابویونو حاجیان او دحج پروسه اغیزمنه کړې ده. دې اړخ ته مې هم سر ورښکاره کړی دی.

هیله ده چې تاسو درنو لوستونکیو ته مې دحرمینو یو لویه ،رڼه ،هراړخیزه هنداره او دجمشید جام درکړی وي چې حرمین او دحج مراسم پکې ښه ولیدلی او ښه وځلولی شئ. نورنو د(برګ سبز تحفه دروېش) په مصداق داهنداره درسپارم خو په ټینګار سره هیله کوم چې که الله ج موحرمین نصیب کړل نو هلته هم راته دعاکوئ او که نه دلته مې دهرنېك عمل داداکولو پروخت له دعاهیر نکړئ. ځکه چې دمسلمان دعا دبل مسلمان لپاره مستجابه ده .

که دحرمینو دزیارت هیله مو رښتتونې اودزړه له تله وي نو هرومرو به ورځئ اوپردې رنجوبه مو سترګې تورېږي ځکه چې مادرته دعاکړې دي.

درناوی

محمدحسن حقیار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(منزل د ټولو یو دی خو سفر جدا جدا)

الحمدلله لومړی څه مې چې په کور او خپل چاپیریال کې زده کړي دي هغه بسم الله الرحمن الرحیم دی مور به مې چې راته مخ هم مینځه؛ نو په خوږه لهجه او ځانګړي ترنم به یې همدا بسم الله او تر ټولو سپېڅلې او درنه کلمه لااله الاالله محمدرسول الله زمزمه کول. په ناظره ډول دقرآن کریم له ختمولو وروسته مې چې پنج ګنج پیلاوه نو له : (کریما ببخشای برحال ما) نه وړاندې مې استاد (رب یسر ولاتعسر وتمم علی هذالکتاب بالخیر) دعارابانديې ولوسته اوخوځله یې راسره تکرار کړه . که په هرخومره تیاره او دوبړي ځای کې به روان وو نوله ځان سره به مو ورو- ورو بسم الله بسم الله ویله مورِ به چې دهرکار په پیل کې بسم الله او همدا دعا ولوسته نو داسې مو انګېرله چې دډاډ لوی غرموشاته ودربد. که له کوچنیتوبه مې همدا اموخت او عادت نه وای نو نن به ښایي ماهم له الله او بسم الله پرته لیکلي وای چې : ژوندټول سفر سفر دی، دځمکې پر سر ټول ساه لرونکي تل په حرکت کې دي،ټولو خپل سفر له یوه ټاکلي ټکي پیل کړی او په یوه ټاکلي ټکي یې پای ته رسوي، مخلوق مجبور دی، اکثره سفرونه دده په واک کې ندي ،نه یې پیل دده په واک کې دی اونه یې پای ،نه خپل مزل ټاکلی شي اونه منزل.

ځینې سفرونه لنډ او ځینې اوږده دي، په ځینوکې د انسان مجازي یا تشریعي خوښه شامله وي خو ځینې بیا په تکویني ډول پر انسان دده له خوښې پرته او بې له دې چې د سفر توښه برابره کړي تپل کېږي ، دسفر پیل، رباط او پرِاوونه به ببل وي، خو منزل یو دی، هر کاروان په پای کې اړ دی چې په همدې منزل کې یې د تل لپاره واړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په دې اوږده سفر او اوږده لار کې انسان ته ډېره کمه وخت ورکړل شوی دی، د نړۍ اوپینۍ (کاینات) په سلګونه میلیونیزکاله ژوند کې د انسان لسګونه کاله عمر په منګي کې څاڅکی دی، دا دواړه عمرونه هېڅ د پرتلې وړ ندي خو بیاهم انسان د اشرف المخلوق په توګه په پینۍ حکومت کوي او الله ج هغه سیاري چې عمر او حجم یې د انسان مېشتې کړې (ځمکې) په پرتله سلګونه ځله ډېر دی د یو نامرئي (نه لیدونکي) اونه حس کېدونکي ځواک (عقل) په واسطه دې کمزوري مخلوق ته تابع کړیدي.

له سیر او سیاحت سره مینه خو دانسان په فطرت کې نغښتې وي، هر انسان په طبعي توګه داتلوسه او لېوالتیا لري چې خپل چاپېرچل اوپه طبیعت کې موجودې پدیدې وپېژني، ویې وینې ،وچې او لمدې آن د شمسي نظام دټولو سیارو په اسرارو او رموزو وپوهېږي ،په طبعي او ماوراء الطبعي محسوساتواو ملموساتو محیط واوسي په ژوند کې د اضدادوپر فلسفه پوه شي.

خو د ځینو انسانانو په پرتله دا مینه او جذبه له ماسره ډېره وه ،زه چې کوچنی وم نو له هغه جېب خرڅ څخه به مې چې پلار به مې د ښوونځي او پوهنتون په وخت کې راکاوه،ذخېره کوله او بیابه د ښوونځي او پوهنتون په رخصتیوکې سیاحت ته تللم د کراچۍ ،کوټې ،لاهور،په شمول د پاکستان ټول ښارونه ،کشمېر،آن د ایران تر زاهدان پورې په هماغه وخت کې تللی یم، د سمندر لیدلوته مې تلوسه ډېره وه او دا هیله مې آن په هماغه کوچنیوالي کې په کراچۍ کې ښه ترسره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان له ازادۍ وروسته په افغانستان کې هم یا هوایي یا پر ځمکه ښه وګرځېدم ،له بدخشان پرته د هېواد ټول ولایات مې یا ټول یا په نسبي ډول ولیدل ،دافغانستان شمالي ګاونډیان اودسیمې ځینې هېوادونه مې هم یاله نږدې یاله لېرې ولیدل.

خوزه چې اوس کوم یونلیک تاسو درنو ته وړاندې کوم هغه د یو داسې مبارک او سپېڅلي سفر خاطرې او یادښتونه دي، چې هر مسلمان یې د زړه له کومې غواړي ،داسفر یې ارمان او د ژوند ستره هیله ده ،د هر مسلمان په زړه کې دا هیله وي چې کم تر کمه یو ځل خو د اسلام د مبآرک دین د نشئت ،ځوانۍ او خپرېدو ځایونه، د الله ج کور د افضل الخلایق او رحمت للعالمین، پیغمبر(ص) د خاپورو، کوچنیتوب، ځوانۍ مېنه او دهغه د هجرت ،دعوت ، د اسلام دبلوغ، سیاسي او دیني استحکام شاهده سیمه او داسلام د ستر پیغمبر مبارکه روضه ووینې.

دبل هر مسلمان په څېر زما په زړه کې هم داهیله په څپو وه ،کله به چې د حج وخت راغی نو دې مینې به بې تابه کړم زړه او روح به مې نا ارامه شو. ناستې او ولاړې به خوند نه راکاوه. خو خپل تش لاس مې دښمن اوددې سپېڅلې هیلې د تر سره کېدو پر وړاندې ستر خنډ وو، خو جوینده یابنده وي او بیا څوک چې داسې سپېڅلی غرض او له فیوضاتو ډکه الهي موخه ولري نو الله ج به ولې ورسره مرسته نه کوي، څوک چې الله ج غواړي نو له شک پرته الله ج هم ورسره ملګری وي، الله ج هم زما بې صبرۍ ته په کتلو زما ددې تندې د خړوبولو لپاره عملي امکانات برابر او خپلې پېرزوینې یې راباندې ولورولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عزم جزم

پـــس لـــه بنـــده دی داعـــزم
دخوشـــحال دخـــاطر جـــزم
يـــا نيـــولی مـــخ مکـــې تـــه
يـــا مغولـــو ســـره رزم

دخوشحال بابا داشعر مې سم زده ندی ممکن غلط کړی مې وي خو زما له لیکنې سره یې ربط یا داصولییینو په وینا ، ترجمة الباب دادی چې ما هم نور مکې ته دمخ کولو عزم (هوډ) جزم (پرېکنده) کړ.

که څه هم حج ته د نوم لیکلو او پچه اچولو وخت تېر او ډېره ناوخته وه ، لسـتونه پـوره او ظـاهراً د نويـو مراجعينـو پـر وړانـدې دروازې بنـدې وې، محترم مولوي عبدالسلام ضعيف ته مې وويل چې ښاغلي ملا عبدالحکيم منيب ته چې دامهـال د حج او اوقـافو وزارت مرسـتيال و سپارښـتنه وکړي چې که امکانات ور سره وي ماته دحج زمينه برابره کړي ، ښاغلي منيب زما پنځلس کلن ملګری هم دی او تر اوسه يې سره پالو ، خوزما ، نه پـوهېږم يـو ښه اوکه بد خوی دادی چې ځانته د څه شي په غوښتلو کې ډېر کم جرئتـه يـم ، خو ددوستانو لپاره دوستانوته په پوره ډاډ واسطه کېږم.

منيب صاحب يواځې زما نه، بلکې د ډېرو دوستانو پـه درد خوړلی او پـه هره ستونزه کې يې ورسره مرسته کړېده که څه هم د ملګرتيـا او پېژندګلوی په دې پنځلس کلنه موده کې مـا د ځـان پـه اړه د منيـب صـاحب منفـي ځـواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی اوربدلی خو ددې لپاره چې حج ته دتللو درسمي مراحلو وخت تېر و نو و مې نه غوښتل چې منیب صاحب په مخامخ ډول له ازموینې سره مخ کړم چې که امکانات ورسره نه وي نو مابه هم خفه کولی ونشي او خفه به وي،ما ویل راځه ضعیف صاحب ته د زړه حال ښه ویلی شي ، دحج او اوقافوله سرتمبه وزیر یوسف نیازي سره دده له نزاکت څخه هم خبر وم،منیب صاحب دټلیفون له لارې ضعیف صاحب ته وویل چې راویې لېږه زه خپل کوښښ کوم.

سبا دکابل پوهنتون پخوانی رئیس مولوي پیر محمد (روحاني) هم زما خواته زمونږ دفتر ته راغی د هغه هم له منیب صاحب سره کار و دواړه د حج او اوقافو وزارت ته د منیب صاحب د فتر ته لاړو ،له روغبړ او سلام څخه وروسته یې ماته وویل چې ولې ما او تا نه پېژندل چې ضعیف صاحب ته دې زحمت ورکړ؟ کله چې ما خپله د زړه خبره ورته وکړه سړی مسکی شو ویې ویل زه به ډېر کوښښ وکړم چې تاته چانس برابر کړم ،هغه وویل د حکومت دېرش زره سهمیه پوره ده خو سعودي ،افغان حکومت ته د پنځو زرو نورو حاجیانو سهمیه ورکړېده حکومت هم د قرعې له مخې دا حاجیان پر خصوصي سکتور یا شرکتونو وېشلي دي دلته که کوم چانس وي لومړی به تا ورمعرفي کړو.منیب صاحب په خپل سکرتر سپین کاغذ راوغوښت ، کاغذ یې ماته راکړ چې دوزارت په نوم یوه عریضه ولیکم ماهم وزارت ته د حج عریضه ولیکله او لاسلیک مې کړه منیب صاحب اړوندې شعبې ته د اصولي اجرائاتو لپاره ولېږله د اړوندې څانګې مشر ته یې ډېره سپارښتنه وکړه ،په تاکید یې ورته وویل چې ماته کوم اصولي لاره برابره کړي له شرکتونو سره د ارتباط مسؤول ډاډ راکړ چې دی به وګوري له کوم شرکت سره امکانات شته چې ما ورمعرفي کړي، درې ورځې وروسته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټېلیفون خبر راکړ چې د سیرو سفر بامیان په نوم له یوه شرکت سره یې خبرې کړي هغوی ورته ویلي چې د یوتن امکانات لري هغه، همدا راز راته وویل چې ددې شرکت مسؤولین ورسره ناست دي، له مایې وغوښتل چې دفتر ته ورشم چې له دې مسؤولینو سره مې پېژندګلوي وکړي، کله چې دفتر ته ورغللم د شرکت یو تن مسؤول چې ډېره او برېت یې تازه خرېیلي وو له ما د ځای پوښتنه وکړه کله یې چې له ما ننګرهار واوربدل نو د وزارت د شرکتونو د مدیریت له مشر سره یې جنجال پیل کړ چې زمونږ سهمیه د هرات او بادغیس ده که مونږ د ننګرهار حاجي ته هم سهم ورکړو نو له نیوکو سره مخ کېږو او د هرات خلک هم خفه کېږي بل داچې دی پښتون دی او زمونږ او زمونږ د حاجیانو ژبه فارسي ده، دی به زمونږ او مونږ به دده په خبره نه پوهېږو له یوبل سره به په ستونزو اخته یو ، دی ولې د ننګرهار په سهمیه کې نه ته ..... دې ته ورته پلمې یې کتار کړې په داسې حال کې چې وروسته ماولیدل له دوی سره څلېرویشت تنه دکابل او آن دلوګر کسان تللي و .خو مدیر چې خپله هم دري ژبی و او ما ورسره مخامخ او په ټېلیفون څو ځله خبرې کړې وې ورته وویل چې دده فارسي تر ما او تا قوي او ښه ده د شرکت مدیر سید نصیر د کابل د چهار دهي او مرستیال یې حاجي عبدالله د بامیانو اوسېدونکی وو ، حاجي عجب شاه ورته وویل چې حقیار ديني عالم دی کله کله یې په تلوېزیون وینم چې ديني مسائل هم بیانوي دی به ښه درته په درد وخوري ، ده چې زما په اړه د ديني عالم جمله واوربده نو نور هم وارخطا شو ، جنجال او غالمغال یې ډېر کړ رنګ یې واوښت زه حیران شوم چې دوی ولې زما له تللو سره دومره جدي مخالفت کوي، ښایي عجب شاه به یې په لامل پوه وو خو زه وروسته او په تدریجي ډول ددوی د مخالفت پر عواملو پوه شوم چې پخپل ځای کې به یې پر بحث وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددوی غالمغال او په رسمي شعبه کې دومره بې نزاکتۍ زه هم بې حوصلې کړم عجب شاه ته مې وویل نور ټینګار پرې مه کوه، له دې بې نزاکتو سره زه هم نه ځم، دوی ته مې په غوسه وویل چې تاسو فارسي په کورکې زده کړې او ماپه کابل ښارکې د ژوند ترځنګ د فارسي نظم ګڼ کتابونه هم لوستي ، دوه کاله په هرات کې عمومي رئیس وم، چې غور ،بادغیس ،هرات ،فراه او نیمروز ټول زما اړوند و ، هلته له ماسره ژبارن نه وو، لسګونه فارسي مقالې او شعرونه لرم،زما پټکو دوی لږ ارام کړل زه را پاڅېدم خو حاجي عجب شاه ببرته کښولم،دوی ته یې وویل چې په نیمه نه پوهېږئ د وزارت نیم چارواکي دده ملګري ،ټولګیوال او شناخته دي،احترام ورته لري،تاسې بله لار نلرئ.

ماته هم رسماً مشرانو را پېژندلی دی له بل چا سره ځای نشته دنورو شرکتونو لستونه راغلي او مهرشوي هم دي ،یوائې له تاسو سره ځای شته دی ، کله چې دوی له چارواکیو سره زما د بلدتیا او ملګرتیا خبر او د حاجي عجب شا سپینې خبرې واورېدې نو یخې اوبه پرې تویې شوې، په اتومات ډول یې حرکات او لهجه بدل شول : (دازمونږ دسر سترګې دی ان شاء الله مونږبه یې هم و نازوو او درناوی به یې وکړو ماته یې مخ را واړوه (استاد جان مونږ همدایوه ورځ لرو همدا نن باید پنځلس قطعې عکسونه ،تذکره او پیسې مونږ ته وسپارې تاته بانک ته د تللو زحمت نه درکوو ، زمونږ منشي به دې پیسې بانک کې تحویل کړي، او رسید به درته واخلي).

دخپل ټېلیفون نمبر او ددفتر ادرس یې راکړ، زما عکسونه او تذکره راسره په کمپیوټر کې وو خپل همکار رفیع الله روشن ته مې ټېلیفون وکړ چې عکسونه او تذکره مې پرنټ کړي زه پیسو پسې لاړم په همدې ورځ ما سپښین مې تذکره عکسونه او پیسې ورکړې، د پیسو رسید مې تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سید نصیر راته وویل چې زمورږ ټېلیفون ته په تمه اوسه ،له روانېدلو دري ورځې وړاندې درته ټېلیفون کوم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهوایي ډګره په ټکسي کې یواځې

د ۲۰۱۰ زېږدیزکال داکتوبر نهه و یشتمه چې د ۱۳۸۹ هـ لمریز د لړم له پنځلسمې سره یې سمون درلود ، د پنجشنبې ماښام و له تایمنیو دکابل په لوېدیځ کمپنۍ کې خپل کور ته روان وم چې ټېلیفون مې وشرنګېد ، له اورم سره جوخت مې له هغې خوا د سید نصیر غږ واورېد ،موټر مې دسړک غاړې ته کړ، له سلام او روغبړ وروسته یې راته وویل چې دشنبې په ورځ لس بجې له هراته سعودي ته زموږ الوت دی او سحر اوه بجې باید په هوایي ډګر کې واوسو نو ته باید سبا (جمعه) هرات ته ځان ورسوې، ما ورته وویل تا خوله ماسره ژمنه کړې وه چې له روانېدلو به دې دري ورځې وړاندې خبروم زه خو اوس سفر ته هېڅ چمتووالی نلرم، سودامې نده کړې ، کارونه مې ګډوډ دي.بل داچې که زه سباته هرات ته ټکټ ونه مومم نو څنګه به کوم خو هغه همدا خبره کوله چې کام آیر راته د شنبې ورځ ټاکلې او ماته یې هم همدا څو دقیقې وړاندې خبر راکړی دی، بله چاره نلرو ما تردې دمه حج ته دتللو په اړه له خپل پرېکنده تصمیم څخه له خپلې مېرمنې پرته نورهېڅوک هم نه و خبرکړي ځکه چې نه مې غوښتل د نورو په ځېرد موټروکتار راپسې وي،لسګونه دوستان له کاره وباسم او آن تر هوایي ډګره مې بدرګه کړي،ما غوښتل که ممکنه وي چې په تللومې له خپلې کورنۍ پرته نور هېڅوک هم خبر نشي، له دې کاره مې څو موخې وې : نه مې غوښتل چې په عبادت کې مې ریا راشي.

رسول الله (ص) فرمایي: چې الله(ج) هغه عبادت نه منې چې ان د ذرې په اندازه ریا هم پکې وي، ددوستانو له کاره وېستل ،زما تر رخصتولو پورې انتظار ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل په یخنۍ کې دلته څو شپې کول، د بې ځایه لګښت مخنیوی ، ددې ناسم دود مخنیوی چې حاجي باید هرو مرو دموټرو په کاروان بدرګه او رخصت کړل شي.

ما غوښتل چې زما عبادت او سفر باید یواځې او یواځې دالله(ج) د رضا او خوښۍ لپاره وي، زه د حاجیانو ددرناوي او احترام مخالف نه یم ،د هر نېک عمل هر کلی او تشویق نېک کار دی، هر نېک کار او نېک عمله شخص محترم او دستاینې وړ دی،خو په افغانستان کې چې دې دود کومه افراطي او ریایي بڼه خپله کړېده واقعاً د غندنې وړ او نا روا کار دی،دا ناسمه سیالي ده چې د اسلامي ټولنې لپاره هر اړخیز زیانونه لري.

زما له روانېدلویوه اونۍ وړاندې زما ، ماما حبیب الرحمن استاد له جلال اباد څخه حج ته ته، ما ورته وویل چې ډېر دوستان به نه په تکلیفوو ، زه به دې کابل ته ورسوم او ترڅو چې له عیدګاه څخه هوایي ډګر ته روانېږې . زه به درسره یم هغه هم راسره ومنله ،ما خپل موټر ګلپوش هم نکړ، دهغه سامان مو د جلالاباد په قصبه کې د هغه له کور څخه په موټر کې ور واچاوه له کوره څخه یواځې څلور تنه را ووتو مور د سره رود ولسوالۍ اړوند دنظرآباد په کلي کې چې دکابل جلا لآباد پر لویه لار ه پروت او زمور خپل کلی دی ، باید په یوه ختم کې ګډون کړی وای ،کله چې دوستان زمور له قصد څخه خبر شول نو مخالفت یې وښود ،(ولې حبیب الرحمن خو بې څوکه ندی،چې یواځې به ځي، یوه ورځ دې ورسره له کاره ووځو ،حج خو هره ورځ نه وي ، زما شرعي استدلال ددوی د منطق او کلیوال استدلال په مخ کې چانه اوربده ،لکه غریب ملا ، چامې په اذان لمونځ هم ونکړ، ساعت وروسته چې کابل ته روان شو ، نو پنځوموټرو حرکت وکړ چې یوګلپوش موټر هم پکې و.ماما مې هم هغوی همدې موټر ته کش کړ. له ماسره په موټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زمونږ بل ماما نصرالله ناست وو ، پدې وخت کې زما د حج کار هم یقیني شوی وو ما هغه خبر نکړ خوورته و مې ویل چې که الله ج په حج کې زما نصیب هم کړ نو وبه ګورې چې هوایي ډګر ته به یواځې لاړشم، کله چې له حج څخه راستون شوم نو زمونږ په ختم کې هغه هم ګډون وکړ په خندا یې راته زما خبره رایاده کړه ویل یې ستا خو په دې خبره کې چل وو ،زه هسې پوهـ نشوم ،ته خو رښتیا پټ لاړې او پټ راغلې.

له سید نصیر سره له ټېلیفوني خبرو وروسته مې لومړی خپل پلار ته ټېلیفون وکړ، هغه په همدې ورځو کې دیخنی له امله له کابل څخه جلا ل اباد ته تللی وو ،له سلام وروسته مې ترې وغوښتل چې سبا کابل ته راشي ،هغه راته وویل چې یوخو ،له کابل څخه اوس راغلی یم او بل یخ دی څه مې کوې؟ اخر اړشوم چې ورته حال ووایم خو دا شرط مې پرې کېښود چې د ورونو په شمول به مې هېڅوک هم نه خبروې ځکه چې په راتللو په تکلیف کېږي، دوهم ټېلیفون مې معلم میرعثمان ته وکړ ،میرعثمان زما سکه کشری ماما او ملګری دی، کـه څـه هـم رانـه مشـر دی خـو مـاددە مشـري هېڅکله هم په رسمیت نده پېژندلې ،تل دهمزولو په څېرتو کې کوو ،چې کوچنی وم هر وخت یې را څملولم ،کله کله به یې وار اوګـوذار هم راباندې کاوه ، بده لا داچې کله کله مې د مېرمن ،بچیانو او ملګرو پروړاندې اوس هم راباندې وار کوي او اوس چې دلمسیانو خاوند دی هم له خپل عـادت او شوخی څخه ندی اوښتی، خواوس پرې زه قوي یم ،ډېر راتـه ګران دی نـو مورې هم دامهال په کابل کې و ،ده ته مې له وېرې ټېلیفون وکړ مـا ویـل وروسته خو خبرېږي ،بیابه په غوسه وي،هغه هم دشپې زمونږ کورته راغی .

دجمعې په ورځ راته ډېر کارونه پر غاړه وو ،د اخبار د ډیزاین چک کول، دټېلیفون دنمبرو کتابچه مې زړه شوې وه ،نمبرې او نومونه راتـه رفیع الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

(روشن) او امیرزېب (درانی) پخواکمپوزکړي وو دا باید په جېبي بڼه ډیزاین، صحافت او کلک پوخ ورکړل شوی وای، سفري بیک ،داحرام څادرونه،چپړي،او دسفرنور لوازم مې یوهم نه وو او په بازارکې یې پېرل غوښتل تر ټولو مهمه داچې ما باید په همدې ورځ هرات ته هوایي ټکټ موندلی اونن مې هرات ته هم ځان رسولی وای.

د جمعې په ورځ سحر مې په کور کې چای وڅښه ،ماما مې ډېر اصرار وکړچې تر هوایي ډګره مې ملګرتیا وکړي خو ما ورسره ونه منله او خپل کارته مې رخصت کړ.

لومړی د محاذ دفتر ته ولاړم خپل ملګري قاضي نورحسن (بدوي) چې دامهال دشمشاد تلویزیون ددیني خپرونو مسوول و او خپل زوی طارق ته مې د سودا لست ورکړ هغوی مې سودا پسې ولېږل او زه وزیر اکبر خان ته ولاړم، له څه شېبه ګرځېدو وروسته مې په پنځه سوه افغانیو لوړې بیې (۴۵۰۰) افغانیو د پامیر هوایي شرکت د غرمې ددولسو بجو دالوتنې ټکټ تر لاسه کړ، دکابل د هوایي ډګر داصولو له مخې زه باید لس بجې له خپل سامان سره په هوایي ډګر کې حاضر وای ، له وزیر اکبرخان څخه تایمنو ته لاړم ددولس مخه اخبار د محتوی او ډیزاین کتل او سمول هم اسانه کار ندی.

زما له نصیبه زما تکړه مرستندوی او ښې لاس رفیع الله (روشن) هم د جمعې په رخصتی د پنجشنې په ورځ مازیګر کور(لغمان)ته روان شوی و.

پاوکم یوولس بجې وې چې د اخبار له کاره اوزګار شوم او دټېلیفون کتابچه مې هم چمتو شوې وه .له تایمنیو په نوي سړک دهوایي ډګر هغه سړک ته ووتم چې دا ډګر له تایمنیو او بالاخره له کانټینینټل هوټل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننبلوي، دجمعې ورځ وه بیروبار هم کم و په لس دقیقوکې هوایي ډګر ته ورسېدم خو قاضي بدوي صاحب او طارق لا نه وو را رسېدلي، په ټېلیفون یې ډاډ راکړ چې هغوی هم را نږدې دي، دوه دقیقې تېرې نه وې چې له ټکسي رابښکته شول، دهوایي ډګر په څلور لارې کې مې ترې بیک واخست له دواړو سره مې خدای پامانې وکړه طارق ژړغونی شو ،نږدې وه چې زما زړه هم نرۍ کړي خو ژر مې مخ واړوه پر لاره څوځایه زه او بیک دواړه تالاشي شوخو چې کله به مؤظفینودکورنې پرواز (الوت) خبرله ما واوربده نو تالاشي به یې سسته کړه.

هرات که د افغانستان دوبی

ما په هرات کې خپل یوه ملګري غلام حبیب سیفي ته ټېلیفون وکړ او هرات ته مې له خپل تګ څخه خبر کړل ،هغه د الوت او هلته د وررسېدلو وخت وپوښتل خوله بده مرغه نه د افغانستان دولتي الوتکې اونه هم د خصوصي شرکتونو الوتکې په خپل وخت الوځي ،موږ هم پوره یو ساعت وځنډېدو یوه بجه الوتکه والوته او دوه بجې په هرات کې کښاسته.

په الوتکه کې مسافروته یواځې یو کوچنی بوتل اوبه ورکړل شوې او بس، دخوړو او شربتونو درک هم نه وو.

دسفر دومره نږدې واټن ،دومره لوړه کرایه او دمسافرو په اړه دومره بې اعتنایي واقعاً سړي ته شهر ناپرسان وریادوي.

کله چې له ترمینل څخه ووتم ګورم چې څلورتنه ملګري راته ولاړ دي چې دریویې یوله بل سره نه پېژندل حیران شوم چې دانور چا خبر کړي وو ډېر مې راټینګ کړل خو حال یې راته ونه ویلې ، له سلام او روغبړ وروسته غلام حبیب

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیفي له هغو نورو وړاندې شو زما بیک یې له هغه موټر څخه را واخست،چې کارګوله الوتکې بهر لېږدوي، او د خپلې سپینې کرولا شاته سپټ کې یې کېښود.

هغو نورو ملګرو په ټینګه ورته وویل چې دی به زمونږ سره لاړشي،خوخدای ج دې هر مسلمان د غلام حبیب له ضد څخه ساتي.

د غلام حبیب دوی کوردهرات ښار په زړه کې ارګ ته نږدې د خرقې د جامع مسجد څنګ کې دی، داهغه مسجد دی چې دطالبانو په وخت کې داکثرو کتونکیوپه باور ایراني استخباراتو ،یواځینی سني لوی عالم ملا موسی پکې شهید کړ،ملا موسی په ایران کې د سنیانودحقوقو غوښتونکی و په همدې جرم !!ایران هغه فرار او بالاخره همدلته په داسې حال کې شهید کړ چې د جمعې له لمانځه راووت.

دغلام حبیب دوی په کورکې له چای څښلو وروسته په پاتې سودا پسې ووتو له سودا وروسته د ازادۍ باغ ،ملت پارک،دصفرتخت ،دحضرت مولنا عبدالرحمن جامي، امام فخرالدین رازي،ګوهرشاد بېګم او دحضرت خواجه عبدالله انصاري زیارتونو ته لاړو ،دمابنام لمونځ مو په تخت صفرکې وکړ اوماسخوتن کورته لاړو.

هرات د افغانستان له اداري واحدونو څخه لومړی درجه واحددی او دقانون له مخې پر نورولومړی درجه ولایاتو کوم فوق العاده لوړتیا او امتیاز نلري.خوکه څوک هرات د افغانستان له نورولومړی درجه ولایاتوسره پرتله کړي نو حیران به شي ، هرات دومره پرمخ تللی او دومره کار ورته شوی چې اصلاًځوک پرې د افغانستان دیوې برخې باور نشي کولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې پارکونوکې ډول ډول ګلان او نور د تفرېح وسایل ،هغه هم لویانو ته ښه اوکوچنیانوته ښه ،لوی حوضونه ،فامیلي مېلې دخلکو پام ځانته اړوي، غلام حبیب راته وویل چې دلته خلک له خپلو کورنیوسره راځي د شپې تر دوه بجو ښځې او نارینه مېله کوي.

په دې ورځ هم سلګونه ښځې او انجونې راغلې وې هراتی انجونې د ایران په تقلید چل کوي ، ددوی کورنۍ جامه دومره تنګه او نازکه وي چې ځینو ته یې اروپاییان هم نه رسېږي پتلون اوکوبای هم اغوندي، خوچې کله بهرځي نوبیا پرې لوی څادر واغوندي، داجامه پټه کړي ته به وایي چې خیر او خیریت دی اودرنه جامه یې پر تن ده.

دهرات ښار سړکونه دوطرفه اوښه لوی دي،په ټول ښار کې خام سړک نه لیدل کېږي ،آن لېرو ولسوالیو ته هم څلېرویشت ساعته برېښنا تللې ده ،په سلګونو فابریکې پکې فعالې اوخلک پکې بوخت دي.

هرات نن د افغانستان ستر سوداګریزاو صنعتي ښار دی،په هرات کې دېیا رغونې دا کارونه اسماعیل خان په هماغه وخت کې کړېدي چې دلته په ننګرهار کې حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد والیان وو ،دهرات په ودانولوکې هم د ګمرک او ولایت عوایدکارول شوي او د حاجي عبدالقدیر اوحاجي دین محمد په واک کې هم ترهرات مهم ګمرک اوولایت و.

په ننګرهار کې ددوی د حاکمیت پرمهال ډېرکم کاروشو چې له هرات سره هېڅ دپرتلې وړ ندی خوپه هرات ښارکې د اسماعیل خان په واکمنۍ کې یوانچ سرک هم خام پاتې نشو ، دلته نو د الفت صاحب شعر دانسان سترګوته نېغ ودرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرتفاوت دی په انسان کې دمعنی په لحاظ
واړه لګیادي ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

داچې په ننګرهار کی ولی کار ونشو ،چا ونکړ. مهم او دیاد ورځنډونه کوم و ، اوایا داځنډونه له منځه تلل او که نه ، ولس ددې خنډونو مقابله کولی شوه او که نه ،له ولس څخه ددې خنډونو دمخنیوی لپاره ولې مرسته ونه غوښتل شوه،هرات ولی جوړ پاتې اوننګرهارچور شو... ښایي حاجی صاحب دین محمد یې چې یو دروند اوولسی مشردی دیوې لیکنې په ترڅ کې ځواب ووایي . داچې د حاجی صاحب دین محمد اوحاجی عبدالقدیر دولایت پرمهال ولی ننګرهارته کافي خدمت ونشو په دې اړه له ننګرهاریانوسره څه اند ښنې شته او څومره چې زه خبر یم له حاجی صاحب دین محمد سره کافی دلایل شته اواوس یې لیکوالی ته هم مخه کړې ده، ښه قلم هم لري ښایي دخپلو خاطرو لیکلوپه ترڅ کې دې اند ښنو ته هم ځواب ووایي.

الانتظار اشد من القتل

دشپې مې سیدنصیر هرات ته له رارسېدو خبر کړ،هغه راته دمحمدعارف په نوم ددوی دیوه شریک دګرځنده ټېلیفون نمبر راکړ محمد عارف ته مې ټېلیفون وکړ هغه راته ادرس راکړ ویل یې سبااته بجې دفتر ته راشه ،سبا چې کله ددفتر مخ ته ورنږدې شوم ګورم چې لسګونه حاجیان ددفتر مخ ته راټول شویدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد عارف راته وویل چې دکام ایر دهوایي شرکت اوزمونږ دتوافق پر بنسټ همدا نن مانښام اوه نیمې بجې زمونږ الوت ووخو

ستونزه داده چې دهرات په هوایي ډګر کې مېشت بهرني پوځونه هېڅ افغاني الوتکې ته اجازه نه ورکوي چې دمازیګر له پنځوبجو وروسته دسحر تر اوو پورې دهرات په هوایي ډګرکښې او یا ترې والوځي، کام ایر شرکت له دوی سره داخبره سپینه کړې نه وه ځکه یې زمونږ دنن مانښام داووبجو الوت ته اجازه رانکړه اوس مونږ منتظریوچې له سره الوتنه تنظیم شي،حاجیانو چې ترې خپلو کور ونوته دتللو اجازه وغوښته پردې دلیل یې اجازه ورنکړه چې کېدای شي مونږ ته نن یا سبا د الوتنې خبر راشي، نوبیا خودهرات له لېرووسوالیو اوبادغیس څخه ستاسو رارسېدل ممکن ندي نو ځکه باید تاسوله ښاره ډېر لېرې لاړ نشئ ،مونږتول ددوی غږته په تمه وو هر سحر به حاجیان دشرکت مخ ته راټولېدل، یوساعت ،دوه ساعته به ناست وو خومثبت ځواب به یې نه موند.

حاجیانوبه مسؤولینوته ویل چې مونږپه هوټلونوکې اوسو، کومې پیسې موچې دحج د خرڅ لپاره را اخستې وې دلته یې لګوو ،په خپل ولایت کې موله کورونومسافر کړي یویا موژر ولېږئ او یا اجازه راکړئ چې خپلو کورونوته لاړشو هر کله موچې د الوت نېټه کوټلې وټاکله نو په ټېلیفون موخبر کړئ، خو دمقابل اړخ استدلال دا و چې حاجیان اوس راټول شوي او که یو ځل خپاره شول بیایې راټولول سخت کار دی،دوی به ویل چې دځینو حاجیانوپه سیموکې ټېلیفون کار نه کوي،که اوس یې رخصت کړو بیایې خنګه را خبر کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور په هرات کې اته ورځې ایسار پاتې شو ،هره ورځ به سحر اته نیمې بجې شرکت ته ورتللم څو شېبې به ناست وم بېرته به راووتلم .دشرکت مسؤولینو ددې لپاره چې حاجیان بوخت وساتي خپل دحج په ښوونکي هر سحر ددوی حاضري اخسته او دمانښام او سحر وعدې یې ورکولې.

څه موده د یاسمین په رول کې

ما پوره وخت درلود چې په هرات کې خپل دوستان وویني،شرکت دحج او اوقافو په ریاست پېژند لیک راکړ چې واکسین راته وکړي یوولس نیمې بجې وې ریاست ته ورغلم ګورم چې واکسین ته دحاجیانو لوی کتار ولاړدی ،په همدې وخت کې مې ټېلیفون وشرنګېد له اورم وروسته مې له هغې خوا دبي بي سي رادیو ددري او پښتو سروېس دتکړه خبریال(س اغا) غږ واورېد. (س آغا) اصلاً دشمال اوسېدونکی اودیوې مجاهدې او شهید پالې کورنۍ غړی دی، تره یې په تخار کې دحزب اسلامي افغانستان مشهورقوماندان وو چې دمجاهد ډوله سکتارستو او ائتلافي کړیو لخوا په شهادت ورسېد دهجرت او جهاد په چاپېریال پېښورکې مې هم پېژنده له رسنیوسره یې کارکاوه په سهار ورځپانه او شهادت ورځپانه کې یې هم ډېر کار کړی دی او په پژواک کې څو کاله یوځای وو ښه ګپ مو برابر وو.

ټوکې ټکالې یې وکړې (رښتیا ووایه حج ته ځې اوکه سیاحت ته؟ دوبۍ ته روان یې او که ؟ (س اغا) ډېر ښه هلک یا سړی دی دوخت ښه قدر کوي په چټ کې چې کله انلاین وي ځان bussy (مصروف) ښیي ، زه اونور دوستان چې کله پرې غږ کوو نو یا خو ځواب نه راکوي او که رایې هم کړي دخپل وخت ډېر احسان راباندې باروي خو اوس داسې ندی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مابه تل ورته ویل چې اغا صاحب دومره بوخت هم نه یې خو هسې پر مورې ځان لورې پلورې او مهم یې نېسې .

زه که تاسو ته د نباغلي(س اغا)نوم نه وایم یایې ننېسې درته نه نېسیم لامل یې داندی چې ګوندې تري وپرېږم ،هغه که هرڅومره قوي دی خو ماداسې درس ورکړی چې ماخو پرېږده ،بلکې دهرملګري پرورلندې یې مات وبولئ، اوس چې ما ،زمورې اوستاسو ټولو دګډ کبرجن ملګري (س اغا) کبر او غرور مات کړی او په اصطلاح پخپل رنګ کې مې کوټ ورکړی نو حق لرم چې مننه رانه وکړئ او افرین راته ووایئ که نه ، ستابه ورسره ضرور کار وه ،غږ به دې پرې وکړ،ده به په انټرنېټ کې هاکي کوله خو تاته به یې ویل:(فلانی صاحب وبخښه ډېر بوخت یم)

یومشرراته کیسه کوله هغه مهال چې شهید موسی شفیق دافغانستان صداعظم وو نوننګرهار ته راغلی و اودلته په انګورباغ کې دکانال لاندې کوم کور کې اوسېده(دننګرهار کانال په لوړه او داکور تري ډېر ټیټ دی) نومورې ډېر مشران ورغللو ، عسکر ته مو له هغه سره دکتنې وویل ، هغه ننووت اوبېرته راغی مورې ته یې وویل چې شفیق صاحب اوس نشته خو ژرراځي، خوښه مو چې دلته مېلمستون کې کېنئ او که نیم ساعت وروسته راځئ، مورېخپلو کې وویل چې ځئ دانیم ساعت به د کانال اخوا دهډې په فارم کې وګرځو ببرته به راشو ده وویل چې کله دنهر سرته وختو نو لاندې کورتري ښکارېده ګورو چې شفیق صاحب له یوې انجلۍ سره بدمنتون لوبه کوي .

دنه معرفي کولو یولامل خو یې دادی چې پخپله یې ډېر عذرکړی دی ، دهمدې لپاره یې مېلمستیاوې منلې چې چاته یې ونه نېسیم ، بل داچې احمدضیا رحیمزي خوارشوي اخطارراکړی چې که داسې رسوا کړې نو ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروابنادمولوي صاحب خالص په وینا (هغه یو جهادي رهبر ښودلی وو
)

رحیمزی داور پرتوګ دی چې که اغوندې یې سوځوي دې او که نه یې اغوندې نو بې سیرته کېږي .

هغه مهال مو چې په پژواک کې ګډ کار کاوه نو یوځل پر رحیمزي زما یوې ټوکې بداثرکړی وو په ډېره غوسه یې دهمکارانو په مخ کې راته و ویل چې والله که رانه خلاص شې له دفترڅخه بهر مې(دکورنیو چارو وزارت مخ ته) ستا وهلو ته درې تنه کښولي پرکومې به لاړ شې؟

له هماغې ورځې راهیسې تر و پرېږم .

هیله کوم ،ناڅوانه مې مه بولئ او مه مې پردې ملامتوئ چې ولې درته دڅوانانو خصوصي بندارونه رسواکوم او یا دخرابات دکوڅې رازونه درسره شریکوم که تاسو هم زما پرځای وئ نو هرومرومو دزړه دادرد له ملګروسره شریکاوه .ښاغلیه نقاده !دا اسانه خبر نده چې ستادې له خپل یوخوږ ملګري سره ضرورکاروي اوڅوڅو ځله دې په چټ کې پرې غږوکړې خوهغه دې یا ځواب نه درکوي او که دریې هم کړي نو همدومره وي (فلانی صاحب وبخښه بوخت یم)؛ خو له یوې خیالي او رومانتیکې انجلۍ،سره دې په چټنګ کې ساعتونه ساعتونه ګپ لګوي.

کېدلی شي چې پخپله تاسې هم د(س اغا) ددې بې تفاوتۍ قربانیان یاست او زما ددې لیکنې په لوستلو مو دزړه تېاکې وچوي .

د(س اغا) دې بې غورۍ زما حوصله تنګه کړه آخر مې ورسره یو چل وکړ ماویل هغه د میراوس خبره راځه په ناګومان یې راتاوکړه ،ده په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تازه پڑواک پرېښی و ، د یاسمین په نوم مې یوه ای ډي (ایمیل ادرس) جوړ کړ ،په ګوګل کې مې دیوې ایرانۍ ښکلې انجلۍ عکس وموند اوپه Google talk کې مې دعکس پر ځای ولګاوه ،په دې خاطر چې (س اغا) راباندې پوه نه شي نو لومړی مې له همدې ادرسه خپل ملګري احمدضیا رحیمزي ته برېښنالیک واستوه. رحیمزي او مادامهال په پڑواک کې یوځای کارکاوه

هغه ته مې وویل چې زه ستا ډېره ارادتمنده یم ،ستا مضامین او مرکې مې په نیټ کې لوستې . . . زه پوهېدم چې هغه هره خبره له (س اغا) سره شریکوي، هغه همداسې وکړل زما دا ای ډي یې (س اغا)ته فارورډ کړې وه .

اوس چې څوک رحیمزي ته ساده وایي نو ماته پخپله هماغه ساده ښکاري ځکه چې دېښې له رسوایۍ وروسته یې راته وویل چې ماته دالیک په هماغو لومړیو کې مشکوک او په اصطلاح قابل تعمق ښکاره شو ځکه چې دې انجلۍ راته لیکلي وو چې زه ستا په مضامینو او مرکو مئینه یم او ماخو کله مضامین لیکلي ندي نو انټرنیټ ته مې څه ورکړل او دې څه شی ولوستل چې پرې عاشقه شي ،ځکه مې ډېر ورسره ځان ونه منبوده او احتیاط مې کاوه .

(س اغا)سمدستي ماته داسې آیمیل راولېږه چې ډېر احترامانه او ادبي الفاظ یې کارولي وو ، هیله یې کړې وه چې په په ګوګل ټاک کې یې له ځان سره add (ثبت) کړم همداسې وشول له یوبل سره مو ځانونه add کړل ماهغه ته ځان ایراني الاصله کویتۍ او دیوه شتمن سوداګر لور وروپېژندله ،ورته مې وویل چې اوس په کابل کې دیوناما په دفتر کې کار کوم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر به ورسره په فارسي،کله عربي ،کله اردو اوکله کله په انګلیسي غږېدم، زما انګلیسي، او اردو دومره قوي نه او د(س صاحب) ډېرقوي دي خوبیا هم هغه مې تېر وېستلی شو ځکه چې عاشق ړوندوي.

دیاسمین او (س اغا) چټ به کله کله دري نیم سوه کرښې هم شو هغه به زما (یاسمین)د واده، عمر ،زده کړې زوکړې او کورنۍ په اړه ډېرې پوښتنې کولې کله کله به یې وپوښتل چې داعکس پخپله ستادی ؟ هغه به په کابل کې زما دټېلیفون نمبر وغوښت، په ډېرې عاجزۍ به یې له ماسره له نږدې لیدل غوښتل خومابه په نن اوسبا اوګڼوپلمو لکه ددفتر لخوا داجازې نشتون اونوروقیوداتو ځان تري خلاص کړ،کله کله به شکمن شو ،خوکله به چې زه نېټ ته ناست نه وم یابه چېرې لېرې تللی وم،نوبیابه مې پاسورد ډېر چالاکه اوحاضر ځوابه شخص لیکوال اوادیب نعمان دوست ته چې هغه دچاخبر داوو... سرونه یې ګرولي دي ورکړ ،هغه مې په دسیسه خبر کړی و او ورسره به لګیاوو ، کله کله به مې دیاسمین په ادرس ورسره یو ساعت ګپ لګاوه، خوچې دهمدې ګپ په جریان کې به مې دحقیار له ادرس څخه پرې غږوکړ نو یاخوبه یې هېڅ ځواب نه راکاوه، اویابه یې یوه جمله ولیکله (حقیارصاحب وبخښه بوخت یم) دې ډرامې ډېر وخت دوام وکړ، ډېرې صحنې بدلې شوې، ډېرپرمختګ مووکړ.نږدې وو چې دوبۍ ته راپسې راشي . ځکه ماورته یوځل وویل چې اوس په دوبۍ کې پسرلی او دتفریح وخت دی او زه دلته له کورنۍ سره تفریح ته راغلې یم که وخت لرې دلته راشه یوبل به ووینو ،ګډې مبلې به هم وکړو ، هغه هم راسره ومنله خو له بده مرغه دا ډرامه لا بشپړه شوې نه وه چې رحیمزي ځوانیمرګ دزدبه پشتاره (پنډ په شاغل) په داسې حال کې چې له (س اغا)سره مې له همدې ادرسه چټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه ونیوم او هغه ته یې زنګ وواهه، له هماغه وخته،یې راته سترګې خړې دي.

(س اغا)له ایټالیاڅخه د هرات له لارې کابل ته روان و هغه له ماخبر نه وکله چې په هرات کې له الوتکې ښکته شوی و نو رحیمزي صاحب ته یې فون کړی و ،هغه ورته په هرات کې زما د شتون ویلي وو، (س اغا) راته وویل چې غرمه د بي بي سي دفتر ته راشه، چې ګپ ولګوو، ماچې وکتل د واکسین نمبر هم لېږې دی او ډاکټران غرمنۍ ته رخصت هم کوي نو ورسره مې ومنله په هرات کې د بي بي سي خبریال محمد قاضي زاده، چې زما پخوانی ملګری هم دی په ټېلیفون راته وویل چې د مخابراتو د ریاست په کوڅه کې زمورږدفتر دی ته چې کله له موفق څلورلاري دمخابراتو ریاست خواته را تاو شوې،نو ماته زنګ ووهه، زه به درشم .ما ټکسي ته همدا ادرس ورکړ، هرات ښه دی ،د لارو او سړکونو دبندښت ستونزه پکې نشته، پنځه شپږ دقیقې ،وروسته دمخابراتو په جاده کې ښکته شوم، ټکسي مې ځکه رخصت کړ چې خپله په ورکه پسې روان وم قاضي زاده ته مې فون وکړچې په کومه درشم هغه به راته ویل چې فلاني ځای ته راشه چې هلته به ورسېدم بیا به مې ورته فون وکړ ، اخر (س اغا) راته وویل چې همدلته ودرېږه مورږ درغللو شېبه وروسته هغه او قاضي زاده دواړه په موټر سایکل راغلل له روغبړ وروسته مو قاضي زاده په موټر سایکل ببرته ولېږه زه او (س اغا) ورپسې پلي روان شو ځو ځو اخر نږدې هماغه ځای (دحج او اوقافو ریاست) ته ورسېدو له کوم ځایه چې ما ددوی څنګ ته د تللو په موخه ټکسي نیولی او تړې روان شوی وم ،ماله (س اغا)سره ټوکه وکړه چې اخر تا هم په ناګومان راتاو کړم، دټکسي او ددوی څنګ ته دراتللو کیسه مې ورته وکړه خودهغوی دلیل معقول وو ،ویل یې مورږ ستاله موقعیت څخه څه خبروو؟ له قاضي زاده او (س اغا) سره مو بنډار وکړ د ایټالیا کیسې یې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړې، قاضي زاده مې لس کال وروسته ولید ،په هرات کې زما د دندې پرمهال مو راشه درشه ډېره وه ماسپښین لمونځ مو وکړ (س اغا) دکابل ټکټ اخستی و هغه مو هوایي ډګرته رخصت کړ،زه بېرته د واکسین لپاره ریاست ته لاړم، په واکسین کوونکیو ډاکټرانو بیرو بار نه و څوډوله واکسین یې راته وکړ ،کارت یې راته جوړ کړ، کله چې د واکسین له خونې را ووتم ګورم چې زما پخوانی ملګری فقیرالله عطایي ولاړدی ،له سترې مه شي وروسته یې راته وویل چې دی همدلته دارشاد او اوقافو دریاست اداري مدیردی، له هغه مې دبیا کتنې ترژمنې وروسته رخصت واخست.

د یارانو بنډارونه

سبا دملا رحمت الله فیضان لیدلوته ورغلم، فیضان دامارت په وخت کې، داطلاعاتو اوکلتور وزارت داسناد اوارتباط رئیس و ،په کابل کې موهم ملګرتیاوه وروسته دهرات د اطلاعاتو او کلتور رئیس وتاکل شو ،کله چې زه دجنوب لوېدیځ زون د کانو او صنایعو لوی رئیس وټاکل شوم نو په هرات کې موبیاله یو بل سره پاللـه کله کله، موپټه دده په دفتر کې موسیقي هم اوربدله،اوکله کله به دلیکوال اوشاعراجمل یوسفزي په ملګرتیا د ولي شاه بهره کره لاړو ،بهره به راته د حضرت بېدل کلام درباب له نغموسره را اوروه،دطالبانو پرمهال دموسیقۍ دقدغن په ورځو او شپو کې د رباب نغمو هم خاص کیف درلود. فیضان دشپې مبلمه کړم، خپل خسر عبدالخالق همایي یې چې زما ملګری هم دی هم راغوښتی و ،فیضان ته هرات خونـد ورکړدطالبانولـه مـاتې وروسـته یـې هملتـه دوهـم واده وکړ،اوپاتې شو.

www.nelitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هرات کې زما دانتظار په ورځوکې د ولایت تر څنګ د مولنا په ښکلي تالار کې د ایران څلورورځنی صنعتي ننداړتون هم پرانستل شو، دې ننداړتون له دوشنبې تر پنجشنبې دوام درلود ،زه هم دې ننداړتون ته ورغلم، په تالار کې ارامه ایرانۍ موسیقي اوربدل کېده زه په دریمه ورځ ورغلم خوبیا هم دښځینه وو او نارینه وو بیربار ډېر وو.

په ننداړتون کې له نظامي توکیو پرته دژوندله هرې برخې سره تړاو لرونکي تولیدات آن لوی لوی ماشینونه چې لږ ډېر یې ډېر زور او ځای غواړي اینبودل شوي وو، ځینې یې هملته هم پلورل او دځینو نورو به یې پته ورکوله ،دکارځایونو (کارخانو) دمشهورتیا اوپېژندنې کوچني کارتونه بروشرونه، او سي ډي ګانې وېشل کېدلې. زما استوګنځای په هرات کې افغانستان دملي اسلامي محاذ نماینده ګي وه، ددې دفتر مسؤول په سیاووشان کې دقادریه طریقې د خانقا دمهتممي او روحاني کورنۍ غړي سید عبدالبصیر ګیلاني دی. دده په وینا، دګذرې ولسوالۍ دسیاوشان په کلي کې ددوی خانقاه فعاله ده او هره دجمعې شپه ورته ددوی مریدان او دتصوف د قادریه طریقې لارویان ورځي او ذکر او فکر کوي، ددې طریقې ذکر بالجهر(په لوړ اواز) وي. ددې خانقاه مشر اروانباد سیدعبدالباسط ګیلاني دسیدعبدالبصیر ګیلاني مشر ورور و چې ددې کرښو له لیکلودوه اونۍ وړاندې په ځوانۍ کې د زړه دسکتې له املې په حق ورسېد(**انالله وانا الیه راجعون**) عبدالباسط ګیلاني ماته هم بلنه راکړه چې ددوی د ذکرپه ناسته کې ګډون وکړم. ددوی مشر وروررسید حامدګیلاني دهرات دسرحداتورئیس دی بل وروریې سید باقر ګیلاني د اطلاعاتواوکلتور دریاست مرستیال او مسعودګیلاني یې په ښاروالۍ کې دنده لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی به هره ورځ دخلکو په غم ښادۍ کې خبر و زه به یې هم په وچ زور په طفیلي ډول له ځان سره بېولم.

په هرات کې ګیلاني کورنۍ لویه خوډبره بې کبره او عاجزه کورنۍ ده.

په هرات کې مې ډېر دوستان ولیدل ځینې دمطلب یاران مې هم وپېژندل،په ټوله کې دهرات ډېر مېلمه پال ،صمیمي او خواږه خلک دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرمرین قبر

دهرات د جامع مسجد له سویلي دروازې سره روان وم چې له مرمرو پرجوړو شنا ختواو کتیبو مې سترګې ولګېدې، دوکان ته ورتاو شوم له مرمروجوړ ډبر ښکلی د صندوق په ښه قبر اینبی و قبر جوړوونکي د قبر په تراشلو، په دایروي ،منحني او بیضوي ښه دمرمر و په تاوولو کې ځانګړی مهارت اوظرافت ښوولی وو ،له سلام وروسته مې له مقدمې پرته ورته وویل چې دا قبر خو دې دومره ښکلی جوړکړی چې زما دې همدا اوس مړ کېدلو اوپه دې قبرکې ننوتلوته شوق راووست ،ویې خندل دقبر بیه یې دوه لکه افغانۍ وښوده مادمرمرو د بازار او دده دکاروبار په اړه ورسره خبرې کولې خوده دواړه سترګې پرماګنډلې وې.

اخر یې صبر تمام شو، ویې پوښتل :

نوم دې څه دی او دکوم ځای یې ؟

نوم مې حسن او د ننګرهار یم.

څه کار وبار کوې ؟

له رسنیو سره همکاري .

دده ځیر ځیر کتلو اوپوښتنو شکمن کړم، که څه هم ډاډه وم چې ما په هرات کې دخپل ریاست په دوره کې له چاسره بد چلندندی کړی خو غوښتل مې چې دده په غرض ځان پوه کړم بل داچې هسې نه دالقاعده په توردحج پرځای ګونتانامو ته لاړشم.

ناګاره مې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې د چاشک دې راباندې وکړ ؟

هو !

دچا ؟

دلته ستاسو دجلا ل آباد یو رئیس و .

نوم یې څه وو ؟

حقیار

پوروړی خوبه دې نه وي هسې نه چې پور یې له ماڅخه وغواړي ؟

نه نه ډېر شریف انسان وو .

نو پرما څنګه شکمن شوې ؟

تاته ډېر ورته وو .

ښه ښه ، مطلب داچې دهغه پرځای ما ونه نیسې.

نه هغه پر ما ډېر ګران و ، موسکی شو اوس چې تا وینم نو دهماغه مینه مې دربانديې ماته شوه.

ماورته وویل نو څه توره یې درسره کړې چې دومره یې ستایې او ستانوم څه دی؟ ویل یې چې نوم مې فضل الرحمن اوتخلص مې حکاک دی ،او حقیار چې دلته رئیس وونو له مراجعینوسره به یې ښه چلندکاوه، دچاکار یې نه ځنډاوه ، څوځو ځله یې دمالګې غټ غټ سوداګر چې له نمکسارې یې مالګه پټه کړې وه ونیول او تر هغې یې بندیان کړل ترڅویې چې ټولې پیسې پرې بانک ته تحویل کړې . ماورته وویل ته ترې څنګه دومره ډېر خبریې ؟ ویې ویل چې ماهغه وخت هم دمرمرو کار کاوه او څوځوځله ورسره دکانونولیدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته تللی یم،زړور اوښه مدیروو بیایې وخندل: ډېر جاسوسان یې درلودل آن په شینډنډ کې یې دغلاشوې مالګې ټپلرونه او ده سلنډونه ونیول او هرات ته یې راوستل.

ماچې دده څرګندونې اونظر واورېد ډاډه شوم، دی مې ذهن ته راغی خو لومړی مې ځکه ونه پېژنده چې ترمنځه لس کاله تېروو ، د مخامخ مسجد له لوړو مناروڅخه داذان ملکوتي انګازې راغلې ،ماته یې وویل چې که مسجد ته نه ځې په دې چوکۍ کښنه زه لمونځ کوم ژر راځم زه هم لاړم لمونځ موپه جمع وکړ، دده ټینګار داوو چې کورته ورسره لاړشم ،ماته هم دده خبرې په زړه پورې وې خو دامې هم نه غوښتل چې کورته ورسره لاړشم ځکه په هرات کې دروشن زړمل دشرکت دنماینده ګۍ له مسؤول فضل الرحمن او هېواد خان سره مې وعده وه .حکاک مې دمسجد په غولي (حویلی)کې پر سپینو مرمرو کښناوه،کوم نیم ساعت یې دهرات داوسني وضعیت ،ددولت او ولس دفاصلې په اړه راته معلومات راکړل.

حکاک وویل چې دوی اصلاً احمدزي دي او دهرات چارواکي ورسره تعصب کوي،له همدې امله یې دورور په تقررکې خنډ پیداکوي، سره له دې چې ورور یې لسانسه دی،په اداري اصلاحاتو کې بریالی دی ټول قانوني پړاوونه یې وهلي له مرکز نه یې مکتوب راوړی خو دلته یې کار ته نه پرېږدي، ځکه چې هغه قومي تخلص لري او له نوم سره احمدزی لیکي.

ماورته وویل چې زه خوهم احمدزی یم، ددې خبرې په اورېدو لا خوشحاله شو ،ویې ویل چې دلته یخ دی هرومرو به راسره کورته ځې ماورته له هغه بل فضل الرحمن سره خپله ژمنه ډېره ډېره نېغه کړه،خو ګڼه یې ونکړه، لوکس او لوړیه کور یې دښار په مرکز ي برخه کې دهرات د نوموتي سوداګر صوفي قدوس کورته مخامخ وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ورونه يې هم راغلل، په هرات کې يې له پښتنوسره دچارواکيو د تبعيضي چلند په اړه ډېر معلومات راکړل ، هوښيار او دهېوادله حالاتوباخبره ، لسانسه ښکلي ځوانان وو ،يو يې هم په پښتونه پوهېده خو پښتني جذبه ،مېلمه پالنه او پښتني احساسات پکې ژوندي وو ،دوی ويل چې دولسمشری په ټاکنوکې داشرف غني احمدزي کمپاين کوونکي وو ،آن له خپله جببه يې لګښت کړی او له هماغې ورځې راهيسې دچارواکيو دغضب له څپېړې سره مخ شوي دي.

له ډوډۍ وروسته مې فضل الرحمن ته ځان وروښود خوشحاله شوخو ويې ويل چې کله له لمانځه وروسته په مسجدکې راسره کېناستې نو زه باوري شوم چې همدا ته پخپله حقيار يې ،تر يوولس بجويې دهرات دکانو او صنايعو درياست دناقانونه کړنو اودغلا دتودبازارپه اړه معلومات راکړل.

راته و يې ويل چې که وس دې رسېږي نو خپلې دندې ته راشه،يوولس بجې يې پخپل موټر کې دمحاذ دفتر ته راورسولم.

ده اوغلام حبيب په هرات کې ديوبل نالېدونکي اوتحت الارضي (ځمکلاندې)ځواک څخه خبرکړم،داسې ځواک چې هغه دصوفيانوپه وينا دهرات غوث الزمان، قطب الاقطاب او اصلي واکمن دی.

داسې شخص چې والي ،امنيه قوماندان او دامنيت رئيس دده په اشاره څرخي ،دده له اجازې پرته په هرات کې څوک يومدېربدلولی يا ټاکلی نشي ،هغه شخص چې ولايتي شوری ،دهرات پي ارټي،په هرات کې مېشت بهرني ځواکونه ټول ده ته غوږ غوږ دي،دده په وينا نيول ،وژل،اوترل هم کوي او خوشې کول هم، دده وينا ورته نعوذ بالله شرعي قاطع نص دی.

هغه شخص چې لسګونه ميليونه ډالره ،شخصي اجرتي قاتلان ،تښتوونکي اوترورونکي لري،ستاسودذهن غشی به هرو مرو داسمعيل خان خواته تللی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي،نه نه دا اسمعيل خان نه دی،بلکې اسمعيل خان هم دده له لاسه هرات پرېښی دی. آن ويل کېږي چې په اسماعيل خان څومياشتې وړاندې په سر تېري بريدکې هم دده لاس وو ، که څوک ددې متصرف الهرات قد او قواره ووينې نو په سلوکې پنځه به هم باور ونکړي چې داسړی به هم دومره خطر ناک وي، خومتل دی چې(بلا له هغه پاڅي ـــ چې .....له پوزې څاڅي) داشخص دينې عالم اودهرات دعلماوو د شوری مشر مولوي خدايداد دی چې کرزی هم ورته ډېر درناوی لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پخپل کور کې مېلمه راته ښکاره شو

په هرات کې مې یو جوړبل احرام اویو جوړ نورې داحرام چپلکې (چپړې) هم واخستې، پاتې سودامې هلته پوره کړه کله به مې له سیدنصیر اوکله هم حاجي عارف سره ټېلیفوني تماس ونیوه او دسفر په اړه به مې تري پوښتل ،خوځواب هماغه نن اوسباوو.

ورځ به مې ډېره په کتاب پلورنځیوکې تېرېدله ،کله کله به دروشن زرمل شرکت نماینده ګی ته دفضل الرحمن اوهېواد خواته ورغلم ،فضل الرحمن دمولوي میرحمزه زوی د لغمان ولایت ددولت شاه ولسوالۍ اوسېدونکی پشه یي ژبی دی، خوزوکړه یې د هجرپه محیط کې په پېښور کې شوې نو ځکه یې ترپشه یي پښتو ډېره سوچه او قوي ښکاري ،ډېر دینداره ،پاک اورښتونی نوی ځوان دی ،لویه اوسوچه ږیره لري،په همدې ورځوکې یې دهرات په نوي ښار کې دصرافۍ ترځنګ په اریامارکېټ کې له هېواد سره یوځای دروشن زرمل نماینده ګي پرانیستې وه.

هېواد دننګرهار اوسېدونکی دی خو عمر یې په پېښورکې تېرکړی دی، ټوکي اودخو اخلاقوخاوندځوان دی په ټکي فارسي نه پوهېده.کله به یې چې له مجبوریته له فارسي ژبوسره پښتوویلې نو ماته یې ډېرخوندراکاوه .

ولي شاه بهره چې دامهال هلته داطلاعاتواوکلتور رئیس دی څومیاشتې وړاندې په کابل کې دابن سیناپه موسسه کې راسره مخ شوی اوټینګاریې کړی و چې که هروخت هرات ته لاړم نو دی باید وویښم ،دهرات په رسمي دولتي ورځپاڼه اتفاق اسلام ،رادیو ،ټلوېزیون اومجلوکې مې دپښتوبرخه ډېره خواره ولیده په ورځپاڼه کې خویې یوټکی هم پښتونه وو ومې پتېله چې په یوه غشي دري ښکاره وکړم،بهره او په اطلاعاتو اوکلتورکې به نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوستان هم ووینم، دپښتولپاره به هم کچکول ورته ونیسم،اودهرات دارګ یا اختیارالدین کلادلیدلولپاره به تړي لیک هم واخلم.

دحامدکرزي په حکومت کې رهین دخپل وزارت په تېره دوره کې ټولوپښتون مېشتو سیمو ته رسمي مکتوبونه لېږلي ووچې په خپلو خپرونوکې باید کم ترکمه په سلوکې دېرش،دري ژبې ته ځای ورکړي آن هلته هم چې نه دري ته اړتیا شته اونه دري ژبي لري،په عنعنوي او تاریخي توګه هم دې ورځپاڼوآن دخپل تاسیس (۸۰_۲۰)کالو راهیسې پښتوخپرونې کړي اودخلکو غوښتنې یې اشباع کړیدي.

دتګرهار، پکتیا او کندهار په څېرپښتون مېشتوسیموکې داکارعملي شوخود هرات بلخ،بدخشان،بغلان،تخار،جوزجان،پروان،بامیان ،دایکندي،غور، بادغیس،فاریاب،کاپیسا،فراه اونیمروز په دولتي خپرونوکې یا پښتوله سره نشته اوکه په ځینوکې یې شته په اوړوکې له مالګې هم کمه ده.

نه پوهېږمه چې رهین هلته ،مکتوب ندی لېږلی،هلته دپښتنو شتون نه مني اوکه څوک دده مکتوب نه مني،اوکه نه یې مني ولې غبرګون نه ښیي؟

رهین ماته هېڅ داسې ولایت نه شي راښودلی چې هلته دې پښتانه نه وي، خوزه داسې ولایتونه ور ښودلی شم چې اوسېدونکي یې ټول پښتانه وي،خوده پکې فارسي خپرونې پیل کړې.

دهرات په سلوکې اتیا اوسېدونکي له ختې پښتانه دي.لوی احمدشا بابا په هرات کې زېږېدلی دی خو پښتانه نن پخپل کورکې مېلمانه بلل کېږي او دمېلمنو چلند ورسره کېږي . له بده مرغه ډېرپښتانه هم هلته په خپل کور کې هغه دحمزه بابا خبره ځانونه پردي او مېلمانه بولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر هغه هراتیان چې یا دنا پوهې اویاهم دنورودلمسون پر بنسټ له پښتنوسره تعصب کوي،اوپه پښتونه پوهېږي ،هم له ختې پښتانه دي.یابه الکوزی ،یاعلیزی،بارکزي،نورزي، اسحق زي وي اویا پوپل، محمدزي، سدوزي ، هوتک اویااحمدزي وي.

په هرات کې اوس هم ډېرپښتانه اوسي خو درهین په انصاف نامه کې دوی حق نلري چې په خپله ژبه په دولتي خپرونوکې څه ولولي اویا ترې څه واوري.

آن د عطامحمد نور دامارت اوخپلواکې واکمنۍ په ساحه کې (بلخ) کې پښتانه ترنوروقومونوډېر (څلوېښت سلنه) دي،دا لاپې اومبالغه نه ،بلکې په عیني واقعیتونوولاړ حقیقت دی چې په بلخ کې بل هېڅ داسې قوم نشته چې په یواځې توګه تر پښتنو ډېریادپښتنوپه اندازه وي.

په بلخ کې نه دتاجکو،نه دازبکو،نه دهزاره ،ترکمنواوایماقو شمېرله پښتنوډېردی،نه دنورو.خودلته هم دالوی اوغوڅ اکثریت درهین په قاموس کې په دولتي میډیاکې حق نلري ،خوپه ننګرهار، زابل، کندهار، پکتیکا، اوخوست کې بیامسؤولین اړ دي چې کم ترکمه دېرش سلنه دري خپرونې ولري ،که څه هم اوربدونکي ،اولیدونکي او لوستونکي ونلري.

بهره په دفترکې نه وو ، دهغه مرستیال باقرګیلاني اوهمایي موولیدل، له هغوی سره مې پدې اړه ډېر بحث وکړ، لویه پلمه یې دپښتنولیکوالانو نه شتون وو ، خوداپلمه دمنلوځکه نده چې هلته اوس پښتانه لیکوالان فعال دي نعیم افغان،تېمورشاه یوسفزی،ډاکټرشېرزاد ،اریانانظري، شېراحمد ستانکزی او نورو د سپینې ادې کلتوري ټولنه جوړه کړې ،دمرچل په نوم سایټ اودهریواپه نوم مجله هم لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو داطلاعاتو او کلتور دې چارواکیوژمنه وکړه چې په راتلونکې کې به پښتوته پام کوي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارګ یا اختیارالدین کلا

دجرمني لرغونپوهانو په وینا ، هرات ښار دوه نیم زره کلن تاریخ لري اوله مقدوني سکندر وړاندې ابادشوی دی .

ددوی په وینا ، په هرات کې ټول ۷۵۰ لرغوني ځایونه او ابدې شته دي چې تراوسه یې ۴۵۰ په رسمي توګه تثبیت شوي او دنورو دپېژندنې کارروان دی.

اختیارالدین کلا دامهال ترترمیم لاندې وه په امنیتي مسؤولینومې له دوی اجازه لیک واخست اولیدلوته یې ورغلم.

موږ په محاذاوونیزه کې داختیارالدین کلاد ترمیم (بیار غونې) خبرخپورکړی وچې یونسکو ورته میلیونونه ډالربل او افغان چارواکیوته یې ورکړیدي.

داکلا دخرقې مسجد ترخنګ دهرات ښار په مرکزي برخه کې پر یوه لوړه جوړه شوې ده ،چې هراتیان یې ارګ بولي.

پدې ښارکې ودانه د اختیارالدین داکلا هم له میلاد څخه درې سوه کاله وړاندې مقدوني سکندر جوړه کړه او همداځای یې خپل تخت وګرځاوه . ، داکلا درې برخې لري ، لومړۍ برخه انتظارخونه ،دوهمه برخه دملکې حمام ،او دریمه برخه ارګ، له حمام پرته چې خونې یې له لسو کمې دي نور دهرې برخې خونې له دې شمېرې ډېرې زیاتې دي . دې کلا دغوریانواو سلجوقیانو امپراطورۍ هم لیدلې دي. دتیموریانو مقتدر پاچا اختیارالدین له سره اباده کړه .چې اوس هم دهمده په نوم یادېږي په ۷۶۰ هـ کال دتیمورشاه زوی شارخ مېرزا له سره ودانه کړه ، دملکیار په نوم کوم والي هم رغولې وه په ۱۳۳۲ هـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دهغه وخت نظامي قوماندان ددې کلا ړنګول او دلته نظامي هډه جوړول وغوښتل خو اجازه ورنکړل شوه . په ۱۳۵۵ هـ لمریزکال یونسکو داکلا ورغوله .

دکمونستانو ،مجاهدینواو طالبانو په وخت کې تر ې دنظامي هډې په توګه کار اخستل کېده .دکرزي په دوره کې داطلاعاتو او کلتور ریاست ته وسپارل شوه.

دمجاهدینو په تېره دوره کې چې هلته اسماعیل خان امیر او بې تاجه پاچا و دبسم الله دېوانه په نوم یو قوماندان له دې کلاڅخه شخصي زندان اونظامي قرارګاه جوړه کړې وه .

ددې کلااوړدوالی ۲۵۰ او سور یې ۷۰متره دی دهرات ښار شمال لوېدیځ ته پرته ده، یوولس ستر برجونه لري.

ددې کلا شاوخوا حوض و خو په ۱۳۸۲ هـ لمریزکال داحوضونه ډک او پارکونه شول . په ۱۳۸۰ کال یې ښکتنی پوړ موزیم وګرځول شو په ۱۳۸۲ کال یې یوځل بیا ترمیم پیل او په ۱۳۸۹ کال پای ته ورسېد . کله چې د۱۳۸۹ کال دلړم په اتلسمه زه ورغلم نو هلته کارروان وو خو کله چې د ۱۳۹۰ کال دوري په وروستیو کې دهریوا په لمن کې مشاعري ته هرات ته لاړم او بیا له ځینو فرهنګي ملګروسره ددې کلا کتنې ته لاړو نو کار پای ته رسېدلی وو .

اختیارالدین کلا دافغانستان له مهموتاریخي کلاګانو څخه ده داکلا له بهر څخه کوچنی ښکاري،خودننه ډېره لویه او څو برخې ده،دکلا دننه ودانۍ اوخونې ډېرې پېچلې او یوه په بله کې ننوتې بڼه لري،په کوچنیتوب کې مې دجلات خان اوشمایلي په فولکلوریکه کیسه کې اوربدلي وو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشمایلې پلار خونکار پاچا ،اعلان کړی و چې شمایله به هغه چاته ورکړي چې دلرګي په تبر داوسپنې تخته ماته کړي، دده دکلا په تاوراتاو دېوالونواو یو په بله ننوتوخونوکې شمایله راپیداکړي اوبله داچې خوني(وژونکي) غوا ولوشي.

اختیارالدین کلا هم دشمایلې دپلار دکلا په څېر یو په بل کې ننوتې خونې لري ،سړی حیران شي چې داخونې به یې څنګه روښانه کولې،ځکه چې په هغه وخت کې خوبرېښنا هم نه وه .اوسنیومعمارانوهڅه کوله چې دکلا تاریخي بڼه او لرغونی سبک اوطرز ژوندی وساتي.

دکلا لویې دروازې ته نږدې هغه پخوانۍ درنې ، اوږدې څلور ګوټیزې مرمري ستنې هم پرتې وې ،چې دچاروا کیو په وینا ، ایرانیانوپه غلا ایران ته قاچاق کولې،او افغان امنیتي ځواکونونیولې وې،ددې تېګو سور له یوفټ څخه ډېردی اوپرځلورخواوویې په هفت رنګ ډول لیکنې حک شوې وي،پر تیګه لیکنه آسانه وي خو دا چې تیګه وتراشل شي ، اوپه هفت رنګ قلم پرې لیکنه وشي نودابیا ډېره ګرانه ده .

ماانګېرله چې هفت رنګ به درنګ اوه ډوله وي ،خودخواجه عبدالله انصار په زیارت کې مې ،دهېواد دنوموتي خطاط عزیزالدین وکیلي په لاس په یوې لیکل شوې کتیبې چې د تراش په ډول یې د مرمرو په ډېره کړې وه دا اشتباه سمه شوه او پوه شوم چې هفت رنګ یعنې اوه ډوله خط .

د یو انتظار پای او د بل پیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبرپه پنځمه مو دجمعې په ورځ دماسپښین لمونځ دهرات په جامع مسجد کې اداکړ سیدنصیر راته ټېلیفون وکړ چې ددوی دفترته ورشم، مازیګر څلور بجې ورغلم ګورم چې حاجي عارف ،عبدالله ،سیدنصیر اونور ټول راغلي ،دحاجیانو ګڼه ګوڼه وه.

ددفتر په دریم پوړ کې مولوي محمود احمدي،په وره ‹دروازه› کې ولاړ و دلست له مخې به یې درې درې نفره پاس لېږل هلته به یې پرې په پاسپورت ګوته کېښوده اوورته به یې وویل چې سباشپږ بجې دهمدې ودانۍ مخې ته راټول شي، ځکه چې سباله غرمې مخکې لس بجې پرواز دی،چا غږ وکړ چې په هوایي ډګرکې تالاشي ډېر وخت نیسي باید حاجیان وختي را وغوښتل شي پاتې حاجیان یې څور بجې راوغوښتل هغه چې تللي ووڅوک یې په ټېلیفون خبر کړاو څوک یې نوروته وسپارل .

حاجیان ټول خوشحاله او انتظار یې ختمېدونکی وو ،اکثروحاجیانولس دولس ورځې ،ځینوآن اتلس ورځې انتظار اوشپې په هوټلوکې تېرې کړې وې،دهرات ولایت یوتن پښتون اوسېدونکي عبدالصمدراته کیسه کوله چې کور یې په ایران کې دی،اودی دروژې په پنځلسمه د حج دداخلې او حج ته دتللو په نیت راوتلی دی،ددولت په حساب په قرعه کې یې نوم راونه ووت ، کابل ته لاړ هلته یې هم کارونشو تردې چې پدې شرکت کې یې نوم راووت .دی وایي چې تر اوسه کورته ندی تللی اوهمدلته یاله دوستانوسره اویاپه هوټلونوکې شپې سباکوي.

دشرکت مسؤولینو له نورو پاسپورت اوټکټ له ځان سره ایسار کړل خوزما ټکټ اوپاسپورت یې دواړه راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام حبیب راپسې راغی په وچ زور یې کورته بوتللم،ددوی کورله شرکت سره نږدې و ،دشپې موډ پر ګپ ولګاوه،دټېلیفون زنګ مودسحر څلوروبجوته برابرکړ،زه پوهېدم چې حاجیان څلوروبجوته نشي را ټولېدلی ځکه چې هغه وخت څه باندې پنځه بجې دسحرد لمانځه اذان کېده،موبایل مې،پـه ټـاکلي وخـت زنـګ (ټـالی) ووهله،راپاڅېـدو اودس او تهجـد مووکړل،غلام حبیب ته مې دمیرعثمان ماما نمبرورکړ،ماویل راځه لږ یې په عـذاب کړوهغـه هـم زنـګ ورتـه وواهـه کلـه چـې یـې okکـړ ده دټېلیفـون دلاسپیکر loudtنیې کېکاږله، چې له هغې طرفه اواز وشو :

څوک یې او څه وایې؟

هېڅ! ماویل چې لمانځه ته دې پاڅوم.

هغه چې داخبره واورېده پوه شوه چې څوک یې ځوروي، خبرې اوږدې شوې ماما مې دده له هراتی لهجې پوه شوچې ددې ځورونې تر شا دچا لاس دی نو یې زما پوښتنه تري وکړه،هغه داهم وویل چې په ننګرهار کې اذانونه شـوي دي اوس هسـې هـم پاڅېـدم ، دننګرهـار اوهـرات تـر مـنځ شـاوخوا څلوېښت دقیقې دوخت تـوپیر دی،یعنـې پـه ننګرهـار کـې ورځ تـر هـرات څلوېښت دقیقـې وړانـدې پیلېږي،پاوبانـدې پنځـه بجـې شـرکت تـه روان شو،لار لنډه وه غـلام حبیب مـوټر چالان کړ خومـا اجازه ورنکړه چې ویـې باسي ،دهغه کشر ورور غلام حضرت زما بیک پخپلو (د بیک) پـه ټایرونو روان کړ.

غـلام حبیب اوغـلام حضرت زمـاد ډېرخواږه ،دیندار ه ، رښتوني، آرام، مخلص او وفادار ه دوست شهید غلام حیدر کوچنیان ورونه دې غـلام حیـدر پـه اومـر مـاین پاکولومؤسسـه کـې دیـوې ډلـې مشـر وو چـې مـوټر یـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلمندکې په ښخ کړل شوي ماين ور برابر شو ،اوله ډېرو ارمانونو ،دين اوهېوادته دخدمت له ستروهيلو سره په شاوخوا ۲۲کلنۍ کې په شهادت ورسېد ،ځوانه کونډه ، اودغلام شعيب او غلام محبوب په نوم دوه زامن او يوه لور تري پاتې شول.په ځوانۍ کې يې دتقوا کچه داوه چې تهجد او هغه هم په مسجدکې تري نه قضا کېدل.زه به چې ورسره مېلمه وم نو له شرمه به زه هم ورسره دسحر له اذان يوساعت وړاندې مسجد ته روان شوم، دخرقې دجامع مسجد دشورى مشر او خادم وو.

کېدلى شي چې دده پر وژنې به هم کوم داسې چا چې لمونځ به يې هم زده نه وي ځان غازي ګڼلى وي .!!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې نیم ساعته ولاړه

کله چې د شرکت مخې ته راورسېدو نو حاجیان راټول شوي وو ، لمونځ مې یواځې اداکړ مسؤولینو حاجیانو ته ټکسي موټر نیول او هوایي ډګر ته یې لېږل کله چې هوایي ډګر ته ورسېدو نو ټکسي موټر یې هوایي ډګر ته دننه نه پرېښود ،تري ښکته شو ، یو ۳۰۳ موټر راغی هوایي ډګر ته یې دننه کړو ،هلته د حاجیانو لپاره خېمې درول شوې وې،تشنابونه هم ډېر و ګرمې اوبه په کې وې، د احرام لپاره موغسل وکړ، بیکونه څوځایه تالاشي شول،طارق زما لپاره پوستکي والا بادام اخستي وو هغه یې هم په تالاشۍ کې رانه واخستل،خروجي مو ووهله ، لوی بیکونه یې رانه واخستل خو کوچني یادغاړې راسره وو ،له ترمینل دننه په هوایي ډګر کې خېمه ولاړه وه هملته مواحرامونه وترل تلبیه مو وویله دلمانځه ځای نه وو او نه له مورِ سره جای نماز یاځادر وو ،په قیر سړک ودرېدو دوه رکعته لمونځ مو وکړ،داټولې چارې تر اووه نیمو بجو ختمې شوې، نورنو انتظار بیاپیل شو ،دهرات کاروان په نوم د یو بل شرکت حاجیان هم راغلل زمورِ په ټکټ کې دالوتنې وخت د دسمبر (۲)مه او دغرمې یوولس بجې لیکل شوې وې.

له (۳۰۰)تنو ډېر حاجیان چې لسګونه ښځې هم پکې وې،دننه په هوایي ډګر کې منتظر ولاړوو ،دلته نه دناستې ځای وو نه ددمې، نه تشناب ،نه کانتین،حاجیان په احرام کې هم وو ، کښېناستلی هم نشول له احرام سره هم نابلده و ،د دمې او ناستې ځای اوځوکۍ هم نه وې ، حاجیان په ولاړه سترې شول ،چیغې پورته شوې، خو دهوایي ډګر اړوندو مسؤولینوویل چې ټول حاجیان همدلته انتظار وي،تاسوهم بله چاره نلرئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواهم یخه وه ،آن چا ځادر هم نه درلود چې ځان لاندې یې هوار کړی وای، هلته یوه الوتکه چې بهرنی الوت یې درلود اوسپرلی یې هم پکې ناسته وه،نه چالانېده، بلې الوتکې پسې یې کېبل کړه ،خواري یې پرې وکړه، اخوادېخوا یې بوتله خو چالان نه شوه ،زمورږحاجیان وارخطاشول چې زمورږ الوتکه دوی ته ورنکړي.یازمورږ الوتکه هم خرابه نشي،بالاخره څه کم لس بجې له کابل څخه دکام ایرالوتکه راغله،مورږ ټول کتار ولاړوو خوشحاله شو ،الوتکه ښکته شوه، ودرېده،شل دقیقې وروسته مورږ ته دورختلو اجازه وشوه،د ټکټ یوه پاڼه یې اخستې او بولډینګ کارټونه یې راکړي وو ،لومړی ښځې وروختلې، بیا نارینه، ما ښې خواته د الوتکې په منځنۍ برخه کې شیشې ته ځای ونیوه.

جدې ته الوت

څودقیقې وروسته الوتکه چالان شوه ځغل لیکې ته ورغله، او پاو کم یوولس بجې والوتله، الوتکه د هرات ښار سوبل ختیځ ته په ګذرې ،او انجیل تاوه شوه نورنودسیمو پېژندل سخت شول، آن په دې هم نه پوهېدم چې په کوم هېواد کې یو، دالوتکې یوه خادم (استیورد)مې وپوښتت چې الوتکه پر کومه لار جدې ته ځي،هغه راته وویل چې د ایران پر مشهد اوبندر عباس تېرېږي، بیا څلوېښت دقیقې په بحر الوځي،بیاعربي متحده اماراتواوبحرین اوبیاسعودي، ته اوړي.

کله کله به د سپینو وریځو داسې طبقه مخې ته راغلله ، چې تابه ویل لاتدې مالوچې ځمکه ده،د وریځوسپین غرونه په حرکت وو ،کله به له یوبل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه ببل شول، دې منظرې انسان ته هغه الهي انځور وریاداوه او دقیامت منکرینوته یې داسوژه، عین الیقین ته نږدې کوله چې دوږېځو دا غرونه څنګه له یوبل څخه ببلېږي غر په ذراتو بدلېږي، دلیدونکي له انده داستره جامده کتله ،په مالیکولونو بدلېږي.او هرڅه دده دسترګوپه وړاندې ترسره کیږي نو ایاداعقل نه مني چې یوورځ به داډبرین غرونه هم یا د ډیرتبخیراوتودوخي له امله اویا دبینګ بانګ [سترې چاودنې]له امله له منځه ځي اوهمداسې به ذره ذره کېږي هغه بینګ بانګ چې دمورخینوله نظره یې په پایله کې دا نړۍ منځته راغلې اوالله ج هم په قران عظیم الشان کې ورته اشاره کړې ده (أَوَلَمْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا .....) یعنې: (ایا کافرانو داندې لیدلې چې اسمانونه او ځمکې سره نښتي وو بیا مو سره ببل کړل او په اوبومو هرشی ژوندی وګرځاوه) الانبیاء ۳۰

الله ج په سوره قارعه کې د غرونو الوځولو ته هم اشاره کړې، فرمایي: داسې به والوځي لکه نداف چې په ډانډس مالوچ الوځوي.

پر لاره سیندونه او آبادۍ هم لیدل کېدلې، خوډېره سیمه دښتې او غونډۍ وې کله کله به له آبادۍ او ښار سره هم مخ شو ،خودالوتکې د لوړتیا له امله سم نه پېژندل کېدل.

له الوتنې وړاندې مورېته وویل شول چې الوتکه شپږدېرش زره فوټه لوړه الوځي اوځلور ساعته وروسته به جدې ته رسېږي، نو سخته وه چې له دومره ارتفاع څخه دې مورۍ ښارونه وپېژنو.

له ساعت موډېر مزل کړی وو چې شنې اوبه مو ولیدې الوتکه یوه شېبه دهمدې شنو اوبوپر غاړه د اوبوپر سر روانه وه،دوه درې ځایه، خوآن له یوکیلو متر هم اوږد پول د سمندر منځ ته تللی وو په قوي ګومان دابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بندرعباس وو .د سمندر پر غاړه ،ښکلې لوړې ودانۍ او ښکلي منظرې لیدل کېدلې، الوتکه ورو ورو د اوبو فضایي منځ ته تلله په سمندر کې ځای ځای لوبې لوبې ببرې لیدل کېدلې ،یوځل خومې اته ببرې وشمېرلې چې پریوه لیکه روانې وې،کله کله به یو نیم ټاپو هم ولیدل شو ، مورټه ویل شوي و چې الوتکه به څلوېښت دقیقې پرسمندر ځي خو مورلې یوه ساعت هم ډېر مزل پرې وکړکله چې له سمندرڅخه په وتلو شوښي لاس ته ډېرې ښکلې ابادۍ ښکارېدې، استیورډ دا وچه متحده عربي امارات وښودل لږ وړاندې چپ لاس ته بله وچه ښکارېده. دایې بحرین وښود ، الوتکې خپل مزل لنډاوه، دښتې غونډۍ او په منځ کې یې کوچنۍ کوچنۍ ابادۍ کله کله به پرځمکه توره کرښه ولیدل شوه،خود لوړوالي له امله ،نه پېژندل کېده،چې دابه سړک و اوکه سیند.

وړاندې له ګردو (دایروي) پټیو سره چې ډېر ښکلي برېښېدل مخ شو ، دا پټې لوی لوی اوپه ځانګړې ډیزاین جوړ او د ستورو بڼه یې درلوده، استیورډ وویل چې دادسعودي خاوره ده، مکه ،جده او مدینه د سعودي په لوېدیځه برخه کې د سمندر په غاړه پراته ښارونه دي، دافغانانو په څېر ،څوک چې دې ښارونوته له ختیځې خواڅخه ځي نو د سعودي له ختیځ څخه لوېدیځ ته پر ټول سعودي به تېرېږي، الوتکې به یو نیم ساعت مزل کړی و چې،په بندو کراچیو کې یې ډوډۍ راوړه مورږ سحر هم چای نه ووڅښلی ښه اشتها مودرلوده،ډوډۍ یې په نسبي ډول ښه وه، یو بوتل اوبه ،یوګیلاس شربت او یوګیلاس چای یې هم ورکاوه، د الوتکې په خدموکې ځوانې ښکلې او شیک پوشه انجونې هم وې، چې سرونه یې لوخ، تنګ او په بدن پورې نښتې جامې یې په تن وې، دالوتکې عملیې اعلان وکړ چې څو دقیقې وروسته جدې ته رسېږو اوکمربندونه مو وترئ، د جدې د ښکلا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه به همدا بس وي چې کله الوتکه پردې ښار ښکته شوه او مور د جدې لوړې او دنګې مانۍ ،ښکلي او پراخ سړکونه چوکونه او ددې بندري ښار، ښکلا اوپراخوالی ولید نو د ډېرو حاجیانوله خولې بې واکه (به به به به) ووتل،ټولو سرونه شیشو ته نږدې کړل اولاندې یې په حیرانتیا کتل ، ما هم له ځان سره ډېر (چشم بد دور) تکرار کړ،ماویل خدایه ښکلایې د کابل په څېر له نظره مه کړې، د ښارډېرو اسمانځکو سپین نګ درلود.

الوتکه د افغانستان په وخت پاوکم درې او د سعودي په وخت پا وباندې یوه بجه کېناسته،خودترمینل خواکې چېرې چې مسافر له الوتکې ښکته کېږي ، دبیروبار له امله ،مسافروته په الوتکه کې د پنځلس دقیقو انتظار اوله څوکیو د نه پاځېدلو وویل شول، پنځلس دقیقې وروسته الوتکه بېرته روانه شو او د ترمینل په مخکې ودرېده. له الوتکې ښکته او په بس موټرو کې پورته شو ، څوګامه وړاندې یې د ترمینل په دروازه کې ښکته کړو.

میقات

کوم خلک چې دمیقات له ساحې څخه بهر ژوند کوي هغوی ته افاقي ویل کېږي داکه دسعودي او سبدونکي وي اوکه دنورې نړۍ، دوی چې کله حج یاعمرې ته راځي نو دوی ته دمکې معظمې په څلوروخواوو کې سیمې په نښه شوي دي چې له دې سیموباید له احرام پرته دمکې معظمې خواته لاړ نشي،اوکه له دې ټاکل شویو سیموڅخه له احرام پرته دمکې معظمې پرلور وړاندې لاړنو دده داکار جرم بلل کېږي.اوپه ناغې کې یې بایدقرباني (وینه تویه) وکړي.

دې ټاکل شویو سیموته په فقهي اصطلاح میقات ویل کېږي.

www.melitaburik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې میقاتونه یاهغه سیمې چې حاجي یاعمره کوونکی حق نلري له احرام پرته تري تېر شي مکې معظمې ته نږدې اوځینې یې لرې وي.

رسول الله(ص) داپنځه میقاتونه په خپله ټاکلي دي .

ذوالحلیفه:ددې میقات دوهم نوم ابیارعلي دی،په مسجدشجره اومسجد میقات هم یادېږي،دامیقات دمدینې منورې په اوسني جغرافیوي تشکیل کې دی چې له نبوي حرم څخه لس کیلو متره جنوب دمکې معظمې پر لار له مکې معظمې څخه ۴۱۰کیلومتره لېرې دی دامدینې داوسېدونکیو یاله دې خوامکي حرم ته دتلونکیومیقات دی چې همدلته باید احرام وترې، اوس دلته په نهه زره متره مربع ساحه کې یو لوی اوښکلی مسجد جوړشوی چې پنځه زره تنه پکې ځایېږي، دامسجد ۲۴متره لوړه مناره او۲۸متره لوړ ګنبده لري .

له مکې څخه مدینې ته اویا له مدینې څخه مکې او جدې ته تلونکي حاجیان ددې مسجدترڅنګ تېرېږي.

قرن منازل: داله یوه لوړ غره څخه د ببل شوي غره لمن ده،قرن منازل دنجد ،خلیجي سیمو ،ریاض اوطایف له لوري د راتلونکیوحاجیانو میقات دی چې له مکې معظمې څخه ۸۰کیلومتره واټن لري،له دې سیموڅخه مکې ته دوه لارې دي چې بیا په یوه نقطه (زیرومیقات پواینټ)کې سره یوځای کېږي پر دواړولارو لوی لوی مسجدونه جوړ شوي دي،چې یوه ته سیل کبیر اوبل ته وادي محرم وایي،سیل کبیر مسجد له حرم څخه اتیا کیلومتره لېرې شمال ختیځ ته دی چې له طائف څخه هم څلوېښت کیلومتره واټن لري دامسجد په ۱۴۰۲هـ سپوږمیز کال په ۲۲۰۰متره مربع ساحه کې جوړ اودرې زره لمونځ کوونکي پکې ځایېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادی محرم مسجد ته دمکې اوطائف پر سړک لار ده چې له حرم څخه ۷۲کیلومتره لېرې دی. ددې دواړو ترمنځ ۳۳کیلومتره واټن دی دامسجد ۱۳۵۷متره مربع ساحه کې جوړ شوی ،ددې مسجد په سویل لوېدیځه برخه کې دېرش متره لوړه مناره جوړه شوې ده په دې اودمیقات اوداحرام ترلو په ټولو مساجدو کې دغسل، اوداسه اودحاجت پوره کولوټولې ارتیاوې پوره کېږي، کله چې رسول الله(ص) په ۶۱۹میلادي دنبوت په لسم کال دطائف له خلکو نهیلی اوخفه راروان شو نو حضرت جبریل ورته په همدې قرن منازل کې دالله(ج) پیغام راوړ.

ذات عرق: دادعراقیانو اوله دې خوا دتلونکیوحاجیانومیقات دی پدې خاطر چې دلته دعرق اسود په نوم یولوړ غر دی دا میقات یې په دې نوم ونوماوه.

حضرت عایشه رض روایت کوي چې رسول الله ص دعراقیانولپاره ذات عرق میقات وټاکه. ذات عرق دمسجدحرام شمال ختیځ ته په نوي کیلومتري کې پروت دی، داساحه دقرن منازل له سیل کبیر مسجد څخه پنځه دېرش کیلومتره لېرې ده،دلته پخوا یونړپدلی مسجد و اواوس ملک فهد په ۱۴۱۴ه.س کال دلته دیو نوي مسجد دجوړولو حکم وکړ.

یلملم: داله مکې معظمې څخه سل کیلومتره لېرې دیمن اوجنوب له لوري دراتلونکیوحاجیانومیقات دی،داځای نن سباپه سعدیه یادېږي ،دلته پخوانی مسجدهم وو ،کله چې دمکې اوجازان ترمنځ نوی سړک جوړ شو ،نودلته دحاجیانوتلل او رسېدل سخت شول،له همدې امله ددې میقات په برابرې لوېدیځ خواته،دلویې لارې پرسر،په ۲۲۵متره مربع مساحت کې یومسجدجوړ شو ،چې شاوخوایونیم زرتنه پکې ځایېږي دانوی مسجدله مسجدالحرام څخه یودېرش کیلومتره لېرې ،دپخوانې مسجدجنوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدیځ ته په یوویشت کیلومتري کې دی.یلملم دچین ، هندوستان ، پاکستان، افغانستان جاپان او له دې خوا دورتلونکیو حاجیانو میقات ځای دی.

جحفه: دادمصر،شام اولـه دې لـوري دراتلونکیومیقـات دی چـې دمسجدالحرام شمال لوېدیځ ته په ۱۸۷کیلومتري کې واقع دی دجحفې جنوب لوېدیځ ته په اوه لس متري کې رابغ ښاراوختیځ ته یې په پنځلس کیلومتري کې سره بحیره پرته ده. داسیمه دمدینې اومکې پرعمومي سړک یاپر هجرت روډ پرته ده ،له مکې دمدینې په لور ۲۱۱کیلومتره وړاندې ددې میقات برابري راځي،پر همدې برابري له دې سړک څخه دامیقات پریوه لویه لوحه دلوی غشي په واسطه ښودل شوی دی،دلته هم په ۹۰۰متره مربع مسآحت کې یولوی مسجدجوړشوی دی،کله چې رسول الله ص دمکې دفتحې په نیت له مدینې څخه مکې ته روان وو ،نودرسول الله ص تره حضرت عباس ابن عبدالمطلب دهجرت په نیت له مکې څخه مدینې ته روان وو ،نو تره اووراره همدلته سره وکتل.

حل:دمیقاتونواومکې معظمې دحدودوپه منځ کې چې کومه ساحه ده،دې ساحې ته حل ویل کېږي. ددې ځایونواوسېدونکي داهل حل «دحل داوسېدونکیوپه نوم یادېږي» داخلک به دحج اوعمرې احرام له خپلوکورونوڅخه کوي.

په ژمي کې دوبی

ترمینل ته له رسېدو وروسته نو د هر حاجي لومړی کار د سعودي سیم کارت اخستل او خپلو کورنیو ته د رسېدلو ډاډ ورکول وو. همدلته د یوشوکیس شاته ځوان هلک ناست وو ګڼ سیمکارتونه او کریډېټ کارتونه یې مخ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینبي و ، حاجیان پرې ور مات شول، د سیم کارتونو پېرل پیل شول،هلته هم څوټیلیفوني شبکې کار کوي،مور نه پېژندلې او نه مو انتخاب کولی شو ، یو سیم کارت په پنځه ویشت ریاله وو ، او پنځه ویشت دقیقې کربدیت پکې وو ،ماهم یو سیم کارت واخست ،ټیلیفون ته مې واچاوه خو کار یې نه کاوه، سره له دې چې د سیم کارتونو په پلورونکي، چې په عین وخت کې صراف هم وډېر بیروبار و خوورغللم او مرسته مې تري وغوښته هغه هم زما ټیلیفون واخست سیم کارت یې پکې تاو راتاو کړ خو ونشو ، ویې ویل چې ستا ټېلیفون خراب دی، پر هغه بیروبار ډېر و ماهم ډېر ونه چېړه،ګورم چې څوتنه نور هم له همدې ستونزې سره لاس او ګربوان دي، خیر له ډېرو هڅو وروسته مې سیم کارت فعال کړ. کورته مې زنګ وواهه وروسته مې چې خپل کربډیټ وکوت نو دهرې دقیقې په سر یې رانه ۳،۷ ریاله ګرځولي وو ، زما سیم کارت (مبایلي)کمپنۍ او نمبر مې ۰۵۴۴۳۹۹۸۳ ووچې له ټیلیفون نه ورګار شوم نو سیم کارت پلورونکي راباندې غږ کړ چې ورغلم ویل یې له خلکو سره په ژبه نه پوهېږې له ستونزو سره مخ دی، له مایې د ژباړې هیله وکړه ماهم له څو تنو خلاص کړ.

دلمانځه وخت و ،اوداسه ته لاړم چې اوبه مې راپربښودې سمې ډېرې تودې وې، ما ویل سهوه شوی یم ،یواځې دتودو اوبو نل مې پرانستی دی راځه تودې او سړې یو ځای کړه خو په دواړو نلونو کې سړې اوبه نه وې، هوادومره ګرمه وه چې دنل اوبه لکه په اور چې تودې شوې وې، د ماسپښین لمونځ مو مسافرانه وکړ.

دهوا تودوالي واسکټ هم راباندې دروندکړ. له مور لږ وړاندې د مالېزیایي حجاجو الوتکه راغلې وه، دهغوی پر پاسپورتونو دخولي وهل ،له عکس سره د شخص کمپیوټري کتل او...ډېر وخت غوښت ،هغوی لسو غرفوته کتار ولاړ وو کوم یوساعت مورمنتظر وخو څوکۍ پربمانه وې څوک ولاړ نه پاتې کېدل د هغوی له خلاصېدلو وروسته مور همدې لسو غرفوته په نوبت ودربدو ،دهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویزه ،د پاسپورت نمبر، دګوتو او سترګونښې په کمپیوټري کامرو کتل کېدل،کار ډېر دقیق او ددرغلۍ امکان کم وواله دې ځایه تر فارغېدلو وروسته یې زمونږ بیکونه راکړل خو یو ځل بیایې په یو بل ځای کې همداسې غرفوته کتار ودرولو ، په نوبت یې رانه پاسپورتونه واخستل او څه کوچني کوچني کمپیوتري سټېکرونه یې پرې ونښلول،مونږ ته دا سټېکرونه اضافي او نا اړین برېښېدل خوورسته جوته شوه چې داهم د کار شی دی، چې وروسته به یې پخپل ځای کې ورته اشاره وکړو .زه په کتار کې ولاړ وم چې یو تن پکولي مې پر اوږه لاس کېښود:(اوجوانیمرګ ایجه چی میکنی)ګورم چې محمد شریف حنیف رباطی مې شاته ولاړ دی ، رباطي د حج او اوقافو وزارت مشاور او د افغاني بعثې غړی دی، نو موږی زماپخوانی ملګری دی، زما کتاب (نبځه په اسلام کې) دواړه ټوکه اتلس کاله وړاندې هم ده کمپوز او ډیزاین کړي دي له دې ځآیه چې ووتو نو دافغانستان ۳۰۳ته ورته موټرو ته بوتلل شو ،سامانونه یې په ځانګړې کراچۍ کې راوړل،او په لفټ یې د موټر سرته پورته کړل. داهرڅه حاجیانو ته دسعودي دحکومت لخوا دجنوبي اسیا مکتب له لارې نیول شویومزدورانو کول . مازیګر لمونځ مو هم همدلته وکړ، لمر پرېواته مکې ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده

جده ډېرلوی او له نړیوالو بنارونو ګڼل کېږي. دا بنار د سمندر پرغاړه پروت او له ساحلي او بندري حیثیت پرته صنعتی امتیاز هم لري، دسعودي ستري فابریکې ډېرې په همدې بنارکې دي کوم هېوادچې له سمندر سره پوله لري نو خولې یې په غوړیوکې وي، الله ج دخپل حبیب په خاطر په سعودي دا احسان هم کړی دی چې سمندر یې هملته وررسولی دی. که په نقشه کې وکتل شي نو له جدې سره نښتی سمندر، ترانګه او ډېر کم سوری بنکاری چې آن تر مدینې منورې رسېدلی دی، الله ج په همدې نرۍ ترانګه سعودي له نړۍ سره نښلولی او له سیالانوسره سیال کړی دی،

اوس چې دنړۍ له هرګوټ څخه حاجیان د هوا له لارې سعودي ته راځي نو ځینې یې په مدینه منوره کې خوډېر زیات یې په جده کې له الوتکوښکته کېږي، جدې ته دحرمینو دروازه هم ویل کېږي.

کله چې په ۲۲ سپوږمیزکال دریم خلیفه حضرت عثمان رض له مدینې څخه مکې معظمې ته تشریف وروړنو نو دمکې اوسېدونکیو ورته وویل چې دشعیبې دبېړیو تمځای له مکې لېرې دی ،که دجدې پر ساحل نوی تمځای جوړ شي نو ښه به وي،حضرت عثمان پخپله جدې ته لاړ هغه ځای یې وکوت او دبېړیو دنوي تمځای دجوړولو امر یې وکړ.

جده دعربي نړۍ اوپه ځانګړې توګه دسعودي ستربندري بنار دی چې هم دسمندر او هم د هوا له لارې میلیونونه خلک له همدې لارې سعودي ته دحج او نوروچارو لپاره راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده تر ۱۹۸۰زېږدیز کوچنی ښار وو ،په دې وخت کې یې مساحت تر ۱۲۵۰کیلومترو او نفوس تر یو میلیون وګړیو ډېر و دا ښار اوس په طبعي او مصنوعي ښکلا کې له آمریکایي او اروپایي هېوا دونو سره سیالی کولی شي، دباب الحرمین الشریفین(دحرمینو دروازه) او عروس البحر الاحمر(دسرې بحیرې ناوې) لقب یې ګټلی دی.

په جده کې دسمندر پرغاړه دواکمنواو شتمنو اسمانځکو مانیو دا ښار لا ښکلی کړی دی .لوی پوهنتون ،ګڼ نورعلمي او کلتوري مرکزونه پکې شته دي.

داخبارالمکه لیکوال(فاکهي) دحضرت ابن عباس په روایت وایي چې دحضرت بي بي حوا دحضرت ادم ع دمېرمن او د ټول انسانانو دمور قبر په جده کې دی.

علامه محمدطاهرکردي،په تاریخ القویم کې دالرحلة الحجازیه دلیکوال علامه بتنوني له خولې وایي چې دجدې ختیځ ته په باب مکه کې یو لوی ۱۵۰متره اوږد ،یومتر لوړ اودرې متره پلن قبر دی چې خلک یې دبي بي حوا قبر بولي خودوی داخبره نه مني.داقبر اوس هم په جده کې موجود دی.

کله چې مکې ته لاړو نو هلته مولنایارمحمد موږته وویل چې دبي بي حوا قبر ته به ځو خومورږ هلته دحرم اوکعبې دومره مجذوب نه وو چې ببرته جدې ته مو دتللو وخت موندلی وای ،اویاموددې احتمالي او نامعلوم قبر لپاره دحرم د جماعت لمونځ پرېښی وای ځینې خلک وایي چې ددې ښار نوم دهمدې لپاره جده ایښودل شوی چې زمورږ ټولو جده (نیا)بي بي حوا چې کله له جنت څخه را ووېستل شوه او ځمکې ته راولېږل شوه،نولومړی همدې ځای کې رانښکته کړل شوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز نړیوال هوایي ډګر

هغه هوایي ډګر چې مورږ پکې ښکته شو ډېرلوی او له جدې ښارڅخه نولس کیلو متره لېرې دی او لکه چې ومو ویل دهوالې لارې راتلونکي حاجیان په سلوکي نوي هملته ښکته کېږي ددې ډګرد ودانولوکارپه۱۳۹۴هـ سپورږمیز، ۱۹۷۴زیږدیز کال پیل اوپه ۱۴۰۱سپورږمیزیا ۱۹۸۱زیږدیزپای ته ورسېد خواوس یې هم دپراختیا کارونه روان دي دا ډګرپه درې برخووېشل شوی دی ،یوه برخه یې دسعودي دکورنیو الوتنو لپاره ، دوهمه برخه یې د نړیوالو هوایي الوتنو لپاره او دریمه برخه یې دحاجیانو لپاره ده ،داهوایي ډګرددوبی په څېر دعربي نړۍ ترټولوډېر بوخت هوایي ډګردی،ددې ډګر ترمینل په یو وخت کې داتیا زروحاجیانو وړتیالري او دهوایي ډګر په منځ کې د ۱۲۰متره مربع ګلبن په جوړېدوسره په دووبرخو وېشل شوی دی.

دحاجیانودډګر ترمینل،دپایېر ګلاس په نوم له یوډول موادوڅخه ددوه سوه او یو خېمو په بڼه جوړ شوی دی ،داخېمې تجیرته ورته دي،ډېرې دنګې،ښکلې ،سپینې او دځانګړي ډیزاین درلودونکې دي.

داخېمې دتودوښې ،اوبو،باران،لمده بل اوهرډول هوا پروړاندې مقاومت کوي.

داډګرپه ۵۱۰۰۰۰متره مربع ځمکه کې جوړ شوی اودنني عصر هره آسانتیا پکې شته دی ،دې ډګر په ۱۹۸۳زېږدیزکال داغاخان د اسلامي ښکلې ودانۍ جایزه هم ګټلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فیوضاتو ښار ته

دشنبې ورځ خپله لمنه او لمر خپلې زرینې پلوشې ټولولې مور له جدې څخه مکې معظمې ته روان شو ،په موټروکې دوښش او دحاجیانو دلېږدکار منظم وو ،څلور لوی بس موټرونه چې په هریوه کې پنځوس څوکی وې رارسېدلي وو ،په موټرو (ابوسرهد)لیکلي وو خو چې په جده کې به دې پر هر لوی سپرلی وړونکي موټر سترګې ولګېدلې نو ابوسرهد به پرې لیکلي وو ،له سلو ډېر موټر مو په دې نوم ولیدل ماته د موټرپه مخکینی څوکی دچلوونکي ترڅنګ د ناستې زمینه برابره شوه ،موټرته یو تن غنم رنګه ځوان چې بربټ او ږیره یې په سنتو برابر او افغاني جامې یې پر تن وې ناست وو ،په عربي مې ترې وپوښتل چې ولې یې په دومره ډېرو موټرو ابوسرهدلیکلي دي،هغه راته وویل چې ابوسرهد دیوشرکت نوم دی،ددې شرکت مشر ابوسرهد نومېږي چې اصلاً دپاکستان دپښتون اوسېدونکی دی.

دده دمعلوماتو له مخې، دې سړي اوس د سعودي تابعیت اخستی دی،او دسعودي په شتمنوکې شمېرل کېږي،ده وویل چې اوربدلي یې دي نوموړی شپږدېرش زره عرادې همدا ډول بس موټر لري چې په سعودي کې، چلېږي او دحج په مراسموکې هرکال د حاجیانو د انتقال لپاره له سعودي حکومت سره قرارداد کوي. ده، وویل چې له داډول بهرنیو شتمنو اودې ډول سترو شرکتونو سره معمولاً سعودي شاه زویان (شهزادګان)شریک وي خوله ابو سرهد سره له دې ډول کوم شراکت څخه خبر ندی.

دجدې او مکې معظمې ترمنځ شاوخوا اتیاکیلومتره واټن دی،خوابادي ډېره شوې، دمکې او جدې ښارونه پراخ شوي دي،په ځانګړې توګه جده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېره لویه شوېده، داسې برېښي چې څوکاله وروسته به د مکې او جدې ښارونه له یو بل سره وتړل شي.

له جدې تر مکې تر ډېره حده د سړک دواړو خواوو ته دوکانونه دي، ماښام لمونځ مو پرلاره په یو مسجد کې اداکړ ،دالومړی لمونځ وو چې مور پـه سـعودي کـې پـه جماعـت او پـه مسـجد کـې وکړکلـه چـې مسـجدته ننوتلم،دمسجد ښکلا اودقیمتي غالیو جګري فرش مې ذهن دومره بوخت کـړ چـې نـړدې و رکعـت رانـه تېـر شـي، ماتـه دعربـانو اوږدلمـونځ،امین بـالجهر،رفع الیـدین ،پـه لمانځـه کـې خشـوع او اهتمـام نـوی کـار ځکـه نـه برېښېده چې په پوهنتون کې مو په سلوکې اتیا استادان دعربي نړۍ اتباع وو ،خونور حاجیان یې حیران کړي وو. له لمانځه وروسته د اوداسه د ځای کتلوتـه ورغلـم پرېمانـه اوبـه،د اوداسـه ،استنجا او د معـذرت دپـوره کـولـو لپاره کافي ځایونه وو.

وږی وم په الوتکه کې له خوراک وروسته موځه خوړلي نه وو اخوا دېخوا مې وکتـل چې کـه نـړدې کـوم دکـان وي،او دخوړلـو لپـاره څـه واخلـم. دوکـان ووخولږ لېږي ،ما ویل کـه ورځـم نـو مـوټر روان نشـي ،رښـتیاهم مـوټر ژر روان شو.

دمـوټرچلوونکي عربي ډېره کمزوري وه ما یې ترې لامل وپوښتـه ویـل یې چې عربي یې خپله ژبه نده ما یې ترې ځای وپوښتـه خوځـواب یې هم خوښ او هـم حیـران کـړم :ویـل یـې افغـان یـم اوپـه افغانسـتان کـې دننګرهـار دسـره رود ،دولسوالۍ دبابړیـانو اوسـېدونکی ، دسـتي مـې ورتـه پـه پښـتو وویـل :ځوانیمرګـه تـه خوزمـا وطندارځـه چـې کلیـوال هـم یـې ،ښـه پـوهېږې چـې موټرکې درسره افغانان ناست دي نو بیا ولې عربي وایي،که وایي چې عربي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی تا پیل کړه نو ماخوته نه پېژندلې تاولې راسره پښتو پیل نکړه؟، په خندا شو.

سعودي ته د راتللو په اړه يې وويل چې دلته يې شپاړلس کاله وشول او له پاکستان څخه راغلی دی،هغه وويل چې دی اصلاً بل چېرې منشي دی،خو دابوسرهد شرکت مسؤولینو تر ې غوښتي چې د حج په موسم کې درې میاشتې ددوی موټر وچلوي، ده ډېره سوچه پېښوری پښتو ویله خو مورنۍ ژبه يې سرخرودی درې وه ،اصلاً چا ګومان هم نه کاوه چې دی به پښتون نه وي.

د وقار او پرتم ښار

زه په زړه کې دېته شېبې شمارم چې کله به مې سترګې پر هغه ښار ولګېږي چې دځمکې بله هېڅ ټوټه هم په سپېڅلتیا کې ورسره سیالي نشي کولی،هغه ښار چې عظیم الشان قرآن ورته بلدالامین، کعبه ،بکه، مبارکه ،مکه ویلې او الله ج يې پرسپېڅلتیا او عظمت سوګندیاد کړی،هغه ښار چې دوحې مهبط ،دجبریل منزل دسیدالکونین د تولد او خاپوړو د حضرت اسماعیل دذبحې دپېښې شاهد او قربانګاه، دسلګونوانبیاوو د رسالت ،دعوت ،زیارت،اقامت او امامت ځای او دالله ج دکور ویاړ اوشرف لري.

څومره چې مکه رانږدې کېږي همدومره زما د زړه دربآ ډېرېږي د رسول اکرم د مکې ژوند هره خاطره، هرځپرکی او هر پړاو مې دذهن د تلوپزیون په سکرین کې تاوېږي.

کله کله پرځان بې باوره شم،هلکه ته خوبه خوب نه وینې،ته ځان ته وګوره او دالله ج کور. په همدې سوچ کې وم چې دسړک غاړې ته پر یوې لوحې مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ولګېدلې (لدې ځایه اخوا له مسلمانانو پرته بل چاته د ننوتلو اجازه نشته) پوه شوم چې مکې معظمې ،بلدالحرام او د اسلام د پرتم او نشئت ښارته ننوتم.

دې لوحې مې دذهن مسیر واړوه،د اسلام د عظمت ،قوت،ویاړ او شهامت دوره را یاد شوه، چې څنګه یې دلته د نامسلمانو ننوتل منع کړي،دا د اسلام دبریا ، لویۍ ،ځواک نښه ،اونامسلمانوته دانبوول دي،چې عزت، شرافت ،پاکي او درناوی په اسلام کې دی،په ژوند کې یوائې مادي او جسمي پاکوالی بس ندی، بلکې روحي او معنوي طهارت هم په کار دی،مکه معظمه د نړۍ د ټولو مسلمانانو قبله ده ،دلته د الله(ج) کور دی،دا په نړۍ کې تر ټولو سپېڅلې او عزتمنه ټوټه ده ،له دې ځآیه له اسمان ،عرش العظیم، بیت العمور،اوسدرة المنتهی سره نېغې اړیکې نیول شوي نو دې ځای ته دننوتلو لپاره د بدن پاکوالی کفایت نه کوي، بلکې حقیقي او معنوي خیری هم لیږې کېدل غواړي او روحي تزکیه هم په کار ده.

هرڅوک چې دې ښآر ته ننوځي نو په کار ده چې زړه ، روح ،ضمیر ، وجدان،بدن ، هرڅه یې پاک ، دایمان اواسلام تلپاتې ډیوه یې په لاس او د اسلام په نور منور وي.

دې ښارته ننوتل د اسلام پاسپورت او دایمان ویزه غواړي.

دلته یومسلمان پوهېږي چې زه څوک او زه څومره عزیز یم. دلته سړي ته د اسلام د عزت او وقار پرتمینه دوره ورپه زړه شي ،هغه چې قرآن د نامسلمانوذمیانو په اړه فرمایي (ترهغې چې جزیه په خپل لاس درته راوړي او د ذلت او سپکاوي احساس وکړي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسخوتن دمکې معظمې په ښارکې روان وو له موږ سره په موټر کې دنوروشرکتونو حاجیان هم وو ،دهغوی لپاره په پام کې نیول شوي داستوګنې ودانۍ (عماري) په بل ځآی کې وې او زموږ په بل ځای کې ډرېور لومړی هغوی ځای ته رسول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ملنګ

موټروان دتفویج الحجاج په نوم یوې پراخې ساحې ته موټر تاوکړ،داځای تم ځای ته په ورته نقشه جوړ شوی د موټرو اوحجاجو د هر کلي ځای دی . حاجیان چې کله مکې معظمې ته راورسېږي نو لومړی یې دلته راولي، دلته یو بوتل د زمزم اوبه ،یو جوس،بسکټ ،کېک ،کلچې او کاغذي دستمال په یوه کاغذي قوتۍ کې بند وي او وجبة الحجاج پر لیکلي وي،هر حاجي ته یوه قوتۍ یا یوه وجبه، (خوراک) ورکوي، هر موټر باید پنځلس دقیقې دلته ودرېږي،حاجیان په خپلو څوکیو ناست دمه جوړه کړي،که غواړي خپله وجبه و خوري بیا موټرروانېږي مورد وړي او دې شیانو نښه خوند وکړ.

موټر روان او په یونېکلي ښارګوټي وربرابر شو زما او نورو دوستانو د اټکل له مخې ددې کالونۍ سور به یونیم کیلو متر او اوږدوالی به یې دوه نیم کیلو مترې و ، ټولې ودانۍ دوه پوړه په یوه نقشه یوه ډیزاین او یوډول وې په منځ کې پراخ پراخ پاخه سړکونه و. ډېرې وویل چې داد اسامه بن لادن ښارګوټی(کالونۍ) او داساحه اوکورونه دهغه شخصي ملکیت دی چې عرب مجاهدینوته یې جوړ کړیدي.

دمکې معظمې د ښار په زړه او دومره ګران بیه سیمه کې چې ښایي د بیې دلوړوالي ساری به یې په نړۍ کې کم وي دومره ستر ملکیت او ددومره کورونو درلودل داسامه دشتمنۍ نښه ده او داخرګندوي چې هغه کوم ګدا ندی اوکه وغواړي دښه ژوند ټولې اسانتیاوې ورته برابرې دي ، ددومره شتمنۍ ددرلودلوسره سره بیاهم دتورې بورې په غروکې داسامه ژوند ددې ښه څرګندوی دی چې داسلام مینه له شهزاده څخه ملنګ جوړوي، په سعودي کې داسامه دکورنۍ ددرناوي ، عزت او حیثیت په اړه به یې پخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې بحث وکړو خو اوس همدومره وایو چې ددوی کورنۍ د سعود کورنۍ ته ډېره نږدې او ډېره محترمه ده او پلارېې د سعودي حکومت وزیر و په داسې حال کې چې سعود کورنۍ حکومت خپل میراث ګڼي او ډېر کم له خپلې کورنۍ پرته بل چاته وزارت ورکوي .

استاد داهم وویل چې سعودي اوس ددې ښار پاتې کار بند کړی دی.

(ددې کرښو دلیکلو په وخت کې امریکایانو د اسامه رح د شهادت ډرامه وړاندې کړې نه وه)

دمکې په ښار کې تاو راتاو کېدو ،بالاخره موټر د سړک پرغاړه ودرېد ،ډرېور لا دمخه چاته ټېلیفون کړی و ،دري تنه موټر ته راوختل ،تور تور وو ،په ورین تندي یې سلام وکړ،هر تن ته یې دلته هم هماغسې یوه یوه قوتۍ خوراکي توکي ورکړل ، ،دلته یې هر حاجي ته یو پلاستیکي لاس بند ورکړ په لاس بند دخدمت د مطوف نمبر ۸۷ اودجنوبي اسیا مکتب په کمپیوتري غټ لیک اود دوی ددفترادرس،دایمیل اوټېلیفون نمبر کوچنی لیکل شوي وو ترکشک لاندې یې د هر شرکت او هېواد نوم په قلم لیکلي وو.

موږ په پیل کې نه پوهېدو وروسته پوه شو چې موږ د جنوبي اسیا د اداري اوپدې اداره کې بیا د ۸۷ځانګې اړوند یو.

دلته ډرېور زموږ ټول پاسپورټونه دې خلکو ته ورکړل،هغوی هم حاضري اخستل پیل کړل هغوی به نو م اخست اوله حاجي یې غوښتل چې دپلار نوم یې واخلي له حاضرۍ وروسته یې ټول پاسپورټونه له ځانه سره ایسار او د الوتکې ټکټونه یې تري راکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې ځایه روان شو ،دحرم لیدلو ته بې تابه وم، ډېرېوته مې وویل استاده کعبه لېرې ده اوکه نږدې ،ویې ویل : له شیشي ښې خواته وګوره یو لوړ برج درته ښکاري ؟ ماچې وکتل رښتیا هم ډېر لوړ برج اوپه سرکې یې ساعت (ګړۍ) ښکاربده ماویل هو نږدې ده . هغه وویل کعبه ترهمدې برج لاندې ده.

دابرج ډېرنږدې وو ،یوځل مې زړه وو چې استاد ته ووایم ودرېږه همدلته کوزېږم،اوله کوزېدو وروسته په منډه ځان بیت الله ته رسوم او خپله د ټول عمر تنده خړوبوم ، خوزړه نازړه وم اخر مې د ټوکې په انداز ورته وویل خوهغه ونه منله ویل یې چې هلته له مانه ستاسو ټولوشتون اوزه له هغوی تسلیمي غواړم.دشپې پاو کم یوولس بجې وې چې د خپل استوګنځي (عماري)مخې ته ورسېدو دجنوبي آسیا له مکتب څخه د عماري لارښوونکي او مزدوران راسره ختلي وو ،سامان له موټرڅخه همدوی رابښکته او د عماري تر دروازې یې ورساوه په عماره کې دهر چاخونه (اطاق) اوتخت معلوم وو.

مورږ په څلور ودانیو (عمارو) ووېشل شو ،ما او مولوي احمدي ته د لومړۍ عماري په لومړي پوړ کې لومړی درې کسیزه خونه راکول شوې وه.

بیکونه مو خونې ته ننوېستل د هرحاجي نوم دهغه دتخت څنګ ته پردېوال ټومبل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکة المکرمة

د نومونې لامل:

ځینې وایي دې سیمې ته مکه ځکه وایي چې ګناهونه له منځه وړي،اویا داچې اوبه پکې کمې دي (سمیت مکة لانها تمک الذنوب ،ای تذب بها وقیل:لقلة مائها) یاداچې (لانها یوءمها الناس من کل مکان فکانها تجذبهم الیها)یعنې : خلک پرې له هرې خوا بیروبار کوي، ګویاداچې ځانته یې جذبوي یا (لانها تمک من ظلم فیها ای تهلکه)

ځکه چې دلته څوک ظلم وکړي نو له منځه یې وړي،داسیمه فطرتاً دظالمانو اوجابرانو غرور له منځه وړی،لانها تمک الجبارین ای تذهب نخوتهم)(۱)

(۱)شفاءالغرام اوالدرر الفرائدالمنظمة) د(زمورد قبلي تاریخ ،دعبدالمالک همت لیکنه)په حواله،

زه پدې اندیم چې په مکه کې داټولې ځانګړنې شته دي او دتسمیې (نومونې)ټول لاملونه یې له مسمی سره سمون خوري.

مکې ته په عظیم الشان قرآن کې بکه هم ویل شوې ده ،لا مل یې هماغه دمکې ازدحام او دیو بل ټپل وهل دي.

تفسیر مظهري وایي مکه او بکه دواړه یوه خبره ده داځکه چې عربان کله کله میم، باتلفظ کوي،لکه نمیط او نبیط ،لازم ،لازب،راتب،راتم او ....

علامه جمال الدین محمد جارالله دمکې معظمې د نومونو شمېر شپږپنځوس ښودلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې پرته په عظیم الشان قران کې دې ښار ته د ام القری یعنې د قریو مور (الانعام ۹۲)البلد امنایا دامن ښار(ابراهیم ۳۵)البلد الامین یاډاډمن ښار (التین۳) البلد الذی حرمهایا هغه ښارچې محترم یې ګرځولی دی (النمل۹۱)حرم آمن یاد امن یا ډاډ حرم (القصص ۵۷)، وادغیر ذی زرع یابې کروندې دښته (ابراهیم ۳۷)معادیا د ورګرځېدو اصلي وطن (القصص ۸۵) قریة یا کلی (محمد ۱۳)المسجد الحرام یا عزتمن مسجدهم ویل شویدي .

واعلـــم بـــآن کثـــرة الاســـامی
دلالـــة علـــی ان ا لمســـمی ســـامی

پوهه شه چې ډېر نومونه دمسمې داهمیت او لوړوالي معناورکوي.

د مکې جغرافیه او تاریخ

ځینې روایات وایي چې الله ج مکه معظمه له نورې ځمکې دوه زره کاله وړاندې پیداکړې ،مکه دسعودي عربستان لوېدیځ ته دحجاز په ویړه لمن کې دغرونو اوغونډیو په منځ کې پرته ده،دمکې معظمې هواره سطحه بطحاء نومېږي،دمکې عرض البلد شمال ته ۱۹_۲۵ او ۲۱درجې ،طول البلدیې ختیځ ته ۴۲شمال ته ۴۹او۳۹درجې دی دسمندر له سطحې درې سوه متره لوړه ده ،مکه دځمکې د کرې په منځ کې واقع ده.

مکه دتهامې په ختیځ کې چې شمال ته یې مدینه منوره ،ختیځ ته یې نجد او ریاض جنوب ته یې یمن او لوېدیځ ته یې جده او بحرالاحمر (سور سمندر) پراته دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې روانې اوبه نشته همدا لامل دی چې کرهنه پکې کمه ده او آن دڅښلو اوبه هم له کوهیانو را وېستل کېږي.

په مکه مکرمه کې اوس د څښلواوکارولو د اوبو کمی نشته دی ،اوس دخلکو سویه او اقتصاد لوړ شوی دی، هلته هېڅوک هم د بمبواوبه نه څښي، بلکې بوتلي ،یاچاڼ شوې اوبه څښي.

دمکې هواډېره توده اوسوځنده ده،باران پکې کم وي کله کله په ژمي کې هم د حرارت درجه تر ۳۵_ ۴۰ پورې رسېږي اوپه دوبي کې خو ډېرځله تر ۵۰لوړېږي یو عرب راته وویل چې په دوبي(اوړي)کې ځینې وخت د تودوخې له املې د سړک قیر هم روان شي، دلته ډېروخت د شپې او ورځې په هوا کې ډېرکم توپیر وي، دمکې او سېدونکي وایي چې الله ج اویا ډوله هوا وې پیداکړېدي چې نهه شپېته یې په مکه او یوه یې په تولې نړۍ کې چلېږي.

دمکې دخپلو اوسېدونکیو شمېرله یو میلیون څخه اوړي.

د مکې مکرمې فضایل

الله ج په هر شي او هر مورد کې یو شی پر نورو غوره ګرځولی او امتیاز یې ورکړی دی .دبېلګې په توګه په شپوکې دقدرشپه ، په ورځو کې داختر او عاشوری ورځ ،په انسانانو کې حضرت رسول اکرم ص، د اونۍ په ورځو کې جمعه،په میاشتوکې رمضان المبارک، په جنتونوکې فردوس په ایتونوکې ایت الکرسي،په کتابونوکې عظیم الشان قرآن ،همدا ډول یې د ځمکې پر سر ترټولوغوره ځای او تر ټولو سپېڅلی خاوره مکه معظمه ګرځولې ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ج داقانون دی چې پرهغه شي سوګند خوري چې دهغه پر وړاندې عزتمند اومهم وي او الله ج په عظیم الشان قران کې دوه ځایه پرمکه معظمه سوګند یاد کړی دی:

والتین والزیتون والطورسنین وهذاالبلد الامین.(التین ۱_۳)یعنې پر انځر اوزیتون اوپر طور سینا اوپر دې امان ورکوونکي(امین)ښا سوګند. . . : لااقسم بهذالبلد :یعنې سوګند خورم په دې ښار (مکې)

په تاریخ مکه کې لیکي چې په عظیم الشان قرآن کې الله ج پنځوس ځایه مکه معظمه یاده کړېده: ان اول بیت وضع للناس بیکة مبارکا وهداً . . .(ال عمران ۹۶)

یعنې : (له شک پرته لومړی کوټه کې چې دخلکو (دعبادت)لپاره جوړه شوه په مکه (مکرمه) کې ده چې برکتناکه او خلکوته لارښوونکې ده پدې کې څرګندې نښې دي،یوپکې مقام ابراهیم دی،اوهرڅوک چې (حرم ته) ننوځي، نوپه امن کې شو.)

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمایي رسول الله ص مکې معظمې ته په خطاب کې وفرمایل(ماأطیبک من بلد واحبک الی ولولاان قومی اخرجونی منک ماسکنت غیرک) (۱) مشکوة

یعنې ته څومره ښکلی ، خوشبویه اوپرماګران ښار یې که قوم مې له تاڅخه وبستلی نه وای نو زه به له تا پرته بل چېرې نه وای اوسېدلی.

عبدالله ابن عدي وایي ما رسول الله ص په حزوره نومي ځای کې ولاړ ولید چې مکې معظمې ته یې په خطاب کې فرمایل:په رښتیا ته دخدای ج غوره اوخدای ج ته ګرانه ځمکه یې ،که زه له تاڅخه وتلوته اړ شوی نه وای نو هېڅکله به درڅخه وتلی نه وای.

(۱)مشکوة

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ص فرمايي:**صلاة فی مسجدی هذا افضل من الف صلاة فیماسواه الا المسجدالحرام والصلوة فی المسجدالحرام افضل من صلوة فی مسجدی هذا بمأة الصلوة .**

زما په مسجد کې لمونځ له نورو مساجدو زر ځله غوره دی خو له مسجد حرام پرته ځکه هلته یو لمونځ زما په مسجد کې له لمانځه څخه سل چنده غوره دی.

حسن بصري وایي: ددې حدیث منظور دادی چې په مسجدالحرام کې یو لمونځ دبل ځای له لمانځه څخه سل زره چنده غوره دی.

حسن بصري فرمایي:په مکه معظمه کې یوه ورځ روژه دبل ځای له روژې یولک چنده ډېر ثواب لري هلته یو درهم خیرات په بل ځای کې دیولک درهمو له خیرات څخه ډېر اجر لري،همدا ډول هلته هره نیکي په بل ځای کې له نېکۍ څخه یولک چنده ډېر ثواب لري.

الله دې ښارته دخپل کور دجوړېدو او داشرف المخلوقات حضرت محمد ص دپیدایښت ویاړ ورپه برخه کړ.

همدا راز داویاړ چې هرڅوک ورننوځي نو په امن کې شو.

الله ج دې ښار ته دکفارو او انسي اوجني دجلانو ننوتل منع کړي دي،دې ښار ته پښې غځول ،د انساني حاجت پوره کولو په وخت کې دې خواته مخ کول،مکروه دي.

لکه څنګه چې په دې ښارکې نېک اعمال ډېر ثواب لري همدراز دلته ناروا کار هم ډېر ګناه لري،الله ج فرمایي:﴿من یردفیه بالحاد بظلم نذقه من عذاب الیم﴾یعني اوهرڅوک چې په ظلم اوناروا پکې دبېدینۍ خبر وکړي نو ددردناک عذاب خوند به وروڅکو(۱) : الحج **۲۵**

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدې ښارکې داسې ځایونه دي چې دعا پکې ډېره ښه قبلېږي، طاعت اونېک کارونه پکې ډېر ثواب لري.

رسول الله ص دمکې دفتحې په ورځ وویل :الله ج له هغې ورځې راهیسې دې ښارته عزت ورکړی دی چې ځمکه او اسمانونه یې پیدا کړي دي.

او دا عزت به دقیامت تر ورځې دوام مومي ،په دې ښار کې له ماپرته بل چاته دجنګ اوجګړو اجازه نشته ده او ماته هم دا اجازه دځو ساعتولپاره راکول شوې وه،نور تر قیامته ددې درناوی ساتل شوی دی ،نه به یې څوک کوم مارغه اویا څاروي ته،تکلیف او زیان رسوي،آن دعامې لارې له سر څخه هم ځانته د اخستلو په نیت دموندل شوي شي پورته کول رواندي،مګر ددې لپاره چې اعلان وکړل شي اوخاوند ته یې وسپارل شي،نه به یې څوک وانېسه او ونې پرې کوي.

(۱)مسلم کتاب الحج.

د حرم حدود

دمکې معظمې ددرناوي په اړه چې کوم روایات راځي دادرناوی یواځې دکعبې تر ودانۍ پورې محدود ندی ،بلکې الله ج دخپل رحمت اودحرم دعزت اوشرف له کبله دحرم چاپېر چل ته هم دا درناوی ورکړی دی.

یو روایت داسې هم دی چې حضرت جبریل ع حضرت ابراهیم ع دحرم پر حدودو وګرځاوه اودتیګو په واسطه یې ددې حدودو د په نښه کولو امرورته وکړ،اوحضرت ابراهیم ع هم داکار وکړ.

دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص تمیم بن اسد الخزاعی ته ددې حدودو دتازه کولو امر وکړ او هغه هم داکار په ښه توګه وکړ.

www.melitahrir.com 0177 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترهغه وروسته هم په ېپلاېپلو وختونوکې مسلمانو واکمنو داکار کړی دی،اوپه دې حدودوکې يې ۹۴۳نبنې ايښې دي خوددې نښوډپره برخه په غرونو ،غونډيو،خوړونو او ناهوارو برخوکې ده،چې اوس دانښې ډېرې کمې پاتې دي.

دحرم ياکعبې خپل مساحت ۱۳۷کيلومتره مربع اوټولـه ساحه يې پنځه سوه پنځوس کيلو متره ده چې حدود يې په دې ډول دي :

تنعيم يا د حضرت عايشې رضی الله تعالی عنها مسجد.

تنعيم دحرم شريف شمال ته دمدينې منورې پرلار لـه حرم څخه اوه نيم کيلومتره لېرې واقع دی حرم ته داتر ټولو نږدې حد دی ،په مکه يادحرم په ساحه کې اوسېدونکي ډېر حاجيان دعمرې داحرام لپاره همدلتـه راځي تنعيم دحل په ساحه کې دی.

www.melitabrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جعرانه

ددې ځای نسبت دبنو تمیم دقبیلې یوې احمقې اوناپوهې ښځې ته شوی چې خپل نوم یې ریطه اولقب یې جعرانه و ،هغې به ټوله ورځ وړې وربشلې اوچې مازیګر به شونوخپل کړی کاربه یې خراب کړاوخپلې وربشلې وړې به یې ببرته سپړلې،«ولاتکونواکاالتي نقضت»..... ایت دهمدې په اړه راغلی داځای دحرم په ۲۴کیلومتری کې شمال ختیځ ته واقع دی .

ددې ځای اوبه په خوړوالي کې نوم لري،اوآن خلک یې دضرب المثل په توګه یادوي،دلته هم ملک فهد په ۴۳۰متره مربع ځمکه کې دزر(۱۰۰۰) لمونځ کوونکي په ګنجایش یوښکلی مسجد جوړکړ.

حدیبیه

دادحرم له ساحې بهر دجدې پرزاړه سرک پرته له حرم څخه ۲۴کیلومتره لرې سیمه ده،اوس یې خلک شمیسي بولي،دلته پخوا دحدیبیې په نوم یو کوهی وو اوداسیمه هم دهمدې کوهي په نوم یادېده،شمیس هم دیوه پخواني تاریخي کوهي نوم دی چې قاسي(۸۳۲هـ سپوږمیزمې)هم یادکړی دی،دلته دحرم له حدودو دوه کیلومتره لېرې یوښکلی مسجد هم جوړ شوی دی،دبیعت رضوان او دحدیبیې دسولې مهمې پېښې هم دهجرت په شپږم کال همدلته ترسره شویدي.

دلته پخواترکانوهم یومسجدجوړکړی وو.

نخله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دادمکې اوطائف ترمنځ سیمه ده چې دحرم دختیځ اوشمال حدود ټاکي،دادوه برخې دي یوې ته یې نخله یماني وایي چې طائف ته د تللي سړک ښې خواته ده اوبلې ته یې نخلۀ شامي یامضیق وایي چې له حرم څخه پنځه څلوېښت کیلومتره لېرې پرته ده،دداءۀ په نوم دغره یوې اوږدې لرې دادواړه نخلې یوه له بل څخه بېلې کړې دي.

کله چې رسول الله ص دهجرت په لسم کال دطائف له سفرڅخه راستون شو،نود پیریانویوې لویې ډلې همدلته عظیم الشان قرآن واورېد،او مسلمانان شول،دعبدالله ابن جحش په مشرۍ یوه اته کسیزه سریه هم درسول الله ص لخوادقریشو دکاروا ن دځارلولپاره همدلته ولېږل شوه،دې سریې پردې کاروان حمله وکړه دعمر ابن الحضرمي په نوم یوتن یې ووژه او عثمان بن عبدالله او حکم بن کیسان یې ژوندي ونیول،اونور وتښتېدل،داپه اسلام کې دلومړني کافروژل اودمسلمانانوپر لاس د لومړنیوبندیانونیول اوددوی مال لومړنی غنیمت ګڼل کېږي.

دعزاپه نوم مشهور اوستربت چې الله ج په عظیم الشان قران کې یاد کړې دی،﴿افرأیتم اللت والعزی﴾(۱)نجم ۱۹

یعني ﴿اوتاسولات اوعزی ولیدل﴾هم په همدې نخله کې وو چې رسول الله ص یې دمکې له فتحې وروسته دماتولولپاره حضرت خالدبن ولید ،وګوماره،کله چې رسول الله ص دمکې له فتحې وروسته له حنین څخه طائف ته تشریف وړه نو په نخله یماني اوقرن منازل تېرشو.

اضاءۀ لبن

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجنوب اړخ ته ۱۲کیلومتره لېرې دحرم حد دی نن سبا ورته عقیشه وایي عقیش دیوشخص نوم دی،چې په نوي یمو هجري کلونوکې ددې ځای څښتن وو ،لبن شیدو(پیو)ته وایي.

دې جهیل ډوله ځای ته ځکه لبن وایي چې ورته نږدې غرونه سپین ته مایل رنګ لري،دادرسول الله ص دحلیف قوم خزاعه سیمه وه.

حرم یا کعبه

د کعبې نومونه:

کعبه ډېر نومونه لري اوداډېر نومونه دکعبې ددرناوي او اهمیت په معنی دي،خوپه عظم الشان قرآن کې ورته داپنځه نومونه کارول شوي دي.

۱:کعبه

(جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاماً للناس)(۱)مائدۀ۹۷

:یعني الله ج کعبه عزتمن او خلکو داوسېدوځای ګرځولی دی،کعبه په عربي کې لوړې اویواځې ته وایي دامعناګاني پرکعبه تطبیقېږي .

۲:بیت الحرام

په پورتني ایت کې کعبې ته بیت الحرام هم ویل شوی .

۳:بیت الله

(وعهدنا الی ابراهیم واسمعیل ان طهراً بیتي للطائفین)(۱)البقرۀ ۱۲۵.

یعني:اومورږپه ابراهیم اواسمعیل ټینګارکړی وو چې زماکورطواف کوونکیوته پاک کړه.

۴:البیت العتیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿...والیطوفوابالبیت العتیق﴾ (۱) الحج ۲۹

یعنې او دبیت العتیق. طواف دې وکړي

دعتیق معنی،پخوانی،لورشانه،نه ډوبېدونکی ازاد او خپلواک دی،یاداچې چا ددې کور زیارت وکړنو ددوزخ له اور څخه خلاص شو.

۵: **قبله**

فلنولینک قبلة ترضها (۱):البقرة۱۴۴ .

یعنې:نوژر ده چې هغه قبلې ته به ستامخ واړووچې ته یې خوښوې

د کعبې تاریخ او ودانوونکي

له تاریخي روایاتوڅرګندېږي چې تر اوسه دبیت الله ودانې دولس ځله جوړه شوې ده،که څه هم په دې اړه ځینې روایات قوي ندي خود ځینوسند پیاوړی دی.

د بیت الله ودانوونکي

تاریخ دبیت الله ودانوونکي داسې راپېژني.

۱:پرښتې.

۲:حضرت ادم ع.

۳:حضرت شیث ع.

۴:حضرت ابراهیم اوحضرت اسمعیل علیهم السلام.

۵:دعمالقه ووقوم.

۶:دجرهم قبیله.

۷:قصی دکلاب ځوی،دنبي ع له نیکونوڅخه یوتن.

www.melitabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸:دمکې قریش له هجرت څخه ۱۸کاله وړاندې.

۹په ۲۵هـ عبدالله دزبیرزوی.

۱۰:په ۷۴هـ حجاج دیوسف زوی.

۱۱:په ۱۰۴۰هـ ترکي سلطان مراد.

۱۲په ۱۴۱۷ شافهد دعبدالعزیز زوی.

حضرت عبدالله ابن عمر رض فرمایي کله چې الله ج حضرت ادم ع ځمکې ته راولېږه نو ورته یې وویل چې زه له تاسره یو کور هم لېږم چې له دې کورڅخه به داسې طواف کېږي لکه څرنګه چې پرښتې زماله عرش څخه طواف کوي،اوددې کور شاوخوا به داسې لمونځ کېږي لکه څنګه چې زما دعرش شاوخوالمونځ کېږي.

راوي وایي چې دحضرت نوح ع دطوفان په وخت کې ،کعبه پورته شوې وه، سره له دې چې دقیق ځای یې معلوم نه وو ،خوبیاهم ډېروپیغمبرانوپه خپل وخت کې،دهغې طواف کړی دی،الله ج حضرت ابراهیم ع ته دکعبې دقیق ځای وښود بیا حضرت ابراهیم ع دپنځوغرو(حرا ،شبیر ،لبنان،طوراوجبل خیر)څخه تیګې راوړې،اوکعبه یې ودانه کړه.

(۱)هیتمي اومجموع الزوائد۳،۲۸۸ دتاریخ مکه په حواله

ځینې خلک له دې پنځوغروڅخه ،دحضرت ابراهیم ع په واسطه دتیګوراوړلو خبره نه مني ځینې دارواېت هم صحیح نه ګڼي خو ځینې یې دهغه ع معجزه ګڼي،قران عظیم الشان په دې شاهد دی چې کله حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره اوخپل ځوی حضرت اسمعیل ع مکې ته راوستل،نوهغه وخت دکعبې،د ودانۍ نښه وه،داحقیقت دهغه ع له دې دعاڅخه ښکاري (ربناانې اسکنت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عندبیتک المحرم) (۱)ابراهیم ۳۷.

یعنې(ای زمونږربه!ماخپل ځینې اولادپه شاړه ځمکه ستا د عزتمند کور ترڅنګ پرېښودل.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داددې څرګندوی دی چې په هغه وخت کې بیت الحرام وو ،البته تاریخي روایات داهم وایي چې په هغه وخت کې دکعبې وداني،اودیوالونه نړېدلي وو ،خوبنسټ یې لاوو ،اودومره کلک وو ،چې زرګونه کاله وروسته هم،حضرت ابراهیم ع په همدې بنسټونود بوالونه جوړکړل،الله ج فرمایي، واذیرفع ابراهیم القواعدمن البیت واسمعیل) (۱) البقرة ۱۲۷.

یعني:اوکله چې ابراهیم ع اواسمعیل ع دبیت الله بنسټونه لوړ کړل.

بخاري کې راځي،چې یزید بن هارون وایي کله چې عبدالله د زبیر زوی،کعبه دودانولوپه موخه ورانوله،نوزه هملته وم،ماولیدل چې هغه حطیم هم دبیت الله په وداني کې راووست،اوماولیدل چې دبیت الله بنسټ داوښ کوهان ته ورته،تیګوڅخه جوړ شوی و ،وروسته دفهدپه وخت ۱۴۱۷هـ کې هم کعبه په همدې بنسټ جوړه شوې،په دې وخت کې دارتیاله مخې دکعبې دبنسټ یوه برخه ۱،۴۰ متره وکیندل شوه،نو ولیدل شول،چې دکعبې دبنسټ تیګې له کومې مسالې اوساختماني موادو پرته ډبرې کلکې لګول شوې دي،داتیګې داوښ کوهان ته ورته وې،اواوس هم له کوم ترمیم پرته پرهماغه بنسټ دغه وداني جوړه شوېده،دا چې دا بنسټ به له حضرت براهیم ع څوکاله وړاندې جوړ شوی وي الله ج ته معلومه ده.

دادی له حضرت ابراهیم ع راهیسې هم ۵۰۰۰ کاله تېرشول،خو دې بنسټ دهرډول طوفان سېلاب اوهرډول طبیعي پېښومقابله کړېده.

داسلام په تاریخ کې ،تراوسه مسجدالحرام لس ځلې دلاندې اشخاصولخواپه لاندې تاریخ پراخه شوی دی .

۱:دامیرالمؤمنین حضرت عمر ابن خطاب لخوا په ۱۷هـ چې له ۲۳۹زسره سمون خوري.

۲:دامیرالمؤمنین حضرت عثمان بن عفان لخواپه ۲۲هـ چې له ۲۴۸زسره سمون خوري.

۳: دابوجعفرمنصورلخوا په۱۳۷هـ چې له ۷۵۵زسره سمون خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴: دعبدالله ابن زبيرلخواپه ۶۵هـ چې له ۲۸۵زسره سمون خوري.
۵:دوليدبن عبدالملک لخوا
۶: دمحمدالمهدي عباسي لخوا په ۱۲۰هـ چې له ۷۷۷ز سره سمون خوري.
۷: دمعتضدعباسي لخواپه ،۲۸۴هـ چې له ۸۹۷ز سره سمون خوري.
۸-دمقتدرعباسي لخوا په ۳۰۲هـ چې له ۹۱۸زسره سمون خوري.
۹:دملک عبدالعزيزلخواپه ۱۳۷۳هـ چې له ۱۹۵۳ز سره سمون خوري.
۱۰: دفهد ابن عبدالعزيزلخوا په ۱۴۰۹هـ چې له ۱۹۸۸زسره سمون خوري.

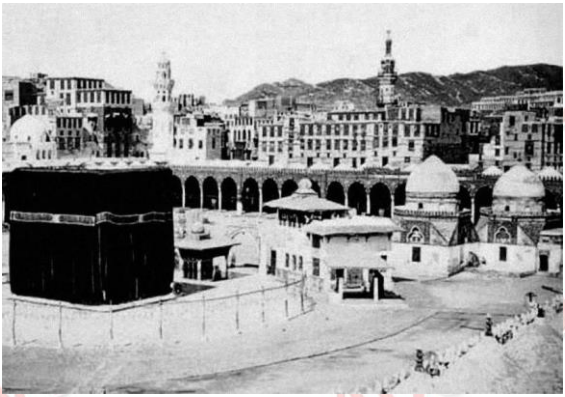

www.ketabton.com 0777 406 216

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک عبدالعزیز په پیرکې د کعبې بیا رغونه

ملک عبدالعزیز یو ځل په ۱۳۴۴هـ یا ۱۹۲۵ز کې د حرم د ترمیم امر وکړ بیایې په ۱۳۶۸هـ یا۱۹۴۸ز کې داکال پیل کړ د حرم د توسېع او رغونې کار پیل ووچې ملک عبدالعزیزپه ۱۳۷۳هـ ۱۹۵۳ز کې وفات شو.

دملک عبدالعزیزله وفات وروسته دهغه زوی ملک سعود دحرم دپراختیا اورغولو کار ته ادامه ورکړه اوشل کاله یې پرې تېر کړل،دې شاهانو هم دحرم دتوسېع (پراختیا) اورغونې چارې دابن لادن کمپنۍ ته سپارلې وې، پدې ترمیم سعودي له شپږسوه اوشل میلیونوډالر ریال ولګول.

(۱)تطور عمارة المسجد الحرام ص ۱۹.

دملک عبدالعزیز اوملک سعود له ترمیم او پراختیا سره سره بیاهم حرم تنګ اوزیارت کوونکي زیات وو،بالاخره ملک فهد په ۱۴۰۲هـ یا۱۹۸۲زکې امر وکړ چې دکعبې چت دې هم لمانځه ته چمتو کړل شي،هماغه وو چې دچت ترمیم پیل شو، په چت کې لوډ سپیکرونه (لوړغږي) دیخ او تودوخې ضد مرمروته ورته تیږې ،ولګول شوې، دزمزم اوبه پورته شوې،چت رنا شو ،بربښنایې او عادي زینې ورته پورته شوې،له دې وروسته دچت ۴۲۰۰۰مربع متره ځمکه د ۱۰۵۰۰۰المونځ کوونکیو ګټې ته چمتو شوه ،دچت په دې ترمیم هم شاوخوا دېرش میلیونه ریاله ولګېدل، فهد په ۱۹۸۸کال یا د ۱۴۰۹هـ دصفرالمظفرپه میاشت کې دحرم ددوهمې پراختیا بنسټ کېښود چې په ۱۴۱۳یا۱۹۹۳کې پای ته ورسېد ،په دې پراختیا کې دباب عمره او باب عبدالعزیز ترمنځ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۰۰۰ متره مربع مساحت کې دمسقلې لورته چې مخامخ ورته دارالتوحید کانټینینټل شرکة المکه اوبرج زمزم دی ،یوه لویه ودانئ پیل شوه دا ودانۍ دوه ځمکتلي (زېرزميني)یوه ګراونډ فلور (دځمکې سطحه)لومړی پوړ (چې مورږ افغانان ورته په عامه ژبه دوهم پوړ وایو)اوددې پوړ چت لري دمسجد انتظامیه لومړی ځمکتلی د ځان او مسجد لپاره کاروي، په دې ځمکتلي کې دمسجد فني ،تخنیکي او کنټرولوونکي وسایط ځای پرځای شوي ،همدارنګه ځینې ډیپوګان اوتحویلخانې هم پکې دي ،دې ځای ته د عاموخلکوننوتل منع دي.

اوددریم پوړ چت دلمونځ کوونکیو استفادې ته چمتو دی.

نوې ودانۍ ډېره ښکلې ده او ټول عصري او پرمختللي وسایل او دهوادیخ ساتلو لپاره پکې سلګونه ایرکنډېشنونه کارېدلي دي .

ددې څلور واړو ځایونومساحت ۷۲ ۰۰۰ متره مربع دی،دا ودانۍ دومره کلکه ده ،چې د نورو پوړونو تاب هم راوړلی شي او که اړتیا پېښه شي نور پوړونه هم پرې جوړېږي، په وروستي چت ښکلې درې ګنبدې ۱۵×۱۵=۲۲۵متره مربع کې جوړې شوې دي، اوهره ګنبده دیارلس متره لوړه ده ،هر پوړ ته د عادي زینو (پوړیو)ترڅنګ څوځایه بریښنایي زینې هم پورته شوېدي،هر پوړ ۵۳۰ستنې لري دهرې ستن په بېخ او پورتنۍ برخه کې څلور خواوته ایرکنډېشن لګېدلی دی.

دسعودي پاچایانولومړی توسېع (پراختیا)شمال ته د مروې اوباب العمره پر خواچې باب الزبیر،باب الندوه، باب حجراسمعیل ،باب المدینه،باب مهدي،هم پکې راځي وه او جنوب ته دصفاله غونډۍ تر باب عبدالعزیز پورې چې باب حنین ،باب اسماعیل هم پکې ده غځېدلې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملک فهد په وخت کې

دسلطان مراد ترکي لخوا دکعبې له رغونې دري سوه پنځه اویاکاله تېرشوي،اودکعبې ودانۍ بیارغونه غوښتله له همدې امله ملک فهدبن عبدالعزیزچې ځان ته یې دحرمینوخادم وایه ، دکعبې ترمیم د ۱۴۱۷هـ سپورمیز کال په محرم کې پیل کړ او کعبه یې بنسټیزه ورغوله،په دې ترمیم کې یې دکعبې ددېوالونوتیګې هوارې ا و یو برابرکړې وې .

بهرنۍ برخې:دتیګوله منځه یې پخوانۍ مساله راووېسته،نوې سیمنټي مساله یې ور ننوېسته،دواړه چتونه یې نوي ترمیم کړل،دري واړه،ستنې یې ورته نوې کړې،لدې رغونې وروسته دکعبې لوړوالی ۱۴متره دملتزم اړخ یا له حجراسودڅخه ترحطیم پورې ددېوال اوږدوالی،۱۲،۸۴،د حطیم له پیل څخه دحطیم تر پایه یاتررکن شامي پورې ۱۱،۲۸متره ، له رکن شامي یادحطیم څخه تر رکن یماني پورې۱۱،۱۲ اوله رکن یماني څخه ترحجر اسود پورې ۱۱،۵۲ . متره د ه .

په ۱۴۱۷هـ سپورمیزکال دکعبې دترمیم،ویاړ د ابن لادن دکمپنۍ په برخه شو.

لومړی وصل

له هرات څخه چې الوتلو نو ټول حاجیان په احرام کې وو خو سید نصیر،او حاجي عبدالله همداسې راوختل، ما ورته وویل چې تاسو که په الوتکه کې احرام کوئ نو باید له میقات څخه تېرنشئ اوکه په جده کې یې کوئ نو جده خوله میقات څخه اخوادحل په ساحه کې ده او دم درباندې اوړي ،هغوی راته وویل چې مورږ بیاله جدې څخه جحفې ته داحرام لپاره ځو زه هم چپ شوم ،دوی دواړه له مورږ سره په موټروکې مکې معظمې ته هم را نغلل حیران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی ولې داکار وکړ ډېر وروسته پوه شوم چې دوی دواړه شیعه ګان دي،دعبدالله رنګ خو هزاره ګانو ته ورته وو خو سید نصیر هزاره هم نه وو اصلاً دکابل دچهار دهي اوسېدونکی وو ،چا ګومان هم نه کاوه چې دی به شیعه وي.

خونوته د ننوتلو په وخت دمولانا یارمحمد په نوم یو تن چې ښکلی سور او سپین رنګ، سره او توره ګډه وډه ږیره یې وه راغی ځان یې په مکه مکرمه کې د شرکت له مسؤولینومعرفي کړ. او ویې ویل چې یوولس بجې رابښکته راشئ چې عمرې ته ځو ، مورږ خپل سامان ځای پر ځای کړ،ماپه هرات کې هم د احرام لپاره غسل کړی و ،خوپه جده کې ډېرخولې شوی وم دلته تشنابونه اوګرمې اوبه هم پرېمانه وې له سره مې غسل وکړ ټول دعمارو مخ ته کوچني میدان ته راووتو مورږ یوه ته هم لار معلومه نه وه. مولنا یار محمد چې په مولنا مشهور وو له درې څلور ملګرو سره زمورږ لارښود شوه لاره یې راته تشریح کړه،دعمارو موقعیت یې حفایر شارع ستین (شپتم سړک)وښود د سړک پرغاړه د متحده په نوم درملتون ووچې په ټول سعودي کې نماینده ګی لري په مکه او مدینه کې خو یې ما خپله شپږ اوه نماینده ګی ولیدلې.

دلته په څلورو کتارو کې منظم ودرېدو دهرکتار لپاره یو تن مسؤول وټاکل شو ،چې حاجیان بې نظمی ته پرېنږدي،یوکتار ماته را وسپارل شو ،زمورږعماره له حرم شریف سره په مستقیم لوی سړک حرم ته نسبتاً نږدې پرته وه ،کږې وږې لارې او فرعي سړکونه نه وو خو دعمارې دروازې لوی سړک ته نه وې، بلکې ددوو عمارو شا لوی سړک او ددوو دروازې بیا مخ په جنوب ددې نورو عمارو دروازو ته وې کله چې لوی سړک ته را ووتو ګورو چې ټول سړک له خلکو ډک دی ،څومره چې دا دوطرفه سړک ښکاري نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ډک دی ،ښځې او نارینه ،ډول ډول جامه، ډول ډول رنګ . ډېر یې حرم ته او لږ یې له حرم څخه خپلواستوګنځایونو ته روان وو څوځایه مې په داسې خلکو سترګو ولګېدې چې نارینه یې داحرام په جامه کې خو ښځو یې یو ډول یونیفورم (یو ډول څادر ،کمیس ،پرتوګ په څادر نښه)درلوده او یو ځای به روان وو چې دوی له نوروسره جوت پېژندل کېدل، ،پرلوی شاوخواشپاږلس متره سړک هغه دچاخبره دقدم ځای نشته دی ،دتلبیې ملکوتي ازانګو فضا سندریزه کړې وه، مورږ دسړک پر ښي خوا مخ پر شمال لوېدیځ حرم شریف ته روان شو څو ګامه وړاندې ښې خواته یو لوی مسجد پرمخ راغی مولنا وویل چې دامسجد په ټوله مکه کې مشهور او داسامه پلار ابن لادن جوړ کړی دی او دابن لادن په نوم یادېږي که له چا ځای ورک شو نو ددې مسجد پوښتنه دې وکړي .له مسجد سره سم پیچومی پیل شونور نو دساعت برج مورږ ته ډېر نږدې دی.

دکعبې لیدلوتلوسې ډېر نا ارامه کړی وم ،مورږ د هغه ځای چې حرم تر پر خپلو سترګولیدلی شو ،په څو متری کې وو ،بس چې دهمدې پیچومي چې په حقیقت کې پول وو سرته ورسېږونو حرم ته رسېدلي بلل کېږو زه خپل شل کلن ارمان او دخپلې مینې وصل ته رسېدونکی وم،همدا څو متره فاصله لکه څو کیلومتره اوږده شوه کله چې د پله سرته ورسېدو نو الله اکبر اود(اللهم لبیک لبیک لاشریک لک لبیک ان لحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک) انګازې لوړې او ژړاګانې پیل شوې،مولنا راته وویل چې دا مخامخ منارې دبیت الله دي،تلبیې او ژړاګانو زور واخست له پله ښکته اوله سړک تېرشود حرم صحن ته له ننوتلو سره مولنا ټول کښول ،له یو بل څخه دېښلېدلو په صورت کې یې دراټولېدلوځای د دارالتوحید کانټینینټل هوټل مخ ته تلوېزیون ته ورته د اعلاناتو سکرین وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولنامخکې مورِ ورپسې دحرم شریف نبي خواته روان شو ،دحرم شریف حویلۍ او شاوخوا يې سپين پرق وو ،دلته دتيارو ځای نه وو له زرګونو کالو راهيسې دلته تياره مغلوبه او رڼا او نور غالب وو ، دلته دوامدار ،انوار رااوري، تياره فکرونه ،تياره نظريات له دې ځايه کوچېدلي ځای يې الهي انوارو او دمعرفت او تعقل رڼا نيولی دی ،دعظيم الشان قرآن پر نزول سره دا رڼا تلپاتې شوه په حرم کې شپه نشته ټوله ورځ ورځ او رڼارڼا ده.

هغه مکه چې اوسېدونکيو يې ووخت دشيطان څراغ دبلولووس نه درلودنن ټوله چراغان ده.

مولنا په يوه دروازه ور ننوښتواوس نو څو ثانيې پاتې دي چې د څه کم دوه ميلياردومسلمانانو قبله ، دبشرپه تاريخ کې دځمکې پر مخ لومړنۍ ودانۍ ،او تر ټولو سپېڅلې او مبارکه خونه ووينم ، هغه چې هره ورځ يې کم تر کمه يووولس ځله يادوم او دلمانځه په هر نيت کې وايم (مخ مې دکعبې شريفې په لوري)هغه چې که په لمانځه کې ورته مخ نکړې نو که هرځومره دې نور شرايط اوارکان برابرهم وي لمونځ دې دمنلوندی،هغه چې په بيت الخلا او استنجا کې ورته مخ کول خوپرېږده آن پښې غځول اولاړې توکول يې هم خواته منع دي.

هغه چې په ژوند اوويښه هم ورته مخ کوو ،خوب موهم همدې خواته دی ،او له مړينې وروسته په قبر کې هم همدې خواته مخ اړوو.هغه ځای چې ټول ساکښان يې هم تعظيم اوتکريم پيژني او آن توتکۍ يې هم له فيلانو ساتي.

له ننوتلو سره سم ژړاګاني دومره ډېرې لوړې شوې چې تلبيه يې تر شعاع لاندې راوسته مخامخ راته دکعبې خونه وه ، په همدې نيمه شپه کې لدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعې څخه لسګونه زره پتنګان تاوېدل . پرتوولوداسې کیفیت او دجذب حالت راغی چې دتشریح لپاره یې الفاظ او دبیان لپاره یې لار نلرم.

سترګې مې پر کعبه ګنډلې وې خوزړه مې باور نه کاوه چې زه به اوس دهغې لیلا وصل ته رسېدلی یم چې میلیونونه مجنونان لري، دوه سترګې مې څلور ،څلور مې اته،اواته مې شپاړلس کړلې په غټو غټومې وروکتل.

نور نودتاب متره نه وه،ماهېڅکله هم فکر نه کاوه چې زما کانې زړه به هم کله نرم شي ژړا اوسلګې خوپرېږده. خوهلته کیفیت او حالت داسې وي چې دکانې زړه خو لاخه چې آن له الماسو هم موم جوړوي .

یو وخت مې چا پر اوږه لاس کېښود ویل یې بس کړه ځه چې ملګري طواف ته ښکته شول بیا یې موندلی نشو .

ماهلته داسې ځوانان هم په کریکو ولیدل چې که ددنیوي غم غرونه یې هم په سر کېښودل شي ښایي ورمېږ یې کوږ او سترګې یې لمدې نشي.

طواف مو په مطاف کې پیل کړ ،زموږ طواف دعمرې وو، په لومړیو درې شوطو(دورو) کې موبایدرمل(اودپهلوانانوپه څېر منډه او اوږې پورته پورته)کړې وای،خودبیروبار له کبله داکارناشونی و ،دمنډې خو پرېږده آن دعادي تګ امکان هم نه و ،ډېر ورو ورو روان و کله کله به موهسې اوږې پورته پورته کړې کله به مو چور هېر شول ،طواف مو دژړا او انګولا په بدرګه وکړ،زما سترګې له کعبې نه اخوا کېدلې ،له دې کتو مې داسې خونداخست چې محسوسېده خو دکیفیت بیان یې نشم کولی. له طواف څخه چې فارغ شو نو لومړی ځل وو چې پخپله مې د زمزم اوبوته ګیلاس ونیوه هملته مطاف کې ورتاو شوم ښې ډېرې اوبه مې وڅښلې موږپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیانادیده وو په خوندیې نه مړېدو ، دوه رکعته لمونځ مو وکړ،وروسته مولنا دصفا او مروه ترمنځ سعې ته روان کړو.

ماداسې انګېرله چې صفا او مروه به له کعبې لېرې سپېرې غونډۍ وي ،دخړ له پاسه به پول وي په دې پول کې به چېرته دوه شنه راډونه وي چې دمنډې ځای ښیي خو داسې نه وو له مطاف څخه دکعبې دهغې دروازې خواته چې دصفا ددروازې په نوم یادېږي په زینه راوختو ، دا دطواف دپیل او پای زینه ده څوقدمه چې وړاندې لاړو لاد کعبې له محوطې بهر نه وو وتلي چې مولنا یوې پر مرمروپوښلې لوړې ته بوتللو ویې ویل چې دادصفا غونډۍ ده دا وړاندې شنه راډونه دي او هغه بل خواته همداسې لوړه ده هغه مروه ده.

تاسې موسعې وکړئ زه همدلته درته ناست یم یواځې د صفا او مروه په اړه، نه بلکې په ټولیزډول د کعبې او دحج د مناسکو د ټولوځایونو په اړه زماټکل بل ډول وو.

صفااو مروه او ددوی ترمنځ د تګ راتګ لارې خو دومره ښکلې او په عصري ساختماني موادو اونقشې جوړ شوي چې دافغانستان ارګ ورسره سیالي کولی نشي.

سعی د حج او عمرې له واجباتوڅخه ده او تر تیب یې داسې دی چې لومړی به دصفا په لوړه ودرېږي (صفاپخواغونډۍ وه او دوخت په تېرېدواو دحکومت په هڅو اوس دکعبې له سطحې لږه لوړه پاتې، نوره ختمه ده)

دلته به مخ کعبې ته کړې ځانګړې دعا به کوې بیابه دمروې خواته حرکت وکړې کله چې شنه میل ته ورسېږې نو له دې شنه میل څخه به تر بل شنه میل پورې منډه وکړې ،دامیلیونه صفاته نږدې دي کله چې مروې ته ورسېږې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به هم ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي او دصفا په لوربه راروان شي، دسعې لپاره صفاته دتللو لار ښکته او مروې ته ښکته جوړه شوې ده ،ددواړو لارو ترمنځ دوه کوچنۍ نورې لارې هم شته دي .کله چې شنه راډ ته راورسېږي نوتر بل شنه راډ پورې به منډه وکړي،دصفا او مروه ترمنځ اوه ځله تلل راتلل سعې ده هرځل به هم په صفااو هم په مروه کې ودرېږي مخ به کعبې ته کړي دعابه وکړي له صفا څخه مروې ته اوله مروې څخه صفاته پر دواړو لارو دواړو خواووته دوه دوه شنه څراغونه چې راډ ته ورته دي اود فقهې په کتابونوکې ورته میلین اخضرین ویل کېږي نصب شوي دي.

سعې مو وکړه څوک ژر اوڅوک لږناوخته فارغ شول .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوه تنو د ۱۲۰ حاجیانو سرخریبل

اوس راته یو دسر خریبل پاتې وو چې له احرامه ووځو اوخپلې جامې واغوندو .

مولنا مورږته وویل چې دلته سرونه مه خرڅیئ ځکه چې نایان لس پنځلس ریاله اخلي ،هلته په عماره کې هلکان شته که پنځه پنځه ریاله ورکړئ نبه په راحت به یې درته وخریي مورږ هم هلته سرونه ونه خرڅیل ،نابلدي هم وه خو چې عماروته راغللو دمجیب اونعمت په نوم دوه افغان هلکان وو او مورږله یوسل اوشپیتو تنوډبر ووفکر مووکړ چې کې دوی ته انتظار کووا ونوبت ته کښنو ښایي ډبر وځنډبړو مولناته موهم غوسه راغلله چې ولې یې غلط وپوهولووروسته پوه شو چې مجیب دمولنا اوښی اوله نعمت سره یې هم دخپلوئ کومه اړیکه وه ده غوښتل داپیسې ددوی په جیب کې ولوړي .

ماملګروته مشوره ورکړه چې راځئ خپله یودبل سرونه وخرڅیو. لومړی زه یوه ملګري ته چې لامې نه پېژانده او سر یې مخکې خریبل شوی وکښناستم سر یې راته وخرڅیه،داوښته ماپنځلس کاله نه ووخرڅیلي او په همدې هیله مې ساتلي وو چې دا به په حج کې خرڅیم او الله ج مې داهیله تر سره کړه،درې نیمې بجې له عمرې فارغ شو ،احرام موووښت، جامې مو واغوستې. څه ملګري ویده شو ځکه چې ډبر سترې وودشنبې شپه ،دشنبې ورځ دیکشنبې شپه ټول په سفر او ګرځېدو تېرشول خو زه ببرته حرم ته لاړم لار اسانه وه پر سړک بیاهم خلک نه ځایېدل ،لمانځه ته وخت کم وو لاندې په مطاف کې دطواف اجازه نه ورکول کېده تهجد مو وکړل او په کعبه کې په جماعت دلومړي لمانځه ویاړ راپه برخه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفا او مروه

صفا:

دایوه کوچنۍ غونډه ده چې دصفا او مروه ترمنځ دسعي پیل هم ترې کېږي دادکعبې دخونې په یو سل اودېرش متري کې سوبل ختېځ ته پرته ده خو دکعبې په اوسنۍ ودانۍ کې دننه ده اوس ددې غونډۍ په سر یو ګنبد ډوله چت دی .

مروه

داهم یو کوچنۍ غونډۍ ده ددې دتیګې نوم مروه ده چې سپین ته مایل رنګ لري اوډېره کلکه ده ،داغونډۍ د کعبې له شامي رکن څخه شاوخوا درې سوه متره لېرې شمال ختېځ ته پرته ده سعي یااوم شوط همدلته پای ته رسېږي .

مسعی

دصفا او مروه تر منځ د تګ راتګ (سعي)لارته مسعی ویل کېږي صفا او مروه دوه غونډۍ وي. ددواړو غونډیو ترمنځ ۳۹۴,۵متره مسافه ناهواره لوړه او ټیټه وه ،له شګو او کروت کانو ډک د پنځوس متره سور په اندازه خوړ هم پکې وو دتاریخ په ببلابېلوپړاوونوکې داځای هوار ،ترمیم او جوړ شوی دی ،یووخت داځای له بیت الله څخه ښکته وو او ددواړو ترمنځ دوکانونه او ودانۍ وي خو په ښکته وخت کې چې دبیت الله دپراختیاپروژې عملي شوي نودا ساحه هم په بیت الله کې راغله اوس خودبیت الله حویلۍ له صفا او مروه څخه هم ډېره وړاندې تللې ده. دبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکموالي او دخلکود اسانتیالپاره د صفا اومروه تر منځ سعي ته څلور لارې جوړې شوې دي یوه ځمکتل (زېرزميني) ،یوه دځمکې پرسطحې ، بل دوهم او بل دریم منزل څلور واړه پوړه په ډېر ښکلي ډیزاین، ډېرو قیمتي ساختماني توکیو په عصري او پرمختللي ډول په ډېر جذاب اومناسب رنګ جوړ شوي دي. له صفا څخه مروې ته دتللو په ډېرو قیمتي مرمروپوښل شوې لار ببله ،له مروې څخه صفاته د راتللو همدا ډول لار ببله او په منځ کې دناروغانو او ویلچیرانو (دناروغانو دبایسکلونو)دوه لارې ببلې دي پر هر لار دزمزم داوبودوه ځایه دي چې په هر ځای کې شاو خوا لس نلکې دي او په یووخت کې ترې شاوخوا څلوېښت تنه اوبه څښلی شي ،دمسعی د هر منزل سور شل متره دی د لومړي منزل لوړوالی ۷۵، ۱۱او ددوهم ۸، ۵متره دی، اوس په لکونو حاجیان دلته په یو وخت کې سعی کولی شي.

هر پوړ ته پراخې پراخې عادي او بریښنا یې زینې (پوړی) اولفټونه ختلي دي ،دهر پوړ ټول مساحت ۷۸۹۰متره مربع دی بریښنا یې زینې د باب الصفا(دصفا دروازې)بهر او لفټونه یې دننه دي.

دصفا او مروه تر منځ له عامو دروازو پرته اوه داسې پلونو ته ورته لارې دي چې هغه خلک پرې تګ راتګ کوي،چې له بهر څخه نېغ حرم ته تلل غواړي له دې لارو تلل د سعي کوونکیو د مزاحمت مخه نیسي.له دریم پوړ پرته په نورو پوړونوکې پکې او دومره ایرکنډیشنونه دي چې دسعودي په ګرمۍ کې خلک پکې یخ نیسي،لسګونه قندیلونه پکې ځوړند دي.

له بهرني صحن څخه صفا دروازه د کعبې لسمه دروازه ده چې تر مروه پورې دا شمېره یو دېرشمې ته رسېږي په دوی کې هوایې پول ته د ورته لارو دروازې هم شمېرل کېږي په دې منځ کې مشهورې دروازې باب الصفا ،باب بني هاشم ،باب علي ،باب العباس،باب النبی،باب السلام یاباب بني

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبیه،بآب الحجون ،باب المعلاة ،باب المدعی اوباب المروه دي او دصفا او مروه له منځ (مسعی)څخه دکعبې سالون یا مطاف ته مشهورې دروازې باب مراد ،باب المحصب او باب عرفه دي.

مروه تر ۱۴۱۷هجري سپوږ میز پورې غونډۍ وه خو له همدې کال څخه تر ۱۴۲۳داغونډۍ هواره شوه اوس دتیګوکلکه لږه ننبه پاتې ده پرسر یې دموم په څېر سپین ته ورته ژېړ مواد پراته دي،چې پښې هم نه ژوبلوي او انسان پرې ښوبږي هم نه، دصفا له غونډۍ شیشه یې کتاره تاوه ده.

دصفا اومروه تر منځ له شنو راډونوسره دعباس ابن عبدالمطلب کور وو ، تر ۱۳۷۶هـ سپوږمیزکال حکومتونو ترمیماوه خو په همدې کال یې دصفااومروه دپراختیا لپاره ونړاوه.

(۱)اخبار مکه دفاکهي ،دتاریخ مکه په حواله

اهل کتابوداسې عقیده درلوده چې داساف په نوم یوتن نارینه له نائلي نومې ښځې سره په کعبه کې ناروااړیکې ونیولې چې الله ج دواړه مسخ او تیګې ترې جوړې کړې خلکو هم د عبرت لپاره اساف د صفا اونائله د مروه په غونډۍ کښنودل .

دوخت په تېرېدوسره خلکو ددې دواړو بتانو عبادت پیل کړ او دایې محترم بلل،د جاهلیت (ناپوهۍ)په پیر کې،هم خلکو د صفااو مروه ترمنځ سعی کوله داسلام د رڼا په خپرېدلو سره هم خلکو داسعی کوله خوځینو داګومان کاوه چې ګویا داسعی دهمدې بتانو (اساف او نائلې)له کبله ده او دا دود باید بند کړل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ج دهمدې شک دله منځه وړلو لپاره وفرمایل چې ﴿ان الصفا والمروة من شعائرالله...﴾ یعنې یقیناً صفا او مروه دالله ج له نښو څخه دي ﴿۱﴾ البقره ۱۵۸

دصفا او مروه تر منځ سعې د حج یا عمرې له واجباتو څخه او دحضرت ابراهیم او حضرت هاجرې سنت دي ،رسول الله ص هم دا ابراهیمي سنت اداکړیدي.

دبخاري په باب احادیث الانبیاء کې له حضرت ابن عباس څخه روایت دی چې رسول الله ص فرمایي: حضرت ابراهیم ع خپله مېرمن حضرت هاجره او خپل زوی حضرت اسمعیل راوستل اودواړه یې دکعبې ترڅنګ له یوکڅوړې خرما او یو مشک ﴿زي﴾اوبو سره پرېښودل په دې وخت کې حضرت اسمعیل ع تی خوره کوچنی وو او په مکه کې نه کوم کلی و اونه کوم کور یا ښار.

کله چې حضرت ابراهیم له دوی دواړو څخه روان شو نو حضرت هاجرې ترې په حیرانتیا وپوښتل چې ته مورږ په دې سوځنده ،بې اوبو ،بې وښو اوبې څوکه دښته کې ولې پرېږدې ،خو حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ کله چې حضرت هاجرې څوځوځله داپوښتل او حضرت ابراهیم ځواب ورنکړ نو حضرت هاجرې ورته وویل آیا داد الله ج حکم دی؟ هغه ځواب ورکړ هو.

دده داځواب حضرت هاجرې ته دغره په څېر ډاډ و ، ورته یې وویل کله چې داد الله ج امر دی نو باور لرم چې هغه به مورږ وساتي .

حضرت ابراهیم لږ اخواپه داسې ځای کې چې حضرت هاجرې نه لیده ودرېد مخ یې قبلې ته کړ او دادعا یې وکړه ﴿ربنا انی اسکنت ....﴾یعنې﴿ ای زمورږ ربه ماخپل اولاد په بې کروندې دښته کې ستادعزتمن کور تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښود ای ربه ددې لپاره چې لمونځ وکړي نو دخلکو زړونه ددوی خواته راواړوه او هغوی ته له مېوو څخه روزي ورکړه چې ستاسمننه وکړي) دحضرت ابراهیم له تللو وروسته هاجرې خپل زوی ته تی ورکاوه او هماغه اوبه او خرمایې کارولې خولږ وروسته له تندې سره مخ شول،حضرت هاجرې به چې معصوم اسماعیل ته وکتل نو خفه او وارخطابه شوه با الاخره تاب ورنغی، نږدې غونډۍ صفا ته پدې هیله ورو ختله چې ګوندې څوک ووینې او اوبه تړې وغواړي خو ،په دې سوځنده اووچه دښته کې هېڅوک هم نه وو ، له هغه ځایه راښکته شوه او دمروه پر لور لاړه کله چې له صفا ښکته خوږ ته ورسېدله نو حضرت اسماعیل ع یې له نظره پناشو نو له دې خوږ څخه په منډه تېره شوه ، چې حضرت اسمعیل ووینې ،هسې نه چې کوم ځناور زیان ورته واړوي،مروه ته ورسېدله هلته یې هم څوک ونه لید اوه ځله د صفا او مروه تر منځ لاړه او راغله او په دې خوږ کې یې منډه کوله(ددې خوږ په ساحه کې اوس شنه راډونه دي او دلته اوس هم حاجیان منډه کوي.)په اوم ځل چې مروه ته وختله یو غږ یې واورېد ،باور یې هم نه راته،خو فکر یې کاوه چې کوم کس دده مرستې ته راغی بیایې غوږ ونه څک کړل،ګوري چې یوه پرښته پرځمکه خپل وزر وهي چې له دې ځایه د اوبو چینه راووته، هاجره راغلله له دې چینې څخه یې د حوض په څېر کوچنی دېوال ددې لپاره تاوکړ چې اوبه ونه وځي ،دتحصیل په دوران کې مې چېرې لوستې وو چې دالله ج رسول ص فرمایلي دي الله دې پرهاجرې ورحمېږي اوبوته یې زم زم (په عبراني ژبه ودرېږه ودرېږه)، وویل او ددې له غوښتنې سره اوبه ودرېدلې که هغې اوبوته زم زم نه وو ویلي نو په مکه کې به له دې اوبو نهر روان شوی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو خلکو بیا له دې کیسې سره اسرائیلیات یوځای کړي،داسې کیسه یې جوړه کړې چې ګویا ،حضرت ساره د حضرت ابراهیم ګرانه میرمن او دهغه د تره لوروه او هاجره یې ازاده وینځه په نکاح کړې وه ددواړو بنو یوځای ګوذاره نه کېدله ،حضرت سارې په حضرت ابراهیم زور راوړ چې هر ډول کېږي له دې بنې او بنتون څخه به یې خلاصوي هماغه وو چې حضرت ابراهیم ع بې له دې چې هاجرې ته څه ووایي هغه له شام څخه حجاز ته را روانه کړه او دلته یې بې هرډول توښې او هر ډول سرپنا او سر پرسته پرېښودله.

داپر یوه اولوالعزمه رسول بهتان دی یو اولوالعزم رسول خوپرېږده چې هېڅ عاقل انسان به له خپل اولاد اومېرمنې سره داسې کار ونکړي.

لکه څرنګه چې په پورتني حدیث کې هم راغلي حضرت ابراهیم داکار یواځې او یواځې د الله ج په حکم او دهغه د رضا لپاره وکړ او حکمت یې هم ښکاره دی الله ج ددوی په واسطه هلته د یو لوی تمدن بنسټ کېښود ،ابادۍ وشوې، دحضرت ابراهیم ع دعاقبوله شوه، الله ج په ټوله نړۍ کې د خلکو زړونه کعبې ته ور مات کړل. نن سبا له ټولې نړۍ څخه هر وخت خلک کعبې ته د حج او عمرې لپاره ځي، د زمزم پر اوبو ځان خړوبوي ،او ابراهیمي ،اسماعیلي او د هاجرې سنت عملي کوي.

له هماغه وخت را هیسې کعبه د خلکو قبله ده او د ابراهیم ،اسمعیل او هاجرې په قدموقدم ږدي ،دهغوی پر تقلید قرباني کوي دهغوی پر تقلید شیطان ولي او .....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن هر کال میلیونونه خلک د کعبې د زیارت په اړه د حضرت اسمعیل غږ ته لبیک وایي،او په دې وچه ،سپېره بې وښو او بې اوبو دښته کې د نړۍ ټولې مېوې په هر موسم کې موندل کېږي .

له صفا غونډۍ سره د اسلامي تاریخ ډېرې پېښې تړلې دي، دېبلګې په توګه کله چې الله ج خپل رسول ص ته امر وکړ چې خپل نږدې دوستان ووېروه (۱) (شعراء۲۱۴)

نو هغه د صفا غونډۍ ته وخوت او خپل قوم په ځانګړې توګه فهر او عدی یې را وبلل ورته یې وویل که زه تاسو ته ووایم چې د دې غونډۍ له شاه د دښمن یو لوی لښکر راروان دی او پر تاسو د برید نیت لري نو تاسو به زما پرخبره باور وکړئ؟،هغوی ورته وویل هو ځکه چې موږ له تا هېڅکله هم دروغ ندي اورېدلي هغه ص ورته وفرمایل نو زه موله یو سخت عذاب څخه وېروم چې ډېر ژر راتلونکی دی ابولهب ورته وویل چې (معاذ الله) خدای دې خوار کړه آیا د همدې لپاره دې راوبللو؟. په همدې خاطر بیا دا ایت نازل شو (تبت یدا ابي لهب .....) (۱)

بخاري له ابن عباس څخه.

حضرت عبدالله ابن عباس فرمایي چې قریشو رسول الله ص ته وویل ته خپل رب ته دعا وکړه چې دا صفا غونډۍ سره زر وګرځوي، که داکار وشو موږ ایمان راوړو ، خو حضرت جبرائیل ع، رسول الله ص ته د الله ج د سلام له رسولو وروسته وویل که داکار هم وشي نو دوی ایمان نه را وړي که ته غواړي زه به داکار وکړم خو که بیا هم ایمان رانه وړي نو زه به سخته سزا ورکړم.خوکه ته غواړي همداسې یې پرېږده زه به د خپل رحمت او توبې دروازې ورته خلاصې پرېږدم رسول الله ص هم ورسره پرهمدې توافق وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له همدې صفا سره ابوجهل د رسول الله ص بې احترامي وکړه او حضرت حمزه يې ډېر ژر غچ واخست.

www.ketabton.com 0777 400 ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه کې لومړۍ ورځ او دوستان

سحر له لمانځه وروسته مې طواف وکړ بیا مې خپل ماما حبیب الرحمن استاد ته ټېلیفون وکړ، هغه هم په حرم شریف کې وهغه له ماڅخه دیارلس ورځې وړاندې تللی وو ،دحرم شریف په حوښلۍ کې د ساعت له یوکوچني برج سره مو وعده وکړه زه چې ورغللم هغه هلته تیار ولاړ و. د یو بل په لیدلو ډېرخوښ شو له سلام او ستړي مه شي وروسته له هغه سره دهغه اطاق ته روان شوم له حرم څخه ورته ۴۰دقیقې پلی مزل وو ،دده په لیدو مې ټوله ستومانتیا ووته ،له هغه سره مې د سحر چای وڅښه دکور او کلي د خبرو تر څنګ یې په مدینه منوره او مکه معظمه کې دخپل دیارلس ورځني ژوند په اړه هم معلومات راکړل،ویل یې چې مدینه منوره ډېر ښکلی او پاک ښاردی، ښه هوا ،ښه فضا ،پراخ سړکونه ،پراخ چاپېریال نسبت مکې ته ارزاني ،پکې شته ده د نبوي مسجد ډېره ستاینه یې وکړه. حبیب الرحمن استاد زما ، ماما او ترما کوم شل کاله مشر دی خو ټول عمر موسره یو ځای تېر کړی دی د سکه مشر ورور په څېر یې له موږ سره چلند کړی لکه چې کور ،ګټه او تاوان مو یو وي.

ده راته وویل چې زموږ کلیوال غلام دستګیر، حاجي شېرزمان او شېر زموږپه خواکې په ۱۳۲عماره کې اوسي هلته ورغللو خو دعماري عرب څوکېدار دننوتلو اجازه رانکړه ،ماما مې خپل ملګري ډاکټرعبدالقدیر ته چې په مدینه منوره کې ورسره د اطاق ملګری او د ننګر هار ولایت دسره رود د ولسوالۍ دفتح اباد(فتیوات) اوسېدونکی دی ،ټېلیفون وکړ هغه هم په همدې عماره کې اوسېده، ډاکټر عبدالقدیر رابنکته شو ،لومړی یې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاق ته بوتللو هغوی کبان پاخه کړي وو خو مورې ماړه ووهسې مو یوه مړۍ ورسره و اخسته ،ډېر خوندور وو.

له هغوی څخه د شېرزمان دوی خونې ته لاړو.

په دې خونه کې یو حاجي شېرزمان و چې دسره رود ددوه سرکې اوسېدونکی دی تر ما ډېر مشر دی خو انقلابی مجاهد او په وینا یې موحد سړی دی ،زمورې دوستان دي ملګرتوب مې هم ورسره دی په کابل او پېښور کې په یوه مېنه کې اوسېدو.

غلام دستګیر زمورې کلیوال ډېر نېک سړی له ښو اخلاقو او اوږدې ږیرې یې د شیخ لقب ګټلی دی.

دابل شېرزمان زمورې قومي اوعزیز دی،زما ترور زی هم دی،ښایي کوم کال له ماکشر وي،په سر خرود کې زمورې او دوی تر منځ یو خوړ دی.

له نېکه مرغه ددوی خواته ګلاجان هم راغلی و ګلاجان ددې کشر شېرزمان مشر ورور دی، هغه هم له یو شرکت سره تر دوی وروسته او تر مامخکې راغلی وو او حرم ته نږدې په یوه عماره کې اوسېده.

یوساعت بندار موکړ یوولس بجې شوې، ټول حرم شریف ته دماسپښین د لمانځه لپاره ولاړ شو، ماسپښین لمونځ په پاو باندې دولس بجو اداکېده،خو له لمانځه او جنازې چې تر څو فارغېدلو نو یوه بجه شوه.

له لمانځه وروسته خپل اطاق ته لاړم ډوډۍ مو وخوړه زمورې په اطاق کې یو شنه غالی، درې تخته، پر هر تخت یو غټ اسفنج ،درې کوچني بالښتونه یوه بړستن یوه روجایي ،یو ایرکنډیشن یو پکی دوه راډونه وو. زما داطاق ملګری دهرات ښار اوسېدونکی مولوي محمود احمدي وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمدي دهرات په محکمه کې قاضي هم و . موږچې په کومه عماره کې اوسېدو ، داځلور پوړه وه په هر پوړکې دوه دوه اپارتمانه او په هر اپارتمان کې دوه خونې، یو کمود ،یوتشناب له تفت سره ،یود لاس وینځلوځای (دستشوی) له نغر یو او لوازمو سره یو پخلنځی او یو فریج (یخچال) وو.

سعودي له نېستمنو سپین ږیرو پرافغانستان خپل پور غواړي

موږچې کله له هرات څخه را تللو نو په الوتکه کې دځای د نه شتون له کبله شرکت یوویشت تنه په بله الوتکه کې کابل ته راولېږل چې له دې ځایه په بله الوتنه کې جدې ته راشي،دوی ته ویل شوي وو چې تاسې به په کابل کې نه ایسارېږئ له یوې الوتکې به ښکته کېږئ او بلې ته به خېژئ آن له تر مینل څخه به هم نه وځئ خو هلته یې یوه شپه او یوه ورځ ځنډولي وو. دوی له موږڅخه شپږ ویشت ساعته وروسته مکې معظمې ته راورسېدل، په دوی کې له څلور تنوسپین ږیرو پښتنو بادغیسیانو څخه په جده کې د سعودي حکومت سړي سر دولس سوه ریاله اخستې وې، اوورته یې ویلي ووچې شرکت یا حکومت ستاسو خاک پولې یادخدماتو پیسې ندي تحویل کړي، سره له دې چې شرکت له دوی پوره پیسې اخستې وې،دابېچاره ګان نالوستي اوناګرځېدلي خلک ووخپل حق یې هم نه شو غوښتلی خومادوی مظلومیت زغملی ونه شو ،دشرکت مسؤول سیدنصیر مې اړکړ چې ددوی دحق پوښتنه وکړي.

خوهغه سباشپه راته وویل ،چې دی په جده کې دسعودي اړوندو چارواکیو ته ورغی او ددوی پیسې یې ترې وغوښتې خو هغوی ورته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستاسو حکومت(افغانستان)زمونږ پنځه میلیونه ډالره پوروړی دی ،مونږ چې څه نه وایو تاسوخویې بیخي مه وایئ او پیسې یې رانکړې،ماورته وویل چې داکوم انصاف اوعدالت دی،چې د سعودي حکومت پرافغان حکومت پخپل پور کې دځلور تنو ببوزلو ،سپین ږیرو ،بې خولې او بې ژبې پښتنو بادغیسیانو ځلور زره او اته سوه ریاله ایساروي؟

،پوه شوم چې غلا هرومرو یاپه دوی کې ده او یا دافغان حکومت په چارواکیوکې ،سیدنصیر مې بیاهم پرښنبود ورته مې وویل چې:داخلک مظلوم دي ځه چې زه اوته د بعثې دفتر ته ورشو زه هلته ډېر دوستان لرم، د هغوی په واسطه به ددوی حق را ژوندی کړو.

هغه هم په ښکاره را سره ومنله خو په نن او سبا یې تېر وېستم.

په کومه شپه چې نوي یوویشت تنه حاجیان راغلل نو په سبایې سید نصیر زمونږ خونې ته راغی ویې ویل یې چې ستاسو خونه درې کسیزه ده نو که خوښه مو وي یو تن ښه درونداو لوستی سړی به درته راولېږم. ساعت به مو ورسره تېر وي،مونږ هم ورسره ومنله ، یو تن پوخ سړی یې راووست ویل یې دی ډګروال عبدالسمیع دپنجشېر اوسېدونکی دی،سمبع خپل کلی رخه وښود.

حاجیانوبه خپله ځان ته خواړه پخول ،ځینوبه دسحر چای ناوخته نهه ،نهه نیمې بجې وخښه ،بیا به یې غرمه نه ،بلکې دشپې به یې خوړله ،ددوی ډوډۍ دوه وخته وه،ددې کار ګټې اقتصاد اودوخت سپما هم وه ،دکاسو چمچو له ډېرو وینځلو هم خلاص وو ،عبادت ته هم اوزګاربدل،او غوښتل یې چې خپل نفس هم ذلیل کړي،ځکه چې مړه ګېډه خوب راولي،بدن ورسره درونداو نا ارامه وي، ښه عبادت (لمونځ ،طواف،...)نه کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـو زمـوږ ډوډۍ پـر شـرکت وه، موږبـه درې وختـه اوښـه ډوډۍ خوړلـه، څوځله داسې وشول چې سحر لمانځه ته راغلم نو بیاتر ماسخوتن خونې تـه لانه ړم چې غرمنۍ به رانه پاتې شوه، نورو ډېرو حاجیانو به همداسې کول.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم حوبلی

کله چې حضرت ابراهیم ع د کعبې ودانۍ جوړوله نو هلته د بنو جرهمو څوکورنۍ وې چې وروسته دحضرت ابراهیم ع ددعاله برکته داځای ورو ورو له خلکو ډکېده ،دې خلکو دبیت الله د احترام له امله بیت الله ته نږدې کورونه، نه جوړول او دغره په لمنوکې په کوډلو او کېږدیوکې اوسېدل،کله چې قصي بن کلاب دمکې واکمن شو ،هغه له خلکو وغوښتل چې دکعبې دساتنې لپاره کعبې ته نږدې کورونه جوړ کړي خو قریشو داکار نه کاوه تر دې چې هغه قریشوته د جرئت ورکولو په خاطر لومړی پخپله ددارالندوه په نوم ودانۍ جوړه کړه چې وروسته نوروهم کعبې ته نږدې ودانۍ جوړې کړې قصی داسیمې پرخلکو ووېشلې او په داسې نقشه یې ورته دکور جوړولو حکم وکړ چې دټولو کورونو دروازې کعبې ته وې اوتر دووکورونو وروسته لار پرېښودل شوه.

دې کورونو دحرم حوبلۍ تنګه کړه، دپراخولو اورغولو تر وخت (له نبوت څخه پنځه کاله وړاندې) پورې چې دتاریخ پوهانو په آند دوه زره شپږسوه، پنځه څلوېښت کاله (۲۲۴۵) کېږي کعبه چاپراخه کړې نه وه،البته قصی تر میم کړې وه.

درسول الله ص په مبارک عصر کې دکعبې ټول غولی دوه زره متره مربع (یوجریب) و خو داسلام دپراخېدو ،دمسلمانانو دډېرېدو او زیارت کوونکیو دازدحام له امله لومړی حضرت عمر ابن خطاب دکعبې دحو بلۍ اومطاف دپراخولو اړتیا احساس کړه هغه چې کله په ۱۷هـ حج ته راغی نودمکې شاوخوا کورونه یې استملاک کړل ،خاوندانوته یې دهغوی بیه ورکړه،دکعبې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غولي سره يې يوځای کړل حضرت عمر له کعبې اومطاف څخه دېوال هم راتاوکړ او د رڼالپاره يې پر ديوالونو دڅراغونو لګولوحکم وکړ.

په ۲۲ هـ کال حضرت عثمان رض نور کورونه هم استملاک کړل،او مطاف يې ۱۴۷۵ متره مربع نور هم پراخ کړ.

وروسته حضرت عبدالله ابن زبيرهم په ۶۴ هـ دکعبې حويلی ۳۲۲۵ متره مربع پراخه کړه.

په ۷۵ هـ عبدالملک ابن مروان دمسجدالحرام دبرنډې دېوالونه لوړ کړل دساج دلرګيو چت يې ورکړ اودستنوپه لوړه برخه کې يې ۵۵ مثقاله سره زر وتومبل.

وليد بن عبدالملک بيادخپل پلار کارونه لاهم منظم او سمبال کړل، دمسجدالحرام چت يې په ساج لرګيو وپوښه ،مينا توري يې پکې وکړه دننه په مسجد کې يې مرمر وکارول په برنډه اوبالکن کې يې روشندانونه جوړ کړل ،حرم ته يې له مصراوشام څخه دمرمرو ستنې راوړې ،دکعبې ددروازې ،ناوې او دننه برخې دپسوللو (سينګارولو) لپاره يې نور ۳۲۰۰ دينار حرم ته ولېږل. دده په وخت کې مسجد الحرم دلومړي ځل لپاره عصري او ښکلې بڼه خپله کړه.

عباسي خليفه منصور په ۱۳۷ هـ حرم له دارالندوه څخه تر باب السهم پورې پراخه کړ،دهغه په وخت کې حرم ۴۹۵ متره مربع پراخه شو ،او په لومړي ځل يې دمسجد په يوه کونج کې مناره هم جوړه کړه په ۱۲۱ او ۱۲۴ هـ کې خليفه مهدي د حرم رغونه پراخول اوښکلي کول پيل کړل خو هغه په ۱۶۹ کې وفات شو ،دهغه پاتې کار دهغه زوی موسی الهادي بشپړکړ، دمهدي په دوارو دوروکار کې حرم نور هم ۱۴۹۴۰ متره مربع پراخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له حرم څخه دسېلابونومخه هم تاوه کړه دحرم شاو خوا يې ژورې کندې او شېلې ډکې کړې اوکعبه يې دغولي په منځ کې راوسته ، عباسي خليفه معتمد بالله اوپه ۲۸۱هـ معتضدبالله هم حرم پراخه کړ معتضد بالله حرم ۲۵۰۰متره مربع پراخ کړ.

خليفه معتضد بالله هم دهارون الرشيد د مېرمن زبيدې په واسطه دحرم لوېديځ ته دجوړوشويو دووکورونو ترمنځ ۹۸۰متره مربع تشه له حرم سره يوځای کړه داوخت دحرم شريف غولی (حوېلی)۱۳۱۹۵متره مربع ته ورسېده.

د ۸۰۲هـ سپوږمیز دشوال المکرم په ۲۸مه دشنبې په شپه حرم اور واخست او ۱۳۰ ستنې يې وسوځېدلې دا اور لګېدنه قصدي پېښه نه وه ،بلکې د غفلت له کبله وه ،په ۸۰۳هـ سپوږمیز دمصر پاچاملک ناصر فرج بن برېوق، بيسق الظاهري دمصري حاجيانو دبعثې درئيس په توګه حج ته ولېږه هغه دحج له مناسکو وروسته حرم په ډېره کمه موده کې ترميم کړ،خوپه مکه کې دښولرګيو دنه موندلو له امله دحرم دچت کار پاتې شو وروسته په ۸۰۷کې له روم اوطائف څخه ورته ښه لرګي راوړل شول اوپاتې کار يې بشپړ کړ.

په ترکيه کې دعثماني خلافت په پيرکې سلطان سليمان قانوني داستانبول دجامع مسجد ډيزاينوونکی او جوړوونکی نامتو انجنير مکې ته ولېږه چې مسجد الحرام ته ښکلې نقشه جوړه کړي، خو دا سلطان ډېر ژر وفات او کار پاتې شو خو کله چې دحرم دلرګيوچت کمزوری اوپه ۹۷۹هـ س (۱۵۷۱م)دمسجد ختيځ دالان مطاف ته کوږ شو نودحرم چارواکيودعثماني ترکيې وتلی پاچا دوهم سليم خان له پېښې خبر کړ هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دتکړه انجنېرانو یو پلاوی حرم ته ولېږه ، دې پلاوي له څېړنو وروسته تکړه انجنیر محمد جاویش ته دنده ورکړه هغه هم په ۹۸۰هـ س کال دلومړي خور په ۱۵ مه دباب السلام ،(باب بني شيبه)له لوري دمسجد الحرام نړول پیل کړل ،ددې کار په پای کې دزېړوتیګو په ستنوداسلامي عثماني خلافت په بڼه (۵۰۰)کوچنۍ کوچنۍ پیازوته ورته ګنبدې جوړې کړې.

داکار لا په شمال اوختیځ کې روان وو چې سلیم خان وفات شو ،دهغه له وفات وروسته دهغه زوی مراد خان داحمدبیګ په نوم تکړه انجنیر ته داکار وسپارله اوپه ۹۸۴کې بشپړشو ،دانوې ودانۍ تر پخوانۍ هغې کوچنۍ په (۳۸۰۰۳)متره مربع ځمکه کې ودانه شوه.

دکعبې څلور خواته برنډو کې چې اوس پوښل شوي داوسپینې ګنبدې اوس هم شته دي ،ددې ګنبدوشاته ډېر لوی نور کار هم شوی دی ،دادسعودي حکومتونوکاردی.

همدا راز دبرنډې دننه چې په کومو ستنوژېړې او مرمري ډبرې ښکاري دا ترکي مهندسي ده دا ژېړې ډبرې یې جدي ته نږې دبئر شمسي له غرونو راوړې دي ،عثماني خلافت یا ترکانو حرم ته ډېر زیات خدمت کړی دی چې دحرم مینه وال به یې په زرینو کرښو ولیکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahr.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سعود کورنۍ او حرمین

له شک پرته د سعود کورنۍ واکمنان ډېرې سیاسي او شخصي نیمګړتیاوې لري داکورنۍ مستبده اودکتاتوره ده ،خپل ولس ته نه دبیان ازادي ورکوي ،نه دنظردښکارولو ، لاریونونو اونه دغږ لوړولو حق، دحکومت پر دري ګونو قواوو حاکمان دي،په ټولو لوړو څوکیو همدوی ناست دي،ولس ته په دولت اوحکومت کې کارنده ونډه اولوړ مقامونه نه ورکوي، پر سعودي او سپېځلي خاوره يې امریکایان حاکمان کړي او دوی ته يې نظامي هډې ورکړې دي.

دې موضوع ته وروسته راځو خوله دې ټولو نیمګړتیاوو او کمزوریو سر ه يې حرمینوته پرخدمتونو سترګې پټول ناځواني او بې انصافي ده،دوی حرمینوته نه هېرېدونکی خدمتونه وکړل، ددوی خدمتونه، حاجیانوته برابرې کړې آسانتیاوې او دحرمینو ظاهري اوباطني ښکلا مالیدلې او په هره برخه کې مې یادښتونه هم اخستي دي خو زما معلومات کافي هم ندي او په ځینو برخوکې دحرم دمتواګانواو مستخدمینوله خولې دي چې شمېرې ،نښتې کرکټرونه او...يې ډېر دقیق بللی نشم، دحرم دمعلوماتو څانګې ته ورغللم خو هغوی ددومره معلوماتو راکولوته چمتو نشول، په دې اړه تکړه لیکوال او هڅاند ورور ښاغلي عبدالملک همت په خپل کتاب (زمور دقبلې تاریخ) کې دسعودي کورنۍ دخدمتونو په اړه ځینې معلومات راټول کړي دي، دده مراجع او ارقام دقیق دي،خو دده لخوا دمعلوماتو له راټولوهم لس کاله تېرېږي. پدې لسو کالو کې په حرم کې ډېر بدلونونه او پرمختګونه راغلي ډېر کارونه شوي دي زه لومړی د ښاغلي همت معلومات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالېږدوم،وروسته بـه پـه خپـل يـون کـې چېـرې چـې زه ګـرځم پـه خپلـو ليدلواواوربدلوکې تاسودرانه لوستونکي له ځانه سره وګرځوم.

د ملک عبدالعزيز په پيرکې

(کله چې ملک عبدالعزيزبن عبدالرحمن الفيصل آل سعود په ۱۳۴۳ هـ س کال پر حجاز واکمن شو يو کال وروسته يې دمسجدالحرام د ودانولو اراده څرګنده کړه،نو هغه وو چې دمسجدالحرام د هغه مهال د اوقافو مدير دمسجدالحرام په بيا جوړولو ،ترميم او اصلاح يې لاس پورې کړ،چې داترميم دهمدغه کال د حج د موسم تر رارسېدو پای ته ورسېد.

بياپه ۱۳۴۶ هـ س کال ملک عبدالعزيز آل سعود دټول مسجد الحرام دباندنۍ برخې دبياودانولو امر صادر کړ او داکار يې شيخ عبدالله دهلوي تـه وسپارە ،کـوم چې دزبيدې دچينې پـه کـارولو کـې يـې څوکلونـه زيـار اېستلی وو او په دې هکله يې ښه کار جوت شوی وو.

عبدالله دهلوي د مسجد الحرام دبيا رغولو ټول لازم مواد برابر کړل او لـه هغو کسانو څخه يې مرسته وغوښته چې دزبيدې د چينې په آبادولوکې يې دده سره مرسته او کار کړی وو داکار نومورې دهمدې کال د ددوهمې خور په مياشت کې پيل کړ او دمسجدالحرام په هره برخـه کې يې ترميم،اصلاح تزئين او نوی والی راووست.

د سعودي پراختيا لومړی پړاو

دمقتدرعباسي دوختونو دمسجدالحرام لـه پراختيـا څخه يو زراو اتيا کاله تېر شول ،په دغو ډېرو کلونوکې په مکه مکرمه او نوره نړۍ کې زښت زيات بدلونونه راغلل ،خو مسجد الحرام يوه لوښت هم پراخه نه شو ،بلکې ډول ډول ودانۍ وار په وار ورته را نژدې کېدلې ،څو ېېخې په مسجدالحرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې وننبتلې ،دغه حال د صفا او مروه تر منځ دمسعی هم و ،مسعی هم دمهالونو په تېرېدو سره داسې تنګه شوه ،چې دواړو خواووته يې دوکانونه راووتل،حاجیانو به د صفا اومروه تر منځ سره لمر ته پر شګلنه ځمکه د بازار په ګڼه ګوڼه کې سعی کوله.

دمسجدالحرام دغه تنګ غولی په تېرو مهالونوکې دحاجیانولپاره بس وو ،ځکه چې هغه مهال د مسلمانانو شمېر لږ ، دحج دسفر وسایل محدود اوډېر لږ خلک حج ته تلل.

خوورسته وروسته چې د مسلمانانو شمېر زیات شو ،اودحج دسفر وسیلې موټرونه ،ریل ګاډي ، سمندري بېړۍ،اوالوتکې شوې نو د حاجیانوپه شمېر کې هم زیاتوالی راغی ،لکه چې دادی وینو چې داشمېره نوره هم کال په کال مخ په زیاتېدو ده، همدا سږکال په ۱۴۲۲ س ۱۳۸۱ل کې وایي چې دوه نیم میلیونه حاجیان مکې مکرمې ته تللي وو(ویل کېدل چې سږکال ۱۳۸۹ لمریز داشمېره دېنځو او شپږ میلیونو ترمنځه وه)،له دې امله د مسجدالحرام او دحج دمناسکو د نورو مقدسو ځایونوپراختیا او نوي رغښت ته ټینګه اړتیا احساسېدله.

خوله بده مرغه هېڅ یوه مسلمان واکمن او چارواکي دې چارې ته پام وانه ړاوه څو چې مرحوم ملک عبدالعزیز پر واک راغی اودمسجدالحرام تر رغونې او سمونې وروسته یې په ۱۳۷۰هـ س کال د حرمینو دستري تاریخي پراختیا او ودانۍ پلان طرح کړ.

د کار پیل

دملک عبدالعزیز په وختونوکې دمسجدالحرام دپراختیا اوتعمیر دسروې اوډیزاین کار په لاره واچول شو ،خو بشپړ شوی لانه وو چې هغه وفات شو ،تر ده وروسته دده زامنو ملک سعود ،ملک خالد ،ملک فیصل او ملک فهد دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لار تعقیب کړه، په ۱۳۷۰ هـ س کال د حسن حسین دمیاشتې پرپنځمه اعلان وشو چې دکار هغه آلات چې دنبوي مسجد په ودانۍ کې په کار لوبدلي وو ، ټول دې مکې مکرمې ته ولېږدول شي، څو دمسجدالحرام دپراختیا کار سمدستي پیل شي، بیاددغه کال د صفر پر شپږمه ددې کار لپاره د درو کمېټو دجوړېدو په هکله پاچایي فرمان اعلان شو.

د سعودي بن لادن تعمیراتي ګروپ

څنګه چې دحرمینو شریفینوټول کارونه دسعودي بن لادن د ودانیزې ډلې (تعمیراتي مجموعې یا ګروپ)تر سره کړي دي،اودمسجدالحرام دپراختیا د چارو عمومي مشر هم ددې ګروپ مشر وو او لاندینې معلومات هم ددې کمپنۍ دمعلوماتواو ارقامو پر بنسټ وړاندې شوې دي ، ددې مجموعې ددغو ویاړلو کارونو د تقدیرولو لپاره درانه ګامونه واخستل.

ددرنو لوستونکیو دمعلوماتو لپاره لا زمه ده چې ددغې کمپنۍ په هکله هم څه معلومات وړاندې شي، ددې کمپنۍ بنسټ ایښودونکی د(شهید) اسامه رح پلار محمدبن عوض بن لادن الحضرمي دی ،چې اصلاً دیمن د حضرت موت وو او عربستان ته یې نقل مکان کړی دی ، ده چې دتاریخ القویم، دمولف په قول یې لیک لوست نه وو زده پنځه ویشت اولادونه درلودل اودملک فیصل په حکومت کې یې د وزیرپه توګه کار کاوه،دی د سعودي یو ډېر شتمن پانګوال وو.وایي هغه مهال چې سعودي حکومت هېڅ الوتکه نه درلوده،محمد شخصي الوتکه درلوده.؛ چې دهغې په واسطه به یې یومهال دسهار لمونځ په مسجدالحرام کې ،دماسپښین لمونځ په نبوي مسجد کې اودمازدیګر اومابنام لمونځونه به یې په مسجداقصی کې کول،ده پخپله هم دمسجدالحرام په پراختیااو ودانۍ کې فعاله ونډه درلوده، کله چې محمد وفات شو ملک فیصل پرې وژړل او ویې ویل چې نن مې ښې مټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځ شو. په ۱۳۷۵س (۱۹۵۵ع)کال دبن لادن تعمیراتي کمپنۍ دځینو سعودي اوبهرنیو ټېکه دارانو سره یو ځای دمسجدالحرام دتوسېع لار اولیکه جوړه کړه.

لومړني کارونه

د ۱۳۷۵ ه س کال ددوهمې خور پر څلورمه داجیادو اومسعی په سیمه کې دبرېښنا او ټېلیفون مزي او د اوبو پیپونه لېږې کړی شول،بیاددغو ځایونوکورونه او دکانونه ونړول شول بیادمطاف ودانۍ چې په هغوکې د زمزم داوبو دالان وو ،ونړول شوې،اوورپسې دنورې ودانۍ تهدابونه وکیندل شول.

د بنسټ ډېږې ایښودل او دکار پیل

دهمدغه ۱۳۵۷ هـ ش کال د برات دمیاشتې پردرویشتمه دپنجشنبې په ورځ د باب ام هانی مخې ته یوه ستره غونډه جوړه شوه چې په هغې کې ملک سعود بن عبدالعزیز،دولتي چارواکیو،دیني مشرانو او داسلامي هېوادونو ځینو استازیوګډون کړی و ،په دې غونډه کې ددغې سترې ودانۍ د بنسټ ډېره د مراسمو په ترڅ کې کېښودل شوه،او کار یې پیل شو چې ددې سترې پراختیایي او ودانیزې پروژې دکار په پایله کې دسیلونو د اوبو سوبې له حرم څخه جنوبي لوري ته تر ځمکه لاندې ودانې شوې ،دمسعی دوه پوړیزه ودانۍ ،دمسجدالحرام زېرزمیني برخه ،دمسجد الحرام سترې دوه پوړیزې برنډې ،ددغوبرنډو څلورشپېته دروازې ،دمسجدالحرام اوه مناري دمسجدد برنډو دوهم پوړ اوبام ته اوه زینې جوړې شوې،دمطاف غولی پراخ او روغ شو ، دزمزم اوبو دڅا تاسیسات ترمځکه لاندې جوړ شول،دمسجدالحرام په ببلو ببلو برخوکې دزمزم دڅښلوداوبوسبیلونه په کار واچول شول،دمسجدالحرام شاو خواترمځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې داوداسه تازه کولو اوځان مینځلو ،تشنابونه او ځایونه جوړ شول،دمسجدالحرام دباندې پنځه عام غولي ودان شول،اودصفا اومروه څخه دقراره او شامیه محل په منځ کې نوی سړک ودان شو.

دمسجدالحرام دپراختیا او نوې ودانولو دغه کار(۲۰)شل کاله دوام وکړ او په ۱۳۹۵س کال بشپړ شو،چې ددې پراختیا او ودانۍ په پایله کې ددغه مسجد ساحه له(۲۸۰۰۳)مربع متروڅخه(۱۸۰۸۵۰) متره مربع شوه،اوپه یوه وخت کې د(۴۷۰۰۰)تنولمونځ کوونکیو پرځای (۳۱۳۰۰۰)تنه پکې لمونځ کولی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړوونکي کارونه

ددې پراختیایي کار په ادامه کې د کعبې او مسجدالحرام ځینې نور ترمیماتي کارونه هم تر سره شول،او دمقام ابراهیم دنوي جوړولو له امله مطاف نور هم پراخه شو ،ځکه پرهغه باندې پخوا لویه ودانۍ ولاړه وه چې بیا په اوسنۍ قبله بدله شوه.

دپراختیا دغه کارونه لانه و ختم شوي چې دملک فهد بن عبدالعزیز دور را ورسېد دده په پېر کې په دغو پراختیایي کارو پسې مطاف په سپینه مر مر ډېره فرش شوددې ډېرې ښه ځانګړنه داده چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پرهغې پښې نه سوځي او یخې وي.

دغه راز په ۱۴۰۲ س کال ملک فهد ددغې پراختیا په ادامه حکم ورکړ چې دمسجدالحرام د ودانۍ بام دې هم د لمونځ کوونکیو لپاره جوړ شي ،چې په دې ډول دمسجدالحرام پربام باندې دځلور اتیا زرولمونځ کوونکیو لپاره نور دلمانځه ځای زیات شو ،ورپسې ملک فهد دمسجد الحرام د ودانۍ دباندې دپنځو خپلو خوځندو (خپلو تلونکیو راتلونکیو ،اتومات)زینودجوړولوحکم وکړ له دغو زینوڅخه چې پر یوې یې (۳۷۵)مربع متره مځکه نیولې ده حاجیان د ازدحام پرمهال پر عامو زینو سربېره کار اخلي له دغو زینو څخه بنسټیزه موخه او مقصد په ځانګړې توګه دادی چې دضعیفو وګړیواو کوچنیانو لپاره لومړي پوړ او بام ته دختلو اسانتیاوې برابرې شي، د مسجدالحرام دفهد دپراختیا پرمهال دوې نورې خوځنده زینې دمسجدالحرام لومړي پوړ اوچت ته جوړې شوې،دغه زینې چې زنګ یې نه وهي اودعربو درواېتي او دودیز طرز تعمیر سره سمې جوړ شوې دي،په هر ساعت کې د (۱۵۰۰۰)تنو کښته پورته رسولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنجایش لري ،دلته باید ووایو چې ددغو اضافي بدلونونو په رامنځته کېدو سره په حقیقت کې دمسجدالحرام دپراختیا اونوي ودانولو د لومړي پړاو تاریخي کار پای ته ورسېد. چې په پایله کې مسجدالحرام په یوه وخت کې دځلورولکو لمونځ کوونکیو ګنجایش پیدا کړ.

د سعودي سترې پراختیا دوهم پړاو

لکه چې دمخه مو وویل په سعودي او نوره اسلامي نړۍ کې دپرله پسې اومخ پرزیاتېدو سترو ټولنیزو بدلونونو او دنویو تجارتي هوایي ټرانسپورټونو په پراخ رامنځته کېدو او په لارو کې دآسانتیاوو په برابرېدو سره دحج لپاره مکې مکرمې ته دتلو نکیو شمېر ورځ په ورځ مخ پرزیاتېدو دی ،له دې امله سعودي چارواکیو احساس کړه چې دمسجد الحرام لومړنۍ پراختیا او وداني کافي نده ،ځکه نو هغو وپتېیله چې یو ځل بیادیوې ښې او هر اړخیزې پروسې په تطبیق سره دمسجدالحرام ګنجایش دوه برابره شي، هغه وو چې د ۱۴۰۹ ه س کار دصفرې په دوهمه خادم الحرمین الشریفین ملک فهد د مسجدالحرام د دوه برابره سترې او پر تمینې پراختیا دښستې ډبره د پرتمینو مراسمو په ترڅ کې کېښوده څو دغه ستر جومات دنن مهال د غوښتنو سره سم ودان او په پرمختللیو عصري وسایلو سمبال شي.

د کار دغه پلان داسې جوړ شوی ووچې له یوې خوا دمسجدالحرام په لوېدیځ لوري کې پراختیا راوستل شي کومه چې دمسجدالحرام د ساحې اندازه نوره (۱۷۲۰۰۰) مربع متره زیاتوي ،اوپه یوه وخت کې دیولک نوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو تنو لمونځ کوونکیو ګنجایش برابروي ،اوله بل لوري پخپله د جومات غولی ،زېرخانې او لومړی پوړ نور (۵۹۰۰۰)مربع متره پراخه شي.

ددغې پراختیا کار په مسجدالحرام پورې دنښتي سوق صغیر په نړولو پیل شو،څو ددې کار لپاره ار شو پراخه شي، په دې توګه په ۱۴۰۹س کال ټوله ساحه د تعمیراتي کارونو منځی(مرکز) ګرځېده ،او شاو خوا ټول زاړه کورونه او عمارتونه ونړول شول، او تعمیراتي کارونه په لار واچول شول، چې ددې عظیم الشان اوپراخ تعمیراتي کار په نتیجه کې د مسجدالحرام ارشو دبرنډواو غولي په ګډون ټوله (۳۲۱۰۰۰)مربع متره شوه،چې په عامو ورځوکې په یوه وخت کې (۷۳۰۰۰۰)تنه او دحج ،روژې اوپه نورور ځانګړیو ورځوکې تر یومیلیون زیات مسلمانان لمونځ پکې کولای شي.

ددې کار په نتیجه کې دمسجد الحرام داسې ستره او ښکلې مانۍ جوړه شوه چې یو یې لاندینی پوړ دی ،چې جګوالی یې درې نیم متره دی او ارشو یې د مسجدالحرام په اندازه ده بل دمځکې یالومړنی پوړ دی چې جګوالی یې لس نیم متره دی، اوبل یې هم دوهم پوړ دی چې جګوالی یې لس متره دی.

دحرم شریف دپخوانۍ عثماني ودانۍ، په هکله په ۱۳۸۳س کال ملک خالد لارښوونه وکړه چې هغه دې دتاریخي اثر په توګه خوندي ،اوپر خپل حال دې پاتـه شي، چې په دې ډول نوې او پخوانۍ ودانۍ داسې سره ونښلول شوې ،چې پرته له دې چې کوم عیب ولري ډېرې ښې هم ښکاري، البته دیادونې وړ ده چې د مسجد الحرام عثماني ودانۍ په (۲۸۰۳)مربع مترو کې جوړه شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز په دې ودانۍ کې دمسجدالحرام دننه مطاف ،بام او دهغه بهر میدانونه په داسې سپینه ډبره فرش شوي دي ،چې په ډېره سخته تودوخه کې هم پښې نه سوځوي خو د جومات شاو خوا لاري په ګرښیټ ډبره فرش شوي دي، د مسجد الحرام د ودانۍ تهدابونه داسې کلک او ټینګ جوړ شوي دي چې پرهغو باندې په راتلونکې کې هر څونوې ودانۍ جوړې شي، زور يې را وړلای شي، او زلزله يې هم نه ورانوي، دمسجد الحرام بنيادونو باندې يې واټر بروپ پلاستيکونه اوار کړي دي څو ودانۍ له نم څخه خوندي پاته شي، د تعميراتي کار په بهر کې دمسجد الحرام غولی کوم چې کار پرې کېده د پياده تلونکيو لپاره پرانيستی پرېښودل شو ی وو، څو لمونځ کوونکي جومات ته په تللوکې د کومې ستونزې سره مخامخ نه شي، بل داچې په تعميراتي ارشو کې د ځای کمښت د دې غوښتنه کوله چې تعميراتي مواد دودانۍ له ارشو څخه لېرې ځای پر ځای او جوړ شي، لکه چې دکانګريټو د جوړولو اوګډون کوونکيو ماشينونو کې چې پر موټر و به اينښودل شوي وو ، د يوه تونل له لارې په مکه کې دکار ځای ته لېږدول ،په دغه تعميراتي کار کې د کار شويو موادو په ډله کې د اعلی معيار پنځه څلوېښت زره ټنه پولاد شامل دي په دغه ودانۍ کې د ډبرو او سيمنټو مصنوعي(جوړ شوي)شيشکونه او نور لازم الاجرا استعمال شوي دي کوم چې هم ددې ستر ساختماني کار په چټکه بشپړتيا کې ډېر مرستندويه جوت شول او هم يې د ودانۍ ټينګښت او ښايست زيات کړ، دغه شيان د مکې مکرمې په اطرافو کې په يوه کار ځای (فېکټری)کې جوړېدل، کومه چې ددې پروژې لپاره په ځانګړې توګه تاسيس شوې وه، دمسجد الحرام د ودانۍ د لومړي او دوهم پړاو کارونه يې داسې سره ونښلول چې پرته له کومه عيبه ښخي يو شان ښکاري او څوک يې توپير نه شي کولای د مسجد

(c) ketabton.com: The Digital Library

الحرام ساحه د راډیو او ټلوېزیون په سټودیو ګانو سمباله ده ،او ډېرې حساسې کمرې او نور آلات پکې درول شوي دي ،په مکه مکرمه کې درې تونلونه جوړ شوي چې د مسجد الحرام پرشا وخوا ګردی ترافیکي سړک بشپړوي چې دغه راز د مسجدالحرام ودانۍ د اور وژنې په ډېرو پرمختللیو وسایلو سمبال شوې ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرمر ډبرې

دمسجدالحرام ددې سترې ودانۍ دننه اودباندې ټول دېوالونه ،غولی اوچتونه په مرمر ډبرو فرش اوښکلي شوي دي،دغه مرمر اود ډبرو نور ډولونه ټول دمکې مکرمې دشا وخوا ځینوغرونو څخه کښل شوي دي ،په دې ډله کې دفاطمې په ناوه کې چې مکې ته نژدې پرته ده د وطني مرمر ډبرې پراخه زېرمه موجوده ده ،چې دمسجد لومړۍ پراختیا پر مهال یې د جومات په بهرنۍ ښکلا کې ستره ونډه درلودلې ده،دمرمر غټې غټې ټوټې ددغې ناوې څخه پنځوس کیلو مترہ لېرې د جدې په شاوخواکې دسعودي بن لادن ډلې د رخام اوګرانیټ کار ځی (فېکټرۍ)ته راوړل کېدلې کومه چې په منځني ختیځ کې په خپل نوعیت کې ترټولولویه اونوې ده،هلته به دمرمرودډبرو ټوټې جوړېدلې،پرې کېدلې اوځلا (پالش)به ورکول کېده،خودهغو طبیعي برخوته ځلا اوښکلا ورکړي، دغه ډبرې د مسجد د ودانۍ ددوهم پړاو پر مهال په دوه اتیازره مربع مترہ ساحه او ستنو کې کار شوي دي؟

دمسجدالحرام ددننه دېوالونودښکلاکار دایټالیا په یوه کارځی (ورکشاپ)کې ماهرو کارګرانو تر سره کاوه،ددغو دېوالونوډبرې په یوډول کمپیوټري ماشینونو تراشل کېدلې ،چې پای دښو اوفني کارکوونکیو او نوي ټکنالوژۍ په مرسته داسلامي طرز تعمیر یوډول شهکار ځینې جوړ شواومسجدیې ډېر ښکلی کړ،دغه راز ماهرو کارګرانو دلوړې کچې داسې ښکلې کاشي خښتې جوړې کړې چې د اسلامي تعمیراتي فن ډېرې ښې نمونې وې. اودجومات هغو ښکلیو محرابونوته یې نوره ښکلا هم ورپه برخه کړه،کوم چې دجومات دفهد پردروازه وکارول شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسجدالحرام لاندې سړک

دمسجدالحرام دپراخه شوې برخې د باندې د ترافیکو د جریان دډېرښت د لږولو لپاره ملک فهدد یوه تر ځمکې لاندې سړکunder passجوړولوآمر ورکړ، چې پر هغې یې یو چت جوړ کړ څو لمونځ کوونکي په هوسآیي او له ترافیکي پېښو څخه په خوندي توب کې حرم ته ورسېدلای شي.

ددې چارې لپاره یې مسجدالحرام ته ډېر نژدې لار وکښدله او پوخ سړک یې تر ځمکې لاندې جوړ کړ چې دپیاده تلونکیو لپاره دموقتي پلونو په جوړولو سره هلته تر مځکه لاندې پر ځینو کوټو او د اړوندو کارکوونکیو پرد فترونو سربېره یوستر دوه پوړیز داودس تازه کېدو ځای هم جوړ شو،کوم چې ساده او تلونکي راتلونکي خوځنده برېښنایي زینې ورښکته شوي اوپه عصري ډول جوړ شوی دی.

د سېلاب د اوبو چاره

څنګه چې دمکې مکرمې شاوخوا غرونه دي، او مکه په کښته ناوه کې پرته ده ، نو سېلونو،په تېره د جنوبي لوري څخه راتلونکیو برساتي طوفانونو په کراتو کراتو کعبې شریفې ،مسجدالحرام او دمکې ښارته درانه تاوانونه اړولي دي ، که څه هم په بېلو بېلو مهالونوکې دسېلاب دمخنیوي لپاره اسلامي مشرانو او واکمنو بندونه جوړ کړي او نور ډول ډول کارونه یې تر سره کړي وو ، خو بیا هم کعبه او مسجدالحرام له دې افته خوندي نه وه ،لکه چې دمکې ددغو سېلونو او دهغو دمالي او ځاني درنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاوانونو په هکله په تاریخونوکې په تفصیل سره خبرې شوې دي ،موږدلته ددې مطلب د ډېر اوږدوالي له وېرې پر هغو ټولو تر خبرو کولو تېرېږو او یوائې د وروستي ډېر تاوانې سېل په هکله خبرې کوو.

د ۱۳۸۸س کال د میانې د میاشتې په څلورمه چې د ۱۹۲۹ع کال د جنورۍ د (۲۲۹م)سره سمون خوري ،په مکه معظمه کې تر دوه ،دوه نیموساعتوپورې داسې په شرپې اوربشت وشو چې دمسجدالحرام غولی د سېل له اوبو داسې ډک شو چې هلته بند حاجیان یې په ځانګړیو ببړیوکې ترې راوایستل،(۴۵)ساعته په حرم کې اوبه ولاړې وې (۵۳)ساعته په کعبه معظمه باندې طواف ونه شو ، دمسجدالحرام هغه الماری چې قرانونه پکې اینبودل شوي وه اوبو پرسر واخستې،چې دقرانونو پانې د ببړیو په ذریعه ترېنه راووبستل شوې، د کعبې شریفې دیوالونه نژدې درې مترە پنځه شپېته سانتي په اوبوکې ډوب ول، دمطاف د مرمر ډبرې اوبو وکښلې او دمکې د ښار په ځینو برخوکې دغه اوبه د کورونوتر لومړي پورې پورې ورسېدې.

دمیانې پرشپږمه د جمعې ترلمانځه وروسته خلکو وکړای شول چې بېرته طواف پیل کړي ،خو دغه مهال هم په مطاف کې تر بجلکو پورې اوبه ولاړې وې دزمزم څاه تر یوې میاشتې پورې بنده وه، اوپه دغه کال حاجیانو د زمزم اوبه خپل وطن ته یونه وړای شوې.

خدای ته معلومه ده چې دحرم شریف په زیر زمینیوکې چې خلک بند پاته شوي وه ، څونه به مړه شوي وي ،دحرم په شاوخواکې دساعتونو او نورو لوړېبوشیانو دکانونه وو ،هغه ټول وران وبجاړ شول،پرسرکونو باندې موټر،تجیر ان او نور سامانونه ټول ،اوبویورل،او وران وبجاړ یې کړل،لنډه داچې پر بې شمېره وګړیوسربېره په کرورونو شته یې له منځه ولاړل، سعودي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت دسېل داوبود چارې اودهغه دضررونو دمخنیو لپاره دمسجدالحرام دسعودي پراختیا ،دکار په لړ کې په ۱۳۹۸س کال د ۷۰کروړو ریالوپه لګښت یوه ستره پروژه تر لاس لاندې ونیوله ،اودسېل داوبو ددترځمکې لاندې تېرولو دنوې شبکې په جوړولوسره دسېلاب اودهغه ضرر دتېرو مهالونو کیسه جوړه شوه، دسېلابي اوبودترځمکې لاندې تېرولو دغه ؛شبکه ددرنو نورولاروچارو ،دپلي کولو په ذریعه ډېره ښه اوبنسټیزه بشپړه شو ه اودسېل اوبوته یې دحرم په شاوخوا ترځمکې لاندې په دریو سوپواېستلوسره لاره ورکړل شوه.

ایرکنډېشن

دمکې مکرمې ډېرې شدیدې ګرمۍ به تل حاجیان ځورول ، له دې امله خادم الحرمین الشریفین ملک فهد لارښوونه وکړه چې په مسجدالحرام کې د ایرکنډېشن نظام (سېستم)نصب شي، ځودهغه هواسړه شي،داسېستم چې دنړۍ ترټولوښه هواسړوونکی دی،درې نیم کیلومتره لېرې په یوه شپږپوړیزه ودانۍ کې واقع دی ،له دغې ودانۍ څخه دځانګړیو پایپونو په وسیله، (۳۸۵۰۰)ټنه یخه هوا دسړوونکیو وسایلو له لارې مسجدالحرام ته ،لېږدول کېږي ،په دې ډول چې سړه هوا ،ددغه جومات دستونونو له پورتنۍ برخې څخه راوځي ،اوتوده هوا ددغو ستونونو دلاندې خواڅخه دهواکش کوونکیو وسایلو په ذریعه دمسجد بهر ته وځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام دروازې

لومړنی مسجدالحرام نه دېوالونه درلودل،نه دروازې،بیاچې حضرت عمر او حضرت عثمان رضي الله عنهما مسجدالحرام پراخ کړ،او دېوالونه یې پرې راوګرځول هم یې دروازې نه درلودې ،خوکله چې خلیفه ابوجعفردمسجدالحرام دتوسیع او تعمیر خدمت ترسره کړ هغه ته یې ښلې ښلې دروازې ورکړې،اومختلف نومونه یې پرې کښښودل،لومړی مورخ چې مورته دمسجدالحرام ددروازو معلومات راکوي،امام ازرقي رح دی، دهغه پرمهال ددرېمې لېړدیزې هجري پېړۍ په لومړیو کې مسجدالحرام درویشت دروازې درلودې،بیاځنګه چې دهغه په ارشو او ودانۍ کې دځینو واکمنو لخوا بدلون راته ،طبعاً یې ددروازو په شمېر اونومونوکې هم بدلون راته،له دې امله دمقدسي ، ناصرخسروبلخي ابن بطوطه او ځینو نوروپه وختوکې کوم چې په خپلو یونلیکونو او اثارو کې ددغو دروازو یادونه کړېده،شمېریې نولس وبیا وروسته تر دې چې مسجدالحرام کې ،دمصر ،شام ،یمن اوترکیې،واکمنو لخوا ادلون بدلون راغی ، دهغه دروازو په شمېرلوکې هم بدلونونه راغلل،او شمېره یې پنځه ویشتوته ورسېده، بیا دملک سعود پر مهال دلومړي سعودي توسیع او ودانۍ په پایله کې ،دمسجدالحرام دلویواوکوچینو دروازو شمېر یو پنځوسوته جګ شو ،خوکله چې دملک فهد پر مهال دنوې ټکنالوجۍ پربنسټ په مسجدالحرام کې نوې پراختیا راغله،هغه لومړي پوړ او چت ته پرمدخلونو او پر ساده او برېښنایي زینو سربېره یوائې بهر ته دځلوروسترو دروازو ، څلور پنځوسوفرعي دروازو ،او دزېرخانو او لومړي پوړ ترمنځ دشپږو دروازو درلودونکی شو ،په دغو دروازوکې باب بني شېبه ډېره مشهوره وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې باب السلام هم ورته وایي،دځلورومذهبوپه نزد له هر لوري چې څوک مسجدالحرام ته ورسېږي مستحب داده ،چې له دغې دروازې څخه دکعبې دتعظیم په خاطر مخامخ ور ننوځي،پخواباب بني شیبه مقام ابراهیم ته نږدې وه،اولومړی دمسجدالحرام حد دغه ځای وو ،په هدایة السالک کې وایي ،چې درسول ص پرمهال دلته دروازه نه وه،خوهغه به له دغې لارې مسجدالحرام ته ننوته، په ۱۲۴ ه س کال کې خلیفه مهدي عباسي دحرم ددویمې پراختیاپه وخت دلته ،دروازه جوړه کړه او یوه ستره مناره یې هم پرې ودانه کړه ،دسلطان سلیم اوسلطان مراد نوې ودانۍ کې ددغې دروازې په مقابل کې یوه ستره دروازه په دغه نامه جوړه شوه،دادروازه دومره پخه اوټینګه وه چې دپېړیو په تېرېدوسره یې هم ترمیم ته ضرورت پیدانشو ،دمخکینیو ،پراختیاوولهاملهدغه دروازه بیخي دمسجدالحرام په غولي کې پاتې شوه،بیا دملک سعودلخوا دمطاف دپراخولو پرمهال هغه د۱۳۸۷ ه س کال دخدای تعالی دمیاشتې په ۱۱مه یوه وړه اودهغې پرځای دنښې په توګه پر فرش دتورو ډبرو پټۍ جوړه کړه،خوپه ۱۴۰۰س کال دمطاف دبیاپراختیا پرمهال دغه پټۍ هم ایسته کړل شوه،چې داکار دځینو کسانو داعتراص وړ هم وګرځېد. علامه قاسي چې په شفاء الغرام کې دباب بني شیبه له لارې مسجدته دننوتلو داستحباب کوم روایتونه نقل کړیدي ،دهغو په هکله وایي،چې په دغوروایتونوکې مراد له باب بني شیبه څخه ددغې دروازې لوری دی نه پخپله دغه دروازه ځکه دغه دروازه خوپخپله دمهدي په وخت کې جوړه شوه،خوبیاهم که څوک غواړي چې بیخي ددغې دروازې په لاره مسجدالحرام ته ننوځي نودباب السلام اوسنۍ دروازه بیخي ددغې دروازې پر برابر ه ده که حاجیان له دغې دروازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جومات ته ننوځي او مخامخ دبيت الله په لوري ورشي،دپخواني باب بني شپږه څخه به تېرشوي وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مسجدالحرام منارې

امام ازرقي رحمة الله علیه، په خپل کتاب اخبار مکه کې چې ددریمې لېړدیزې پېړۍ په لومړیو کې یې لیکلی دی وایي چې حرم څلور منارې لري دعلامه قاسي(۷۷۵_۸۳۲س)په وختو کې دحرم پنځه منارې وې،خوعلامه قطب الدین (په ۹۸۸ کې مړ) داوومنارو یادونه کوي، تر ټولو لومړۍ مناره په ۱۳۰س کال خلیفه ابو جعفر د مسجدالحرام پرباب العمره باندې ودانه کړه،نورې منارې په ېلو ېلو وختونو کې دمختلفو اشخاصو لخوا جوړې شوې، چې ځینې یې ېیا نړېدلي او ېیا جوړې شوې دي دغه راز دمسجدالحرام د ودانۍ په بدلون او پراختیا کې هم ددغو منارو په شمېر کې لږوالی او ډېروالی راغلی دی.

په هر صورت مسجدالحرام تر۱۳۷۴س کال پورې اوه منارې درلودې ،دغه منارې دسعودي لومړنۍ پراختیا پرمهال رنګې شوې اوپر ځای یې اوه نوې منارې ټولې په یوه ېنه جوړې شوې، ېیا دسعودي ددوهمې پراختیا پرمهال دوې نورې منارې هم کټ مټ په هماغه ېنه جوړې شوې چې په دې حساب دحرم داوسنیو منارو شمېر(۹)ته رسېږي چې ټولې نهه اتیا متره جګوالی لري دغه منارې دوې دملک عبدالعزیز پر دروازه،دوې دعمرې پردروازه،دوې دملک فهد پردروازه، دوې پرباب السلام او یوه دصفاپرغره جوړې شوې دي.

دتاریخ مکه مکرمه لیکوال ډاکتر محمدالیاس عبدالغني دفهد له وروستۍ پراختیا وروسته دحرم ، ځمکتلې او دلومړي او دوهم پورمساحت (۲۷۸۰۰۰) متره مربع او له حویلۍ سره دحرم ټول مساحت (۳۲۲۰۰۰) متره مربع ښیي چې په عادي وخت کې پکې (۹۱۴۰۰۰) تنه او دېیروبار په وخت کې پکې یومیلیون تنه ځاییږي . خو دامعلومات ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقیق نه ښکاري چې همدا سړکال دځینو په وینا رسمي او نارسمي شاوخوا شپږ میلیونه تنه او دځینو په وینا څلورنیم میلیونه تنه حاجیان و نو که یومیلیون تړې په مسجد او غولي کې ځای شي نوآیا داپاتې کسان پرسړکونو ځایږي ؟

د بادغیسي درې شوطه طواف

ددوشنبې په ورځ ذوالحجې په دوهمه له غرمې مخکې حرم ته روان وم، سیدنصیر دعماري په مخ کې په دوکان کې ناست وو پر مایې غږ کړ،«استاد جان کجامیری»ماورته وویل چې حرم شریف ته روان یم ،ویې ویل چې ته خوتیار روان یې دلته زموږ څوتنه حاجیان نوي راغلي دي ،عمره یې نه ده کړې،که ته ورسره مرسته وکړې ثواب به دې وشي،ماورته وویل ولې نه ،ورته غږ کړه،زه یې له ځان سره بیایم،هغه هم څلور تنه بادغیسي سپین ږیري له خونو را ووښتل ورته یې وویل چې دا استاد به درسره مرسته وکړي، اوعمره به اداکړئ،دوی احرام هم سم نه ووتړلی ټینګار یې داو چې د حرم دزیارت پرمهال یې حرم ته ددرناوي په موخه که له احرام سره پګړۍ نه وي نو خولۍ خویې باید هرو مرو پرسر وي،ماورته داحرام په حالت کې دسرپټولو فقهي حکم واوراوه،خو ددوی دلیل داوو چې څنګه به دخدای کورته لوڅ سر ورځي،په داسې حال کې چې ددوی په آند په لوڅ سر لمونځ له سره کېږي نه.

په ډېر ټینګار او ستونزومې دوی قانع کړل چې له پګړۍ اوخولۍ تېر شي کله چې حرم ته روان شو نو پرلار مې دوی ته وویل چې په حرم کې بیروبار ډېر وي ،حرم ډېر پراخ دی اوخو دروازې لري باید ډېر پام وکړي چې له خپل ملګري ببل نشي،پرلاره مې څو څو ځایه وروښودل چې ننبه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي،اوخپله لار اوعماره پیداکړي،زمونږ پر لار غټه ننبه دابن لادن مسجد و چې زمونږ عماري ته نږدې او ډېر مشهور و ،پر دې مې هم پوه کړل چې ستاسو په لاس کې پردې تسمې ستاسوپوره شهرت او دعماري (استوګنځی)ادرس لیکل شوی اوپر غاړه ځوړند کارت کې مو هم ستاسو او ستاسوداستوګنځي او اړوند ګروپ اوشرکت نوم او پته شته چې که نادرکه شوئ نو له خلکو مرسته غوښتلی شئ،حرم ته چې ورسېدو نو عماري ته تللی سړک مې ورته په ننبه کړ زمونږ عماري ته پر تلونکي سړک ډېرې روښانه اوستري ننبې وې دحرم له سالون څخه به چې سهیل ختیځ ته ووتلې نو یو سړک ترمنځه و دپول په پیل کې دابن لادن شرکت څو لوړ پوړیزې ودانۍ پیل کړې وې ددې ،ودانیومخ ته دسړک پرسر یوډېره لویه د اعلاناتو لوحه وه چې ساری یې نه لیدل کېده، او ترپایه هماغه یواعلان هم پرې خپرېده ،داځومتریزه لوحه شپه اوورځ روښانه وه ،زمونږ ډېرو حاجیانوهماغه ننبه کړې وه.

په حرم کې مې هم دروازې ور وښودې ،دحرم لوی ساعت دساعت کوچني برجونه ټول مې ورته وښودل،دبېلبېدلوپه صورت کې د بیا یوځای کېدلو ځای مې ور وښود ،دطواف ضروري مسایل او داچې پر دوی په لومړیو درې شوطو(دورو)کې سعي او رمل ده او اوه ځله به له حرم څخه تا وېرې ټول مې وروښودل ،څه کم یوولس بجې طواف ته مطاف ته ورښکته شو ،ورته مې وویل چې پر یوبل لاسونه کېږدي او زما اوږه هم ونیسي،چې له یوبل څخه بېل نه شو ،په مطاف کې د بېلبېدو په صورت کې مې با ب الصفا ورته وښوده چې له طواف وروسته به دلته رایوځای کېږو ،طواف موپیل کړ،بیروبار ډېر زیات وو زه مخکې اودا څلور واړه سپین ږیري چې نورالدین ،عبدالقدوس،میراجان اوعبدالله جان نومبدل راپسې وو ،یوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې زما پر اوږه او نورو یې یو دبل پر اوږو لاسونه ایښي وو هره شېبه مې ورته کتل پردوی سعي او رمل لازم وو خو دمنډې امکان بیخي نه وو ځکه چې بیروبار ډېر وو خو ورته مې وویل چې اوږې مو پورته پورته اچوئ خو ډېر وخت به داکار هم تړې هېر شو ،دوی سپین ږیري هم وو او بیروبار هم ډېر وو نوځکه به یو شوط ډېر وخت نیوه ،اوله سړي به رمل هم هېر شو.

کله چې زمورږ دري شوطه(دوري)پوره شوې نو عبدالله جان مخ راواړوه، راته یې وویل ځه چې ووځو زه نور ستړی شوم نور طواف نه شم کولای ،ماورته وویل چې طواف خو دادی چې اوه ځله له دې کوټې (بیت الله)تاو شو اوس خو زمورږ څلور دوري پاتې دي،نوځنګه ووځو؟

ده اصرار کاوه چې نه نور بس دی نور مې له لاسه نه کېږي، ماورته وویل چې که ستړی یې ځه غاړې ته ووځه زمزم وڅښه او دمه دې هم جوړه کړه او بېرته راشه طواف پیل کړه خو دده همداخبره وه چې نور بس دی،په ډېر ټینګار مې چمتوکړ چې طواف پوره کړی.

له طواف وروسته مو زمزم وڅښل اودوه رکعته لمونځ مو وکړ.

کله چې څوک طواف کوي نو د ډېرې ګرمۍ له کبله یې بدن خولې خولې وي،په بیروبار کې چې معمولاً دحج په ورځوکې ډېر وي په مطاف (دبیت الله غولی چې مقام ابراهیم او حطیم هم پکې دي)کې طواف هغه د چاخبره دمېږي پر پښوتلل دي، په یوه طواف کې به دې شل ځله پښه د نورو تر پښو لاندې کېږي او د شل نورو قدم به ستا تر قدم لاندې راځي،نر اوښځې به یو په بل پورې داسې ننښتي وي ته به وایې چې دواړه یې له یوبل سره سنجاق کړي دي،ډېرې ښځې او انجونې پکې بې سیرته شي ،که څوک هر څومره ځان وساتي خوبیاهم هرو مروبه له انجونوسره لګېږي کله خوپه ټبل کې

www.meiabrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوپر بل وروسته چې د ورولو بڼې آن ښځې تر پښولاندې شي، له طواف انسان سخته ګرمي پکې شوې وي اوښه ستړی شوی هم وي نو یخ زمزم هغه هم په مړه خټه ډېر زیات خوندکوي،زمزم اوبه ډېرې خوږې او خوندورې دي دومره خوند ما په بل یو مشروب کې هم ندی لیدلی ماخوبه چې هرڅومره ډېرې وڅښلې نو خټه مې پرې نه پرسېدله ډېر وخت به یې دډوډۍ کار هم کاوه،زمزم به مې تنده او لوږه دواړه خړوبول ماته به په حرم شریف کې دابیت راپه زړه شو:

ساقي ټوله میکده دې ترې قربان شه
پښتنه چې لاس راتاوکړي له منګي
نه

مابه ویل چې ددنیا ټول شراب او ډول ډول مشروبات دې د زمزم له یوه ګیلاس نه ځار شي،داددین تر اغېزې لاندې دیني جذباتي دعوه نده ،په رښتیا له زمزم څخه مو ډېر خوند اخست،دزمزم په اړه به په تفصیل سره وروسته بحث وکړو.

له طواف وروسته د ماسپښین د لمانځه وخت شو ،باب الصفا ته مو نږدې ځای پیداکړ او لمونځ مو په جماعت اداکړ کله چې له بادغیسي سپین ږیرو سره زمونږطواف اولمونځ پای ته ورسېد نو ورته مې وویل چې تاسو د صفا اومروه تر منځ سعي وکړئ او زه به درته کېنم ځکه چې پر ما سعي نشته ده ،خوباور مې نه وو چې په نظري تشریحاتو دې دوی پوه کړل شم،نو لازمه مې وګڼله چې یوځل ورسره په عملي توګه د صفا اومروه تر منځ سعي وکړم ، او په عملي توګه یې ښه وپوهوم،صفاته مې وخټول مخامخ بیت الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې ودرول دُعا مو وکړه،مروه ته روان شو ،دشنو راډونو ترمنځ مومنډه وکړه مروې ته مې چې ورسول ورته ومې ویل اوس ستاسو یو ځل شوط پوره شو ،په مروه مو هم دُعا وکړه بېرته صفاته را روان شو ،دشنو راډونو په منځ کې مومنډه وکړه کله چې صفاته ورسېدو نو ورته مې وویل چې ستاسودوه ځله یا دوه شوطه پوره شول، اوس درته پنځه نور پاتې دي تاسې خپله سعي وکړئ اوزه به درته دلته کېنم، زه دصفا ببخ کې په مسعی (دسعي په ځای)کې په مرمرین دیوال کېناستم او دوی خپله سعي پیل کړه،دوه درې ځله مې یویو ولیدل،چې سعي یې کوله خو نور رانه ورک شول، ټول سعي کوونکی زماله نظره تېربدل ځکه چې په لاره کې یې ناست وم زه هملته منتظر یم چې اوس به راځي اوس به راځي خو درک یې ونه لګېد ، وارخطاشوم،ماویل لکه چې لاره یې ورکه کړه زه هلته له څو ښځو سره برابر شوم چې ښه بندار مو وکړ وروسته ددې بندار تفصیل ته ورځو.

زه لا هملته منتظر وم چې مازیګر شو ،خو ددوی درک نه لګېږي وارخطا شوم دمازیګر جمعې ته صفونه برابر شول سعي بنده شوه،بیاهم نه ښکاري،جماعت ودرېد ، خو بیاهم ددوی درک نشته،له لمانځه وروسته هغه ځای ته ورغللم چې دورکېدلو په صورت کې مو د بیامونډلولپاره ننبه کړی وو هلته هم نه وو لږ ورته هلته هم تم شوم خو راښکاره نه شول،بېرته سعي ته راغللم،اوهملته ورته کېناستم،دمابنام تیارې راغلې خو دوی رانه غلل،ډېر خفه شوم ماویل دانابلده او نالوستي سپین ږیري به کومې خواته تللي وي،دمابنام لمانځه له اداکولووروسته مې غوښتل چې تر ماسخوتن پورې په حرم کې پاتې شم اوطواف وکړم، خو دوی ته مې اند ښنه ډېره وه عمارې ته روان شوم په ښېره لاړم هلته مې ددوی خونه وموندە ګورم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور واړه هملتـه دي خـوښ هـم شـوم او غـوسـه هـم راغللـه يـوه يـې لا حلق (سرخړېل)نه وکړی او جامې يې اغوستې وې نور يې لاهم احرام کې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښځو سره بنډارونه

کله چې مادوی ته دصفا دغونډې ترڅنګ انتظار کاوه نو دلته هم بیروبار ډېر وو په زحمت مې دښځو په منځ کې ځای وموند ښې خواته مې دپاخه عمر یوه تونسې ښځه ناسته وه،له څه شېبې وروسته مې په خبرو راوستله، دابښځه ډېره ښکلې اوډېره تقوا داره، ډېره درنه او نرم خویه وه کله چې پوهه شوه چې زه افغان یم نو دافغانستان حالات یې وپوښتل،امریکایانوته یې ډېرې ښېرې وکړې او ډېر یې ورته بد وویل. زمونږ ترڅنګ ناستې نورې مېرمنې هم له موږسره په بنډار کې راګډې شوې، دهغوی احساسات دامریکا په اړه له دې ښځې ښه نه وو ټولو امریکایانوته بد ویل، ښېرې یې ورته کولې ، او طالبانواو مجاهدینوته یې دعاوې کولې.

دالمغرب له یوې اوسېدونکې سره مې خبرې اوږدې شو داهم ډېره ښکلې وه ؛لهجه یې خورې اومینه ناکه وه کله مې چې ترې واوږدل عمر یې **۵۲**کاله ده نو له حیرانتیامې ټکان وخوړ ځکه چې هغه ډېره ځوانه ښکارېده،زمونږ دپنځه دېرش کلنو په څېر وه ویل یې چې شېږ او لاده لري مشر زوی یې صمد اومشره لور یې مریم نومېږي ،دشخصي ژوند او دالمغرب په اړه یې ډېر معلومات راکړل.

ترڅنګ یې په څهره کې دېته ورته،بله ښځه ښکارېده ، هغه تردې هم ښکلې وه ویل یې چې دایې خور او ترهغې څلور کاله کشره ده ، خوهغه هم دېرش کلنه ښکارېده له هغې سره مو هم سلام اوسترې مشي وکړه راته یې وویل چې نرسه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاکستان دپنجاب ایالت اړوند دملتان اوسېدونکي دوه خویندې موهم څنګ ته ناستې وې،یوه یې پخه او بله یې ځوانه وه،خبرې مو اوږدې شوې ګروپي شکل یې غوره کړ زه له المغربی او تونسی سره په عربي اوله ملتانیانوسره په اردو غږېدم زما انګلیسي او اردو قوي ندي خو ستونزه پرې حلوم،ددوی خبرې لومړی مایوبل ته ژباړلې خو وروسته یې شریکه ژبه انګلیسي وموندە او ټول پرې غږېدو ما زیګر لمونځ مې هم له همدوی سره وکړ. تونسی ښځې راته خپل جای نماز (لمونځی)راکړ. له ملتانی مې وپوښتل چې دسعودي هوا توده ده که د ملتان؟ ویې خندل ویل یې دواړه برابرې دي.

ځینې خلک وایي چې پنجابیان تور دي لا مل یې دا بولي چې ګویاهلته لمر تود دی بیا داخو ډېره مشهوره ده چې شمس تبریزي پرملتان لمر رابنکته کړی دی،ځکه خو ورته شمس تبریز وایي شمس په عربي کې لمر ته وایي که نه دده خپل نوم تبریز دی اویاخوبه دی دتبریز اوسېدونکی و ، داخو دفولکلور خبرې دي په سم او ناسم پسې یې نه ګرځو خو دومره وایم چې څومره ښکلاپه پنجاب کې ده ساری به یې په نور پاکستان کې کم وي، دادوه ملتانی یې دښکلا ښې نمونې دي.

په ۱۳۸۹هجري لمریز پاکستان ته د یوه رسمي سفر په ترڅ کې د لاهورد یوه عصري هوټل(هالیډي ین) په لفټ کې له یوې پنجابی ناوې سره دوه په دوه برابرشوم له لوستونکیوپه بخښنې، اوس هم چې رایاده شي نو په زړه کې مې یوه نرۍ څړیکه تېره شي.

زمورږناخبره خلک داسې فکر کوي چې ګویا ټول پنجاب تور دی، دوی نه پوهېږي چې هلته یو نسل تور رنګ لري چې زمورږ خلک ورته چواړیان وایي: دځینو سترګې تعصب رندې کړي او تور او سپین نه پېژني ، دسره انقلاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری شاعر ښاغلی سلیمان لایق هم په همدې رنځ اخته شوی دی هغه ته هم ټول پنجاب تور ښکاري. لایق طالبان ځکه دجومات حرامیان بللي وو چې دده په اند (تور پنجاب یې راووست دکابل په زړه یې کښاوه.) خو چې اوس دې نورو، دنړۍ ۵۰کفري هیوادونه افغانستان ته راوستي او دلته هرډول فجایع ترسره کوي نولایق ته دهغه لیاقت اجازه نه ورکوي چې ددوی دعقیدې او ایدیولوژۍ (کمونیزم) دمخالفینو او امپریالستانو پرضد کم ترکمه غږ هم پورته کړي.

باب السلام که باب بني شیبه

دذوالحجې په دریمه دشپې زمونږ دشرکت اړوند ۲۴تنه نور هم له کابل څخه مکې معظمې ته را ورسېدل دوی ته د هرات په الوتکې ځای نه ووپاتې شوی شرکت کابل ته ولېږدول ،او ورته یې ویلي چې تاسو به هلته نه ایسارېږي په بله الوتکه کې به جدې ته راځئ آن له هغوی ډګرځخه به هم بهر وتلوته اړتیا نه پیداکوئ خوهلته دوه ورځې ځنډ بدلي وو دشرکت درئیس په وینا مې د سحر له لمانځه وړاندې د عمرې لپاره حرم ته روان کړل.

هماغه ټینګار مې چې هره برخه کې پر هغو نورو څلورو سپینو ږیرو کړی و پر دوی مې هم وکړ،بلکې له هغوی مې پرې ډېرټینګار او لارښوونه ورته ځکه وکړه چې له دوی سره ښځې هم وې.

کله چې حرم شریف ته ورسېدلو نو دتهجدو اذان وشو پولیسو مطاف ته دننوتلو اجازه رانکړه،ځکه چې هلته د لمانځه لپاره صفونه تړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل،اوطواف هم طواف کوونکی او هم نور په تکلیفول،باب الصفا سره موځای وموندهملته مو تهجد پیل کړل.

دجماعت له ادا وروسته مطاف ته ننوتلو ،ماهغوی ته وویل چې په لومړي ځل مطاف ته دباب السلام له لارې ننوتل سنت دي خوکه مورږ هغه دروازه مو مو نو وخت راباندې تېرېږي ،اومطاف رانه ډکېږي،ځکه د حج ورځې دې بیروبار ډېردی بیا اړ یو چې یاپه دوهم پوړ اویا دریم کې طواف وکړو او هلته طواف سخت دی ځکه چې دایره یې ډېره پراخه ده،دتخمین له مخې په دوهم او دریم پوړ کې د طواف ساحه یو کیلو متر کېږي نویو طواف داسې دی لکه اوه کیلومتره مزل ،نورو ومنله خو دووتنو نه منله ،ویل یې چې هرو مروبه له باب السلام څخه ورځو ، غوسه مې هم راغلله،خوچاره نه وه،دهغو نورو خبره یې هم نه منله ماویل که پرېږدم یې چې هرڅه کوي نو کوي دي یې خو وبال لري،بالاخره په پوښتنوموباب السلام وموند په دوی کې یوتن لیک لوستلی شو کله چې دننه ورننوتلونو یوځل یې ماته مخ راواړوه،چې ته خوله مورږسره چل کوې،داخوباب السلام ندی،پردې دروازه خوباب بني شیبه لیکل شوي ماورته وویل چې همداباب السلام دی خو دوه نومه لري، هغه نه منله بالاخره له لاسه مې ونیوه نږدې پولیس ته مې وروست،له هغې مې ده همده په مخ کې وپوښتل چې ایا همدا باب السلام ندی، هغه هم وویل هو همدادی همدې باب بنی شیبه ته یې لاس ونیوه،دوه ځله یې وویل باب السلام باب السلام، له دې وروسته یې ومنله مطاف ته ښکته شو طواف مو پیل کړ،له دومره ټینګار اوسپارښتنې سره سره ټول رانه ورک او یو یو شول ، له ډېر لټون او ستړیاوروسته مې دوه تنه نارینه چې ښځې یې هم ورسره وې، وموندل او عمارې ته مې راوستل نور ټول رانه ورک شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهال او نفیسه

چهارشنبه یا ذوالحجې په ۴مه مې مشر شیرزمان ته ټېلیفون وکړ ویې ویل چې دحرم په دوهم پوړ کې طواف کوي زه هم ورغللم ځای مو ونښه کړ،له موندلو وروسته زه هم ورسره په طواف کې ملګری شوم، دهغه دوهم دور و له طواف وروسته د باب الصفا په برابرئ په دوهم پوړ کې کښاستو شېرزمان ،تکړه،ویښ او داسلامي نړۍ په درد دردمند ،مجاهد مسلمان دی، سلفی ندی، شعوري موحد دی خو خلک ورته سلفی وایي ،هغه ملایان غندي چې په ختمونو،خیراتونو ،جنازو،دم او تعویذ متکي وي ، او د خوړین نوم ورکوي، له طواف وروسته مو د اسلامي نړۍ پر ستونزو بحث پیل کړ، په همدې کې وو چې درې انجونې مو څنګ ته راغللې یوه پکې غنمرنګه چاغه (څوربه)مسته او ښکلې پېغله وه، زموږ څنګ ته ودرېده په خپل بلک بیري موبایل یې دبیت الله عکسونه واخستل کله چې زموږ ترڅنګ کښاستلې نو زما ژورنالستیک حس راوپارېد لومړی مې په سلام او ستړي مشي په خبرو راوستلې، دې پېغلې خپل مبایل راووېست اخستي عکسونه یې کتل ،اړول او را اړول، دموبایل مینوته ورغلله دومره ګړندی کار یې کاوه چې تابه ویل دامبایل همدې جوړ کړی دی همدلته یې دعکسونو په ایډیټ پیل وکړ،ماترې هیله وکړه چې زما په کیمره زما او د شېرزمان عکسونه واخلي اوکعبه پکې رنړه راولي ،دستي راپاڅېده،کیمره یې واخستله دعکس مینو ته ورغلله انځور (wev) یې ښه برابر کړ،بیایې له هر اړخه له کعبې سره زموږ څو عکسونه واخستل،ماورته وویل چې په خپل فون کې خپل اخستي عکسونه را وښیي سمدستي یې ټول واړول راواړول

(c) ketabton.com: The Digital Library

تري مې دځان راپېژندلو هيله وکړه،ويل يې چې نهال نومېږي او د سوډان د عبه ښار اوسېدونکې ده،يوه ملګرې يې نفيسه نومېده،هغه هم دهمدې وطنداره وه،دنفيسې معلومات دافغانستان په اړه کم ووخو نهال دافغانستان دجغرافيې او رواني وضعې په اړه دومره معلومات ورکړل چې ډېر افغان لوستوال يې هم د افغانستان په اړه نلري، ما نهال ته وويل چې راشه زما په کيمره ته او نفيسه له ماسره ګډ عکسونه واخلئ ،ويې خندل ويې ويل چې عکسونه خوبه واخلو خوستا په کيمره نه ، بلکې زما په مبايل.

نهال ډېره خوږه او صميمي پېغله وه، ډېرې خبرې مو وکړې تر مازيګره ناست وو ، هغوی تلاوت وکړ ماله ځان سره دفقهې کتاب وړی و هغه مې ولوست، له لمانځه وروسته مو هم زړه نه کېده چې له يو بل نه ببل شو.

دلته مو له يونايجريايي سره هم بنډار وکړ په ګوډه ماته انګليسي مې ورسره دنايجريا اوافغانستان پر حالاتوخبرې وکړې،د تامير په نوم يو متشرع مصری هم را سره کيناست، هغه همدلته اقامه درلوده خو ويل يې چې هېوادوالويې د مصرحکومت ته له ۴۰تر ۵۰زره جنيه چې ۴_۵زره ډالر کېږي ورکړي او حج ته راغلي دي ده داپيسې ډېرې زياتې بللې ، اوه کاله وړاندې په افغانستان کې دمصر سفير هم تامير بيک مأذوني نومېده زماډېر ملګری او ډېر مجاهداو داسلامي نړۍ پردرد دردمن شخص و زما په سپارښتنه يې څو تنه په مصر کې نړيوال پوهنتون الازهر ته ولېږل . دولې په نوم دتامير بل مصری ملګری هم زمونږ سره کېناست پر ايمن الظواهري ډېر وغږېدو ماورته ووېل چې زه هم د القاعده وو دهېواد يم حسنی مبآرک مو ښه وټکاوه، دوی ويل چې که دامريکا وېره نه وي نو ډېر هېواونه به په افغانستا ن کې جهاد رسمي تائيد کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهندوستان دراجستان ایالت یوتن نوی ځوان اوسېدونکی هم له خپلې مور سره راغلی وو هغه ویل چې دحج داخله یې د هرتن په سر ۱۲۲۰۰۰هندی کلداري کړې ده،دوډۍ یې هم پرحکومت ده او دوه زره بېرته هم ورکوي،دانرخ دمصریانو له نرخ ډېر ښکته اودافغانانوله نرخ هم ښکته دی،خودمصر یانوعماري حرم ته دومره نږدې وې چې نور تري حرم ته نږدې بل څوک نه وو ،ځینې یې دارالتوحید کانټینټل سره نږدې دې په لوکسو هوټلونوکې اوسېدل.

مورِ هم حرم ته نږدې وو خو بیاهم کله به چې راباندې ناوخته شوه نو چې له دوه ریالو به تېر شو په جماعت لمونځ مو نیولی شو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم ته بې صبري

موږ ته ویل شوي وو چې پر زمزم بیروبار ډېروي او بوشکې ډکول وخت او زحمت غواړي سره لدې چې څه کم یوه میاشت وخت مونور په مکه معظمه کې درلود خو نه پوهېږم ولې راباندې دوارخطایی. پیریان کېناستل د جمعې په ورځ د ذوالقعدې په شپږمه د شپې درې نیمي بجې زه، ډګروال سمیع اوکاکا برات چې اصلاً ترکان او د کابل دمیرویس میدان اوسېدونکی وو حرم ته روان شو، دزمزم لپاره مو یوه ورځ وړاندې بوشکې اخستې وې، په بوشکه لس لیتره لیکلي وو خو یوولس نیم لیتره اوبه یې اخستلې ،دابوشکې په عادي وخت کې په درې ریاله وې خو اوس په لس ریاله پلورل کېدلې.

ماله پلورونکي سره ټوکه وکړه هغه دابراهیم عابد ټوکه مې په عربي ورته وکړه چې وایي چهل ستون ته روان وم او ټکسي رانه څلور سوه افغانی. وغوښتې ماورته وویل :اوه اوه یوستون په لس روپی؟ماهم ورته وویل اوه اوه یو لیتر په یو ریال،با لاخره په اته ریاله مو وپېرلې، د زمزم اصلي ځای مو په پوښتنه پیداکړ،موږ ویل ډېر بیروبار به وي خو د شیطان غوږونه کانه (هلته هسې هم کانه وي) بیروبار نه وو، د زمزم پایپ مو په بوشکه کې کېښود په څو ثانیو کې بوشکه ډکه شوه،دزمزم اصلي چینه چې اوس ډېر لویې او ژورې ساګاني په کې جوړې شوې دي ،دکعبې ترڅنګ ده ،خودلته یې په اوږدوپایپونو کې را تېرې کړي او له دې اوږدو نلونو څخه لسګونه پایپونه ببل شوي چې په اسانۍ سره تري بوشکې ډکېږي،خو دبیروبارپه وخت کې بیاهم دلته دبوشکوډکول سخت وي،او انتظار غواړي ،دزمزم دوښ اوپایپونوځای، د رسول الله ص د زېږېدوځای او دابوجهل کور خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوا پراته دي،بوشکې مو واخستې را روان شو د طواف وخت نه و ،بوشکې مو له ځان سره مطاف ته وړلې هم نه شوی ،دحرم په سالون (غولي) کې دباب الصفا خواته کښناستو،ما تهجد پیل کړل په لمانځه وم چې یوې ښځې له سمیع اوبرات څخه زمزم وغوښتل ،خوهغوی ورنکړل،هغې ښځې بیا ورته زاري وکړې ویل یې ترې یم،خودې ظالمانو بیاهم ورنکړې،زماپام دوی ته واوښت دلمانځه حضورمې هم خراب شو ډېر خفه شوم،له لمانځه وروسته مې ورته وویل چې ظالمانو یوګیلاس اوبه به مو ورکړې وې،یوګیلاس زمزم خوهرچېرته په حرم کې پیداکېږي ښېرته به مو ډکې کړې وای،دلته موپه لمانځه کې څنګ ته دسیده زینب دکاروان اړوندیوه ښکلې لبنانۍ په لمانځه ودرېده،ماویل شیعه به وي خوپه لمانځه کې یې رفع الیدین کاوه.

له لمانځه چې فارغ شو له حرم څخه وتلو چې په یو څلور ټایره بایسکل (ویلچر) کې مویوناسته ښځه ولیده څوتنه ترې راتاو وو یو تنکي ځواب په تونده لهجه ورسره غږېده اوپټکې یې پرې کولی،لامل مو وپوښت ،دې ځوان راته وویل چې د درې سوو ریالو په بدل کې یې دې ښځې ته طواف ورکړی اوس چې د اجورې ورکولو وخت شونو ددې ښځې زوی ځان نادرکه کړ، داچې ددې ښځې زوی به رښتیاهم ځان پټ کړی وو اوکه نه اوموضوع به څه وه الله ج خبر دی،موږهم داجرئت ونکړچې درې سوه ریاله ورکړو ،اولانجه حل کړو هلک ته مې نصیحت وکړ او روان شوخوپه زړه کې مې وویل چې توبه توبه په حرم کې هم د مزدور مزدوري سمه نه ورکول کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

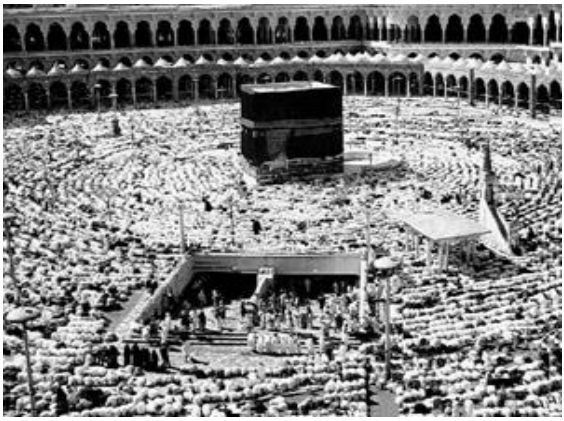

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جمعه لومړی بیروبار

دا په حرم کې زمونږ لومړی جمعې لمونځ دی مامامې دلته پخواهم د جمعې لمونځ کړی او له بیروبار څخه ښه خبر و هغه راته وویل چې که دننه مسجدالحرام کې لمونځ کول غواړې نو باید وختـه ولاړ شې،اوس نو دحج ورځوته دوره ورځې پاتې دي، تقریباً ټول حاجیان رارسېدلي دي،لمونځ په پاوباندې دولس بجې کېده،اوزه پاوباندې لس بجې حرم ته لاړم، ماویل راځه لمانځه ته خو لادوه ساعته وخت پاتې دی دننه په حرم کې به ځای ومومم خوحرم خوپرېږده چې دحرم سالون دحرم شا وخواعمومي سرکونه ،پلازې،دموټرو تونلونه،آن جروال اوحفایر ته تلونکي پلونه ټول له خلکو ډک و ،له حرم شریف څخه یو کیلو متر لېرې هم ځای نه موندل کېده،پولیس حرم ته په ننوتونکیو ټولو لارو ولاړ وو،څوک یې نه پرېښودل، دافغانستان دپولیسوپه څېر یې خلک یوې اوبلې دروازې ته لېږل ،تشنابونوته یې هم څوک نه ور پرېښودل، ډلې ډلې خلک سرګردانه یوه خوا بله خوا تلل،زه چې له وخت څخه دوه ساعته مخکې تللی وم ځای مې موندلی نه شو نود هغه چابه څه حال وو چې ناوخته راغلي وو.

،په ډېر زحمت مې دموټرودتونل پر غاړه له حرم څخه لېرې د یوې غرفې تر څنګ سوری ولید ،چې ورغلم،ورسره نږدې خلکو تش انساني حاجت پوره کړی اوډېر بوی وو ،مجبور شوم بله چاره نه وه هملته مې جای نماز (لمونځی)هوار کړ.ما په خپل ټول ژوند کې دومره بیروبارنه وو لیدلی

کښاستم،لمر ورو ورو تودېده پرماهم لمر راغی ځای می بدلاوه، ،خو پرېښودلی مې ځکه نه شو چې بل ځای نه پیداکېده،هملته مې ملګري وموندل خپل ځای اوجای نماز مې پرې وسپارل ماویل که په کوم دکان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه یا پیپسي، پیداکړم ډبر وګرځېدم اخر مې یوځای کې مرنډا پیداکړه، هوا ډبره توده وه خولې راماتې وې خو ماله ځان سره مطالعې ته کتاب هم وړی و، کله چې اوبوپسې وتی وم نو په همدې وخت کې درې ښځې راغلې وې اووارخطایې ژړل، یوه پکې دومره ترهېدلې وه چې له سره یې خبرې نشوای کولی، جامې یې دپښتنووې، چاره یې نه وه هماغه بوین ځای کې کښناستلې.

څوک ورسره په ژبه نه پوهېدل، ماله جاموو پېژندلې په پښتومې تړې و پوښتل، هغوی چې له ماپښتو واورېده په تندیوکې یې خوښې وځلېده، ویل یې چې له پرون راهیسې یې له خپلو نارینه وو سره اړیکې پرې شوې او یوبل یې ورک کړې دي، له دوی سره ټېلیفون نه وو، خو له یوې ښځې سره یې دخپل مېړه د ټېلیفون نمبر وو، ماهغه نمبر ته زنګ وواهه خو بند وو، نه یې خپل ځای پېژنده اونه ورسره د پېژندګلوی کومه بله نښه وه.

حیران ووچې څه وکړو، دوی ویل چې دسوات اوسېدونکي دي، داوسېدلوځای اوخپله عماره یې نه پېژندله، ماویل له لمانځه ورسته به ورسره مرسته وکړم اواستوګنځی به یې ورته پیداکړم، په همدې کې وو چې شاته صف کې یوتن سواتی راپیداشو، هغه هم پوره نه پېژندلې، خوویل یې چې دسواتیو حاجیانو ځای ورمعلوم دی.

ګرمي شببه په شببه ډېرېده، خولې روانې شوې، ماته دپوهنتون ددورې یوه خاطره رایاده شوه: کله چې دکویټ اوعراق جګړه پیل شوه نو استاد محمدګل عتیقي اودهغه وراره ډاکټرعبدالحلیم احمدي پاکستان ته راغلل او ددواړه زمونږ استادان شول، عتیقي صاحب چې دلغمان ولایت دقرغیو ولسوالۍ دچهار باغ اوسېدونکی دی ډېرظریف اولطیف شخصیت دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هغه کیسه کوله چې یو وخت په چهار باغ کې ددوبي (اوړي) په ډېره ګرمۍ کې دجمعې لمونځ اداکېده ملا مسئلې کولې خو ځینې مقتدیان یې دمسجد دغولي پر ځای ددېوالې سیوري ته ناست وو ،ځکه چې په غولي کې تود او سوځنده لمر وو ،ملاچې ولیدل مقتدیانویې دمسجد غولی پریښی دی، اوددیوالونو سیوروته ناست دي،نوپه لاسپیکر کې یې په غوسه پرې غږ کړل:(ای مردم:قل نار جهنم اشد حرا است والله اګه خلاص شوې)همداخبره په غوسه کې تکراروي،(قل نار جهنم اشد حرا است،والله اګه خلاص شوي) خو د ایت دا برخه ورته نه ژباړي اونه یې پوهوي چې موخه یې څه ده.مقتدیان هم حیران دي چې ملاصاحب یې ورته ولې په غوسه دی او څه ورته وایي.

ددې ایت معنی داده(ورته ووایه ای پیغمبره چې ددوزخ اور ډېر زیات توددی.)

پرموږهم لمر راغی خوځان مې پر همدې ایت ډاډه کاوه: چې : نارجهنم اشد حرا است.

کله کله به وربځې خپلې لورینې کولې با لاخره دلمانځه وخت شو ،دلمانځه بڼه یې له افغاني دود څخه ببله وه،شل باندې دولس بجې قاري سدیس دلمانځه خطبه پیل کړه اوپه لنډه خطبه کې دفلسطین جهادته دعاوشوه،خوافغانستان یې یادنکړ،په حرمینوکې پر سیاسي خطبو،سیاسي موعظو،بندیز دی،هېڅوک دلوبدیځ ښکیلاک پرضد څه شی ویلی نشي.

قاري سدیس مشهور حافظ اودقران قاري دی مایې دتلاوت کښتې اخستې او اوربدلې وې،هلته راته خلکو وویل چې سدیس انقلابي ذهنیت درلود ، دجهاد پرمهال پاکستان ته هم راغلی وو ،هلته یې هم انقلابي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویناوې کولې ،خوله کله راهیسې چې دشاهي کورنۍ زوم شوی دی،نو په اصطلاح چارج یې خنثی شوی اوانقلابي ویناوې او ددولت اولوید یځ ضد ویناوې یې پرېښې دي،لمونځ اوجنازې تریوې بجې پای ته ورسېدل.

جماعت ته دانتظار په وخت کې مې خواته یو ځوان اندونیزیایي ناست وو په انګلیسي موسره خبرې پیل کړې، زماپر لاس په اندونیزیاکې جوړ یوساعت وو میډین اندونیزیاپرې لیکل شوي هم وو ، ساعت ظاهراً ډېرښکلی ووخودومره ګران بیه نه وو ، ددې اندونیزیایي ډېر خوښ شو ، دساعت دلیدلوغوښتنه یې وکړه ماهم له لاسه خلاص کړ چې ښه یې وګوري هغه چې وکوت نو نور یې هم خوښ شو ماورته وویل لکه چې ډېر دې خوښ شو هغه وویل هوماورته وویل خیر نو دازمالخواتاته ډالۍ شو په لاس یې کړه، هغه دې ډالۍ ته دومره خوښ شو چې دوه ځله یې زما لاس ښکل کړ.

خواته مو یوه نوې ځوانه اندونیزیایۍ ناسته وه یوسپین ږیری یې ترڅنګ ناست وو ټوله په حجاب کې وه له مخ پرته ټوله پټه وه آن په لاسونو یې دستکشې اوپه پښو یې جرابې وې له مایې وغوښتل چې په سیوري کې ځای ورکړم ماترې د سپین ږیري په هکله وپوښتنل و یې ویل چې دایې پلار دی په لږ وخت کې ډېر بلد شو.

مخ ته مو یو تور پوستی یمنی ځوان هم ناست وو د احرام په څېر تورلنګ یې له ځانه تاو کړی وو په صف کې په ناسته ویده شو لږ وروسته کوږ او بې ستره شو ما راویښ کړ چې ځان پټ کړي او اودس وکړي خوتر اقامته ویده و همداسې لمانځه ته پورته شو پوډري به نه وو خو رنګ اوکړه وړه یې دپوډریانو

و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته له موږسره دپاکستان پنجابیان هم وو څوک په انګلیسي څوک په اردو ،عربي فارسي اوپښتو غږېدل ما ددوی ترمنځ ګوته ماته ژباړه کوله ، څه موکړي وای اخر په وړاندې مو لمانځه ته دوه ساعته انتظار وو.!!

زمورږخلک چې دجمعې لمونځ کوي نو چې لومړی اذان وشي خطیب منبر ته وخېژي څه کم یو ساعت وعظ کوي،اکثره یې دخبرو وخت ،مناسبت ،موقع نه پېژني،په اخترکې به دمعراج اوپه محرم کې به داختر مسایل بیانوي ،اکثره به اسرائیلیات اواساطیروایي بیابه ټول په اجتماعي ډول سنتوته ودرېږي. بیابه دوهم اذان وشي،بیاخطبې وایي بیاجماعت ،بیادعا خوهلته داسې نه وو ،لومړی اذان وشو نه مسایل وونه سنت ،لس پنځلس دقیقې وروسته دوهم اذان وشو ،خطبه واورول شوه ،لمونځ ودرېدله سلام وروسته ټول ازاد وو ، دجمعې ټول لمونځ شل دقیقې وخت ونیوه .

له لمانځه چې را ووتونو پرسړکونو بیروبار شو زمورږ پر لار په پله دبیروبارله کبله اورږدېل شو ، خلک ولوېدل ،ښځې اونر تر پښو لاندې شول،سرک جای نمازونو ونیوه ،چېرو اودښځوټیکریو وپوښه،چیغې پورته شوی یا حاج یاحاج بالاخره،خلک ودرېدل اوټپله کمه شوه.

په کعبه کې لومړی صف که کشتی کج

له هرچاسره تلوسه وي چې کم ترکمه یوځل خو بیت الله سره نږدې په لومړي صفرکې اوهغه هم ملتزم اوحجر اسود ته مخامخ لمونځ وکړي،داکار دکعبې ګردچاپېره سخت دی او ملتزم ته یا دحجراسود اوحطیم تر منځ دې دیوال ته خوږ برسخت دی ځکه چې دکعبې امام هم همدې خواته ودرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکعبې دروازه هم همدې خواته ده دلته لومړی صف په نصیبونو او ډېرو خواریو اوسټړیا موندل کېږي.

نن (دجمعې ورځ) ماقصد کړی وو ،چې دمازیګر لمونځ به ملتزم ته مخامخ په لومړي صف کې کوم ،په یادمې نه دی چې له لمانځه وړاندې مې یو طواف وکړاوکه دوه خو چې صفونه ټړل کېدل ځان مې ملتزم ته برابر کړ،هلته صف ټړل اوپه صف کې ځای نیول ډېر سخت دي،جمعې ته لا څلوېښت دقیقې کله کله خولا یوساعت پاتې وي چې صف ټړل پیل شي،دصف ټړلو لپاره خلک یوبل ته لاسونه ورکوي،خولاسونه نه ټینګېږي متې یوله بل سره ننبلوي چې دټپل اوفشار پروړاندې مقابله وکړي،دصف لپاره دمټو ټړلی انساني ځنځیر مقاومت کوي خوپه هره یوه دقیقه کې له داسې ټپل اوفشار سره مخ شي چې دځنځیر څومتره برخه ټوله شاته ولاړه شي ،کله وشلېږي،کله یې څوتنه ولوېږي ،یاحاج !یا حاج چیغې پورته شي.

ستړتیاهره دقیقه ډېرېږي،تنفس ژور شي،خولې راماتې شي،ځینې دصف ټړلو ، په صف کې دځای موندلویا ځای ساتلوپه مسابقه کې وي او ځینې طواف کوي، دایوائی دلومړي صف ستونزه نه ده،بلکی په دوهم، دریم،څلورم اوپنځم صف کې هم ده،په شپږم ، اوم ،اتم ،نهم ،لسم او آن دیارلسم صف کې هم په اسانه ځای نه موندل کېږي،خود لومړي ، دوهم ،دریم او څلورم په پرتله اسانه وي، په لومړي دوهم او دریم صف کې ځای نیول کله کله ،دځان په بیه تمامېږي،دلته یوثانیه غفلت یا سستي نه یوائې داچې په لومړیو صفونوکې له لمانځه څخه د محرومیت لامل کېږي، بلکې کله کله له ټول مطاف څخه د وتلو لامل ګرځي،ځکه چې یو ځل دې ځای له لاسه ووځي،اوهغه دچاخبره پښه دې وښویېږي، نو بیا هېڅوک هم ځای نه درکوي، تقریباً په هر لمانځه کې داسې پېښېږي چې په مطاف کې چاته ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدانشي نو دکعبې په لس متري اوشپږ متري کې هم له جمعې پاتې شي، جماعت ودرېږي او په صفونو کې اخوا دیخوا ګرځي، په داسې حال کې چې دلته آن دبل چاپر شا هم سجده روا ده.

ماهم په لومړي صف کې دځای نیولو په تکل له ښي او چپ اړخ ته ولاړو کسانو سره مټ په مټ کې ورکړ شاوخوا څلوېښت دقیقې مو په ولاړه مقاومت وکړ، څو څوځله شاته تللو اولوېدلو ته اړ او ډېر ستړی اوستومانه شو، شاته موهم صفونه وترل شول، مورږ هم خوشحاله وو چې که خیر وي په لومړي صف کې مو ځای وساته او لمونځ به مو په لومړي صف کې وي، جماعت ته وخت اوټپل ماټپل کمېده، په لومړي صف کې د طواف کوونکیو مخه هم ونیول شوه، اوس نو ظاهراً هیڅ ګوابن نه وو چې په لومړي صف کې له ملتزم سره زما د جماعت خنډ شي حالات ورو ورو ارام شول، مورږ هم کیناستو صف مو وتاړه، جماعت ته به ایله پنځه دقیقې پاتې وي لا مو دمه جوړه نه وه چې پولیس راغلل ،امریې وکړ چې لومړی صف دې ټول پاځېږي اوشاته دې ولاړ شي، دا امر نه وو سم دټوپک ډز و چې پرمورږ وشو لږ مو ځان غلی کړ، خوګټه یې ونکړه پولیس راغلل هریو به یې له مټ ونیوه اوپورته کاوه به یې ډېر زیات زور یې راکړ او ډېر خپه شو، خو ګورته تګ له ناکامه وي.

شاته لاړو په نوروصفونوکې هم ځای نه وو ،باب العمره خواته مې حرکت وکړ، په هر صف کې ځان ته ځای ګورم خونه ځای شته او نه څوک ځای راکوي، لس صفه شاته تللی وم خفه وم چې په همدې وخت کې مې د چاله خولې خپل نوم ترغوږ شو ،ګورم چې په یوولسم صف کې مې ماما ناست دی، هغه حیران و ،چې جماعت ته دوه دقیقې پاتې ندي اوزه له مطاف څخه بهر ځم، غږ یې وکړ خیر خودی، کوم خوا روان یې؟ په لیدلویې ډېر خوښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم ورته مې وویل اوس به دې مخ ته کښنم چې جماعت ودرېد ، په صف کې به ځای راکړې بیابه درته کیسه وکړم، همداسې یې وکړل په څو شېبو کې جماعت ودرېد ترځنګ یې ځای راکړ ښه وو تر ځنګ ولاړ کس یې هم ممانعت ونکړ،تنګ تنګ ودرېدو او لمونځ مو وکړ.

په حرم کې ملاوټ

مازیګر دحج دبعثې کمېټې یوغړي راته وویل چې نن د ماسخوتن له لمانځه وروسته قاري سدیس دافغان حاجیانوله معلمینو ،دبعثې له کمېټې اوځینو افغان پوهانوسره ګوري که ته هم راشې ښه به وي .ځای یې حرم ته نږدې یاله حرم سره د نښتې المکه شرکت څلورم پوړ وښود ،زه په تاکلي وخت ورغللم خوهلته ډېر لږ کسان راغلي وو له شاوخوا نیم ساعت انتظار وروسته ددولت له شپږ سوو ښوونکیو او دبعثې کمېټې له درې سوو غړیوڅخه ایله شاو خوا اویا تنه راغلل،قاري سدیس هم نه و بلکې پرځای یې د دکتور عبدالرحیم په نوم یوسعودی راغی او د حج مسائل اوبېلابېلې مسئلې یې څېړلې،نیم ساعت به ورته ناست وم خوندیې رانکړ،ترې راپاڅېدم. ماویل دلته په حرم کې هم ملاوټ کېږي، نوم دیوه کاروي او رالېږي بل څوک .

د خدای(ج) د کور غله

حرم سپېڅلی ځای دی خلک هم دسپېڅلتیا لپاره ورځي ددرس،عبرت او پند ځای دی، دژړا او واوبلا فریاد ،سوز او ګداز ځای دی،حرم تیګه زړونه هم موم ګرځوي خو ځینې زړونه بیاله تیګوهم کلک دي او یا په ښتینی معنی حرم نه پېژني ،برداشت یې سطحی دی لید یې برسېرن او د حرم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم تل ته نه دي ورغلي همدا لامل دی چې ځینې خلک په حرم شریف کې هم غلاکوي حرم هم له کیسه برو خالی ندی،ډول ډول غلاګانې، ددولتي چارواکیو ،دبعثې دپلاوي اودحج دمعلمینو له غلا څخه نیولې تر کیسه بوری او جبب وهنې پورې.

د جبب وهنې څو شکایتونه او کیسې مې واوربدې، یوه ورځ مولوي محمود احمدي ژبړرنګ راغی لامل موترې وپوښت ویل یې چې په حرم کې تري چامبایل او څلور سوه ریاله ویستي دي،یوبل اندرابی ویل چې چایې کمربند په پاکي غوڅ کړی او نهه سوه ډالر یې تري وېستي دي،یوبل تن ویل چې چاترې یونیم زر ریاله وېستي دي.

یوماسپښین مې بیت الله ته نږدې په مطاف کې طواف کاوه چې په جبب او کمربندمې دچالاس احساس کړ،ناڅاپه مې لاس ور اوږد کړ اوپه خپل کمربند مې د چالاس ونیوه چې ور ومې کتل دیوې ځوانې ، مستې او تنه وري هغه دچاخبره چهار پهلوانجلۍ لاس مې کلک ونیوه،پرې غوسه شوم په مورِ شاوخواخلک هم خبر شول ،دانجلۍ رنګ والوت،منکره هم وه اوعذر یې هم کاوه، ماهم فکر وکړچې جنجال ګټه نه کوي داهم انجلۍ ده بس تري روان شوم.

دعبدالکریم په نوم یوتن ببوزله هراتي سپین ږیري چې ساده سړی وو خپلې پیسې (۳۳ زره افغانی) دساتلو لپاره خپل زوم غلام سرور ته چې هغه هم سپین ږیری وو اومېرمن یې (دعبدالکریم لور ګل نګار) هم ورسره وه، ورکړې وې ، بله ورځ چې عبدالکریم تري دخرڅ لپاره له خپلو پیسو څوروپۍ غوښتې وې نو زوم یې ورته ویلي وو چې تېره ورځ ماغسل کاوه اوکمربند مې په اطاق کې خلاص کړی وو چاترې ستا ۳۳۰۰۰افغانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولې وېستې وې اوزماله پیسو سره یې غرض ندی کړی، خسر یې ورسره جنجال کړی و خوګټه یې نه وه کړې، با لاخره دشرکت مسؤولینو ته عارض شو هغوی دا دعوه ماته راجع کړه ،مایې له زوم او لورنه پوښتنې وکړې دا راته جوته شوه چې داخبره دروغ او هسې دې پیسوته چل دی په غلام سرور مې پټکې وکړې او ورته مې ګوابن وکړ چې که دخپل خسر حق ورنکړي نو دسعودي پولیسوته یې سپارم وارخطاشو لږوروسته یې خسر راغی ویل یې چې لږې پیسې یې راکړې اود نوروپیسو راکولو ژمنه اولیک یې هم را کړی دی، خیر دی خبرمه رسمي کوه.

ګلاغا راته وویل چې زمونږپیوملګري ته دهغه مور سل ډالر دسودالپاره ورکړي وو ،خوهغه پکې ځانته سمه برخه وکړله او مورته یې ناسم نرخونه اودپیسو لګولو ناسم راپور ورکړ.

ما ،دهمدې ګلاغاپه قربانۍ کې اوده ته ددرملو په اخستلوکې دده په غوښتنه خپلې پیسې لګولې وې او کله یې چې راکول وغنډول نو دبل چاپه واسطه مې تري و هم غوښتې خوتر نن پورې مې یوه روپۍ هم ونه لیده،دقربانۍ کیسه به یې په تفصیل سره په خپل ځای کې رایاده کړو.

شیرزمان راته وویل چې د جمعې په ورځ ۱۴۳۱_۱۲_۲۷ خلکو په مطاف کې یوځوانکی کیسه بردطواف په حالت کې ونیوه ،کیسه بر ډبر عذر کاوه دخلکو زړه پرې ودردېده خوشې یې کړ.

دحج په ورځوکې ټلیفوني شبکې هم غلاکوي ،هم یې له سر نه وهي او هم یې له برنه، له یوې خوادسیم کارتونو اود مکالمونرخونه هم لوړکړي اولس ریالي کارتونه په ۱۴آن ۱۵ریاله پلوري اوله بلې خوا د بهرنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکالمې بیه فی دقیقه ۴_۵ریالواودکورنۍ مکالمې بیه في دقیقه یونیم ریال ته پورته کوي.

دحج په ورځوکې د ترانسپورت په شمول دهرځه کرایې اونرخونه اسمان ته خېژي،په دوه سوه متره مسافه کې به موټرو کم ترکمه دوه ریاله کرایه غوښته کله به چې لمانځه ته وخت کم وو نو موږ به په موټر کې تللو که به یوائې له پله هم ورسره راپورته شو نو کم ترکه دوه ریاله یې غوښتل.

یوځل خو داختر په دریمه له یو ډرېور سره زماخبره ترخه هم شوه کیسه یې په خپل ځای کوم،هغه هم په پنځه کیلو متره مسافه کې دهر تن په سر سل سل ریاله غوښتل.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شرکت غله

دایواځې زمونږ شرکت مسؤولین نه وو چې خپله دنده او له حاجیانو او دولت سره کړې ژمنې یې نه پوره کولې، بلکې دولتي مامورین اود نورو شرکتونو مسؤولین هم له دوی سره نه وو یواځینی شرکتونه چې هم یې په مکه او هم مدینه کې حاجیانوته له حرم سره نږدې ځایونه نیولي وو المهاجراوالمبارک شرکتونه ووددواړو مشران پښتانه وو ،دوی د نورو په پرتله حاجیانوته سره خدمت کاوه، په مدینه کې یې د شرکت په لګښت په ټولو هغو ځایونووګرځول چې معمولاً یې حاجیان دلیدلو اوزیارت تلوسه لري.

ګل اغا چې دلوګر دکلنګار اوسېدونکی دی اوخپله هم ګرځندوی شرکت لري راته وویل چې مونږ دشپږ وشرکتونو مشرانو پربکړه کړې وه چې دحج اواوقافو وزرات لخوادحاجیانو ،دلېږد په پروسه کې چې دهرچا په نوم قرعه(پچه)وختله نو ټول به پکې شریکان یو که یو سهم موپه برخه شو اوکه ډېر، وزارت هر شرکت ته د ۱۸۶تنو حجاجو دلېږد سهم ورکاوه،دګلاغاپه وینا داسهم په قرعه کې دده په نوم راووت خو ده د ژمنې له مخې داپنځه شرکتونه یا دپنځو نورو شرکتونو مشران هم له ځان سره ملګري کړل.

زمونږ دشرکت (سیروسفر بامیان)مشران له ګلاغاپرته نور ټول شیعه ګان وو.

محمد عارف دهرات، سید نصیر دکابل د چهار دهي، شیخ معصوم علي په قوي ګومان دبامیانو او عبدالله دکابل په دریمه کارته کې اوسېږي او همدلته دمعاملاتو رهنماهم لري پوه نه یم چې اصلاً به دکوم ځای وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سید نصیر ظاهراً خوږه ژبه او خوږه لهجه درلوده،خونور حاجیانوته مخلص نه و ، دحاجیانو ډېر کارونه هم ده کول عبدالله هم د حاجیانوپه چاروکې له ده سره بوخت وو خو تریخ ،کبرجن اوبې حوصلې انسان و هر وخت به يې جنګ و.

زمونږ دشرکت مسؤولینو هم د حاجیانو روغتیا ته پام نه کاوه،دځنبلو داوبو ، غم ورسره نه و اودقراردادله مخې ددې خدماتو عرضه ددوی دندې وې څو څو ځله ځینې ناروغان مرګوني حالت ته ورسېدل خو څوک به يې کیسه کې هم نه وو ،بیابه زه په مسؤولینو پسې تللم، مسؤولینوزما احترام کاوه، ښایي لامل به يې داوو چې پوهېدل زه له چارواکیوسره ډېره پېژندګلوي لرم او له دوی څخه شکایت کولی شم ،څوځله ما ناروغان دعمارو مخ ته راغونډ کړل اوپر دوی مې روغتون ته ولېږدول.

دشرکت مسؤولین یوبل ته هم غله وو سیدنصیر ، عبدالله او ګل اغابه پرمحمدعارف تو رلګاوه چې په هرات کې يې له حاجیانوله ټاکلې نرخ څخه ډېرې پیسې اخستې دي،ددوی په وینا ، ددې شرکت ډېر حاجیان د هرات او بادغیس اوسېدونکي وو او دوی باید په هرات کې پیسې تحویل کړې وای اوپه هرات کې واک د محمد عارف وو ده به حاجیانوته وویل چې که دومره پیسې ډېرې راکوئ نو نوم مولیکم که نه په مخه مو ښه، ددوی په وینا ، عارف له ځینو حاجیانو آن له یو نیم زر ډالرو هم ډېرې اخستې دي.

دوه، درې تنو حاجیانو په نه زړه ماته هم وویل چې پیسې ترې ډېرې اخستل شوي خوپوه نه شوم چې دکوم دبآو(فشار)له کبله رسمي شکایت ته چمتو نه وو.

دوی به ویل چې محمدعارف کوښښ کاوه چې دحج په ورځوکې پخپله هم حج ته ولاړ شي،سره له دې چې مخکې يې هم حج کړی دی، سره له دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویزه هم ورسره وه ، او تر دوبۍ هم راغی خوچې الله ج نه وو غوښتی نو په دوبۍ کې ورته دسعودي پرواز برابر نشو.

دولت چې هر شرکت ته سهم ورکاوه نو دحاجیانو دټاکنې په اړه یې ورته شرایط هم اینبي وو او خلاص لاس یې نه درلود ، خوبیاهم دوی پیسو او واسطو ته سرښکته کړی وو دبادغیس اوهرات په سهم کې د ، لوګر، کابل، بامیان، ننګرهار حاجیان هم ببول شوي وو ،پخپله دمحمدعارف دمېرمنې اوزوی په شمول دهغه دکورنۍ یوولس تنه لېږل شوي وو.

نور خوپرېږده چې آن د معلمینوپه انتخاب او ازموینه کې هم درغلي شوې وه ،دشرکت مسؤولینو غوښتل چې معلمین هم داسې څوک وټاکي چې خپل لګښت پخپله وکړي اوداسې څوک وي چې ددوی وستان هم وي، محمدعارف د عبدالرحمن قلندر په نوم یوتن ملا چې دده دوست و دازموینې لپاره کابل ته راوستی و ،خودلته په وزارت کې ناکام شوی و ،بل معلم یې د وزارت لخوا شیخ معصوم علي وو ماله یو چاپوښتنه وکړه چې داخوشیعه هم دی اودشرکت له مشرانو هم دی،اوماخوآن دیوې ثانیې لپاره د حج دمعلم په رول کې ونه لید څنګه وزارت دمعلم په توګه دده له رالېږلوسره موافقه کړې ده؟ هغه راته وویل داهرڅه رشوت آسانه کړي دي ،دوی په وزارت کې پیسې ورکړي دي اوهلته غاییانه ازموینه او .... شوي دي.

له ما ،مولوي احمدي اودشرکت له مسؤولینوپرته بل څوک نه وو خبر چې شیخ معصوم علي دې ګویا د حج معلم هم وي.د وزارت لخوا مورېته د حج په معلمینوکې دیوبل تن نوم هم راکول شوی و خو مورِ ونه لید او دمولوي احمدي چې حاجیانوته دحج دمعلم په توګه ور وپېژندل شو اوعملاً یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلم رول تر سره کاوه نوم د معلمینو په لیست کې نه و .یوه ورځ مې ورته وویل چې نن به راته ربښتیا خبره کوې داکومه خبره ده چې ته عملاً معلم یې خونوم دې په معلمینو کې نشته اوخوک چې دمعلم په توګه په لیست کې دی دهغه درک هم نشته دی مسکی شو په هراتی لهجه یې راته وو :برار ترکش کن پیش ای قصانګرد ،خوما پربښنبود : نه هرو مروبه یې راته وایي.

چې پوه شوه نه مې پربږدي راته یې کیسه په دې ډول پیل کړه:مامخکې هم دوه ځله حج کړی دی محمدعارف پوهبده چې زه دمعلمینو په ازموینه کې نه ناکامبږم نو زه یې وهڅولم چې دده د یو دوست په نوم او شهرت امتحان ورکړم اوژمنه یې وکړه چې له بریا وروسته به موږ تاهم وړیا حج ته ولږو. دهغه په وینا ماهم همداسې وکړل ، په وزارت کې مې ځان هماغه شخص معرفي کړ،دازموینې پارچه کې مې هم دهماغه نوم اوشهرت ولیکه اوپه تقریري کې مې هم ځان هماغه شخص معرفي کړکله چې په نتایجو کې هغه کس بریالی اعلان شونو محمدعارف راته وویل چې ته اوس موږته درې زره اویونیم سل ډالر راکړه چې په بانک یې د نورو حجاجوپه څېر ستاپه نوم تحویل کړو ،بیاکله چې له حج څخه راستون شوې ستاپیسې به بېرته درکړو خوته به عملاً زموږ ښوونکی یې اودحج دښوونکیوټول امتیازات به درکول کېږي.

احمدي زیاته کړه چې ماهم ومنله درې زره اوسل ډالر مې دوی ته ورکړل داچې دوی به څو په بانک کې تحویل کړي وي پوه نه یم همدالامل دی چې حاجیانوته د حج ښوونکی زه ور پېژندل شوی یم خوپه رسمي لست کې هغه بل تن دی،احمدي وویل چې هغه بل کس نا لوستی اوله دین څخه ناخبره سړی دی،اوپه دې حاجیانو کې راغلی هم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حج څخه چې راغلونویوڅه موده وروسته احمدي راته ټېلفون وکړ په غوسه و ، و يې ويل چې وروره شرکت خو پرماسخت چل وکړل اوډېره ناڅواني يې راسره وکړه.

ته خو خبر يې چې له حاجيانوسره مې څومره زحمت ووبست ،دمعلم په توګه وکارول شوم،او اوس مې هغه پيسې هم نه راکوي، محمد عارف راته وايي چې ته خو عادي حج کوونکی وې په نورمال ډول دې داخله کړې،اود نورو حاجيانو په څېر دخپلو پيسو په مقابل کې حج ته تللی يې زموږ رسمي ښوونکی خو فلانی او فلانی دي .احمدي وويل چې عارف يو تن هغه څوک ښيي چې مايې پرځای ازموينه ورکړې وه، ده وويل چې شرکت آن له هغه شخص څخه هم پيسې اخستې چې دحج ښوونکی معرفي شوی دی اومايې پرځای امتحان ورکړی دی.

خدای ج شته چې لومړی خو ددې کيسې په اوربدلو ډېره خندا راغله خوورسته پرې ډېر خفه شوم.

کعبه او بې ستري

دحج په ورځوکې په ټول حرم کې سخت بيروبار وي،په ځانګړې ډول په مطاف کې خو دقدم ايښودلو ځای نه وي، کله کله دومره ټېل ماټېل شي چې ښځې اوسپين ږيري خوپرېږده آن ځوانان هم ورته تاب نه راوړي ،خوپه همدې بيروبار کې ښځې او نارينه ګډ طواف کوي ،ځينې خلکو دبيت الله ترڅنګ دطواف په وخت کې خپلې محرمې مخ کې روانې کړې وي ترشايې دوی خپل لاسونه ور اوږده کړي او خپلې سينې ته يې جوختې کړې وي لاسونه يې تري تاو وي په دې ترتيب هغوی له غورځېدو ژغوري.خوکله کله دانسخه هم کار نه کوي او دواړه غورځېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله پردی ښځې له پردي سړي سره دومره وننبلي لکه یو بدن.

مابه په لومړیو وختونوکې خپلې پلاستیکي یوې ګوتې والا سپکې چپړې د احرام په حالت کې دلنګ دپټې اوکمربند اوبې احرامه دپرتاګه دبډې اوکمربندلاندې تېرولې ،ددې کار یوه ګټه داوه،چې خپلې چپړې به راسره وې دوهمه اوستره ګټه یې داوه چې که له مخکې انجلۍ یاښځې سره به وجنګېدلم نو له هغې سره به زما دورون اوسینې پرځای زما چپړې لګېدې، داچپړې به زمااودهغې ترمنځ عایق وې.

له ټولې نړۍ څخه حج ته هر کال میلیونونه انسانان راځي په دوی کې کله انسان له داسې ښکلیو سره مخ شي چې ښکلاته یې انسان ګوته تر غاښ لاندې شي،ته به وایي چې یاره په دنیاکې به له دې بله ښکلې نه وي وروسته به له داسې ښکلې سره مخ شې چې هغه لومړۍ دې له یاده ووځي.

بدرنګې هم همداسې درواخله کله کله خو دځینو بدرنګو په لیدلو انسان حیران او الله ج ته توبه ګار شي، کله شکر وباسي چې ښه ده الله ج دی دومره بدرنګ ندی پیداکړی،دځینو ښکلو او بدرنګو خلکوپه لیدلو انسان ته داسوچ پیداشي چې هغه په فولکوریکوکیسوکې چې دښاپېریو او دیوانو یادونه کېږي هغه ښاپېرۍ همدا ښکلې دي اوهغه دیوان همدا تور پوستکي لوړقدي دي که څه هم په اسلام کې دغوره والي معیار ظاهري ښکلانه بلکې،باطني ښکلا ده اودکرامت معیار هم رنګ نه ،بلکې تقوا اوباطني سپېڅلتیاده،خو بیاهم دښکلیو پر اهمیت سترګې پټول ناشونی دي.

داهم رونې او انکار نه منونکی حقیقت دی چې په حرم کې جنسي غریزې وېدې او په جنسي اوغریزوي مسایلوکې رښتیاهم شیطان بې واکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوترلی وي کـه حـوره هـم پـه مـخ درشـي نـو هـیڅ ډول تمایـل بـه درکـې پیدانشي.

له لوستونکیو پـه بخښنې،ښکلا تـه زه هم دټینګې نه یم، دښکلیو پـه لیدلو په اوبو کې هم خولـه کېږم او دهرې لیدلې اونالیدلې ښکلې، یـار اوخریدار یم خوهلته مې له الله ج څخـه پـه اخلاص غوښتي وو چې پـه دې برخه کې مې له هر ډول شیطان څخه په امن وساتي، شیطاني وسوسې مې رندې اوکنې کړي اوکم ترکمه ،دحج په موسم کې هیڅ دنارینه توب احساس ونکړم،الله ج ته ډېر شکرونه کوم چې زماداسوال یې قبول کړ او دهغې چا ښکلا هم نه یم بې تابـه کړی اونـه یې راباندې منفي اغېز کړی دی چې پـه لیدلویې دغرونوپه خبر همتونه لړزېږي.

یوځل د کعبې بیخ ته په طواف بوخت وم کله چې له رکن یماني څخه حجر اسودته ورنږدې شوم ګورم چې یوه ځوانه ،ښکلې او چاغـه سپین پوستکې ښځه، په یاد مې نه دي چې اندونیزیایې به وه اوکه مالېزیایې له حجراسود څخه راګرځېدله په څومره خواریوبه یې ځان حجراسودته رسولی وي خولـه هغـې خـوا ورتـه د راوتلـو لار اوچـانس نـه وه،بـالاخره مجبـوره شـوه چـې دخلکوپه سرونو لکـه لامبـو وهونکی ځان وروغورځوي اود یـوه لـه سر او اوږې څخه دبل اودبل له سر اواوږې څخه بل ته ځان واړوي، ترڅو یې چې پر ځمکه د قدم ایښودلو ځای وموند ،ددې ښځې ټول بدن له پښـو نیـولې تـر سینو پر نورو بار وو ماویل له دې ثواب څخـه خـو داګنـاه څـو چنده ډېره ده. یوخوا ناپوهي ده خلک پردې نه پوهېږي چې دحجر اسود ښکلول ښـه کـار اوسنت دی خو چې بل ته زیان نه وي اوکه بل ته زیان یا نوروته تکلیـف وي نو په لاس یې مسه کول او آن له لېږې ورته سلام کول هم کفایت کوي یـا پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله وینا د حجراسود ښکلول ځای ناستی لري خودبې ستری مخنیوی او نوروته زیان رسول هیڅ بدیل یاځای ناستی نلري.

بل خوا دالله ج دکور شوق ،اشتیاق،نه کنټرولېدونکي احساسات ،نه ایلېدونکي جذبات له انسان څخه غواړي چې کم ترکمه یوځل خوحجراسود ښکل کړي ډېرځله دعلم،منطق اواحساساتو اودبیت الله د لیونې عشق په مقابله کې علم اومنطق ماته وخوري.

زه دحجراسود دښکلولو اودکعبې له ودانۍ سره جوخت په ببروبارکې د طواف پر حکم ښه پوهېدم او پوهېدم چې دواړه کاره نامناسبه دي خو بیاهم نه صبرېدم،یوځل خود حجراسود په ښکلولو کې تر ډېرو وړاندې شوم دحجر اسود اوزما دمخ ترمنځ نیم متر مسافه هم نه وه چې په همدې کې مې له یوې ښځې سره مقابله شوه، هغه زمامخه نیسي اوغواړي چې خپله ترما وړاندې حجراسود چې(ښکل) کړي اوزه غواړم چې دهغې مخه ونیسم اوخپله حجراسود ښکل کړم،په همدې کشمکش کې له موږ دواړونور خلک مخکې شول،اوموږپه ټیل کې شاته ووېستل شوو، دې ښځې راباندې ډېرې پټکې وکړې.

یوځل په ډېر زیات زحمت له ملتزم څخه حجراسود ته راتاو شوم په دې یو متر مسافه کې به مې کوم پنځوس دقیقې مقابله کړې وه،کله مې چې حجر اسود ته مخ ورنږدې کړ اوغوښتل مې چې سر پکې ننباسم نو دیو تور پوستي له مقابلې سره مخ شوم، ناڅاپه یې زماسر ټیله کړاوخپل یې په حجر اسود کې ننویست، دې کارماته زور راکړ، په حجراسود کې مې خپل لاس ننوښت او دننه مې دهغه پر خوله کېښود دحجر اسود سوری تنګ دی ما پرخپل لاس دهغه خوله بنده کړه ا وحجراسود یې ښکلولی نه شو هغه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ام ام وکړ په غوسه شو خو زما لاس لا دهغه په خوله اوپوزه ایښی وو ،له بلې خوا ټېل ډېر وو له ځان سره مې فکر وکړ چې ترڅوبه مقابله وي کېدلی شي چې دټېل څپه مو واخلي او دواړه محروم شو لاس مې دهغه له خولې اخواکړ،هغه دتیګې دننه برخه ښکل (چپ)کړه نور مې په اشاره پوه کړ چې بس دی سر دې اخواکړه،هغه هم سر اخواکړ خو دایوائې زما سرنه وو چې غوښتل یې دهغه ځای ونیسي ډېروټیله کړم خو ما په حجر اسودکې دننه خپل لاس ننوښتی و، دحجر اسود بهرنۍ برخه پوښل شوېده یوائې دننه برخه یې ښکل کېږي خو هلته هېڅوک یوائې د شونډوپر ښکلولو بسوالی نه کوي،بلکې هرڅوک یې په ژبه څټې ماهم څو څله همداکار کړی دی.

که بل چېرې دکومې سرپټې او سورې تیګې دننه برخه دورځې په زرګونو ځله ښکل او وځټل شي نوخدای خبر دی چې څومره ساري اوناساري ناروغۍ به وزېږوي، خودلته دالله ج اراده ،نصرت اوحکمت بل ډول دی، تحقیقاتوجوته کړېده چې دلته هېڅ ډول مکروب اوویرس نه وي.

د حجراسود له ښکلولوچې فارغ شوم نودسترټیاله کبله مې نور ځان کې دمه نه وه ،دومره وس راکې نه ووپاتې چې بهر ووځم چا لارهم نه راکوله اونه هلته څوک پوهېږي چې څوک دننه که بهر ځي،یوځل مې وویل چې راځه همدلته ځان وغورځوه،که ترپښو لاندې شوې اوکه چا درسره مرسته وکړه،خوهمت مې له لاسه ورنکړ یوپښه مې دبیت الله په بازو (شاذروان) پورته کېښوده اودهماغې ښځې په څېرمې دخلکوپر اوږو اوسرونو ځان وروا چوه، په دې ترتیب مې دخطر له ساحې ځان راووېست ښې لاس مې پورته کړ،هلته ښې لاس پورته نیول له مطاف څخه دوتلو پر معنی ده، کله چې له مطاف څخه پر پوړیو (زینو)راوختم نو اوږد څملاستم، دې ستړیا نوسم ناروغ اوپه قولنجونو اخته کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځل په طواف کې ګورم چې په مخ کې مې په ښځینه جاموکې یوتن سرلوڅی روان دی اوڅادر یې په اوږو پروت دی ورته ومې کتل ماویل راځه ټیکری یې پر سر ورته واچوه اونصیحت هم ورته وکړه خفه هم شوم چې دابنځې په حرم کې هم دومره بې پروا دي خو چې مخ مې وروړوه نو ګورم چې ښکلی کوسه (بې ږیرې) سړی دی.

عملي حج

بالاخره دحج ورځې راورسېدې،زمابل ماما حاجي عبدالله چې تېر کال له خپلې مېرمنې سره حج ته راغلی وو ،هروخت پرما او خپل ورور حاجي حبیب الرحمن سپارښت کاوه چې له حج وړاندې په عمرو اوطوافونوځان ډېر ستړی نه کړو چې بیابه دحج ورځوته چې دزحمت اصلي ورځې دي ستړي یو ، سره له دې چې حج اوس آسانه شوی هم دی خو رښتیا هم ډېر سخت اوله ستړتیا سره مل عبادت دی .همدالامل دی چې دحج دنیت یا احرام په وخت کې حاجي دعاکوي چې :اللهم انی اریدالحج والعمره فتقبله منی ویسره لي:یعنې خدایه زه دحج او عمرې نیت لرم له ماڅخه یې قبول کړه اوماته یې اسانه کړه،له حج پرته په نورو عباداتوکې د (ماته یې اسانه کړې) لفظ نشته دی.

د ذوالحجې د اومې اواتمې په منځ شپه کې دافغانستان ۳۰۴ته ورته لوی موټرونه د عمارو مخ ته راغلل،موږهم غسل وکړ،احرام مو وتاړه،ډېر سامانونه مو په خونوکې پرېښودل او یوکوچنی لاسي بیک مو له ځان سره واخست، دشپې پاوکم یوولس بجې منی ته روان شو لار کمه ده،خوبیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دی اوموټر هم ورو ځي،یوساعت وروسته په منی کې دخپلو خېمو مخ ته ښکته شو موږته لا دمخه دخپل اړوند مکتب (۷۸)لخوا له نقشې سره په منی کې دخېمې شمېره ،موقعیت او د ډوډۍ کارتونه راکول شوي و زموږ خېمې ۵۴_۵۵_۵۲_۵۷_وې په هره خېمه کې کم ترکمه ۳۰ تنه ځایېدل ،موږ په خیمو کې ناست وو چې پاکستاني پنجابیان هم زموږ ۵۷ نمبر خیمې ته راننوتل او ویل یې چې دجنوبي اسیا مطوف یامکتب دا خېمه هغوی ته ورکړې ده ،زموږ د شرکت مسؤولین ورسره وغږېدل ،بالاخره دخېمې نیمه برخه مو هغوی ته ورکړه بیاویده شو ،سترګې موسره ورغلې وې چې بیایې را وېښ کړو ویل یې داخېمه ټوله زموږ ده اوموږته یې پرېږدئ با لاخره هغه خېمه موورته ټوله پرېښوده.

منی ټوله سپینو اور اواوبو ضد خېمو پوښلې ده،په هره خېمه کې ایرکنډیشن ،فرش، هرتن ته نوې بڑستن چې د توشک کار تړې اخستل کېده یوه کمپل او یوه روجایي پراته وو ، دهرې خېمې مخ ته د اوبو ترموز ایښی وو ، دچای لپاره دګرمو اوبو برېښنایي سسټم هم فعال وو خوترموزونه یوځل له اوبو اویخ څخه ډک شول بیاچا ډک ونه لیدل بیروبار ډېر وو چاته نه یخې اونه ګرمې اوبه رسېدلې په تشنابونواو د اوداسه پرځای به هم نوبت نه و هر وخت به ۱۲_۱۷ تنه کتار ولاړ وو ،ځوانان خوبیاهم ګوزاره کوي خوسپین ږیري اوښځینه ډېر په تکلیف وو.

ګرمي هم ډېره وه اوډېر احرام والایې بې ستره کړي وو.

په سبایې د ذوالحجې په اتمه بهر ووتم،ګورم چې زموږ ساحه د مزدلفې په ساحه کې ده، خو دبیروبارله کبله تړې دمنی کار اخلي، زه دمنی اومزدلفې ترمنځ غونډۍ ته یو ځل سحر اویوځل مازیګرورختم هره خوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپینې خېمې وې،له دې غونډې څخه مسجد خیف اوجمرې ښکاربدلې .دبیت الله د ساعت یازمزم برج هم ښکاربده ،دلته ټول سړکونه اودخېمو ځایونه پاخه دي ،ډېر لوی لوی اوښکلي هوایي پلونه تېر شوي اوټول سړکونه دعامو موټرو پرمخ تړل شوي دي .ډوډۍ ،اوبه خېمې،بسترې،موټر،هرڅه پر شرکتونو دي،

دلته ډېر خدمت کوونکي او سوداګر او دوکانداران پنجابیان دي، اومکتب هم همدوی ا ستخدام کړیدي.

له ماماڅخه مې په ټېلیفون دهغه ځای وپوښت ویې ویل چې په ۸۰مکتب کې دی ماویل ځه نږدې به وي یومکتب ،ترمنځ دی د ټېلیفون دشبکې انټن اوستن لاندې مې راوغوښت. زمونږ سره نږدې لوړې لوړې پایې اوټېلیفوني، لوړ لوړ انټنونه وو خو هغه راته وویل چې ده ته دانښې له سره نه ښکاري، با لاخره جوته شوه چې زمونږ او دهغوی ترمنځ دپښو کوم یو نیم ساعت مزل دی، یعنې مونږ جنوب اودوی شمال خواته وو.

دلته قېمتي ډېره زیاته وه،داوبویوریالي بوتل په دوه ریاله ،یوکیلو ببخونده خوغټې کېلې چې یو کیلو یې پنځه دانې کېدلې په لس ریاله وې لومړی مې فکر کاوه چې داکېلې به هندۍ وي خو وروسته مې چې په هندکې هندۍ خوږې کېلې ولیدلې او وخوړلې نوپوه شوم چې دا کېلې هندۍ نه ، بلکې چینایي وې ، یوکیلو انګورپه ۱۲ریاله پلورل کېدل ، خوداوبو مصرف ځکه ډېر زیات وو چې ګرمي ډېره وه.

کله چې غونډې ته دمنی دلیدلو لپاره ختلی وم، نو هلته د پاکستان دهزاره جات د بټګرام له شپږ تنو اوسېدونکیوسره مخ شوم ویل یې چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جده کې په یو هوټل کې کار کوي او هر یو ته د میاشتې دوه زره ریاله مزدوري ورکوي. او اوس حج ته راغلي دي.

د منی حکم او وخت

منی دحرم په حدودو کې ده له حرم څخه یوائې پنځه کیلو متره فاصله لري، دذوالحجې د اتمې اونهمې تر منځ شپه دلته تېرول سنت دي،اوکله چې دذوالحجې په نهمه نېټه رڼا شوه نو بیا حاجیان له دې ځایه عرفات ته روانېږي، منی ته دتللو رسمي وخت، یوم التروېه (دترو یې ورځ یا دذوالحجې اتمه ده) خومخکې تلل هم ورته روادي، زمونږ دشرکت مسؤولینو بیروبار او سبا یا دذوالحجې په اتمه دموټرو احتمالي نه موندلوته په پام سره دشپې حرکت وکړ.

دلته په منی کې، دذوالحجې داتمې ماسپښین، مازیګر، ماښام، ماسخوتن او دذوالحجې دنهمې دسحر لمونځ کول سنت دي،حضرت عمر رض روایت کوي چې رسول الله ص فرمایي:حضرت جبرایل رض دترویې په ورځ حضرت ابراهیم ع منی ته بوته اوهمدا پنځه لمونځونه یې هلته پرې وکړل له هغه ځایه یې عرفات ته روان کړ،حضرت جابر رض روایت کوي، چې رسول الله به دذوالحجې په اتمه ،منی ته روان شو همدا پنځه لمونځونه یې هلته وکړل،دذوالحجې په نهمه چې لمر لږ راوخوت نو عرفات ته روان شو.

دذوالحجې اتمې ته د ترویې یافکر کولو ورځ له دې املهوایي چې حضرت ابراهیم ع ته د ذوالحجې په اومه په خوب کې ویل شوي و چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوی حضرت اسماعیل قرباني کړه ،نو ده پر دې ورځ فکر کاوه چې داخوب به شیطاني وي اوکه رحماني وي؟

ډاکټرمحمدالیاس،عبدالغني، وایي چې منی بهولوته وایي ددې لپاره چې حاجیان دلوی اختر په ورځوکې دلته قرباني کوي ،اووینه بهوي نو دې ځای ته منی وایي داسې هم ویل شوي چې عربان، هرهغه ځای ته چې ډېر خلک پرې راټولېږي منی وایي،ددې لپاره چې دحج په ورځوکې دلته ډېر خلک راټولېږي، نو دې ځای ته هم منی وایي،منی دمسجدالحرام اومزدلفې ترمنځ پرته ده،پخواورته اوه کیلومتره لاروه،خواوس نوي تونل دالار ۵کیلومتروته را لنډه کړېده.

شیطان دحضرت ابراهیم مخته همدلته خنډ کېده اوغوښتل یې چې دزوی د ذبحې په اړه یې وسوسه ور واچوي نوهغه ع همدلته په تیګوویشت ،حضرت ابراهیم دخپل ځیګر اودزړه ټوټې حضرت اسمعیل پرمرۍ همدلته چاړه راکش کړه، هغه همدلته په الهی ازموینه کې بریالی شو،اودهغه پرځای دذبحې لپاره رالېږل شوی پسه هم همدلته قرباني شو.

دحضرت ابراهیم په لاس دالله په امر دخپل زوی پر مرۍ چاړه راکشول وړه خبره اوکوچنی امتحان نه وو، یوائې دلوړ عزم خاوندان په دې ډول ازموینوکې بریالي کېدلی شي،اوحضرت ابراهیم ع هم اولوالعزمه رسول دی. همدالامل دی چې دده ددې ستړې بریا یاد تازه کول اولمانځل نن هم دهغه پر لارویانو،اودهغه پرملت واجب ده،نن هم حاجیانوته امر شوی چې سمبولیک شیطان اوشیطانی وسوسې او غرایز هلته پر کانړوولي اوهملته قرباني وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد خیف هم په منی کې جمرو (سمبولیکو شیطانانو) ته نږدې دیو غره لمن کې پروت دی، په دې مسجد کې حضرت محمد (ص) اوګڼو نورو انبیاوو لمونځونه کړیدي، دمدینې دانصارو اودحضرت محمدص ترمنځ دعقبې لومړی او دوهم بیعت هم همدلته ترسره شو، چې همدابیعتونه په مدینه او ټولې اسلامي نړۍ کې داسلام د وړانګودخپرېدولامل شوې، سورة نصر اوسورة مرسلات هم همدلته نازل شوي دي. رسول الله ص په حجة الوداع کې دلته شپې کړیدي، قرباني یې هم همدلته کړې، نوروته یې هم همدلته دقربانۍ امر کړی، اوټوله منی یې دقربانۍ ځای وګرځاوه.

حاجیان دذوالحجې یوولسمه، دولسمه، اوځینې یې دیارلسمه شپه هم همدلته تېروي.

الله ج فرمایي (واذکروا الله فی ایام معدودت فمن تعجل فی یومین فلا اثم علیه ومن تأخر فلااثم علیه لمن اتقی)(۴) (۴)البقر ۲۰۳:

یعني: (په شمېرلوورځوکې الله یادوئ نوځوک چې ببړه وکړي اوپه دوه ورځوکې له منی ووځي پر ده کومه ګناه نشته ده اوځوک چې له دوه ورځو نور هم وځنډید نوپرده هم کومه ګناه نشته ده، داټولې لارښوونې دهغه چاپاره چې له الله ج وېرېږي). سعودي حکومت په منی کې هم ډېر کارکړی دی، دمنی ساحه یې پراخه کړې، لوړې لوړې غونډۍ یې هوارې کړې، ګڼ تشنابونه، حمامونه، دځښلو اوبو ځایونه، فریزرونه، داوداسه ځایونه یې پکې لګولي، خېمې یې ډېرې منظمې درولي، دترافیکي اووګړنیز بیروبار دمخنیوي په خاطر ځانګړی تدابیرنیول شوي پراخ سړکونه جوړ شوي دځښلواوبه ټولې فلتر شوي دي، ګڼ کلینیکونه چې وړیا درملنه کوي فعال شوي، دمنی حدود له هرې خوا په لویو لویو لوحوښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له مسجدالحرام څخه د واټن دکمېدلو په خاطر غرونه سوري شوي اوه کیلو متره لار څلورپنځو ته راکمه شوې اوپر لار دځنبلو لپاره دیخواوبو، اوداسه او نورو اړتیاووانتظام شوی دی.

حضرت یزید بن اسود ،فرمایي: چې ماله رسول الله ص سره حج وکړ او دسحر لمونځ مو له هغه سره دخیف په مسجد کې اداکړ، خیف مسجدکوچنۍ جمرې ته نږدې پروت دی، دې مسجد ته دتاریخ په ټولو پراوونو کې مسلمانو چارواکیو پام کړی دی ،په وروستي ځل په ۱۴۰۷ه س کال ورغول شو چې دتاریخ مکه په حواله ۳۱۰۵میلیونه ریاله پرې ولګېدل ،په دې رغونه کې دمسجد څلور مناري هم دي، دمسجد دسړولوپاره په کې څلورسوه لس ایرکنډیشنونه ،اوله یوزراوسل ډېر پکې نصب شوي دي.

له مسجد سره جوخت له زرو ډېرې بیت الخلاوې اوله درې زرو ډېر د اودس ځایونه جوړ شوي دي.

ددې مسجد شایمني اړخ ته هغه غار دی چې مرسلات سورت پکې نازل شوی دی ، بخاري له حضرت عبدالله څخه روایت کړی چې مونږ په همدې غار کې له رسول الله ص سره ملګري وو چې مرسلات سورت پرې نازل شو.

د عرفات هېرحکمت

ذوالحجې دنهمې په شپه مسؤولینو وویل چې ښایي سبا ډېر زیات بیروبار وي نوله همدې امله همداوس عرفان ته روانېږومونږ ځان چمتو کړ،ګرمي ډېره وه،په احرام کې هسې هم خلک په تکلیف وي څوتنه مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل چې په احرام کې یې خپل ځان ته پام نه وو او دعورت ډېرې برخې یې ښکارېدې، نو مورږ هم عرفات ته همدا اوس تللو ته خوښ وو تر ډېره ویښ وو خو موټر رانغی بالاخره ویده شو سبا دعرفې په ورځ سحر اته بجې درې لوی موټر راغلل خوپاکستانیان له مورږ وړاندې شول ،زمورږ څه باندې دېرش تنه ملګري بې صبره شول ویل یې چې مکتب موټر نه رالېږي هسې راباندې ورځ تېروي ټول عرفات ته په پښو روان شول ماورته ډېر وویل چې موټر ته صبروکړئ خو ویې نه منله لږ وروسته مورږ ته هم موټر راورسېدل په کې سپاره او دمزدلفې له لارې عرفات ته روان شو ، پرلار به دې چې څومره سترګو کار کاوه، په سپینو احرامونو کې حاجیان ښکارېدل، تابه ویل چې دسپینو پرښتو باران شوی دی .دبیروبار له کبله خپل ځای ته لس نیمې بجې ورسېدو.

زمورږ خېمې دعرفات په پای جنوب ختیځ کې وې تر اوږده ترپال لاندې پرشګو غالۍ غوړېدلې وې.

لمونځ ،دعااو تلاوت مو پیل کړ،دوه ساعته تېر وو چې زمورږ پلې را روان شوې څه باندې دېرش تنه ملګري سترې ستومانه خوله خوله راورسېدل.

غرمه ډوډۍ کې وریجې، چرګ، جوس، یوبوتل اوبه، کېک، کلچې، مربا موجود وو ډېرو دماسپښن لمونځ همدلته خېمه کې وکړ، دشرکت مسؤولینو هم دوی هڅول چې همدلته لمونځ وکړي پلمه یې داوه چې بیروبار ډېردی بیا خپل ځای نشي پیداکولی زه مسجد نمره ته روان شوم، ملګري مې خبر کړل اوه لس تنه راپاڅېدل اوراسره روان شول،مسجدنمره زمورږ نه ډېره لرې و ،په پوښتنه مو پیداکړ،خوپه مسجدکې دومره بیروبار وو چې یوکیلومتری کې یې هم دومره ځای نه و چې اوه لس واړه په صف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست وای بیاهم کوښښ مو وکړ چې ځان مسجد ته نږدې کړو په ټبل ماټبل کې مو ځان تریوه حده راساوه تنګ تنګ پریوه سړک ودرېدو، ګرمۍ خپل ټول زور ازمویلی وومسجد کم ترکمه شاوخوا اوه سوه متره له موږ لېرې وو ،دلته مو دماسپښین اومازیګر لمونځ یوځای دماسپښین په وخت کې وکړ خونه مو خطیب ولید ،نه مو خطبه واوربده اونه دعا.

له دې ځایه جبل الرحمة ته وخوځېدو ،پرلاره ونې هم وې دګرمۍ دمخنیوي لپاره مصنوعي بارانونه هم ورېدل ،دولت هلته هم ډېر کار کړیدی،په عرفات کې ډېر بیروبار وو کوښښ مو دا و چې ملګري مویوبل ورک نه کړي ددې ډېر کوښښ او پام سربېره بیا هم ملګري مو یویورانه ورکېدل کله چې دجبل الرحمة ترځنګ روغتون ته ورسېدونو دري تنه راسره پاتې و نور مو ټول ورک کړل. په جبل الرحمة ختل مستحب دي خوپه هغه صورت کې چې بیروبار اوخلکو ته زحمت وي اوپه ځانګړې ډول په هغه صورت کې چې دځان دهلاکت یادنورو دهلاکت وېره یانوروته دزحمت قوي احتمال وي نوبیا خوحرام دی،خوهلته احساسات اوجذبات بل ډول وي زه ښه پوهېدم اولیدل مې چې هلته ورختل نورو ته هم زحمت دی اوخپله هم دسرله خطر سره مخ کېدلی شوم خو چې کتل مې ښځې ،سپین ږیري اوکمزوري خلک ور خېژي نو طاقت رانغی او ورروان شوم ، څومره چې غونډۍ ته ورنږدې کېدم نوټبل زیاتېده اخر دومره اوږد ډبل شو چې کریکو اوچیغو فضا ونیوه خلک احساساتي شول ،سونامي واخستل هره خوا ښځې، ځوانان اوبوډاګان تر پښو لاندې شول ، دجبل الرحمة په لمن کې دې غونډۍ ته دختلو پرلار دپیروبار له کبله دشاوخوانیم متر په اندازه احرامونه ،چپړې چترۍ اوداوبوبوتلونه پراته وو ،په ډېرزحمت اودډېرو هڅواو سترتیا وروسته غونډۍ ته وختلم،په غونډۍ کې ګرځېدل هم له خطر څخه ډک دي ځکه لوړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوړې اوغتې او کوچنۍ تیګې پکې ډېرې دي ، دبیروبار له کبله ګام اخستل هم سخت دي.

غونډۍ ته چې وختلم نو یوملګری مې هم راسره نه و ، نیم ساعت ،څلوېښت دقیقې به هلته وم دعاګانې مو وکړې او دغونډۍ په شمال لوېدیځ اړخ چې درابنکته کېدلولپاره ځانګړی شوی و ورو ،ورو رابنکته شوم.

دابنه وو چې دپورته کېدلو اوبنکته کېدلو لارې ببلې وې اوپولیس هم فعال وو ، وروسته چا راته وویل چې دجبل الرحمة په ټبل کې په دې ورځ څوارلس تنه ووژل شول.

په عرفات کې هم ډېره ګرمي وه خو مصنوعي بارانونو هغه دپېښوریانو خبره ښه چک لګاوه. دماسپښین په لمانځه کې دعرفات په لوی مسجدیامسجدنمره کې بیروبار ډېر زیات و دننه مسجد ته ورتلل تقریبا ناممکن وو ،نوله جبل الرحمة څخه له ستنېدلو وروسته مې وپتېله چې همدې مسجد ته ورشم اوښه یې وګورم همداسې مې وکړل، مسجدمې پیداکړ،دمسجدنمرې او جبل الرحمة ترمنځ کوم څلوېښت دقیقې لاره ده،مسجدنمره ډېر لوی مسجد دی لاهم پکې بیروبار وو خوزه وردننه شوم نفل مې پکې وکړل ښه سیل مې وکړ،دننه اوبهر وګرځېدم،بېرته خپلې خېمې ته روان شوم،بلد نه وم خو داټکل له مخې روان شم،ماویل په لنډه به ووځم،خو لنډې لارې ټولې ټرل شوې وې، پرلاره هر ځای کې سبیل (خیرات)وېشل کېده،لوی لوی موټر به له جوسو کېک ،کلچو ،پیپسي ،مرنډا ، نورو مشروباتو غوښو ، وریجو ، په ډبیوکې له بندو خوراکي توکیو ډک وو ،په ځینو ځایونوکې به دموټر مخ ته کتار خلک ولاړ و اوسبیل به یې غوښت،زه چې له مسجدنمره څخه خپلې خېمې ته روان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مانبام نږدې وو ،پرلاره څو ځایه سبیل وښل کېده ،ماخوخپل ځان له سبیل نه ساته آن نورملګري مې هم هڅول چې ورته زړه ښه نه کړي،یوځای کې یوموټر ولاړ و څو لوی لوی دیګې یې تړې رانښکته کړي وو ،څوځایه یې پرلاره ایښي وو ،هرڅوک به یې چې ولیدل نوپه اصرار به یې تړې غوښتل چې ورتاو شي آن کله کله به یې حاجي له لاسه ونیوه ،پرما ناوخته وه ،ببړه مې وه چې ځان ملګروته ورسوم چې هغوی رانه مزدلفې ته روان نشي،چټک روان وم چې یوتن له لاسه ونیوم په ځانګړې تشویقوونکې لهجه یې راته وویل(یاحاج سبیل سبیل) ماورته وویل چې راباندې ناوخته ده .خوپرې یې ننبودم.

په یوه،یوځل مصرفه پلاستیکي کاسه کې یې راته دچرګ دغوښې خوندوره ښوروا دزړه له ټوټې سره واچوله په بله کاسه کې یې راته وریژې ،واچولې غاړې ته کښاستم مورهم وم او ببړه مې هم وه له دواړومې څلورمه برخه هم ونه خوړلی شوه،خدای خبر چې دوی به پدې موټر کې څودیګي غوښه او وریژې راوړي وي ورځ ختمه وه خولاهم دیګي له غوښو اووریژو ډک وو.

هغه موخه اوغرض چې لپاره یې عرفات ته تلل ضرور ،بلکې دحج رکن بلل شوی دی تر ډېره حده له پامه غورځول شویدی ،دعرفات مهم غرض دادی چې مسلمانان په یو ځای کې راغونډ شي داسلامي اوملي وحدت تظاهر وکړي،داسلامي امت لپاره یوکلنه استراتیژي جوړه کړي په ګډه دالله ج حضور ته ددعالاسونه لپه اواجتماعي اوښکې تویې کړي خوحاجیان ټول مسجد ته نه ورځي یا دورکېدلو له وېرې یا دځای دلرې والي له کبله یا دناراستۍ له کبله دماسپښین لمونځ په خپلو خپمو کې کوي،بله ستونزه داده چې سره له دې چې نمره مسجد ډېر لوی دی خوبیاهم ټول حاجیان خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده چې نیم یې هم په کې نه ځآیېږي مور له امام څخه دومره لږ وو چې ددومره لوډ سپیکرونو اودسعودي حکومت له دومره اسانتیاوو سره سره مو هم دامام تکبیرات وانه وربدل، اونه یې په خطبه پوه شو.

حکومت په عرفات کې دعرفات العام ،جبل الرحمة اونمره په نومونو ددرې اوپه منی کې دمنی العام ،منی البحر ،منی الشارع الجدید ، اومنی الوادی په نوم دځلورو روغتونو اوپنځلسو عامو روغتیایي مراکزونومونه حاجیانو ته ورپیژندلي و اودمرستولپاره یې د۹۹۷ اودامنیتي پېښو لپاره یې د۹۹۸ ټېلیفون شمېرې حاجیانوته ورکړې وي.

مابنام و چې په عرفات کې خېمې ته ورسېدم هلته کمپونه یوډول جوړ شوي ،یوه نقشه ده دهرکمپ په دروازه کې پولیس ولاړ وي هم په منی اوهم په عرفات کې چې له چاسره کارت نه وي هغه نه ورپرېږدي ،په تکلیف مې ځای پیداکړهلته هم دلاربنوونې لپاره لوحې لګول شوې خوپه شپږ میلیونو کسانوچې جامه یوه وي، موټر یوډول ،خېمې یوډول ،دکمپونونقشه یوډول،په سلګونو زره متره مربع مساحت کې نابلده سړي ته خپل کمپ موندل سخت دي.

کله چې خپل کمپ ته لاړم ګورم چې هېڅوک هم نشته دي په دروازه کې مې دمعلوماتو له څانګې وپوښتل هغه راته وویل چې موټرونه له کمپه روان شوي دي ،خپل یو ملګري ته مې زنګ وواهه هغه هم راته وویل چې له کمپ څخه روان شوي خولاهم په عرفات کې دي ځکه چې بیروبار ډېر دی موټر تېز تللی نشي هغه ملګري داهم وویل چې له کمپه ډېر لرې تللي ندي ښایي دپښو پنځه شپږ دقیقې لار و ي خو داچې زه ورشم او ورسره ملګری شم دموټر د موقعیت اوشمال او جنوب یې نه پېژنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۷۸ مکتب یوتن مسؤول ته مې خپل کارت وښود هغه راته وویل چې لږ د دې پرمو ږ دی خو صبر وکړه چې یومناسب موټر پیداشي یوتن تور، نوي ځوان ته یې وویل چې ما یو موټر ته وخپژوي،مافکر وکړ چې دابه تور پوستی افریقایي وي خوهغه ځان دپاکستان دسند ایالت دلاړکاني اوسېدونکی راوښود ماپه دې خاطر چې دده همدردي مې ترلاسه کړي وي په لاړکانه کې اوپه ټوله کې په ټول سندکې د خپلو ګرځېدلو ورته وویل په اردو ورسره غږېدلم سره له دې چې په عربي ښه سم پوهېده. کله به یې ځان دحج دپروسې مسؤول اوکله دحکومت جاسوس معرفي کاوه،کله چې پوه شوچې زه افغان یم نوقسم یې راکړ چې کله مې اسامه ابن لادن ولید نو دده لخواپرې سل ځله سلام ووایم اولاسونه یې ښکل کړم،ډېر کېکونه ،کلچې اوجوسونه یې راته راوړل،همدلته دمدینې منورې یوه اوسېدونکي سره چې یو مهذب اوباخبره شخص وو په بنډار ور برابرشوم داسلامي نړۍ په ستونزو او د اخوان المسلمین په نړیوال خوځښت موخبرې وکړې پخپله هم د همدې ګوند له کلکو مینه والو اوپلویانو و خو ویل یې چې سعودي حکومت له دې ګوند څخه ډېر وېرېږي نو ځکه پرې بندیزدی اومینه وال یې ځان ښودلی نشي.

هرموټر به چې راغی نو دیوې سیمې حاجیانوبه لا دمخه نیولی وو دځینو مخ ته به لسګونو حاجیانوورمنډه کړه ، همدلته نږدې ماسخوتن شو ،څوځله مې زړه وکړ چې په پښو مزدلفې ته روان شم خو ګرمۍ مې ورنونه سوځولي اوټپي کړي وو چې روان به شوم نو سوخت اودرد به یې پیل کړ،تک سره اوښتي وو ، دهغه وخت ډېر ارمان راغی چې کوچنی اووچ کلک وم ،هغه دچاخبره هوسۍ مې په منډه نیولی شوه،اوله پاړه چناره په اسمانځکو غرونو اودکړې وړې په کوتل به چې له بیخ څخه یې تر سره اته ساعته لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده، په یوه دمه ختلم، ،دخپلې چانتې ،کلاشینکوف اودجهاد اودسفر د اړتیاووبرسیره مې دنورو ملګرو سامان هم له ځان سره لېږداوه هغه چې له پاړه چناره به موپکتیا ووهله ،ازره اولوګر به موتر پښو تېرکړ اوپه کړې وړې، تېزین ،شینواریوبه خاکجبار،خوردکابل اوترخپل مرکزبګرامیو په درې ورځوکې راورسېدو خونن مې ورنونه سوځي له عرفات څخه مزدلفې ته چې په عادي وخت کې شاخوا دوه ساعته لار ده د موټر ته په تمه یم.

خیر له کمپ څخه لوی سړک ته راووتو ،له لږ انتظار وروسته د۷۸مکتب اړوند یوموټر راغی په منډه مې پکې ځای وموند ایرکنډیشن پکې چالان و ،ګرمي موورکه او دمه مو جوړه شوه، خولارلاهم بنده ده، موټرونه دمېږي په پښوروان دي،داسانې او پرانیستې لار دموندلوپه لټه یې اوږده لار وټاکله خو بیاهم لار بنده وه،سبا لوی اختر دی، په کابل کې کورنۍ او بچیان هم تنها دي او زه هم تري ببل یم، خفه شوي دي،په کابل کې دپنځلس کلن ژوند په دوران کې موږ کوښښ کاوه چې اختر موپه جلال اباد کې له نورې کورنۍ اودوستانوسره یوځای وي خو دادی اوس هغوی تنهادي،دټېلیفون زنګ مې وشرنګېد ،دکورشمېره وه، اختر مبارکي مو سره وکړه ،دکورنۍ له هر غړي سره ببل ببل وغږېدم مېرمن مې غوښتل وژاړي ،ستونی یې راډک شو نږدې وو چې ماهم په ژړاکړي زړه مې نری شوخو هغې ته مې ډاډ ورکړ ،کوم یوساعت مو خبرې وکړې، زه هم خبروته ا وزګار اوپه اشتها وم ،ایرکنډیشن موطبیعت جوړکړ،بالاخره څه باندې لس بجې وې چې په مزدلفه کې دیوپله تر څنګ له موټرخخه ښکته کړل شو ، دمزدلفې په پراخه میدان کې دمیلیونوخلکوله منځه دنابلدۍ په حالت خپل څوتنه ملګري موندل به څنګه وي؟حیران وم چې کومې خواته لاړ شم زړه نازړه دپله شمال خواته روان شوم ماویل که دومره ځای پیداکړم چې خپل جای نماز هوار اودشپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پیدا کړم خو دیوجای نماز په اندازه خالي ځای هم نه موندل کېده، په تور سرک روان یم، شپه پخه تپه تیاره ،خودلته سپین پړق ده، په همدې کې مې لږ وړاندې خپل یو ملګری ولید ،زړه مې په سترګوباور هم نه کاوه خو ورنږدې شوم ګورم چې زمونږ دشرکت اړوند ګڼ کسان نور همدلته دي،له سلام اوسترې مشي وروسته یې وویل چې کوم سل تنه چې په موټر کې له مونږسره له کمپ (عرفات) نه راغلي همدلته دي خونور شاوخواتیا تنه ورک دي،ډېر خوښ شوم چې دوی مې وموندل ،دعمومي سړک پر غاړه مې جای نماز هوار کړ، یوځوتنه نورله ښځو سره راغلل هغوی هم همدلته واړول، پولیس څو ځله راغلل ویل یې په دې لار موټر تېرېږي پاځېږئ خومونږ سترګې شخې کړې، ډېر وخت وروسته دخوب په نیت وغزېدم بوټان مې سر لاندې کېښودل ښه ویده شوی وم چې یو چامې پښه وخوځوله راویښ شوم ،دسترګو له غړېدلوسره مې پښوته پر پرتوښځو سترګې ولګېدلې ،کېناستم یوې ښځې راته په اردو وویل چې ورور جانه دا پښې دې درغونډې کړه زه یې په تکلیف کړې یم ،زه چې ویده کېدلم نودلته ښځې نه وې پوه شوم چې دځای نه شتون دوی هم اړې کړي چې دلته ځانته دناستې ځای پیدا کړي ،کېناستم فکر مې وکړ چې که ویده شي بیابه دې له پښوسره دابښځې په تکلیف شي،ډېر وخت ویښ وم ،لاړم په زحمت مې د اوداسه په ځای کې یواځې دچهار اندام لپاره نوبت ونیوه ،بیت الخلا ته ننوتل ډېر سخت کار او دخلکو کتارونه ولاړ وو ، اودس مې وکړ په تهجدو ودربدم ،له لمانځه چې فارغ شوم ګورم چې څو ښځې او دوه سپین ږیري نارینه لاهم زما دجای نماز خواته دي څوک ویده ،څوک ویښ جای نماز مې همدلته هوار پرېښود ولاړم چې ځانته بل ځای پیدا کړم ،ځکه چې دلته دابښځې ویدې وې مناسبه مې ونه ګڼله چې همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویښ یاویده پاتې شم، وړاندې مې ځای پیدا کړ راغلم جای نمازمې وېوړ اودمیده تیګو پرسر مې هوار کړ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عرفات حکم

دعرفې معنی پېژندل دي ،دعرفات په نوم ددې دښتې دنومولود لامل په اړه،بېلابېل روایات او دریځونه دي ځینې وایي کله چې حضرت ادمعليه السلام اوحضرت حوا رض له جنت څخه رابښکته کړل شول نو ډېره موده له یوبل بېل وو بالاخره همدلته یې سره ومونډل،اوو پېژندل ځینې وایي چې حضرت جبرائیلعليه السلام، حضرت ابراهیمعليه السلام ته دحج مناسک ور وښودل، اوبیایې په همدې ځای کې ترې وپوښتل ﴿هل عرفت﴾(یعنې: ﴿ایا یاد دې کړل﴾ هغه ورته وویل هو!

حضرت ابن عباسرضي الله عنه فرمایي دې ځای ته ځکه عرفات وایي چې دلته خلک پرګناهونو اعتراف او دعاکوي.

حضترام سلمهرضي الله عنها فرمایي چې الله(ج) دعرفې په ورځ ددنیا اسمان ته رابښکته کېږي او پرښتوته وایي چې داخلک پریشانه اوخفه دي او زما رضا غواړي ،نوای په عرفات کې راټولو شویو !ماتاسو وبخښلئ.

رسول الله ص به دعرفې پر ورځ ډېره دعاکوله.

عرفات ته تلل دحج مهم رکن دی، که څوک په دې ورځ بیخي عرفات ته لاړنه شو حج یې نه صحیح کېږي رسول الله ص فرمایي ﴿الحج عرفه﴾یعنې:حج عرفات ته تلل دي.

ددین دبشپړتیا دزیري ایت ﴿الیوم اکملت لکم دینکم﴾ یعنې:نن مې تاسوته ستاسودین بشپړکړ هم په عرفات کې نازل شوی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعرفات یادونه په عظیم الشان قران کې هم شوې ده، ﴿فاذا افضتم من عرفات﴾(۵) یعنې: (کله چې له عرفات څخه راښکته شوئ ..)

---

(۵)البقره۱۹۸

عرفات په مشاعرو یاددرناوي وړ ځایونوکې دی خو دحرم له حدودوبهر دی ،عرفات له حرم څخه دوه ویشت کیلو متره لرې سهیل ختیځ ته دی،شمال قطب خواته دعرض البلد په ۴۹_۱۹_۱۲او۳۲_۲۲_۱۲اودطول البلد ۲۱_۵۷_۵۳۹او۳۹_۴۹درجو کې پروت دی ، ټول مساحت یې ۱۰۴کیلومتره مربع دی. جبل الرحمة هم دعرفات په ساحه کې دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دماسپښین اومازیګر دلمانځه له یوځای اداکولوروسته دې غونډې ته تشریف ویوړ اوهلته یې دعاوکړه. دسعودي حکومت ټول هغه خدمات دلته هم کړي دي کوم یې چې په منی کې کړي او وړاندې مو ورته اشاره وکړه البته په ۱۴۱۴هـ سپوږمیز کال یې دلته د اوبوداسې فواري لګولې چې اوبه دډبروکوچنیوذور په بڼه شیندي دافواري دډبرې زیاتې اوپر هر سړک دي، هره فواره په یو ساعت کې ۱۴۰لیتره اوبه شیندي دااوبه هوایخوي دانسان له بدن څخه تودوخه لېرې کوي خوخوک نه لمدوي. دچاپېریال دښکلاپه موخه په عرفات کې یونیم لک ونې کرل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمره مسجد

ددې مسجد ډېره برخه دعرفات په ساحه کې ده خویوه برخه یې تر یې بهر ده، دامسجددعرفات لوبدیځ کې د مزدلفې پرلار پروت دی ،ددې مسجدلویدیځ ته دنمرې په نوم غر دی او د همدې غره په نوم یادېږي.

رسول الله ص همدلته په خېمه کې اړولي وو له زوال وروسته یې خېمې ته نږدې د عدنه په نوم یو خوړ کې دماسپښین لمونځونه وکړل ،چېرته چې رسول الله خطبه لوستې او لمونځ ورکړی وو ، دعرنه وادي په نوم یادېږي، دا دعرفات له ساحې لږ وتلی ځای وو ،په دوهمه هجري پېړۍ کې دلته هم مسجدجوړ شوخو وروسته دامسجد ختیځ خواته پراخ شو اودعرفات په ساحه کې هم راغی اوس دمسجد نمره اوږدوالی له ختیځ څخه لویدیځ ته ۳۴۰متره او عرض (پلنوالی)یې ۲۴۰ متره دی، ټول دننني مساحت یې یولک او لس زره متره دی، دمسجد وروستۍ برخه چې دعرفات ساحه ده ، ۲۸,۸۰۰مربع متره ده ،چې په دوه پوړو کې ودان شوی او اوږدوالی یې ۱۲۰متره دی لومړۍ او دوهمه برخه یې د لوحو او نورو نښو په واسطه ننبه شوې لامل یې دادی چې بهرنیان، پوه شي څوک چې دمسجد په لومړنۍ برخه کې دي دوی دعرفات په ساحه کې ندي اوکه دعرفات ساحې ته لاړ نشي نو حج یې نه کېږي.

دمسجدپه وروستۍ برخه کې ، په ۸۰۰۰متره مربع ساحه کې یوسایه بان جوړ شوی دی، دامسجد شپږمناره لري چې دهر یوه لوړوالی یې ۲۰متره دی دري لویې ګنبدې ،لس مرکزي اوټولې ۲۴لویې اوکوچنۍ دروازې لري په یو وخت کې دري نیم لکه لمونځ کوونکي پکې ځایېږي، ۷۰۰ایرکنډیشنونه پکې نصب شوي دي داسې الات پکې نصب شوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه مراسم په ژوندۍ بڼه په راډیو او ټلوېزیون کې ښودل کېږي له زرو ډېرحمامونه اوله پنځلس زروډېر داوداسه ځایونه پکې جوړ شوي دي.
دعرفات اومزدلفې ترمنځ اوس نهه، نوي سړکونه جوړ شوي دي.

جبل ا لرحمة

جبل الرحمة یاد رحمت غونډۍ دعرفات ختیځ ته د ۷او۸سرک ترمنځ پرته کوچنۍ غونډۍ ده .

چې د الال،ثابت اوقُرین په نومونو هم یادیږي ، داغونډۍ له نمره مسجدځخه یونیم کیلو متر واټن لري،خودبیروبار له کبله دا کم واټن وهل ډېروخت غواړي. دې غونډۍ ته ۱۲۸ پوړۍ ورختلې دي ، داغونډۍ له ځمکې ځخه ۶۵متره او دسمندر له سطحې ۳۷۲متره لوړه ده ،دشمال خواته اوږدوالی یې ۲۰۰متره ،دلویدیځ خواته پلن والی ۱۰۰ متره اودمنځ خوا یې ۱۷۰متره او ټول مساحت یې ۲۴۰متره مربع دی.

ددې غونډۍ سرهوار دی پرسر یې چوتره هم جوړه شو ې،دغونډۍ شاوخوا څلور متره لوړپایپ دی،چې اوبه او هوا یخه اوتازه ساتي.

صخره مسجد

دامسجد دجبل الرحمة په لمن کې ښې خواته دځمکې له سطحې لږ پورته پروت دی چاپېره ترې کوچني څلور دیوالي ده، حضرت جابر رض وایي چې رسول الله ص همدلته خپله اوښه (قصوی) ټرلې اوهمدلته یې دعاکړې وه او همدلته ددعاپرمهال دا ایت (الیوم اکملت لکم دینکم....)یعنې نن مې تاسوته ستاسو دین بشپړکړ، نازل شو.

عُرنه وادي (خوړ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وادي اوس نشته اوس دلته دنمره مسجد مخکینۍ برخه ده ،داساحه نه دحرم په حدودوکې ده اونه د عرفات. دلته یو خوړ وو رسول الله ص په دې وادي کې تر ټولو مشهوره خطبه (حجة الوداع خطبه)واورولـه، چې د رحیم المختوم دلیکوال په وینا یولک اوشل زره صحابه ورته ناست وو همدې خطبې دې خوړ ته ځانګړی حیثیت ورکړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزدلفه

دادمنی اوعرفات ترمنځ پرته دښته اوغونډۍ ده،دنومونې د لامل په اړه يې ويل کېږي حضرت ادم ع اوحضرت حوا له اسمان څخه تر رابښکته کېدلووروسته همدلته يوبل ته نږدې شول، ياداچې حاجيان دلته په تياره کې يوځای کېږي ،يا داچې حاجيان له دې ځايه يوځايي حرکت کوي.

مزدلفه په احترام وړ ځايونوکې شمېرل کېږي داساحه په حرم کې دننه ده ،مزدلفه له وادي محسر څخه پيلېږي ترمأ زمين (خواپه خوا پراته دوه غرونه)پورې اوږدوالی يې څلورکيلومتره اوټول مساحت يې ۱۲،۲۵کيلو متره مربع دی دمزدلفې يادونه هم په عظيم الشان قران کې شوېده:(فاذا افضتم من عرفات فاذکروالله عندالمشعرالحرام)(۲) يعنې کله چې له عرفات څخه رابښکته شوئ نو دمشعرالحرام ترڅنګ الله ج ياد کړئ .

مشعر الحرام په مزدلفه کې دی، حضرت عمر رض فرمايي چې له مشعر الحرام څخه غرض ټوله مزدلفه ده ،رسول الله ص په حجة الوداع کې دمابنام او ماسخوتن لمونځ يوځای اداکړ،هغه ص دموجوده مسجد قبلې خواته اړولي وو ،خوويل يې چې ماخودلته اړولي دي خوټوله مزدلفه دقيام يااړولو ځای دی.

دلته هم دماسخوتن اومابنام لمونځ يو ځای دماسخوتن دلمانځه په وخت کې قصر په يو اذان اودوه اقامتونو اداکېږي لومړی دواړه فرض بيا ددواړو وختونوسنت اووتر. داهم ددعاګانو ځای دی خو خوب هم پکې روادی.

---

(۲)البقره۱۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ دشرکت مسؤولینوویل چې وروسته بیروبار ډېرېږي اودشپې په وروستۍ برخه کې روانېږو.

ماخوخپل اودس کلک ساتلی وو، خو پرتشنابونو دبیروبار له کبله مو نور ملګري ډېر په زحمت شول.

یوه سپین ږیري ته نوبت غلام دستګیر ونیوه،په کتار کې غلام دستګیر ودرېد اوچې وار یې راغی نودی له کتار څخه ووت اوهغه یې وړاندې کړ،هغه بیچاره سپین ږیری او کمزوری وو،دننه تشناب کې ببهوښ اوځان اواحرام یې ناولي شوي وو،کله چې غلام دستګیر پوه شو چې سړی په تشناب کې ډېر وځنډېد،نو ورغی لومړی یې پرې ور غږکړ خو چې ځواب یې وانه ورېد دروازه یې وروټکوله،چې بیا یې هم ځواب وانه ورېد نو دروازه یې ورخلاصه کړه ګوري چې هلته ببهوښه په بدحال کې پروت دی.

دلته مو له ځان سره دشیطانانو دویشتلو لپاره له اویاوو ډېرې تیګې واخستې، دشرکت مسؤولینو دجمروخواته درې بجې روان کړو ماورته وویل چې که له سپیدو وړاندې دمزدلفې له ساحې ووتونوبیاراباندې دم اوړي اود مزدلفې رسم مونه منل کېږي ځکه چې په مزدلفه کې دسپېدو او لمر ختو ترمنځه وخت کې حاجیان که څه هم دلږ وخت لپاره وي باید پاتې شي،خوهغوی راته وویل چې مورږ له مزدلفې څخه نه وځو،بلکې دمزدلفې اومنی سرحد ته ځان رسوو،ځکه چې وروسته ډېر بیروبار وي.

خیر راروان شو،په دې خاطرچې ملګري مووړک نشي،نوورو ـورو په درې کتاروکې روان وو،دافغانستان بیرغ مو دکتار سرته روان وو،ښځې اونارینه کله ورک اوکله پیدا ،نه مو وادي محسر ولیده، نه چا منډه وکړه اونه دبیروبار له کبله منډه یاتېز تګ کېده،اونه پرې خبرشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه نه شو چې دمزدلفې له ساحې به کله وتلي یو لمونځ موپه تیاره کې وکړ خو ځای مو نه پېژانده،پرلاره تشنابونه، داودس ځایونه اودخښلو اوبه پربمانه وې ، فریزرونه لګول شوي اوښې خوړې اویخې اوبه پکې پریمانه وې،مورږ غوښتل چې لږ ورو- ورو لاړشو اوپه داسې وخت کې جمرو ته ورسېږوچې لمر راختلی وي،خوچې کتل مو منزل مونږدې او وخت ډېر وو ،څوځایه کښاستو ،خوپولیسانوناستې ته نه پرېښودلو ،کله کله به مو ورته ښځې پلمه کړې چې دوی ستړې شوي دي ،بیروبار ډېر و دملګرو موندل اوټول یوکتار تلل سخت و ،پرلاره به یویو کمېدلو ،نور نو جمروته ورسېدلو خولاهم لمر نه و راختلی اودحنفي مذهب له مخې جمرې باید له لمر ختلو وروسته وویشتل شي، مانورو ته وویل چې همدلته څوشېبې ځانونه وغولوئ چې لمر راوخېژي ،دپولیسانوله وېرې یو ځای کښاستلی نه شو ،همداسې مو وکړل څونفره چې پاتې وو له لمرختلو وروسته ورو- ورو روان شو،ماځوديقې په عکس اخستلوځان بوخت کړ،که څه هم زمورږپه مذهب کې له لمر ختلووړاندې دجمرو ویشتل ښه کار ندی،خوبیاهم دلمر له ختلو وړاندې پرشیطانانو انساني سونامي ورماته وه،پولیس پرټولهلار ولاړ وو ،دبې نظمۍ مخه یې نیوله،له هیڅاسره یې بیکونه نه پرېښودل، که هرڅه به پکې وو له حاجې به یې واخست او وبه یې غورځاوه، پرلار دبیکونو ډېرې پرتې وې، ماخپل ځینې ضروري شیان په پلاستیک کې اچولي وو چاراته غږ ونکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وادي محسر

دادمنی اومزدلفې ترمنځ هغه ساحه ده چې الله ح پکې دکعبې دورانولو په موخه را روان شوی دحبشې دپاچایمني عیسایي والي دمرغانوپه واسطه له ۲۰ زره لښکر سره تباه کړ،داکار په ۵۷۱زېږدیزچې عام الفیل هم ورته وایي او درسول الله ص دمبارک میلاد کال هم دی ترسره شو، په دې اړه ،تاریخ لیکونکیو ،په لږ تفاوت داکیسه ښه په زور اوزېر سره را اخستې ده، امام ابو الاعلی مودودي په تفهیم القران شپږم ټوک دسورة الفیل په تفسیر کې ښه رڼا پرې اچولې ده لنډیز یې دادی چې ،ابرهه داقتصادي ،سیاسي اودیني مو خولپاره په یمن کې کلیسا جوړه کړه او غوښتل یې چې خلک نور دکعبې پرځای ددې کلیسا زیارت وکړي ،خودکنانه قبیلې یوعرب ځوان په دې کلیسا کې دکلیسا دتوهین لپاره انساني حاجت پوره اوکلیسا ناولې کړه.

ابرهه په غوسه شو، دکعبې دتخریب لپاره یې ۲۰زره پوځ مکې ته روان کړ،پر لاره ځینو عرب قومونه په ځانګړې توګه دطائف خلکو دلات د ژغورلولپاره ورسره مرسته وکړه، کله چې ابرهه همدې سیمې ته راورسېد نو الله ج ډلې ډلې داسې مرغان راولېږل چې مخکې آن چالیدلي هم نه وو ،دوی دکروت کانړو په څېر کوچنۍ کوچنۍ تیګې په منښوکوکې نیولې وې او پردوی یې ورول چې په پایله کې ابرهه له ټول لښکر سره تباه شو له ابرهه سره دمحمود په نوم دده دفیل په شمول ۱۳فیلان هم وو.

مفسرین وایي چې دې کانړو داسې اغېز کاوه چې پرچابه ولګېد نو غوښه به یې ویلې شوه ،پمن،به شو ،پوستکی به یې تور اوغوښه به یې ورسته شوه، داپه دې معنی ده چې الله ج شاوخوا یونیم زر کال وړاندې پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمن اتومي اوبيولوژيکي وسله کارولې ده،ځکه دې کانو هماغه خواص درلودل چې نن يې اتومي اوبيولوژيکي وسله لري مفسرين وايي که دابرهه دپوځ کوم عسکربه په کوم سوري کي پټ شو نو کانې به هملته پرې لګېده لکه نن چې داتوم ګاز سوريوته هم ننوځي.

حافظ ابن قيم جوزي وايي همدا لامل دی چې رسول الله ص هم دلته تيز روان شو اونورو حاجيانوته هم سنت دی چې له دې شبلې ياکندې تېز تېرشي،خواوس دسعودي حکومت له دې ځايه اغزن تار تاوکړی او پوليس، حاجيان نه ورپرېږدي.

ځينې تاريخ پوهان وايي چې دې ځای ته محسر دهمدې لپاره وايي چې ابرهه دلته ذليل اوله حسرت سره مخ شو.

ځينې بياوايي دابرهه دهلاکت پېښه په مغمس نومي ځای کې چې دعرفات په برابرِ دحل په ساحه کې ده، ترسره شوېده.

مشعرالحرام مسجد

دامسجدمزدلفه کې جنوب خواته دهغه غره په لمن پروت دی چې دمسجد الحرام اوقزح په نوم يادېږي ،دامسجد دمزدلفې په اوسنۍ نقشه کې پرېنځم سړک پروت دی رسول الله ص په حجة الوداع کې دمزدلفې په شپه له سپيدووروسته هم دې ځای ته ورغی اودعايې وکړه وروسته دلته مسجد جوړ شو تاريخ ليکونکي ليکي چې دقريشو مشر قصی چې دحضور ع په نيکونو کې دی به پردې غره ددې لپاره اوربلوه چې حاجيان دمزدلفې لار وموميِ،دا دود د رسول ص اوراشده خلفاوو په وخت کې هم وو ،آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اموي خليفه سليمان بن عبدالملک به هم بلوه خو هارون الرشيد داور پرځای سترې سترې شمعې بلولې ،وروسته ،په دريمه هجري پېړۍ کې ډېوې بلېدلې اوس خو بربښنا هرڅه سپين پرق کړي دي.

دسعودي حکومت چې په وروستي ځل دامسجد رغولی نو پنځه ميليونه ريالـه يې پرې لګولي دي لـه ختيځ څخه يې لوېديځ تـه اوږدوالی ۹۰متره ،عرض يې ۵۲متره او ټول مساحت يې ۵۰۴۰مربع متره دی دولس زره تنه پکې په يو وخت کې لمونځ کولی شي، دوه مناره لري چې هريو ۳۲متره لوړ والی لري ،دقبلې لـه پلو پرتـه درې خواووتـه دنارينـه او ښځينه وو لپاره ځانګړې دروازې لري، له مشعر الحرام څخه تر خيف مسجد پورې پنځه کيلو متره لار ده.

داختر په ورځ لومړۍ ورځ حاجيان يواځې لويـه جمره پـه تيګو ولي ،جمره اصلاً ميده کروت کانوته وايي ددې لپاره چې په دې تيګو شيطاني سمبولونه ياشيطاني څلي ويشتل کېږي ،نو استعاراً همدې درې څلوتـه جمرې ويل کېږي.

دخيف دمسجد لـه لوري لومړۍ کوچنۍ جمره بيادوهمـه جمره بيا لويـه جمره راځي،بيروبار ډېر وو خو اوس جمروته نوي پراخه پراخه درې پوړيزه هوايي پلونه جوړ شوي دي هغه پخوانۍ ستونزې تر ډېره حده حل شوي دي ، په لومړي پوړ کې مې ځان د جمرې بيخ ته ورساوه،اوه تيګې مې ورواړې کړي، ټول خلک جمرې تـه ځان نـه شي ور رسولی،داکثروتيګې دشيطان پرځای پـر حاجيـانولګېږي .تيګې کوچنۍ وي خـو داچې ډېرې وي او پـه مخامخ شيطاني ستن لګېږي نو ټک او ټوک ډېر وي شيطانانو تـه دتللو لار ببلـه د وتلـو ببلـه ده ياپـه بلـه وينـا حاجيـان دمسـجد خيف لـه لارې ورځـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوشمال خواته ښکته کېږي حکومت شیطاني ځلي ډېر لوړ کړي دي په لومړي پوړ ،دوهم پوړ ،دریم اوآن ځلورم پوړ کې هم ویشتل کېږي.

لوړو پوړیو ته بریښنایي پوړۍ (زینې)پورته شوي په یوه خوا دورختلولار په بله خوا یې دښکته کېدلو لار ده ،پولیس هلته څوک اوزګار ولاړ نه پرېږدي، اونه دتللو پرلار ببرته راتللو اونه دببرته راتللو پر لار تللوته اجازه ورکوي کله چې له جمرې ویشتلو اوزګار شوم اخوا دیخوا مې وکتل چې که کوم ملګری ومومم، خوځوک مې ونه لیدل ،سترې هم وم ،کرارکرار دخپلې خېمې خواته روان شوم،دجمرې اوزمونږ دخېمو ترمنځ ډېر لاروه،مونږ دمزدلفې په ساحه کې وو چېرې چې زمونږ کمپ وونو له دې ځایه کوم سل متره مخ په منی دمزدلفې لوحه وه،لارموندل هم اسانه نه وي په هر حال ،خېمې ته روان شوم،ببروبار ډېر زیات وو ، خومادخپل کمپ شاوخوا غونډۍ ګانې نښه کړې وې،زمونږ کمپ ته نږدې دمبایل انټنونه هم وو ،خو بیاهم کمپونه سره ورته وي،دخپل کمپ موندل سخت وي.

نهه بجې کمپ ته ورسېدم،سره ثنا وه،په دې کمپ کې دجنوب اسیادمطوف اړوند د ۷۸مکتب ۵۰۰۰ حاجیان وو خواوس ډېرکم خلک دلته ښکارېدل زمونږ کمپ ته لاهېڅوک هم نه وو راغلي ، اوس راته په مخ کې قرباني پرته وه،چې باید ویې کړم، سر وخریم او احرام وباسم،ملګري مې لانه وو رارسېدلي زمونږ دشرکت ډېروخلکو دصحایفې په نوم یو شرکت کې دقربانۍ لپاره نومونه لیکلي اوپیسې تحویل کړې وي.

جمرات

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمرو ویشتل د حج له واجباتو څخه اوابراهیمي سنت دي ، رسول الله ص هم جمرې وویشتلې اوامر یې وکړ چې (خذوا منی منا سککم)یعنې له ماڅخه مودحج مناسک زده کړئ.

دجمرو د ویشتلوفلسفه په اسلام کې ښودل شوې چې شیطان زمونږ ازلي دښمن دی اوله هر ډول شیطان اوشیطاني وسوسو سره بایدتل په جنګ واوسو.

حضرت عبدالله ابن عباس رض فرمایي: کله چې حضرت جبریل ع ،حضرت ابراهیم د حج دمناسکو ښودلوته روان کړ نو دجمره عقبه سره ورته شیطان ښکاره شو ، نوهغه همدلته اوه تیګې پرې وار کړې.

رسول الله ص د ذوالحجې په لسمه غرمه مهال جمره عقبه یا لویه جمره همدلته وویشتله اوپه ۱۱_۱۲_۱۳یې له زوال وروسته درې واړه جمرې وویشتلې. رسول الله ص دحجة الوداع په وخت کې دلته هم خطبه ورکړېده.

سعودي حکومت اوس هلته پراخو اوسرپټو پلونو ته ورته و دانی جوړې کړیدي ،له لومړي څخه تر څلورم پورې پورې دګردو دایرو په منځ همداپایې د شیطانانویا جمرو په نوم پېژندل کېږي داپایې په هغه ځای کې پورته شوي دي چېرته چې شیطان لیدل شوی اودحضرت ابراهیم ع لخوا پر کانو ویشتل شوی دی. سعودي د بیروبار دمخنیوي لپاره حاجیانو ته ډېرې اسانتیاوې رامنځته کړي دي، دا دایرې په لومړي ځل په ۱۲۹۲هـ ق کې جوړې شوې موخه یې اسانتیا اوپه یو ځای کې دتیګو راغونډېدل دي.

په هغه وخت کې چې دجمرو شا وخواته دایره جوړېده نو دلویې جمرې ترڅنګ سل متره لوړ غرګوټی وو چې له همدې امله داڅلي یاپایه نیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ده. دلومړي یا لویې جمرې او دمنځنۍ جمرې ترمنځ واټن ۲۴۷ متره او دمنځنۍ او کوچنۍ جمرو ترمنځ واټن ۲۰۰ متره دی.

کله چې دلوی اختر په لومړۍ ورځ د شیطانانو له ویشتلو اوزګار او منی کې خپلې ته لاړم نو زما ملګري هلته لا راغلي نه وو ، ستړی هم وم او په احرام کې هم خو لا مو د حج ځینې مراسم لکه قرباني، حلق او طواف پاتې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرباني که سرګرداني ؟

مورِ دمولنا یار محمد په هڅونه دقربانۍ لپاره دصحایفې په نوم یوشرکت کې داخله کړې وه، زمورِ دشرکت ډېر کسان مولنا همدې شرکت ته وروستي وو ،هلته مو په خپله پسونه ولیدل ، دهر نفر لپاره مو دیوه پسه ۴۲۰ ریاله تحویل کړل او دپیسو رسیدیې راکړ، دشرکت مسؤولینو راته وویل چې که داختر په ورځ ټول راځئ ، که خپل استازی رالېږئ اوکه مو په ټیلیفون خبروئ مورِ ستاسو پسونه حلالوو ، ماډګروال سمیع ته ټېلیفون وکړ هغه اوخه نور ملګري مو راورسېدل، خلکو تشویش راواچاوه، چې که شرکت ته پخپله ورنشئ، اوپه ټېلیفون خبرورکړئ نو تاسوته ښه وکړي خو بیا حلاله درته نه کوي.

مورِته څو تنو خپل وکالت اودشرکت رسیدونه راکړل چې دهغوی په استازیتوب هم دهغوی پسونه قرباني کړو ،حکومت دحج په ورځوکې د ازدحام په ځای کې ټکسي اوعام موټر نه پرېږدي،مورِ له ۵۰ دقیقوڅخه پر پښو ډېرمزل وکړ،او دشیش ابو داؤد پرلاربازارته راووتو ،ټکسي ته مو ادرس ورکړ او صحایفې شرکت ته روان شو ،په رسیدکې دشرکت ادرس وو ،سره، له دې چې زمورِ دټکسي چلوونکی دمکې معظمې اوسېدونکی وو ،بیاهم په موندلو کې یې له ستونزوسره مخ شو او اخوا دیخوا ګرځېدو ، څوشرکتونو ته لاړو خو منفي ځواب موترلاسه کاوه،مولنا یار محمدته مو ټېلیفون کاوه، دهغه ټیلیفون،بند و.

ستړي ستومانه لالهانده ګرځېدو ،ګرمي، بې خوبي،احرام ،شرکت نه موندل او دمولنا دټیلیفون بندېدل، دلوی اختر لومړۍ ورځ .... هغه عوامل و چې زمورِ خفګان اوستړتیا یې لا زیاتوله،نور دشرکت له موندلو مایوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو ما ملګروته وویل چې زه بل پسه اخلم خوموټر چلوونکي د صبر او زغم ډاډ راکاوه، مور یې په موټر کې پربښودلو رسید یې واخست،څودقیقې وروسته راغی ویل یې ځای مې ومونډ ،خو شحاله ورسره روان شو.

څه باندې یوه بجه مو شرکت ومونده،پرشرکت ډېر بیروبار وو هرچاغوښتل پسونه یې ژرحلال شي،ځکه چې تر څوحلاله ونه کړي نو نه وښته کمولی شي ،نه جامې اغوستلی شي، اونه طواف کولی شي.

هرچاپرشرکت نیوکه کوله چې پیسې یې له ډېرو خلکو اخستي دي اودحلالې ځایونه (قصابخانې)اوقصابان یې کم دي،سلګونه خلک منتظر ولاړ و ،د ځینو په پرچویا رسیدکې سل پسونه وو آن یوافغان خو ددوه سوو تنونماینده وو هرڅوک به چې ورغی نونوبت ته به درول کېده،او هر سړی به دڅو تنو آن کله کله د لسګونو اوسلګونو تنو وکیل وو ،مورچې حالاتوته کتل نو نن خوپربرده آن سباهم وختي نوبت نه راته . مکي چلوونکي ته مو وعده ورکړه چې تاته پسونه درکوو خودنوبت درامخکې کولوهڅه وکړه،په همدې هلو ځلوکې وو چې سترګې مو پر مولنا ولګېدلې،له سلام کلام وروسته پوه شو چې ده دهغو حاجیانو له وېرې ځان پټ کړی او ټېلیفون بندکړی دی. چې ده شرکتونو ته دقربانۍ ددا خلې لپاره وروستي دي.

ځینو خلکو تور لګاوه چې مولنا له شرکت څخه دهرحاجي پرسر کمېشن اخیستی اوځینې حلال شوي پسونه یې هم وړل.

سنت داده چې قرباني په منی کې وشي اوس دحاجیانو دبیروبار له کبله یواځې حاجیان هم همدلته نه ځایېږي قرباني خو لاپرېږده ،دارشاد حج اواوقافو وزارت مرستیال محترم منیب صاحب راته وویل چې ددوی دپنځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرش زره حاجیانوله ډلې څخه یوائې لس زروته په منی کې ځای ورکول شوی نور ټول دمزدلفې په ساحه کې وو.

دهغه په وینا ،علماوو هم دا فتوا ورکړېده چې دمنی د ساحې دتنګوالی له امله که څوک په مزدلفه کې شپې وکړي هم صحیح ده.

زمونږ نه پسه په کار و اونه یې غوښه ،مونږ غوښتل چې زمونږ ذبحه زمونږ بروړاندې وشي،اوپه ډاډه زړه ځان له احرامه وباسو په سلوکې لس حاجیان هم له شرکتونو څخه خپل پسونه نه وړي.

مولنا مو راټینګ کړ،هغه اخوا دبخوا ټېلیفونونه وکړل،خپله ننووت چې ببرته راغی ویل یې لږصبر وکړئ کار کېږي، مونږ له وخت څخه ګټه واخسته ،دهمدې شرکتونو ترڅنګ دځارویو ګڼ منډویان شته دي . زمونږ دشرکت یوتن مسؤول محمد نادر چې په حاجې ګل اغا مشهور و نه دخپل ځان اونه هم دخپلې مور لپاره داخله کړې وه،هغه سمیع ته پیسې ورکړې وې چې دوه ځاروي ورته واخلي، اودهغه لخوا یې ذبح کړي، خو پرمایې هم له هغه سره دمرستې غږ کړی و ،مونږ داعرب ډریور له ځان سره ملګری کړ نه وګرځېدو ځاروي مو بیه کړل دامهال بیې را پرېوتې وې، په هغو پیسو چې مونږ شرکت ته ورکړې وې نه پسه کېده ،یو اوښ مو بیه کړ ،پنځه زره ریاله وو ،یوبل یې راته په درې زره او اوسه سوه ریاله بیه کړ،زمونږ یوبل ملګري هم داخله نه وه کړې لاړو درې پسونه مو وپېرل مذبح ته مو راوستل ،هرپسه په ۳۷۰ریاله یاسل ډالره وشو،او دهر پسه دذبحې اجوره مو ۳۰ریاله ورکړه، دحاجي ګلاغاپیسې کمې شوې، ماته یې وویل چې ته یې له خپل جیب څخه ورکړه ،چې راغلې دربه یې کړم ما هم ورکړې، سره له دې چې سمیع څوځله ورپه یاد هم کړې خو تر اوسه یې هم ندي راکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې درې پسونوکې مورې یو د ټکسي ډریور ته ورکړ ،یویې یوبل تن چې زمورې سره یې دپسونو په پیرلوکې مرسته کړې وه،واخست پر یوبل یې هملته په مذبح کې ددوه تنو دعوه شوه.

مورې سخت پښېمانه وو چې په شرکت کې مو داخله کړې وه او خپل لاسونه اوپښې مو پخپله ترلي دي. ببرته صحایفي شرکت ته ورغللوخو لاهم نوبت نه وو ،دماسپښین لمونځ مو ناوخته شو، بالاخره شا وخوا درې نیمي بجې نوبت راغی، یوتن منشي به راغی د څلوېښت ، پنځوس تنو نومونه به یې واخستل داکسان به وړاندې دروازې ته ورغلل دننه مذبح کې زرګونه پسونه ولاړ وي ، ددروازې په مخ کې اوسپنیز جال اوبل خواته دمذبح دیوال وي، کله چې داجال ډک شي شاوخوشپته پسونه به پکې ځاییږي بیایوځل ټول پسونه له بلې دروازې مذبح ته ننوبستل شي،هلته یې قصابان په چړوحالالوي، کله چې دحاجي په نوم پسه مذبح ته ننوبستل شو نوبیاحاجي نه خبرېږي چې رښتیاهم ذبح شو اوکه نه،اوآیا دا پسونه ټول ذبح شول؟ یعنې که شرکت ټکي وکړي حاجیان پرې نه پوهېږي ځکه چې څوک دخپل پسه جسدنه غواړي ،زمورې څوارلس پسونه وو ،کله چې داپسونه ذبح کړل شي،بیایې په چتونو پورې اوسپنیزو میلوپورې ننبستو چنګونوکې راځوړندوي،په پایپونو یې وینځي اوله دې ځایه داچنګونه کشوي اوځای دنویو پسونو حلالولوته اوزګاروي.

هلته داتېروبستل یاځان غول ډېر دي ګویا ذبحه دې شوې ،ځان له احرامه وباسه خوذبح لانه وي شوي ډېر شرکتونه داکار کوي .

لږ وروسته مورې ته وویل شول چې پسونه مو ذبح شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

البیک

له دې ځایه په ټکسي کې سپاره اوخپلې عمارې ته روان شولو ، مانښام ورسېدو ګوروچې دمولنا اوښی نجیب چې زموږ په شرکت کې دمعاش په بدل کې توظیف شوی و له موږ مخکې تللی ووځانته یې ډېرخوندور خواړه راوړي وو خولایې خوړلي نه وو ،سمیع دهغه ست ته ونه کتل ماته یې هم وویل چې بسم الله کړه،دچرګ ټوټې په ترخواوترشو مسالو کې له یوډول خوندوړي چکني او داوګي (هوګه)له مربع سره هغه دپښوریانو خبره ښه چک لګاوه.

په ډبي کې له بند دې جرګ سره دوه روسټ هم ورکوي ماله نجیب څخه ددې خوندوروخوړو دنوم او ادرس پوښتنه وکړه ،هغه وویل چې دبته البیک وایي اوپه همدې نوم کمپنۍ او په ټول سعودي کې نماینده ګۍ لري،په قوي ګومان ده یې راته بیه ۱۲ریاله وښوده ماته په ۱۲ریاله هم ارزانه ښکاره شو ،خوورسته چې پرې اموخته شوم نو نرخ یې یوولس ریاله وو ،ددومره خوندورو خوړو دومره ارزانه بیې ته حیران وم.

البیک کمپنۍ نه پوهېږم په کوم مهارت دمرچ ،تروشو موادو اوسرکې چکني دچرګ اندام ته داسې ورننباسي چې اندام هېڅ ببل شوی نه ښکاري داسې لکه په پیچکاري کې چې ور ننوښتل شوي وي.

البیک تریخ هم وي اوبې مرچوهم چې عربان یې تریخ ته حار(ګرم)اوبې مرچو ته بارد(یخ)وایي البیک مو چې وخوړ بیابه مو په شرکت هر وخت راغوښت ،له یوتن څخه به په ډبي کې بند یوخوراک اضافه کېده، په مدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منوره کې مې هم د البیک شرکت وموند ، حرم ته نږدې زمونږ عمارې ته پرلار وو.

په مدینه منوره کې زمونږ داستوګنې په وروستیو کې یوه ورځ زه ،دهرات پوهنتون دشرعیاتو دپوهنځې استاد عنایت الله ،ګل احمد او د وه تنه نور هراتیان دماسپښین له لمانځه راووتو ویل یې چې ځو په کوم هوټل کې ځانته خواړه رااخلو ،ماورته وویل زه ه هم ځم خو زه البیک خورم ،هغوی البیک نه پېژانده ، مایې ورته ډېر توصیف وکړ ، هغوی هم تشویق شول، لاړو نوبت ته ودرېدو یوولس ،یوولس ریاله مو تحویل کړل،محاسب دپیسو رسید راکړ،اوپه بله غرفه کې مو حار یا مرچو والا البیک واخست په دوه ریاله به پیپسي هم وه هغه هم ورسره ډېر خوند کاوه ، دوی له ځان سره خونې ته وبوړل اوزه هملته پر میز کښاستم، ډوډۍ مې وخوړه، دحرم شمال ته په سودا اخستلو بوخت وم چې ټیلیفون مې وشرنګېد ، چې تنۍ مې کېکاړله له هغې خوا د استاد عنایت الله غږ وو ، له سلام وروسته یې په ګیله من او مانیجن انداز راته وویل چې تاخوځلو ښنت شپې له مونږ سره ډېر غټ ظلم کړی دی ، دې خبرې ته حیران شوم ځکه چې عنایت الله زما ګران دوست، نېک ارام اوسرخلاصی شخص وو ،په مکه معظمه کې به هم ډېر یوځای ګرځېدو ، اودلته هم، سره له دې چې پخپله هم دشرعیاتواستاد وو خو دحج ډېر مسایل یې له ماپوښتل.

ماله هغه سره هېڅکله هم ظلم خوپرېږده آن بې اخلاصه اوبې مینې خبره هم نه وه کړې ،په لږ وخت کې مې د ذهن پرپرده ټول څلوښت ورځنی سفر تېر شو خوله دوی سره د منفي چلند په اړه مې پکې څه ونه موندل په حیرانتیامې ځواب ورکړ : الله ج دې نکړي وروره څه خبره ده کوم ظلم ؟هغه غوښتل زما اندښنه او سودا لازیاته کړي،: (هو ظلم ،لوی ظلم او هغه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموږ ستا لخوا) ورته مې وویل چې استاده وارخطا او اندېښمن دې کړم، څه خبره ده؟ هغه راته وویل چې له دې بل لوی ظلم کوم دی چې ته دا دومره وخت له دومره خوندورو خوړو هغه هم په دومره ارازانه بیه خبروې او موږدې نه خبرولو؟ هغه هم البیک ډېر وستایه پرېکړه مو وکړه چې څو خوراکه البیک به له ځان سره افغانستان ته هم وړو.

چاغي که ناروغي

په خپله خونه کې دالبیک له خوړلو وروسته مو سرونه وخړېل، جامې مو واغوستې حرم ته د طواف صدر یافرضي طواف په نیت روان شوم، دګرمۍ او پلي تللو له کبله مې ورنونه لګېدلي او سوځېدلي وو، دابن لادن مسجد ته نږدې شوی وم چې د ورنونو درد او سوخت مې نو رهم ډېر شو، دګام له اخستلو سره به مې چې ورنونه یوله بل سره ولګېدل، نو ډېر به وسوځېدل، هرګام مې په ډېر زحمت اخست، ماخپل ځان ته وویل چې ته عادي تګ نشې کولی نو په دومره بیروبار کې به طواف څنګه وکړې؟ پښېمانه او له لارې بېرته خونې ته ستون شوم.

زه ډېر چاغ نه وم حج ته دتللو پرمهال مې وزن شاوخوا اتیا کیلوګرامه و خودحج ستونزو پوره څلورکیلو کم کړی وم، هلته ګرمي هم وه او ما دا ډېروخت دومره پلی تګ هم نه وو کړی.

وموپتېیله چې دشپې منی ته ځو سبا سحر به طواف ته راشو همداسې مو وکړل، دشپې نهه نیمې بجې موټکسي ونیوه او منی ته روان شو.

داختر په ورځو کې قیمتي ډېره زیاته وه ټکسي وانانو د لس ریالو په مسافه کې اویا اتیا ریاله غوښتل موږ دهند دراجستان ایالت له یوه اوسېدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټکسي چلوونکي سره سپاره شو ، لار دبیروبار له کبله بنده وه،پوره یونیم ساعت په موټر کې ناست وو ،اخر مو زړه تنګ شو له ټکسي څخه دعزیزیه شاته له جمرو ډېر لېرې ښکته شولو په پښو دشاوخوا دوه ساعته پلي مزل وروسته دخیف مسجد له لارې دغره په لمن کې منی ته خپلې خېمې ته یوه نیمه بجه دشپې ورسېدو.پلي تګ او دورنونو سوخت او دردښه په تکلیف کړم.

پرلاره دمسجد خیف ترڅنګ چاخیرات (سبیل)کړی وو ډېره خوندوره افغاني قورمې ته ورته قورمه وه، مورږ هم وړې وو په غرو او غونډیو مو پلی مزل کړی و ټولو واخست زما هم تاب رانه غی.

د سعودي مسافرې خوړلي

شپه مو په منی کې وکړه، سباته دطواف لپاره حرم ته روان شوم،پرلار راسره زما دحج دملګري ایوب دماما زوی ضابط اصف اودهغه دتره زوی عبداللطیف ملګري شول، ایوب دلوګر ولایت اوسېدونکی دی، ځان یې ستانکزی اودجنرال سالم احساس چې هغه مهال دهرات امنیه قوماندان و دتره زوی راوپېژانده. دهغه له مورږ سره ډېره جوړه وه خوراک او څښاک یې هم له مورږ سره و او له خپلې مورسره حج ته راغلی و ،ایوب ویل چې دجنرال احساس برکت دی چې ده او مور ته یې دهرات په سهم کې ونډه ورکړل شوه.

اصف ضابط پخوا داتحاد په حربي پوهنتون کې استاد و دامهال دسعودي په حایل ښار کې ودانیز کارونه کوي، هغه وایي سره له دې چې واده یې کړی وو بیاهم کله چې سعودي ته لومړی ځل راغی نو شپږ کاله دلته مسافر و اوشپږ کاله یې خپله مېرمن ونه لیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبداللطیف هم له مدینې منورې ۴۵۰ کیلومتره لېرې په قصیم کې کرایي خونه لري خوټکسي چلوي وایي چې ګرځم راګرځم اوپه خپله خونه کې په میاشت کې دوه شپې هم نه کوم.

دایواځې ضابط اصف نه دی چې شپږ کاله پرلپسې له خپلې مېرمنې اوکورنۍ څخه لېرې وو زه داسې کسان هم پېژنم چې په سعودي اونورو عربي هېوادونوکې یې پرلپسې لس کاله مسافري کړې او لس کاله یې مېرمن او کورنۍ نه دي لیدلي، بیاچې کورته راغلي نو میاشت یوه نیمه یې تېره کړې ببرته تللي اوپه کلونو کلونو له خپلې کورنۍ لېرې پاتې شوي دي.

زموږیو دوست دپنځه ویشتوکالو راهیسې په سعودي کې ژوند کوي ښځه او بچیان یې هم د پاکستان دهجرت د چاپېریال کې په یوه کمپ کې په ختینو کوډلوکې اوسېږي په دې پنځه ویشت کالو کې به یې دوه کاله هم له خپلې مېرمنې او بچیانو سره نه وي تېر کړی، دده ددې پنځه ویشت کلنۍ مسافرۍ دمحصول اوسپما کچه له دې ښه جوتېږي چې هغوی په افغانستان کې کور اوپټی نه درلود او اوس هم درې ،څلور بسوې ځمکه ځانته اخستلی نشي چې کور پکې جوړ کړي،ښه نو اوس تاسو ووایاست چې داډول ژوند څه معنی ،دانو ژوند دی؟

ایا دداډول خلکو مېرمنې انسانانې نه دي؟ ایا هغوی نفس، جنسي غرایز ،غوښتنې اوحقوق نلري؟ هغوی که دخپلو غرایزو داشباع لپاره نورې لارې اونامشروع روابط پالي نوایا کورنۍ به یې په کې مسؤولې نه وي؟

یو ځل زمایودوست قاضي ته یوه دوسیه راغلله، یوچا یوهلک له خپلې ورېنداري سره دنامشروعو اړیکو په تور وژلی وو ښځه یې هم محکمې ته راوستې وه، دانښځه له مبالغې پرته ډېره ښکلې ،ډېره صحتمنده اوډېره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوانه وه، شاوخوا ۲۴کاله عمر به يې ووقاضي ترې وپوښتل چې ولې دې دا ناروا کار کاوه، په داسې حال کې چې مېړوخه هم يې؟ښځه نه منکره شوه اونه يې قسم او قرآن وکړ -ويې ويل:قاضي صاحب ته دحق اوعدالت پر څوکۍ ناست دخدای ج او دهغه د رسول ص خليفه يې ،ته حق او ناحق ،انصاف اوبې انصافي پېژنې،تاته ديو انسان او بيادیوعالم په توګه انساني غرايز ،فطري غوښتنې ځواني او دځوانانو احساسات او دځوانۍ لېونتوب ښه معلوم دي، لهجه يې تونده اوپه عين وخت کې ژړغونې شوه ته ووايه زه څنګه وکړم :مېړه مې چې واده کړم، يوه مياشت راسره و اونور رانه تللی دی، دايې نهم کال دی چې په لندن کې دی،په دې نهو کالوکې مې هېڅ ليدلی هم ندی،هلته قبول شوی دی خپله عياشي اوفحاشي کوي، سره له دې چې ما بيولی هم شي خونه مې بيا يې اونه مې طلاقوي ، هروخت له لوڅو نجونو سره خپل اخستي عکسونه او ويډيويي چکرونه هم رالېږي،پيسې هم خپل پلار او ورونوته رالېږي،ورونه يې له خپلو ښځو سره خوشحاله ژوند لري،خوزه دکور وينځه يم، دکور،کار او خدمت پر مادی،اوخوندونه اومزې ددوی، تر دې چې يورګانې د(لېورونوښځې)مې زماد سوځولولپاره هرسحر دغسل لپاره اوبه هم پر ما تودوي، اوآن تشناب ته يې هم راباندې وړي، نوزه څنګه وکړم؟

ايازه انسان نه يم،زه خواهشات اوغرايز نلرم؟ که دده ښځه په کارنه وه نو زماژوندیې ولې خرابوه؟ اوس چې قبول شوی اومابېولی هم شي نو ولې مې نه بيايي؟ نه کوم بچی لرم اونه کومه هيله اواسره؟ دلېورونو او يورګانومزدوري اوخدمت کوم،نه مې خسر غږ اوري اونه مېړه، اونه لېورونه، هغه هلته خپل ساعت تېروي هرڅه ورته پريمانه دي،اوزماپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسه کې هم ندی، قاضي صاحب اوس ستاانصاف ستاعدالت اوشریعت چې اعداموې مې اوکه سنګساروې مې؟

اسلام همدې نزاکت اودښځو حقوقوته په پام سره مسافروته حد اکثر څلور میاشتې وخت ټاکلی دی، یعنې داسلام له نظره مېړونه باید له له څلور میاشتوډېر له ښځو ببل نه وي.

پښتنو یوه بله سهوه وکړه ،دجهاد اوهجرت پر مهال به پښتنودوبی ،سعودي،ایران ،اردن ،مصر اوسوریې ته دمزدوری لپاره زور کاوه،اوهغو نوروبه لندن داروپانورو هېوادونو ،امریکا،کاناډا او استرالیاته.

پښتنو به دعربو ډاګونه ابادول ،هغه ماشینونه به یې چلول اوهغه درانه کارونه به یې کول چې د نورو له وس به وتلي وو ،دعربو تودې اوسوځنده ګرمی به یې زغملې ،هغه هم دډېر کمې تنخوا اوحق الزحمې په بدل کې اونورو به هلته لوړې زده کړې کولې، ښه ژوندبه یې کاوه، حکومت به کور اور، خواړه ،جامې او معاش هم ورکاه.

دافغانانو په شمول بهرنیان، چې عربان یې اجنبیان(پردي)بولي سعودیانو ته ډېرکم معاش په بدل کې کار او خدمت کوي او دمریانو په څېر ورته چلېږي خوکه پنځوس کاله هم ورسره تېرکړي نه تابعیت ورکوي ،نه دکور وروستلو اجازه ،نه دملکیت اونه دمستقل کار وبار اجازه. که ټکسي هم چلوي نود یو کفیل په نوم به وي اوډېر کفیلان بیافرعون صفته اوقارون مزاجه وي چې لږ یې فکر واوړي بیادمتکفل هرڅه په خپل نوم اودکلونو خواري اوګټه یې په مفتوکې دځان کړي،که لږ یې تر غاښ لاندې شګه شوه نوبیا متکفل یا مزدور دهغه دخپل حق په غوښتلوپرحکومت بندي کولی هم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج د وزیر دوه مخي

په حرم کې ډېرېیروبار و په ډېرزحمت مطاف ته لاړم طواف مې وکړ له دې طواف سره زمونږ حج پوره شوی ګڼل کېږي دوه ورځې نور هم جمرې ویشتل کېږي خو هغه فرض ندي.

ما سحر چای نه وو څښلی د ام او انارو اوام اوخرما دوه خوندور جوسونه مې وڅښل له ماما (حبیب الرحمن استاد)سره مې داختر مبارکی لپاره دهغه استوګنځی ته ورغللم دغرمې ډوډۍ له خوړلو وروسته دهغه دملګري ډاکټر عبدالقدیر فتح آبادي خونې ته ورغللو له ډاکټر عبدالقدیر سره مانه پېژندل خودده په خونه کې یوبل تن زما ډېر احترام وکړ، هغه مهذب او هوښیار شخص وو،ماته یې ویل چې زه دې غایبانه پېژنم، هغه ځان دکامې اوسېدونکی ډاکټر ناصر او د درانه استادمحمداصف صمیم او قاري عبدالله تروزی راوپېژانده، ډاکټر ناصر داهم وویل چې دقاري صاحب عبدالله موریې چې داستاد صمیم خوانې ،دتره نېغه اوترور هم ده له ځان سره حج ته راوستې ده.

ډاکټر ناصر شکایت کاوه چې دحج او اوقافو وزارت دحاجیانو پر وړاندې ډېر بې تفاوته دی، دحج معلمین یې ناپوهه دي ،بعثه دچاپوښتنه نه کوي ،عماري له حرم څخه ډېرې لېرې دي،هغه دحج اواوقافو وزیر په دوه مخې تورن کړ اوویې ویل چې یوائې دنمایش لپاره یې څو عماري حرم ته نږدې نیولي دي چې په هغوی کې هم لوړ پوړي دولتي چارواکي اوسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ،ماما مې، ډاکټر عبدالقدیر اودهغه یو دوست په ټکسي کې دجمروویشتلولپاره روان شو ،له شیش ابي داوود سره ښکته شو او پر هوایي پلونو مو په دریم پوړ کې نړدې مابنام شیطانان وویشتل.

ټکسي چلوونکی دمکي اصلي اوسېدونکی و. هغه پر شاهي کورنۍ نیوکه کوله چې یوائې دځان په غم کې دي اویوائې خپل جیبونه ډکوي، خفه وو چې په سعودي کې ګراني (قېمتي)ډېره شوې دکورونو کرایې لوړې شوي او دنېستمنو د ژوند ،دپرمختګ لپاره څوک کار نه کوي.

هغه وویل چې ده تر داځه مودې پورې دکور کرایه ۱۲۰۰ ریاله ورکوله خواوس یې پرې ۱۹۰۰ ریاله کړېده.

هغه څو ؛لوړې اسمانځکې ودانۍ راوښودلې، ویل به یې دا دفلاني شاه زوی (شهزاده)ده اودادفلاني شهزاده دي.

دلته دحرم د دروازودنومونو په شمول هرځه انحصار دي.

www.melitabrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده مېوې او لوړې بیې

سعودي له خرما پرته بله میوه ډېره نلري، په منی کې قیمتي ډېره زیاته ده، مالټه، نارنج، منه ختکی او غټې، غټې بې خونده کیلې او بې خونده چینایي ناک کیلو له لسو تر شپاړلسو، ریالو وو، اوله منی پرته په نورو ځایونو کې له اتو تر څوارلس ریالووو، په سعودي کې د چرګ غوښه ډېره کارېږي ډېر خوراک په بندو پلاستیکي قوطیوکې وریجې، د چرګ غوښه او ورسره قورمه ده، چې تیار په یخچالونوکې ایښې وي، په منی کې مور ټولو ته ډوډۍ حواله وه خوخلک به ډېر کم وو پوه نه شو چې دااضافه، بند خواړه، پنبر اوډوډۍ به مولناڅه کوله؟

دحج په ورځوکې بې نظمي اوبې تفاوتي ډېره وه، حاجیان دحج مناسکوته ډېر ملتزم اوپابند نه وومثلاً چابه له قربانۍ وړاندې حلق اوقصرکړی و چابه قصرنه و کړی اواحرام به یې غورځولی و، چابه قرباني نه وه کړې، چاشرکتونوته دقربانۍ لپاره پیسې ورکړې وې خوبیاترې هېڅ خبر نه وو، چابه جمرې نه وې ویشتې، څوک به څوڅو ورځې ورک وو.

پرشرکتونو څاراونظارت نه و، افغاني بعثه چانه لیده اونه چاپېژانده له حاجیانو دهغوی دستونزو پوښتنه نه وه، چاروا کې به په لوکسو موټروکې اخادېخواګرځېدل، په منی کې یوځل په داسې حال کې چې سخته ګرمي وه، اوباران ته هم ډېره اړتیاوه، ښه شړکنده باران وشو، پرلارو اوسړکونو اوبه وبهېدلې، موټرته تشویش پیداشو چې هسې نه اوبه مو خېموته راننوځي له دې باران سره هوا ښه شوه.

(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختـر ددربمـي شـپه مـوهم پـه منـی کـې وکړه، سـبا سـحر(داخترپه دربیمه)چې دجمرو ویشتلو وروستۍ ورځ وه مولنا یارمحمد چې خپل نوم یې محمداکرم انداربي وو او دځینوستونزو له امله یې خپل نوم بدل کړی و حاجیانوتـه وویـل چې نـن موپـه منـی کـې وروسـتۍ ورځ ده، خپـل بیکونـه راوړئ چې عماري ته یې وړو، حاجیـانو خپـل لـوی بکسـونه پـه عمـارو کـې پربښي وو او کوچني لاسي یادغارې بیکونـه یې ورسره وو، دابیکونـه یـې ورتـه راوړل کلـه چې بیکونـه راوړل شـول، نوورتـه یې وویـل چې اوس دهر بیک په سر پنځوس ریالـه هم راټول کړئ چې دټکسي کرایـه ورکړو ،دې خبرې حاجیانوته خوند ورنکړ،ځینـو یې جنجال پیـل کړ، چې داپیسې خو ډېرې زیاتې دي، موږ دلته کم ترکمه ۱۸۰ تنه یو، داخو نهه زره ریاله کېږي اوټکسي خودوه سوه ریاله هم نه غواړي، خو مولنا ورتـه هم داویـل چې کـه څوک یې نه ورکوي هغه پوهېږي اوبیـک یـې حاجیـان مجبـور وو ،ځکـه چې هریـوه عمـاروتـه بیکونـه وړلـی نـه شـول، اوپـه جمروکـې هـم پولیسـو نـه پربښودل.

زه چې خبر شوم،ډېره غوسـه راغلـله ، مولنـا مې ګوښـه کړ،پـه غوسـه مې ورتـه وویـل چې لږ له الله ج څخه ووېرېږه ته څنګه مسلمان اوبیاافغان یې چې له ژوبلې ګوتې نیول کوې، ته څه فکر کـوې چې داحاجیـان د شکایت ځای اوبلـه اسره نلرې؟ که هېڅوک نه وي زه اوس بعثې ته ټېلیفون کـوم اوسـتاله نا روایې خبروم مولنا ماتـه وویـل چې استادجانه ستا او ستادملګرو بیکونه بـه وړیـا ویسـو نـور یـې څـه کـوې،ماورتـه وویـل چې دایـوائې زمـا او زمـا دملګرو خبره نده،داټول ز ماورونه دي، دشرکت مسؤولینوته مې وویل چې ددې بیکونو لېږد خو ستاسو کـار او مکلفیـت دی ولې یې نه وړئ؟او ولې مولنا ته ددومره ظلم اجازه ورکوئ غوسه مې ورتـه ورو ورو ډېرېده، هغـوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لومړی راته وویل چې استاده ستا بیک مور پخپل موټر کې وړو او ددې خلکو لپاره زړه مه خوره دوی په دومره جنجال نه ارزي خوزه دوی ته هم په غوسه شوم،با لاخره سید نصیر اومولناګوښه لاړل له څو دقیقو وروسته ببرته راغلل ماته یې وویل چې ځه همدومره پیسې ترې راغونډې کړه چې دوه ټکسي پرې ونیسو اولفت ته یې هم ورکړو چې تر ټکسي یې ورسوي، ماهم ملګروته وویل چې ځئ،شپږ سوه ریاله ورته برابر کړئ له دې وروسته به مولنا اودشرکت مسؤولین له ماډبر وبرېدل .مولنا ډبر وروسته یو ورځ راته وویل چې (استاد جان اینه ده روز منی رزق مارابه لغت زدی)

ما هم ورته دعزت الله ځواب دابیت واوروه چې :(دلته خو هریوسړی غل دی خپلې وسې پورې

د شیطانانو له برکته د دوستانو موندل

داختر په دریمه ورځ هم ددوهمې په څېر جمرې(شیطانان) له زوال وروسته ویشتل کېږي،خو ددې لپاره چې بیروبار ډبر زیات ووډبرحاجیان آن لس بجې ور وران شول، مورږ هم لس بجې له خیمو راوتل پیل کړل،لس نیمې بجې به د مزدلفې اومنی لوی سړک ته چې له پاسه پوښل شوی او ګرد چت لري راوتلي یو داډبر پراخ سړک دی چې حاجیان پرې له مزدلفې څخه جمرو ته ورځي حکومت دلته هم ډبر کار کړی دی، د سړک دواړه خوا دځښلو اوبه ،داوداسه ځایونه اوبیت الخلاوې جوړې شوي دي.

دبیروبار له کبله تلل دمیږې پر پښو وو ،مورږ هم ټول په همدې انساني سیل کې په درې صفونوکې ور ننوتو ،کله ټپل ماټپل ،کله تګ لږ ورو ،کله بیخي توقف ،ورو ،ورو مو ملګري رانه ورکېدل،زه هم د یوکتار په سر کې روان وم ملګرو ته مې دنظم ،دقت،نه ورکېدلو توصیه کوله چې یوچامې پر اوږه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښنود ، چې ور ومې کتل زمور کلیوال قاري همایون زمری وو له سلام ،سترې مشي ،وروسته یې راته وویل چې خالد هم له دوی سره دکتار په سر کې روان دی،خالد دسره رود دککړک اوسېدونکی په قوم میا دی ډېر ښه هلک دی،په پوهنتون کې زما همصنفي اوپه لیلیه کې مې داطاق انډیوال وو ،دواړه یوځای او په یوه صنف کې فارغ شوو ،قاري زمری اوخالد دمعلمینوپه توګه راغلي وو ،خالد راته وویل چې زموږیوبل ملګری هم ستاډېره پوښتنه اویادونه کوي همدلته دی اوس یې درته پیداکوم،اخوا دیخوایې وکتل با لاخره له څودقیقو وروسته هغه سړی هم راپیداشو ،دا قوماندان زمری احمدزی وو زمری احمدزی زماهم ملګری دی خوزمادکشر ورور امین جان مشفق چې په رنګ اوبنه کې تر ما ډېر مشر ښکاري نږدې ملګری دی،مشفق ترما درې کاله کشر دی خوښاغلی ډاکټر فضل الرباني چې اوس هم ما ووینې نو رانه وپوښتې : (مشرحقیارصیب څنګه دی؟) په ځوانه ځوانۍ کې یې په ږیره کې سپین لګېدلي دي اوس په دې خاطر چې رازیې چاته ښکاره نشي نوخپله ښایسته سوچه ږیره یې چې دجهاد په تاوده سنګر کې نوې راتوکېدلې وه وخرییله . زه خو یې له دې پرته دسپین ږیرتوب بل دلیل نه وینم چې ممکن په کورکې محکوم وي . مشفق ګرم هم نه دی او نه یواځې هغه پردې رنځ اخته دی زه ډېرنور داسې خلک هم پېژنم چې داوسپنو نینې چېچلی او د فولادو ځنځیر په ګوتو شکولی شي خوپه دې ساري ناروغۍ اخته دي ، دمینې په خام تارترل کېږي او دخپلې مېرمنې پر وړاندې یې دتسلیمۍ وسله اینبې وي . داسې کسان کم نه دي چې مېرمنې یې په رنا ورځ پرې داسمان ستوري شمېرلی اونیمه شپه دلمر په وړانګو کې ذرې ببلولی شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو ته یې وایم خوداحقیقت به له تاسو سره امانت وي او هغه ته به یې نه وررسوئ ځکه که خبرشوچې مایې له مظلومیته څوک خبر کړي دي نو ممکن داځل مې ووهي۔ زما منځوی ماما او مېرمن یې تېرکال دواړه یوځای حج ته تللي و اوس چې راستانه شوي نو ماما مې ۔ ښایي له وېرې۔ خپلې مېرمن ته دبي بي حاجي خطاب کوي خو مېرمن یې ورته تراوسه بابی فلانی (دفلانی پلاره) غږکوي.

کله مې چې دیونلیک دابرخه لیکله نوزما داوښي زوی نجیب الله بنګش مې هم څنګ ته ناست وو هغه راته وویل چې حاجي صاحب !ګوره دهغو کسانو په لست کې چې له خپلو مېرمنو وېرېږي زما دکاکا نوم درنه هېر نشي.خودقیقې موپه روانه ضرور خبرې اوکیسې وکړې یوبل ته مو دټېلیفون شمېرې ورکړې اودبیا کتلو په هیله مو خدای پامانې وکړه.

له عمومي سړک څخه خیف مسجد ته تللې ټولې لارې ټړل شوې وې،ماکله په دې مسجدکې لمونځ نه ووکړی،اوغوښتل مې چې دماسپښین لمونځ همدلته وکړم،دلارو ټرلو حیران کړم، با لاخره طاقت رانغی دسړک دغاړې په کټارو اوپنجرو واوښتم ترمنځ څوسړکه دي،له پولیسانو مې پټې یابه پولیسانو هم ځان تېروبست اوګذشت به یې کاوه،ځان دمسجد منځ ته ورساوه،ایله ایله زوال شوی و همدلته مې دماسپښین لمونځ وکړ او جمروته روان شوم، له ملګروبېل شوی وم لاړم په ډېر ارامه مې په لومړي پوړ کې جمرې وویشتې که څه هم بیروبار ووخوجمرې ته ښه ورنږدې شوم اوښه په ډاډ مې وویشتې. کله چې فارغ شوم اودجمرو بل سرته لاړم نوله یوپولیس نه مې وپوښتل چې شیش ابي داوود ته پرکومه لار لاړشم؟هغه چې کومه لار راوښوده اوپرې لاړم نوبل ځای ته ووتم ماګومان وکړ چې هغه ادرس غلط راکړی خو وروسته پوه شوم چې شیش ابي داوود شمالي اوجنوبي برخه لري، کله چې دمنی له ساحې ووتلوپه ښار کې موټر نه موندل کېدل، دبیروبار له کبله به خلک دمچیوپه څېر پرموټرونښتي وو ، له موټروخلک په پښوژر رسېدل، له ډېر انتظار وروسته زه هم دیو فلاینکوچ سرته وختم،موټر له ډېر وخت وروسته له بیروبار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه راووت او حرم شریف ته روان شو ،نږدې تونل پرمخ راغی کله چې له یوه تونل څخه راووت لږه لار یې نه وه وهلې چې حرم شریف راورسېد .

موټردبیروبارله کبله ورو شوزه هم تري په روانه ښکته شوم ترڅوچې مې له جېب څخه پیسې راوېستلې نوموټروړاندې لاړ کلینډریې هم نه درلود پنځه ریاله مې یوې سپرلۍ ته ورکړې ورته ومې ویل چې بیا یې چلوونکي ته ورکړي خوهغه راته وویل چې ډریورپنځوس ریاله غواړي حیران شوم ځکه چې ټوله لارپنځه کیلومتره یا پنځه دقیقې هم نه وه .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوبو کې سجدې

یودوکان ته وختلم جوس مې وڅښه اوداودسه دتازه کولوپه فکرشوم د مازیګرلمانځه ته ۴۵ دقیقې پاتې وې دحرم سالون کې ددارالتوحید کانټیننټل هوټل او دمکې شرکت هوټل ترڅنګ ځمکتلې[زیرزمینۍ] ته ښکته شوم بره پرې دنارینه ووداوداسه ځایونه لیکل شوي وو خولاندې لوی تونل اولوی دوطرفه سرک وو له هوچا مې وپوښتل چې دلته تشنابونه چېرته دي؟هغه ځواب راکړچې وړاندې ورشه په همدې سرک مې ډېرمزل وکړ بالاخره په یوځای کې له همدې تونل څخه ښي لاس ته لویه دروازه وه.په دې دروازه چې ورننوتم نوپه منځ کې لوی سالون اوښي اوچپ خواته لسګونه تشنابونه ووچې همدلته هم له خلکو ډک وو ما هم همدلته اودس وکړ له تشنابونونېغه بره لارنه وه ماوېل راځه په همدې تونل نورهم وړاندې لاړشه کېدلی شي دحرم سالون ته چېرته پورې ختلې وې په تونل کې نورهم وړاندې لاړم.

ځم ځم ځم هیڅ دوتلوځای نه راځی په تونل کې ختېځ،لوېدېځ،شمال اوسهېل راته نه ښکاري بالاخره کوم پنځلس دقیقې وروسته تونل پای ته ورسېدیوځای ته ووتلم ګورم چې بازار،لوړې ودانۍ،اوکورونه دي نه حرم ښکاري اونه مناري،په پوښتنه،پوښتنه دشاوخوا پنځلس دقیقې مزله وروسته حرم ته راغلم ایله مې جماعت ونیوه،پرلارشړکنده باران ونیوم. باران دومره ډېراوتیز وو چې په لږوخت کې دحرم په سالون کې اوبه ډنډاودمکې په کوڅوکې سیلابونه وبهیدل ماتریوتجیرلاندې چې د یودوکان مخې ته ولاړوو لمانځه ته ځای وموند خوهمدلته هم له باران څخه خوندې نه شوو.له ګریوان څخه ترپیڅولوند خیشت شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت مکه که کبارې بازار

له لمانځه وروسته مې وغوښتل چې خپلې خونې ته لاړشم خو وبرېښدم چې دمانبام جماعت رانه پاتې نشي .همداسې مې وکړل په حرم کې پاتې شوم دمکې شرکت څلورم پوړته پربريښنايي پوړېووروختم داشرکت خدای خبرځوپوړه لري،په ټولوکې دوکانونه اوستري،سترې مغازې دي ماهم څوشيان بيه کړل خو نرخونو له آسمان سره خبرې کولې دلته هم دپيښورښاردکبارې بازار په څيردسل ريالوشی په زربيه کېږي اوبيابنکته ترسلوچې په هرځوجوړشول .يوه سپينه جالی ټوټه مې خوښه شوه غوښتل مې دخپلې مېرمنې لپاره يې وپيرم ديومتربيه يې راته دوه زره ريالە (څه باندې پنځه ويشت زره افغانی يا څه کم پنځوس زره کلداړې) وويل په چنو،چنومې زرريالوته رابنکته کړ،زمادرې متره پکاروه.مادوکاندارته وويل چې له دې جالی سره خواستريالاندې پوخ هم پکاردی.هغه خوبه هم ورسره راکوې که نه؟دوکانداراراته په تريو تندې ويل چې نه! درې زره ريالە به يوازې دهمدې ټوکر راکوې که استراو پرتوګ ته ټوټه اخلې نودهغو به نورې پيسې راکوې . په دوکانونوښه وګرځېدم سم دکابل دنوې ښاراوپيښوردصدرکيسه وه دکابل دنوې ښارپه ستې سنټرکې چې کوم شی په پنځه زره افغانی ترلاسه کوې دښارپه نوروبرخوکې يې په دوه زره افغانی اخيستلی شي همداسې دپيښورپه صدرکې هم.رابنکته شوم مانبام لمانځه ته يوساعت پاتې وو.ديوهوټل ددروازې کينې اړخ ته چوترې ته ورته ځای و په غزيدلوپښونه خوپه غونډوپښوپکې ځاييدم همدلته مې بوټان سرته کيښودل اوويده شوم چې سترګې مې وغړولې نومانبام ته لس دقيقې پاتې وې په دومره بيروبارکې مې ښه آرام،ډاډه اوله سکون نه ډک خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ.نه مې دجامولمدوالي ته فکرپریشان و اونه مې بیروبار ته اندښنه وه خووروسته یې شخک کړی وم.په دې ورځ مې په تاوده سعودي کې دپسرلي تازه هواولېده.

هلته له خلکو سره بله مېنه،بله جذبه،بل اشتیاق، بل فکر،بل احساس وي.هلته له سره دا اندښنه نه وه چې که په اوبوکې ودرېدم نوناروغ به شم یابه مې جامې لمدې اویاپه ختواویاخیرنې شي په هماغه وخت کې چې شرکنده باران ورېده اواوبه ترپنډیوپورې راختلې وې نودبیت الله مطاف اودحرم سلګونه جریبه سالون له خلکوډک وواوخلکوسجدې په اوبوکې کولې.

له مینې رښتونی خوند

له حج وروسته مولومړی جمعه وه اودجمعې لمانځه لپاره موچمتووالی ونیوه ماغوښتل چې وختې لاړشم خوسمیع دکوټې کلي [چابې] وړې وه راباندې ناوخته شوه دحاجیانوبیروبارهماغسې اوج کې و .په ډېرزحمت مې ځان دابن لادن له مسجد څخه وړاندې دپول پر سرپه یو صف کې له حرم څخه ډېر لېرې ځای کړ،تردې وړاندې حرم ته نږدې دځای موندل دمرغۍ شیدې وې. په صف کې مې خواته یوه تورپوستې سوډانۍ وه ډېره عابده،زاهده اوارامه ښځه وه اوله الله ج سره درازاونیازڅخه دخونداخیستلولپاره یې دبدن دهرغړې بلوتوت آن [چالان] کړی و .

چاره نه وه اوږه په اوږه ورسره ودرېدم له ماسره خودنارینه توب اونښځې توب فکر و خوهغه له خپل خالق سره دومره بوخته وه چې خدای ج خبرکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهه شوې هم وي چې خواته يې نارينه اوکه ښځه ولاړه ده ماله ځان سره همدا سوچ کاوه چې په هغه حديث کې چې وايي لمونځ سترګې يخوي هغه خو همدا لمونځ دی همدلته هغه دمجنون کيسه هم رايادە شوه.مشهوره ده چې يوځل چاپر مجنون غوسه وکړه چې زه پرلمانځه وم ته ولې زما په مخ کې تېرشوې؟مجنون ورته وويل چې آفرين پرتا او ستاپر عبادت اولمونځ .زه پرمجازي ليلا مين يم اودومره يې په مينه کې ژوړوب يم چې ته مې له سره ليدلی نه يې.اونه دې له لمانځه خبريم خوته چې داصلي اوحق لايزال دمينې دعوه کوې اوورته په لمانځه ولاړوې نوحضوردې دومره برابرنه ووچې زه دې وليدم.

حرا ، د نوراو پلوشوغار

سباموحراته دتللوتاييا ونيوه دماسپښين له لمانځه وروسته څوتنه راووتو په ټکسي پسې ګرځېدو زه صرافي ته لاړم ،يوملګری موډېرلوکس کروزين پسې ورغی ماته خندا راغله چې داکروزين کله له ده سره ځي ګورم چې ددواړواشاري پيل شوې مامې ملګري ته وويل ته نه وينې چې داڅومره لوکس موټراوڅومره لوکس سړی دی داکله له موږسره ځي .هغه ځواب راکړ.ولې نه ځي نور ورسره ته جوړشه بالاخره په دوه سوه ريالە مې ورسره تګ راتګ خبره وکړه.په دې خدماتوکې پرموږدثوردغره سرسري کتل اودحراغره ته وروستل اوهلته موږته انتظاراوبيرته حرم ته بيول شامل وو زه ورسره مخکې کښاستم ډريورتورپوستی ځوان عباس احمدابن علي نومبده چې له مکي نوي کيلومتره ليرې دعصيم اوسېدونکې و زماملګري هم دبادغيس دقادس ولسوالی اوسېدونکي عبيدالله،حاجي

www.melitahrik.com 07 77 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـــان، غلام نبـــي اوحـــاجي وکيـــل وو. دمکـــې پـــه پـــاک ښار، شـــنو پـــارکونو اوږو تونلونو يې لـــومړی دښـــورغره تـــه وروســـتو، په غـــره کـــې مودانسانانو کتارونه وليدل چې يا به غره ته ختل او يا راښکته کېدل. له ليرې مودغره اوخلکو ننداره وکړه له هغه ځايه حراته روان شو دعزيزيه پرلاروو تو ښې لاس ته مومنی، مزدلفه اوعرفات ووسړک مخامخ حديبيې تـه تللی دی دحديبيې هډه په عزيزيه کې ده. دملک فيصل پرپله دالمعصم پرواټ روان يو شيطانان يا جمرې راته ښکاري. دحراغره ياجبل النوربيخ کې له موټرځخه پلې شو. که دزړه ستړکې بيناوي نوځوارلس نيم سوه کاله وروسته هم په جبل النوريادرښاونورپه غره هماغه ملکوتې وړانګې ښکاري، پلوشې تړې اوري، دغـره پـه لمنواوځوکـواوس هـم دنورانيـت ، هـدايت ، صـميميت اوشـفقت ښا او ځلا ښـکاري. دغـره پـه لمـن کـې ډېر کورونـه دپاکسـتاني پنجابيانو، هندیانو اوبنګله ديشيانودي، دغره لمنه تريوحده ستغه اوسخت کوتل دی وروسته زينې(پوړی) پيلېږي،

دغره په بيخ کې ترکومه ځايه چې موټر تللی شي دهمدې خلکودوکانونه دي ،دلته هم هماغـه دود دي دشلوشـی پـه سـلوبيه شې اوبيرتـه شلوتـه راشي دلته سم دپيربابازيـارت غونـدې کوچيـان پـه زوره لـه خلکوپيسـې غـواړي پـه عـذراوزاری پرخلکواوبـه خرڅـوي خلـک دومـره اړاوتنـګ کـړي چې پخپلـه پيسې ورکړي دلته هم خلک بيلچه په لاس پرلاروړي اوپه کندوکې خاورې اچوي کله کله يې پر کرنډی [دسينه] مسـاله [شګه اوسمنټ]پرکومه زينـه اچولي وي اوورتـه ولاړوي پيسـې غـواړي پـه هماغـه ډول لکـه دکابـل-جلال اباد ،کابل-کنـدهار اونورسـړکونه چې لـه پخولـو وړانـدې يې بـه يـې پـه هرڅومتری کې يوتن له بيلچې اوټاټکي سره دسړک پر غاړه ولاړ اوله خلکوبه يې دسړک دجوړولوپـه نـوم پيسـې غوښـتلې. نارينـه اوښـځې ،زاړه اوځوانـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـول سـتړي اوخـولې يـې پـرمخ روانـې وې حراتـه ډېرراتلـونکي پښتانه،دپاکسـتان پنجابيـان اوبنګلـه ديشـيان وو،خوترکـان، ايرانيان،مصـريان،اندونېزيايان اومالېزيايـان هـم ليـدل کېدل،دلتـه هـم دپيربابادزيارت په څېرکوچنيان دپيسولپاره له لمنې نيول کوي،يوې ښکلې انجلۍ ماتـه داوبوبوتـل راوړانـدې کړخوماورتـه ووېـل چـې داخـوګرمې دي،هغې ژر،ژر رانـه روانـه شوه،ماپه دوکـان کې اوبـه واخيسـتې خوچې لـه دوکان نه راووتم ګورم چې هغې ديخواوبو بوتـل راوړاندې کړ.بيا مې ترې هغه هـم واخيست.دحراسوري ياغارتـه دختلوپرمهـال مويوځای څلورشـاديان [بيزوګان]هم وليـدل.غـار تـه تړېـره پرلـوړه سړک هـم جوړ شوی دی اوموټر ورځي خونورهم غره ته پر پښوختل شـته خودمولوي احمدي پـه وينا،غارتـه لـه سړک پرتـه [۱۱۷۰]پورې دي.پـه جبل النورکې هغـه غـارچې حضرت رسـول الله[ص]بـه پکـې ناسـت وو،دمراقبې اوذکر،فکر لپـاره مناسـب اولـه خلکوښه ګوښه ځای دی.شاوخوايې ټول غرونه اوغونډې دي هلته يـوائې لـه يوذات سره اړيکې وي.حضرت محمد [ص]هم له بعثت څخه وړاندې همدلتـه تفکراوتدبرکاوه.هغـه وخت نـه دهدايت لپـاره قـران اونـه جبرائيـل وو، داهغـه وخت وو چې دجهالت تيـاري دعربوپـه ټولـه جزيـره خپـرې وې خلکوبـه پخپـل لاس بـت جوړکړاوبيابـه يـې هماغـه خپـل پيداکوونکی،پالونکی،سـاتونکی اوروزي رسوونکی باله.خلکوبه خپـل دزړه ټوټې [لورګانې]ژوندۍ ښـخولې.حضـرت محمـد [ص] پوهېـده چـې داهرڅـه باطـل اوناسـم دي هغـه دحقـې لارې،دبشـريت لپـاره دروښـانه تګـلارې اودريښـتوني خـالق اوالله ج پېژندلولپاره له خپل کورڅخه شاوخوا اوه،اتـه کيلومتره لېرې دغرونودلړۍ منځ کې دې غره ته خته،دڅوڅوورځوخرڅ(توښه) به يې له ځانه سره واخيسته چې هغه به ختم شونوبيرته به راغی دحضرت خديجةالکبری له خواچمتوشوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خرڅ به يې واخيست اوبيرته به جبل النور ته روان شو ،رسول الله[ص]حراته له تللووړاندې ريښتونې کېدونکې خوبونه ليدل رسول الله[ص]دهمدې غره په سرکې په يوغار کې ناست ووچې الله تعالی پرې خپله پيرزوينه وکړه ،خپل استازی يې وټاکه اودرسالت دروند باريې ددغه مبارک پر نازکو اوږو کېښود دلته چې الله[ج] لومړی کوم پيغام هغه مبارک ته ورولېږه هغه په لوستلو اوليکلو[سواد اوزده کړې]امر و دا له معارف،پوهې،رڼا ،سواد ،ليک اولوست سره داسلام ژوړې اړيکې اوپه اسلام کې دپوهنې ارزښت ښه څرګندوی دی .دحرا په هغه غاراو په هغه ځای کې چې رسول الله [ص]به په کې کېناسته ډېر بيروبار اوسخت ټيل وو نراوښځې هڅه کوي چې هماغه سوري ته ځان ورسوي يوله بل سره لګېدل اومنبل خوعام وو.ښځې به بې سترې اوسرلوڅې شوې هرچاهڅه کوله چې درسول الله[ص] دسجدې ځای ته ځان ورسوي اوهملته دوه رکعته لمونځ وکړي خلک کتار وو او بې نوبتې ډېره وه .دلته لمونځ کول نه سنت ،نه واجب اونه فرض دي بس يوه مينه ،له خپل ګران پيغمبرسره روحي ترڅواوهغه ته دعقيدت اوپيرزوينو نذرانه وه زماپه اند دلته په دې بيروباراوبې سترې کې له لمونځ کولو څخه دلمونځ نه کول غوره دي خوبياهم طاقت رانغی په همدې بيروبارکې مې ځان ور ورساوه اوهملته مې دوه رکعته لمونځ وکړ. غارټيټ اولوړقدی انسان پکې پر ولاړه لمونځ نشي کولی.

زمونږ ملګري غلام نبي ددې بې سترې په ليدلوتوبې ووېستې اوويل يې چې وبرېږم الله[ج] ددې بې سترې له امله پر موږداغر وانه ړوي عبيدالله وويل کې دتورپه غارکې هم همداډول ټيل اوبې سترې وي نوزه خونه ورځم.نراوښځې ديوبل په غېږکې وو يوه ځوانه ښځه مې وليدله چې څوتنوله لاسونواوڅوتنوله پښو ونيوله ،دغارله خولې اوبيروبارڅخه يې ووېسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوړې تیګې ته یې وخیژوله .دسعودی حکومت دثوراوحراپه غروکې کارنه دی کړی نه یې دختلواونه یې درانښکته کېدلولپاره کومه اسانتیارامنځته کړې. زماپه باورښایې لامل یې داوي چې حرااوثورته تلل دحج برخه نه ده اوسعودی حکومت دلته ورتلل ضرورنه،.بلکې آن بدعت یې بولي. که دلته تګ راتګ اسانه شي نوبیابه دحج دیومنسک په څیردلته هم تګ ضرورګڼي که څه اوس هم تقریبا ټول حاجیان ورځي ماډرې زړې ښځې اوبوډاګان ولیدل چې دې غره ته ډېرپه زحمت ورختل دغره پرسرکانتینونه ووخو قیمتې پکې ډیره وه هملته مو چای وڅښه ورو ،ورو رانښکته شو لاندې استاد عباس احمدخفه و اوویل یې چې ځنډ مو وکړ رښتیاهم مانبام ودلمونځ ځای موداستاد خوښې ته پریښود.

حرا یاجبل النور دحرم شمال ختیځ ته واقع دی دسمندرله سطحې څخه ۲۲۱متره اودځمکې له سطحې ۲۸۱متره لوړدی، دې غره ته پوړې اګزازي یامنحني ډول دي ځکه یې دپوړیوشمېرډبردی اوورختل په اوسط تګ یوساعت غواړي. دغره په سرکې شمال ته یوه دروازه یاعماره ده چې د دووتیګوپه منځ کې ورته لارده ددې دواړو تیګو په منځ کې فاصله په عرض ۲۰ سانتي متره ده اونراوښځې هڅه کوي چې په همدې ۲۰ متره مسافه کې له یوبله مخکې شي ددې تیګوترمنځ فاصله په اوږدو دړې متره اولوړوالی یې دوه متره اوپه وروستنې برخه کې یونیم متر ده خلک په همدې ځای کې په دې ډول لمونځ کوي چې یوبل پسې ودریږي،رسول الله[ص] همدلته ناست ووچې العلق سوره [اقراباسم ربک الذی خلق] پرې نازل شو.اوله وحي وروسته یوځل حضرت محمد [ص] حضرت جبراییل همدلته دهغه په اصلي بڼه ولیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حراځخه دجمروپه لار راووتلو دملک عبدالعزیزپه تونل حرم ته راروان شو دبیروبار له کبله تونل بند و خودسالنګ اویادرونتې دتونل په څېر په کې دچازړه نه تنګېده ځکه چې سپین پړق اوایرکنډیشن چالان وو پرون له جمروځخه پر پښولاړو خونن موټرپریمانه وو اودحرم حرم چیغې یې وهلې زه په مخکینۍ څوکۍ داستاد عباس احمدسره ناست وم دلاربندۍ په همدې شېبوکې مې ورته فکرشوچې ټول ورون یې لوخ وو ماورته وویل استاده پرتوګ کش کړه عورت دې ښکاري خوهغه راته وویل چې دوی یوائې همدا اوږد کمیس اغوندي اوپرتوګ ورسره نه اغوندي خولمن یې پخپل ورانه راکش کړه کله چې لارخلاصه شوه اوله تونل څخه ووتو نودحرم په برج موسترګې ولګېدې پاوباندې اوه بجې وې اودماسخوتن لمونځ تیار واواذان وشو دباب بلال سره موځای ونیوه نفل مو وکړل څودقیقې وروسته اذان وشواو جمعه ودرېده

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیستمنیِ اوشتمنیِ مسابقه

سعودی شتمن هیواد دی خودلته هم دشتمنیِ په وبش کې توازن[انډول] په پام کې نه دی نیول شوی دلته هغه دالفت صاحب خبره یود وینې له فشار اود وینې دډ برښت له املە مري اوبل دوینې دکمښت له املە ، الفت صاحب بې له شکه دلوړوخیالونو اوژوروفکرونوخاوند و.هغه پنځوس شپېته کاله وړاندې په افغانستان کې هم دې غمیزې یادپانګودوبش په کارکې دانډول نه شتون اوددې غمیزې ناوړوپایلوته متوجه و په سعودي کې ددې ناانډولیِ ګراف وروستي حد ته رسېدلی دی ، یوتن به دمیلیاردونوډالروخاوندوي بل به په خاوروکې ژوند کوي ،دیوپر پیسوبه دلوېدیځ بانکونه ډک وي اوبل به وچې ډوډیِ ته حیران وي .همداسې دلویدیځ بانکونه دعربانوپرپیسو څرخي ،پیسې دعربانو او صنعت، تخنیک، سوداګریِ اوپرمختګ پرې دغربیانو روان دی غربیان هم کله کله ددوی له حماقتونو اوعیاشیِ څخه ناوړه استفاده کوي پر یواوبل نوم یې شتمني کنګل کړي، شاوخوا دوه کاله وړاندې مې واورېدل چې امریکادعربي متحده اماراتودشیخانو ، امیرانو او شاهزویانو څخه شاوخوا اوه سوه میلیارده ډالرپه یوه اوبله پلمه کنګل کړل. دلوېدیځ په بانکونوکې دعربانودپانګواوپیسوساتل ددې لامل کېږي چې عربان دلوېدیځ مریان شي ،ځکه چې پخپله یې خپل لاس دهغوی تر تیګې لاندې کړی دی . کـه دوی دلوېدیځ هـره روا اونـاروا غوښتنه ونـه منـي نومیلیاردونـه ډالریـې کنګل کېږي .عجیبه ده پیسې اوشتمنې هم ددوی ده اومریان هم دوی دي.

پـه سـعودي کـې دابـن لادن اوجـاحظي پـه نـوم دوه شـرکتونه دشـتمنیو دانحصاردوه ښې بیلګې دي دادواړه کورنۍ دومره شتمني دي چې حساب یې له دوی هم غلط دی. خوبل خوابیا دهمدې هیواد اتباع دحرمینوشاوخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودمکې اومدینې په کوڅو کې پرځمکه ناست اوګدایې کوي . د حرم شریف په شاوخواکې په هره لاراوهره کوڅه کې دګدایي ګرو کتارونه لیدل کیږي. ځینې سوالګرریښتیاهم معیوب وي اوځینوبیادګدایې او خلکو د پام، عاطفې او شفقت دجذبولولپاره خپل لاس اوپښه ټرلې ، پربدن یې مصنوعي ټپونه جوړکړي وي اوداسې زمینه یې برابره کړې وي چې دهرچازړه وربانديې سوځي داسې مې هم واوربدل چې دسعودي له ګاونډیو هیوادونو اوآن له سوډان اونوروافریقایي هیوادونوهم سوالګر په پټه اوښکاره دحج په موسم کې دګدایې لپاره راځي .داسې هم شوي چې سعودي چارواکیو څوځوځله بهرني سوالګرپه ډله اییز ډول نیولي اوله هیواده یې و بسټي وي خوډبرڅرپر یوه اوبله لار راستانه شوي دي. داسوالګرکله انسان دومره مجبورکړي چې دپیسوله ورکولوپرته یې چاره نه وي، کله کله خپل ټپونه اومعیوبیت دومره جدي ونیسي چې انسان په عاطفي محکمه کې دپیسو په ورکولومحکوم کړي .دسعودي پولیس یې هم مخه نیسي خووس یې نه رسېږي. ځینوسوالګرو په نورو ژبو هم دسوال الفاظ یاد کړي دي: (حاجي بابایک ریال،حاجي بابا یک ریال) اوازونه کوي ځینې کوچنۍ انجونې سړي پورې ونښلي ځینې موپخپلوسترګو ولیدل چې دخلکودتېروبستلولپاره یې لاسونه په څنګلواوپښې هم په ورنوکې قات کړي اوترلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حجرالاسود

دفقهي په کتابونوکې مې دحجرالاسود په اړه ډېرځه لوستي اوله حاجیانواورېدلي ووخولاهم ددې تیګې په اړه له سهووسره مخ وم ماګومان کاوه چې داتیګه به دبیت الله له دیواله څومتره لېرې په مطاف کې اینبې وي .په لومړي طواف کې هم پرې پوه نشوم .په دوهمه ورځ مې ځکه پوښتنه وکړه چې دښکلولوتلوسه یې راسره وه یوملګري مې له لېرې راوښود .په یادمې نه دي چې په لومړي ځل به مې کله اوپه څووم طواف کې ښکل کړی وي خودتلوسې اواشتیاق غوښتنه مې داده چې په مکه کې زمادشتون په دوهمه یادریمه ورځ به مې ښکل کړی وي.

دحجرالاسودښکلول هیڅ وخت هم اسانه کارنه دی په ځانګړې توګه دحج په ورځوکې خودژوند په بیه تمامېږي .حجرالاسوددبیت الله په جنوبي کونج کې دملتزم اودکعبې دروازې ترڅنګ اینبی دی دلته دومره بیروباروي چې دطواف مخه یې نیولې وي که دحج په ورځوکې څوک دحجرالاسودښکلول وغواړي نوچې ځوان اوتکړه هم وي اودحجرالاسود یومتری ته ځان ور ورسوي نوهمدایومترفاصله به کله کله په دوه ساعتونوکې هم لنډه نه کړي، کله خوداسې هم کېږي چې دیوچالاس هم حجرالاسودته ور ورسېږي خوچې دټیل څپه پرې راشي دومره لېرې یې بوځي چې بیایې ورته ورتلل څوساعته غواړي.

زه یوماسخوتن له لمانځه وروسته ورنږدې شوم یوه عربه ښځه هم ورته ډېره نږدې شوې وه، ټیل یې کاوه اوځان یې وررساوه .پولیسو منع کوله خو هغه چېرته منع کېدله ،د لیونې په څېرې جنګ کاوه خوله یې هم اچوله، دې ته خویې پام هم نه و چې دا ښځه ده اوځان باید له پردیو نارینه وو وساتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مامخکې هم د حجراسود دښکلولو شرعي حکم بیان کړ، په داسې حالاتو کې چې ښځه بې حجابه شي اویا ځان اونوروته د مرګ اودرانه زیان یقین وي ښکلول یې آن د حرمت حالت ته رسېږي . ما هېڅ ښځه هم نه ده لیدلې چې حجراسود ته تللې وي اوببرته پټ سرراغلې وي ،زه پوهېدم چې د حجراسود له ښکلولو څخه یې نه ښکلول ښه دي خوبیاهم طاقت نه راته .پنځه ځله مې دمرګ په قبلولو، جنګ اوټبل ماټبل ښکل کړی دی. دحجرالاسود د ښکلولوپه برخه کې یوستره ستونزه داده چې ددې تیګې بهرنۍ برخه چې په اسانه شونډې ور رسېږي پوښل شوې ده .هرڅوک مجبوردي چې سر ورننباسي اود ننه یې ښکل کړي .یوځل پرې زما اود یوې ښځې جګړه شوه ،هغې زما مخه نیوله اوغوښتل یې چې خپله ورنږدې شي اوماد هغې، بالاخره مورږ دواړه ټبل راووبستلو ،دبخوایې راباندې ډبرې پټکې او غوسې وکړې.

ځینو خلکو بیا له بل تکتیک څخه کاراخست ، که ددوی کوم ملګري به داتیګه نه وه ښکل کړې نو څلور پنځه تنه به یوځل اویوځایې ورغلل نوروبه خلک ټبل وهل اویوبل ته به یې لاسونه ورکړي وو اوده ته به یې لاره جوړوله ،زموږسره یوځوتنه هراتي پیاوړي اومست ځوانان وو ، هغوی به هم همدا کارکاوه ،هغوی به په ټوکه ویل چې که هرڅوک دحجرالاسود ښکلول غواړي نو موږته دې زر ریاله راکړي موږیې ورسوو .د حجرالاسود ښکلول څه کم ارزښته خبرنه ده ،خلکوبه ورته په حرم کې شپې تېرولې، اسانه وخت اود بیروبارد کمښت دشببولپاره به په حرم کې پاتې کېدل، یوځل د حج له مراسمو کوم شل ورځې وروسته د حرم د خادمانودیوتن سرګروپ (شاهد)سره دحرم په دریم پوړ کې ماسخوتن ناست وم چې ګرځنده تیلیفون یې وشرنګېد ، یودوست یې له پاکستان څخه په تیلیفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي ورته ډېره سپارښتنه کوله ورته ویل يې چې هغه فلاني حاجي راته له مکې معظمې څخه ټېلېفون وکړ اوډېرخفه و، ویل يې چې له اخترنه تراوسه ډېرکوښښ کوم خونه يم توانیدلی چې حجرالاسود ته ځان وررسوم ،هغه له شاهد څخه وغوښتل چې ورسره مرسته وکړي او حجرالاسود ته يې ورسوي خوشاهد ورته وویل چې بله هره مرسته ورسره کولی شم خوداکارنه شم کولی ځکه چې يوخوهلته د بیروبارله کبله موږ هم نه شو ورنږدې کېدلی اوبل داکار حکومت هم منع کړی دی که هرپولیس اویا د حرم خادم یا کارکوونکی په دې کارونیول شو نو د سعودي حکومت ورته سزا ورکوي، ته ورته ووایه چې خپله کوښښ وکړي.

حجرالاسود دکعبې په جنوبي ګوټ کې د مطاف له سطحې یواعشاریه لس متره پورته ایښودل شوی ،اوږدوالی يې ۲۵ سانتي متره اوپلنوالی يې تقریبا ۱۷ سانتي متره دی . رسول الله ص لا په نبوت نه و مبعوث شوی چې دمکې اوسېدونکیو کعبه ودانه کړه خود حجرالاسود په ایښودلونه جوړېدل هرقام غوښتل چې داویاړ خپل کړي د ابوامیه مخزومي دقبیلې یوتن سپین ږیري پیشنهاد وکړ چې سباسحر هرڅوک وخته له نورو وړاندې له باب بني شیبه څخه کعبې ته راغی نود هماغه پرېکړه د تطبیق وړه .سبا سحرخلکوکتل چې د حضرت محمد ص د تندي رڼا رابکاره شوه حضرت محمد ص له درایت او کفایت څخه کارواخست تیګه يې پر څادرکېښوده دهرقوم یوتن استازی يې راوغوښت اودڅادریوه یوه پیڅکه يې ورکړه اوتیګه يې دکعبې دبوال ته نږدې کړه بیاهغه [ص] په خپلومبارکولاسونوهغه واخیسته اوپه خپل ځای يې کېښوده اوپه دې توګه يې د قومونو ترمنځ د سترشرمخه ونیوله .

رسول لله ص فرمایي چې حجرالاسود له جنت څخه راغلې تیګه ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پوهان وایي چې کله حضرت ابراهیم ع کعبه ودانوله ،د کعبې دیوال لوړ شو او حضرت ابرا هیم ع نه وررسېده نو الله ج دا تیګه له جنت څخه راولېږله چې هغه[ع] پرې ودرېږي او د بوال ته ورورسېږي.

تاریخ پوهان وایي چې داتیګه به پخپله دکارپه وخت کې د ابراهیم ع ترپښولاندې تاوبدله.

دا تیګه یوه ټوټه وه خو دقرامطه وو په وخت کې اوله هغې وروسته داسې پېښې وشوې چې ددې تیګې ښکاره برخه ماته شوه اوکوچنۍ ټوټې ترې بېلې شوې لویه ټوټه یې دخرماپه اندازه ده.قرامطه داسمعیلي باطني شیعه ډله ده چې حجرالاسود یې په ۳۱۹هجري کال مات کړاوپه ۳۳۹هجري ببرته ترمیم شواودسپینوزروپونډ ورکړل شو دا اته واړه هماغه ټوټې دي چې دحجرالاسودپه منځ کې ایښودل شوي اوښکلول یې سنت دي. دتیګې اوپونډ اونورو برخوښکلول سنت نه دي. سعودي حکومت د[۱۴۲۲ه]په ربیع الاول کې داتیګه اوپونډ له سره ورغوه اوډبرې ښکلی کړی دی. یوځل دماسخوتن لمانځه په وخت کې پرې دبرېښنا دګروپ رنا پریوتې وه دسپینوزرودې پونډ دې رنا ته داسې انعکاس ورکړی و چې ما ګومان وکړ له حجرالاسود څخه سپین راډونه راتاو دي.

درواياتوله مخې، دې تیګې لومړی تک سپین رنګ درلود خوداچې هرګنهګاراوبې ګناه ښکلوله دانسانانودګناه له کبله ددې تیګې رنګ تور واوښت. امام مجاهد وایي کله چې حضرت عبدالله ابن زبیر کعبه د ودانولوپه نیت ورانه کړه نوماولیدل چې دحجرالاسود دمنځ رنګ سپین و رسول الله[ص]فرمایي چې داتیګه به دقیامت په ورځ دهغه چاشفاعت وکړي چې ښکل کړې یې وي حضرت عایشې[رض]دبیروبارله کبله ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیګـې لـه ښـکلولوډه وکـړه .حضـرت عمـررض چـې یوریښـتونی، مجاهد ،موحـد ،فاروق اوانقلابـي خلیفـه و ددې لپـاره چـې خلـک دحجرالاسودپه احترام کې افراط اومبالغه ونه کړي نوداتیګه یې مخاطبه کړه .ورته یې وویل: زه پوهیږم چې نه چاته ګټه رسولی شي اونه نقصان یوه تیګه یې که رسول الله[ص] مې نه وای لیدلی چې ته یې ښکل کړې یې نو مابه هیڅکله هم نه وې ښکل کړې .

واړه لګیا ځینې ځان ځینې جهان جوړوي

نهه بجې سحرمې خالد ته فون وکړهغه په ۱۵۳مه ودانۍ کې اوسېده. له ده سره زمورکلیوال هم ووپه جروال کې درې لویې او څوپوړیزې ودانۍ خواپه خوا دي .دا ودانۍ افغـان دولـت کرایـه کړې وې،دلتـه ۴۵۰۰تنـه افغانـان اوسېدل بعثې هم په کې دفتردرلود .خالد لومړي پوړته راغی ماورته وویل چې لـه قـاري زمـري سره مې مـخ کړي هغـه هـم راسره روان شوقاري زمری په اوم پوړکې اوسېده ،لفت یابربینبنایي زینې هم خرابې وې. قاري زمری مې له ځان سره ملګری کړ اواتم پوړته دطالب اخونزاده خونې ته ورغللوپه دې خونه کې له طالب اخونزاده [اخونزاده صاحب ددې کربنوله لیکلوڅواونۍ وړاندې وفات شو انا لله وانا الیه راجعون]پرته زمورد کلي ملک معلم صاحب میرزمان،سمیع الله اوصابر هم اوسېدل دوی له ځان سره خپلې مېرمنې هم راوستې وې چې هغوی په بله خونه کې اوسېدلې، دامهال ددوی پوښتنې ته زمورد بل کلیوال غلام دستګیر اوزمورد تره زوی شېر هم راغلي ووڅوښېې موپه پردیسۍ کې دکلي کورخبرې اوتوکې ټکالې وکړې پاوباندې یوولس بجې لمانځه ته روان شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلم صاحب میرزمان زما ملګری دی ،تکړه وینس اخلاقي اوهغه دچاخبره مخ ماتي زامن لري په پیښورکې هم په کمپ کې څوارلس کاله یوځای اوسېدو. طالب اخونزاده زما له پلاره هم ډېر مشر و خوزما ملګری و ښه شوقي ځواني یې تېره کړې وه په بډه ببره کې زمونږ دجامع مسجد موذن ووخونږغږیې درلود اوخونږ او اوږد اذان یې کاوه یوځل په بډه بیره کې چې دادمسجدموذن وودمسجد او دمسجد دلاسپیکرواک او اختیارهم له ده سره و ،نه پوهېږم په څه خبره مې ورسره ورانه شوې وه ورته مې وویل چې لاسپیکرراته خلاص کړه چې خلکوته مسایل کوم هغه هم لاسپیکرراته پرانیست اومایک یې زما قدته برابرکړهغه وخت به زه ایله د ۱۲کلونووم په لاسپیکرکې مې مسایل پیل کړل طالب اخونزاده ،اخونزاده وه خلکوورته عقیدت اوپرزوینې درلودلې دم اودعایې پرې کوله اوماورپسې راواخیسته داسلام له نظره مې د نسب موضوع راوسپړله، دی راته ناست و اوماپه لاسپیکر کې ویل چې په اسلام کې میا اواخونزاده نه شته دی سید ، میا اوخونزاده یې لاځوک دي په اسلام کې د بهترې معیار شخصي تقوا ده هرڅوک چې متقي وي که جټ او جولا هم وي نو هغه بزرګ دی دم او دعا باید پرهماغه وشي په دې خاطرد چااحترام مه کوئ لاسونه یې مه ښکلوئ ،دم اوتعویذ پرې مه کوئ چې ګوندې هغه اخونزاده دی ،دنوح ع او دهغه دکافر زوی، دحضرت ابراهیم ع او دهغه د کافر پلار ،دحضرت رسول ص اود هغه دکافرتره کیسې مې وکړلې چې ګویا هرڅوک دخپل عمل مسؤول دی، ما دده پرضد خبرې کولې دی راته ناست و لاسپیکر یې هم راته چالان کړی دی، مسایل مې چې بس کړل نو همدومره یې راته وویل چې زړه دې یخ شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخونزاده صاحب اوس مهال ډېر کمزوری اود څواتیاکالووو اوس د کمزورۍ له امله حرم ته لمانځه ته تللی هم نه شي لمونځونه په خپله خونه کې کوي دحج په ورځوکې غلام دستګیردومره مرسته ورسره وکړه چې څوک يې د خپل پلارسره هم نه کوي هلته هرڅوک ځان ته حیران وي له بل سره مرسته سخت کار دی او لوړ عزم غواړي اوبیاله کمزورو اوپه نورو متکي خلکوسره، خوغلام دستګیر دا همت وکړ چې اخونزاده صاحب يې په ویلچر(دناروغانو بایسکل)کې کېنولی منی،عرفات اومزدلفې ته وروست دجمرود ویشتلو،د طواف زیارت او قربانۍ کارېې ورته اسانه زما له ماما حاجي حبیب الرحمن استاذ سره په خونه کې یو کونړی سپین ږیری اوسېده چې اوس دجلال اباد په اکمالاتي بیز کې اوسېږي زوی يې هم ځوان مولوي دی او اوس د حج په معلمینوکې راغلی دی ، ماما مې وویل چې دامولوي له موږ سره نږدې ودانۍ کي اوسېږي وروسته بیاما داځوان مولوي ولیده واقعاً چې تندرسته اوښکلی سړی و د وخت په تېرېدوراته څرګنده شوه چې ده کولی شول چې خپل پلار له ځان سره په یوه ودانۍ کي خوپرېږده آن په یوه خونه کې مېشت کړي خو دده د خدمت له کبله يې ونه غوښتل چې پلارېې ورسره نږدې وي دا سپین ږیری یوه میاشت زما ماما ته پر شاوو په مزدلفه اوعرفات کې مې ماما دې مولوي صاحب ته فون وکړ چې پلار دې نور سترې او له پښوپاتې دی او زه يې هم سترې کړم، راشه او مرسته ورسره وکړه هغه ورته په خوله ښه کړي و خونورېې خپل فون بندکړی و دوه ورځې زنګ هم نه ورته، په دریمه ورځ چې په شیطانانوکې پلار اوزوی سره مخ شول نو پلارېې ښه د زړه له خلاصه ښکنځلې

ورته وکړې او ورته يې وویل چې د حج په دې مقدسو ورځواو مقدسو ځایونوکې يې ښې پرېمانه ښیراوې ورته کړې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داخونزاده صیب دوي تله کتلو وروسته چې حرم ته لاړو نولومړي او دوهم پوړ کې ځاي نه وو ،لاندي ځمکتلي (زیرزميني) ته ښکته شو ،بهر ښه ګرمي وه خو هلته پریمانه ایرکنډیشنونه لګیدلي وو.دا ځمکتلي له کعبې څخه راتاو اوډیر پراخه دي

تک سپین ګران بیه مرمر یې هم په فرش ،هم په و یالو او هم په دیوالونو کې لګیدلي دي. دزمزم دګرمو اوسړو اوبو سلګونه ترموزونه ایښي دي .دیوالونه یې فولادي ته ورته ډیرسنګین رنګ شوي دي.دحرم دننه په هر پوړ کې سلګونه دبوټانورفونه ایښودل شوي چې ډیریې دمرمرو دي ،همداراز دقرانکریم سلګونه رفونه چې پرهر رف کي لسګونه قرانکریمونه ایښي دي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېلېفون

هر حاجي اړ دي چې د خپلې کورنۍ اودوستانوسره داړیکو لپاره یو ګرځنده تیلفون (مبایل) اویوسیم کارت ولري ماهم په جده کې له ښکته کېدلو سره سمدستي یوسیم کارت واخست ،هغه سیم کارتونه چې په بازار کې لس ریاله بیه لري هلته په **۲۵** ریاله پلورل کیږي . زمانمبر **۰۵۴۹۴۳۹۹۸۳** وو؛ خو د **۲۵** ریالوکریدیت هم پکې وو ، کورته مې زنګ وواهه د یوې دقیقې پرسرېې څلور ریاله وګرځول.

د سعودي مخابراتي کمپنۍ چې دحج پرمهال یې غوالنګه وي له هرې خوا وهنه کوي له یوې خواپه دې موسم کې دخپلوبهرنیوا وکورنیو اړیکو بیې لوړوي له بلې خوادخپل کریدیت کارت بیې هم یو نیم چند لوړي یعنې لس ریالي کارډ په پنځلس اودشلو ریالوکارډ په اته ویشتو اودیرشو ریالو پلوري، یوځل خومې دحرم شریف ترخنګ له یوه دوکاندار سره جنجال هم وکړ،ورته ومې ویل چې دلته خوقانون نشته اویا یې درناوې نه کوي نو لله ج ته به څه ځواب ورکړئ چې دحاجیانو له اړتیاڅخه ناوړه ګټه اخلئ. خوتاسو ته به دعربواوبیادشتمنوعربوغرور معلوم نه وي ؟

دامخابراتي شبکې له حاجیانو ډیرې ګټې اخلي ،شاوخواشپږ میلیونه حاجیان دنړۍ په ګوټ ګوټ کې له خپلو کورنیو سره اړیکې نیسي.کورنۍ اړیکې یې هم لوړې یعنې یوه دقیقه لږڅه باندې یو ریال وي. سعودي مخابراتي شبکې هم په افغانستان کې دفعالو شبکوپه څېرخلک تېر باسي، خلکو ته مسج (پیغام) ولیږي چې تاته دکمپنۍ لخواموټرونه،میلیونه ریال یا... په انعام کې وتلي دي او یونمبر ورښیي چې دېته زنګ ووهه ،ځینې ناخبره خلک بیادې نمبرو ته زنګ ووهي په دقیقو دقیقو ورسره غږیږي خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله یې صفر وي .ماته هم یوځل مسج راغی چې تاته په انعام کې ۲۱موټر وتلي دي دادې درته مبارک وي او دې نمبر ته زنګ ووهه خوماورته زنګ ونه وواهه .وروسته مې واوریدل چې نوروملګروته هم همدا ډول پېغامونه راغلي وو.په سعودي کې له ګرځنده تلفون څخه دکښینې (pco) د مکالماتو نرخونه ټیټ دي .خویوخوپه کبائنوکې بیروبارډېر وي بل هلته هم دوکه کیږي.مونږ دتلفون لپاره په جروال کې له همدې کښینوڅخه یوې ته ورغلوبهرنۍ اړیکې فې دقیقه ۴۹ هللې یا پېسې وویلې خو فې دقیقه یې ۵۹ هلې حساب کړې او درې دقیقې به یې څلورحسابولې خوبیاهم دمبایل په پرتله دانرخونه ارزانه و ،ماله همدې ځایه په استرالیاکې خپل ملګري عزت الله عظیمي ،په پېښورکې دمولوي صاحب اظهارالله پلار، په تګاب کې دمولوي اظهارالله دتره زوې نجیب الله اوپه کابل اوجلال آباد کې خپلې کورنې سره اوامامې هم له خپلې کورنې سره په جلالآبادکې خبرې و کړې.

www.melitabrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرم او جنازې

په حرم شریف کې دهرلمانځه وروسته دجنازې اعلان کېده ،دمکې معظمې اوسیدونکوخوپرېږده آن له نورو نړۍ ښاروهم خلک دحج په په موسم کې دخپلو مړو جنازه په حرم کې کوي .زمانه یادیږي چې مونږ دې په حرم کې له لمانځه وروسته جنازه نه وي کړي .له فرض لمانځه لږ وروسته غږ وشي چې (الصلوة علی الاموات یرحمکم الله) یعنې(پرمړولمونځ (جنازه) کوو ،الله ج دې پرتاسو ورحمیږي) .

دلته دمړو یوځایي یاټولیزه جنازه کیږي هرڅوجسدونه چې راشي دامام په مخکې یې کتار کیږدي اوپه یوه نیت دټولو جنازه یوځاي کوي، یوځل دجمعې په ورځ سحر دجنازې لمونځ وشو خوسمدستي بیا دجنازې اعلان وشو بیاموجنازه وکړه زه دباب اسماعیل له لاري طواف ته ننوتلم چې په دروازه کې یې له کعبې څخه جنازې راویستلې ،مړې یې په تذکرو کې اچولي اوپه اوږو یې ایښې وو له جنازې وروسته یې بهرراویستل.مونږمنتظروو چې جنازې ووځي اومونږ ننوځومامړي شمیرل په دې سحر یې ۳۰مړي راووېستل . وروسته زه پوه شوم چې ددوه ځلې جنازې لامل همداوو چې دابه دامام په مخ کې د ۳۰تذکرو یامړو ځای نه وو نو جنازه یې دوه ځله وکړه .د ډیرو مړو مخونه لوڅ وو. په مدینه منوره کې مو هم له هر لمانځه وروسته جنازه کوله داخلک ددې لپاره هم له لږو ځایونو خپل مړي حرمینوته دجنازې لپاره راوړي چې یوخودحرم فضیلت دی اوبل دجنازې د ګډونوالو دشمیرډیروالی .دحج په ورځو کې په هر لمانځه کې په میلیونونو مسلمانان وي او د چا په جنازه چې خلک ډیر وي هغه نېکمرغه وي ځکه چې ډیره دعا ورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دلته په جنازه کې وروستۍ تکبیر ډیراوږد وي او امام سلام هم یوائې ښې خوا ته اړوي چې خواته سلام مو ونه لید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پرچاخوک کار لري نه پرچا غوسې کوي

دلته له فرض لمانځه وروسته دعا نشته ده ، دافغانستان په څیړله ییزسنت نشته دي.همدا چې امام سلام وګرځوي سمدستي طواف پیل شي .او آن امام لادواړو خواووته سلام نه وي ګرځولی چې حجر اسود حمله اوطواف پیل شي .

هلته د بې شرمۍ ،آن د بد اخلاقۍ تصورهم نشته،دچاپه لمانځه اوپه مذهب نیوکه نشته ده . کله کله دبیروبارله کبله یوپربل غوسه وشي خوجنګ ،وهل ټکول نشته ،یوځل ماولیدل چې دحراپه غار کې دوه نفره لږه شیبه ونښتل نور مې په ټوله موده کې لاس اچول ونه لیدل.

ځینې خلک کعبې ته پښې غځوي په صف کې لمانځه ته منتظر وي هماغسې په ناسته ویده شي ، چې اقامت وشي لمانځه ته ودریږي او اودس نه کوي ،دلمونځ کوونکي په مخ کې خلک تېریږي آن یو پربل پښې ږدي ،کله کله خونارینه د اړتیاله کبله له ښځوسره ونښلي،په سینه یې سینه اونوربدن یې پښه کېږدي،دټولوښځومخونه لوڅ وي ،آن که په احرام کې یې پټ کړي نودم پرې اوړي ، په زوره امین ویل، په امام پسې قرائت ویل کېږي ځینې یوازې لمونځ کوونکې هم په زوره قرائت[قرائت باالجهر]وایي رفع الیدین شته خوهیڅ بل ته بد نه ګوري اونه ورته کافریاګمراه وایي. داکارونه داسلام دنشئت اوصدور په ځای کې اودخدای په کورکې کېږي خوټول یوبل زغمي اومذهب یې حق بولي خوپه افغانستان اوپاکستان کې بیا په همدې خاطریوبل کافراو مباح الدم بولي اودزرګونو خلکووینې دهمدې مذهبي اوفرعي اختلاف له امله تویې شوې؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــه زړونــه او فکرونــه یوخوجــامې ښېلــې ښېلــې دي، د افریقــا د اوسېدونکیو د نارینــه اوښځینه وودجاموپــه رنګ کې ډېرتوپیرنــه لیدل کېږي دواړه توره یاخړه ګلداره ټوټه اغوندي ځینې افریقایان دخپلوجامو په څېرلــه رنګــه ټوکرځــه جــوړپټکی هــم پــه ســروي کلــه کلــه خــویې دنارینــه اودښځینه ووتــوپیرهم نــه کېږي دلتــه پــه زړونــوکې ټګي نشــته دپــاکې اوصداقت خاوره ده. یوشخص لــه لمرین او ګلورین بدن سره هم غږیدلی شي، دلته داسې ښکلې هم لیدل کېږي چې دځمکې پرسرحورې ګڼل کېږي اودصــورت لــه پلــوه داســې بــدرنګ هــم لیــدل کېــدل چــې خلکــو تــه یــې پــه لیدلودېوان وریادېږي خوهېڅوک دچاپــه ښکلا اوبدرنګۍ کارنلري اونــه ښکلاکوم امتیازلري.

پــه پېښــور کــې دســیدجمال الــدین افغــان پــه لېســه ، او وروســته بیــا دحضــرت عمــر فــاروق رض پــه دارالمعلمــین کــې زمــوږ یــوانقلابي اســتاد مولوي عبدالظاهر چې دښاغلي مجاهد مشرانجنیرحکمتیار استاد هم وو او پــه رښــتیا چــې رونــ انــدی او نوښــتګر عــالم وو مــوږ تــه ویــل چــې داپــه داستانونو او افســانوکې چې ددیوانــو اوښاپیریو نکلونــه او کیســې راځي زمــا پــه انــد دا دیــوان بــه تورپوســتي ســوډانیان او دانښــاپیرۍ بــه ترکــانې انجونې وي.

دځینوتورپوستوښځوپر مخ اوږده،اوږده دچاقودتیغ پــه انــدازه داغونــه ووپــه لامل یې پوه نشوم ډېرې ښځې په لمانځه کې تورک نه کوي یوه هندۍ ښځه دتهجدوله وخت څخه هم وړاندې لمانځه ته راغلې وه اوپه لومړۍ صف کې یې ځای نیولی ووخوتي خوره کوچني یې لمانځه ته پرېښــوده اوپــه لومړي صف کې هم دجماعت له لمانځه څخه پاتې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة المعلی

داتاریخي هدیره دحرم شریف ختیځ ته په څه باندې یوکیلومتره واټن کې دیوې غونډۍ [چې اوس ډېره هواره شوې ده] جوړه ده په دې مقبره کې ډېرصحابه اوتابعین خاوروته سپارل شوي دي. ددې هدیرې په اړه رسول الله[ص]فرمایي چې داڅومره ښه هدیره ده.

ځینې وایي چې ددې هدیرې تر څنګ پرته غونډۍ معلی نومېږي اوله همدې امله داهدیره هم په همدې نوم ونومول شوه

یومازیګرمې چې له لمانځه وروسته طواف وکړ ماماته مې زنګ ووا هه دواړه ملګري شواوجنة المعلی ته روان شوجنت المعلی جروال ته د وتلي تونل په سهیلي خوله کې دلوړواودنګو ودانیوپه منځ کې پرته ده معلی غونډۍ چې داهدیره ورته منسوبه ده دهدیرې شمال ختیځ ته پرته ده داهدیره دیوې سپینې څلوردیوالې په منځ کې پرته ،اوږدوالی یې شاوخوانیم کیلومتریاپنځه سوه متره اوپلنوالی یې سل متره دی چې ټول مساحت یې پنځه ویشت جریبه راځي موږیې شمال ته پر غځېدلي سړک ورغللواسړک دغونډۍ په لمن کې اوهدیره ترې تیته ده

دلته دهدیرې څلوردېوالې هم ډېره لوړه نه ده اوټوله هدیره ترې ښکاري موږچې ورغلوپه همدې وخت کې یې له شمالي دیوال څخه پنځه مړې دښخولولپاره راوړل، دازمونږلپاره ښه چانس و چې په جنت المعلی کې دښخولوپه اړه دعربود دود اودستور نندارې له نږدې وکړو. په دې خاطرچې نندارې موښه کړي وي له دېوال پرراوتلي تیګه موپښه کیښوده اوددېوال سرته وختلواوهملته دتدفین مراسموته نږدې کیناستودپولیسووپره هم

www.melitarik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره وه خو ،ښه وه دامهال نه لیدل کېدل دعربودمړي ښخولومراسم مې ډېرخوښ شول ډېراسانه،ساده اولنډ و.په دې ډول چې په جنت المعلی کې قبرونه دیوې نقشې له مخې کتارجوړشوي دي. دقبرمنځ پوخ اودېوالونه یې له پخوخښتوجوړشوي په سریې ددې لپاره چې ونه نړېږي بیمونه اچولي دي دمړي دښخولولپاره قبرونه تیارپه ګوته شوي دي په هدیره کې مړي دیومهالوبش له مخې ښخېږي اوپه ترتیب هرقبرته دنوبت له مخې وړل کېږي دهرمړي دقبرنمبراوبرخه لیکل کېږي ځکه چې ددې هدیرې دمستخدمینودوینالە مخې، په دې قبرو کې مړی تریوکال زیات نه پرېښودل کېږي ځینې بیاوایي چې کال وروسته ددې مړوهډوکي را وېستل کېږي اوبل چېرته وړل کېږي اوځینوبیاویل چې په همدې قبروکې داسې کیمیکل یاکیمیاوي مواد اېښودل کېږي چې په یوکال کې دننه دمړي هډوکي هم خاورې اوقبراوزګارشي دښخولولپاره راوړل شوي پنځه واړه جسدونه په تذکروکې اېښودل شوي اوله پنځوواړوسره ټول څلویښت تنه هم نه وو جنازې شایدپخواشوې وې هره تذکره دقبرترڅنګ کېښودل شوه ،قبرونه لږژوردي هرقبرته کوچنۍ زینه اېښودل شوې وه دوه تنه ورښکته شول مړی یې هم ورښکته کړ لاندې یې کېښود ېېرته راوختل دقبرپرسرسیمنټي تختې کېښودل شوې لږسرګړی دتختوپه قاتونوکې کېښودل شو ،دیوې لاسې کراچۍ په اندازه شګه پرې واچول شوه، له ځمکې سره برابر یا دنیمې لوښتې په اندازه له ځمکې لوړ هملته په ولاړه لاسونه پورته او دعا وشوه ،دې کار ټول پنځه دقیقې وخت هم ونه نیوه ،خلک ېېرته روان شول، وروسته راته غلام دستګیر وویل،چې په دې مازیګر په حرم کې د ۱۳تنو جنازه وشوه ، ښایي ۸نورمړي یې بل چېرې ښخ کړي وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمړو ښخولو دمراسمو له نندارې چې فارغ شو نو هدیرې ته دننوتلو په فکر کې شو مخامخ مو ډېر خلک ولیدل چې هدیرې ته راننوتل ،دروازه مو وموندله،دهدیرې سویل لوبدیځ لورته وه ،مورږهم ورغللو په لویه دروازه ورننوتلو ، ښې خواته ودانۍ وه، هرڅوک ددې ودانۍ له لارې هدیرې ته ننووت،په ودانۍ کې څو خونې، دهدیرې بشپړه نقشه ،څوځایه سکرینونه،چې په هدیره کې دلګبدلوکمرو تصویرونه او ټوله هدیره پکې لیدل کېږي ،په دې ودانۍ کې لوی سالون دی چې دواړو خواووته یې څوکۍ پرتې دي، په یخچالونوکې پریمانه یخې اوبه موندل کېږي ،دننه هدیره کې څو سایه بآنه جوړ شوي دي.

په هدیره کې له سهیل څخه قطب (شمال)ته سړک چې په څلورو برخووېشل شوی، همدا راز له ختیځ څخه لوبدیځ ته هم لوی سړک دی.

دهدیرې ختیځې خواته له یوې بلې هدیرې کتاره راتاوه وه، ده ددې کتارې شمال ته یوه تکه شنه ونه ولاړه ده او ددې ونې لاندې په اسلام کې د لومړنۍ او په نړۍ کې د ترټولو غوره مېرمنې ام المومنین حضرت خدیجة الکبرا قبر دی،خدیجة الکبرا د حضرت رسول اکرم ص لومړنۍ مېرمن، دهغه ص د ژوند دستونزمنوشېبوملګرې، دهغه د زړه تکیه،ارام ،اطمئنان اوسکون وه، هغه لومړنی انسان وو چې پر حضرت محمد ص یې ایمان راوړ اودهغه رسالت یې تصدیق کړ،د رسول الله ټوله اولاده او ورثه له همدې مېرمنې څخه ده، رسول الله ص له نورو مېرمنو هم بچیان درلودل خوهغه ژر وفات شوي دي یوائې د حضرت خدیجة الکبرا د لور حضرت فاطمة الزهرا بچیان او لمسیان پاتې دي چې نن سبا د ساداتو په نوم یادېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت خدیجة الکبرا د قبر څنګ ته څوک نه ورپرېږدي خو ۲۰ یا اویا متری ته یې دکتارې خواته هرڅوک ورځي، دحضرت خدیجة الکبری قبر هم د نورو قبرونو په څېر له ځمکې سره برابر او له نورو قبرونو سره یې توپیرنه کېږي،په دې لویه هدیره کې ددې جلیل القدره صحابیې له قبر پرته پریوبل قبر هم ونه نده راشنه شوې.

مادهند د راجستان ایالت په اجمیر کې د خواجه غریب نواز اوپه ډهلي کې د سیدنظام الدین اولیاء مزارونه او ددې مزارونو پر سر حیرانوونکې ودانۍ، ګنبدې له تصور وتلې لګښتونه او افراطي حرکات هم لیدلي دی، او دحضرت خدیجة الکبری مزار هم .سړی حیران شي چې په مسلمانانوکې دا دومره خرافات او شرکیات څنګه رامنځته شول ؟

جنت المعلی په نقشه برابره قبرونه یې کتار او منظم دي په څوبرخووېشل شوې ده په یوه برخه کې یې چې شاوخوا نیم جریب به وه ما قبرونه وشمېرل 18×18 = 324 قبره و.

خلک هدیرې ته ورتلل دعاګانې یې کولې خو پولیسوچاته اجازه نه ورکوله چې خرافات وکړي،خاوره واخلي یا نور بدعتونه ترسره کړي.

دهدیرې دلوېې دروازې ترڅنګ د مړو د وینځلو ځای ،نارینه اوښځینه ووته بېلې بېلې بیت الخلاوې او د اودس پاک ځایونه وو ،دمړو وینځلو پر یوه خونه یې لیکلي وو(مغسلة الاموات الخیر یه بجامع المهاجرین بمکة المکرمةهاتف ، ۵۴۰۴۰۰۰.

دجاد الاسلام په نوم یوه بنګله دېشي چې ځان یې هلته دبنګله دیشیانو په مدرسه کې استاد معرفي کړ راته وویل چې دلته یواځې سعودیان ښوي او بهرنیان او دحج مړي اوه اته میله لېرې دشرییه په نوم ځای ته دښخولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وړي ، شاهد وويل چې سعودي دلته وفات شوي حاجيان خپلو هېوادونوته نه ورکوي اوهمدلته دغزې دسړک ترڅنګ هديره کې يې خاوروته سپاري .هغه وويل چې دالويه هديره ده ،مړي په نقشه ښخوي اوله خاورو سره دمړي د ژر خاوره کېدلولپاره کېمياوي توکي ګډوي.

له هديرې سره نږدې مسجدالجن دی،له جنت المعلی څخه د مسجدالجن مناري ښکاري خو نور مسجد لوړ پوړيو ودانيو پټ کړی دی، دامسجد په هغه ځای ودان شوی چې رسول الله پکې پيريانوته وعظ اونصيحت کړی اوهمدلته يې ورسره لمونځ کړی دی، مسجدالجن کوچنی ، دوه پوړيزه اوډېرښکلی مسجد دی،موږ چې ورننوتلو نو داوخت په حنفي مذهب کې نفل لمونځ مکروه وي،خومورږله شوقه پکې نفل وکړل،په مسجدکې سور رنګ ،ښکلې او ګران بيه غالۍ پرته وه چې ټوله يوه غالۍ ښکاربده،دجنت المعلی اومسجدالجن د زيارت کوونکيو ډېره برخه ايرانيان دي.

ثور غار

کله چې حراغارته تللو نو ډرېور دثور دغره ترڅنګ تېر کړو ،هلته مو دانسانانو لوی کتار ولید چې غره ته خوت،دحرا غره موږ سترې کړو خدای شته چې ثور غره اوغارته مې ډېر زړه نه کېده بل مهم دليل دا و چې ثور ته ختل په حرم کې په جماعت زموږ دلمانځه د فوت کېدو لامل کېده ،ثورته ختلو خلکو هم راته ويل چې داغر د حرا په پرتله ډېر لوړ اوسترې کوونکی دی خوله دې ټولو سره، دامې هم نشو زغملی چې ثور غار او په ډېروسختو شېبوکې د رسول الله ص پناه ځای ونه وينم، بالاخره يوه ورځ سحر زه او هزاره توکمی شيخ معصوم علي ،تاجک توکمی ګلاغا يا حاجي نادر د ثور دغره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور وخوځېدو ،ثور غره ته مو مزل دملي وحدت دمظاهرې په هیله پیل کړ،نعمت الله مو د ټوډي موټر چلوونکی شو، او دځو لویو او ښکلیو پار کونو ،چوکونو،اومارکېټونو له وهلو وروسته یې دغره لمن ته راوستو، دثور دغره لمن ته تړې بره حده موټر ورځي له موټره ښکته شو او هغه مو رخصت کړ.

ثور غره ته ختلې لار ټوله له تیګو جوړه پراخه زینه ده خو دا زینه دحرا د زینې په څېر له سیمنټو جوړه نده، اونه هماغسې ستوغه او سخته ده.

پرلاره مودیوکانټین ترڅنګ دمه وکړه چای او اوبه مو وڅښلې دلته دهرڅه بیه دوه چنده وه دیوه پیاله چای بیه هم دوه ریاله وه چې د ۲۲افغانیومعادل کېږي.

دلته مې له یوه ترکي سره بحث وکړ ،د وزیرستان د وانه اړوند دشګۍ او سبدونکي سیدغلام سره مې هم کیسې وکړې، هغه راته وویل چې:په وزیروکې احمدزي، شادي خېل ،ذلي خېل ګنګي خیل تازي خېل قومونه شته او دی پخپله شادي خېل وو،هغه زیاته کړه چې ۲۲مه یا۲۷مه ورځ ده چې دانګوراډې درباط خولې مرغې سیمې ته ۲۰۰تنه امریکایان او دافغانستان ملي اردو ځواکونه راغلل اوله ۳۰۰تنوطالبانوسره ونښتل ،امریکایانو ۲۸الوتکې هم راوغوښتلې اوسخت بمبار د یې وکړ،د هغه په وینا ،په دې جنګ کې افغان امنیتي ځواک او امریکایان ټول ووژل شول او ۷۸تنه طالبان هم شهیدان شول ،سیدغلام د بهرنیانودې تلفاتوته پخپله هم خوښ و او ویل یې چې دکلي اوسیمې خلک یې هم خوښ دي او دایې له امریکایانوسره په تېرو لسو کالوکې تر ټولو سخته جګړه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم دلاري جوړولو په نوم دحراغره په څېر څوځایه چنده ټولېده، د چندې په ټوکرۍ کې چینایي ین اواندونیزیایي روپۍ هم وې په یوه نوټ یې لیکلي وو.

Bank indonisia: ۵۰۰۰

limaribu rupiah

یواندونیزیایي راته وویل چې داځلور سعودي ریاله کېږي.

ثورغار دثور غره په څوکه کې له شمال ختیځ څخه لوېدیځ لورته پروت دی، اوله شمال ختیځ څخه ورته د تیګو په منځ کې تنګه کوڅه ده چې ایله به دوه تنه پکې ځای شي دغار اوږدوالی به دري متره وي خوله یې وړه ده خو وړاندې یا دپای برخه کې به یې پلنوالی دوه متره وي چې دوه دري تنه پکې کېناستلی شي .دغار په خوله کې مخکې له دې چې غارته ورشي یوه شا وخوا پنځه ،شپږ متره وچې ویالې ته ورته ژوره لارده، ، په دې ویاله کې او له ویالې بهر څومتره وړاندې دخلکودوه کتاره ولاړ دي او په نوبت غارته ورځي په کتار کې ودربدل او نوبت ته ایسار بدل ډېروخت غواړي اوله ماسره کله دومره حوصله وه ،هلته په کتارکې ولاړو افغانانو راسره مرسته وکړه،دغار په خوله کې یې ځای راکړ ،په اسانه او ژر ورننوتلم غار ټیټ دی په ټیټه به ورننوځي په ناسته به پکې ځي اوپه ناسته به تري راوځي خو په همدې لنډ اوتنګ غار کې هم دغار په وروستۍ برخه کې یوتن عکاس له کمرې سره ناست وي اورنګه او فوري عکسونه وباسي، له ماسره ډیجیټل کامره وه ،مبایل مې هم عکسونه اخستل دغار دننه اوله غارڅخه بهر دثور له غره موښه ډېر انځورونه واخستل، دثور غار ډېر لوړ دی ، له څوکې یې ټوله مکه په ځانګړې توګه حرم شریف ،عرفات،منی ،دفهد مانۍ اومزدلفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاري ،مکه اوس هم وچه او سوځنده ده ، په ځینې ځایونوکې اوس کوچني پارکونه جوړ شوي چې له دې څوکې څخه ښکاري،ددې غره ختیځ اوسوېل ته د شمال اولوېدیځ په پرتله آبادي او کورونه کم دي.

دغار په خوله کې یې ددې غره لوړ والی ۱۲۵۰متره ښودلی خو ښکاري چې داڅوکه تر دې اندازې ډېره لوړه وي.

دلته هم ډېرې کوترې شته دي خو ددوی دارتیاوړ دانه ورته نه اچول کېږي دپیسودګټلو لپاره یې هملته یو اوښ خېژولی دی چې رنګه زین او کجاوه لري، په رنګه ټوټو یې رنګین کړی دی لومړی خلک په زینه پر اوښ سپرېږي او بیا یادګاري عکسونه وباسي.

دلته هم خلکو دافغان مجاهدینوپه څېر په غره کې ځانونوته ځایونه جوړ کړي اوهملته چای ،مشروبات ،بسکټ اونورخوراکي توکي پلوري همدلته یوه ونه هم شنه شوې ده،خلکودلمانځه لپاره ځایونه هم جوړ کړي دي.

موږدشنبې په ورځ د ۱۴۳۱کال دذوالحجې په ۲۸مه ثور غارته ورغللو غره ته ختلې لار زینه وه ډېره سخته نه وه خوبیاهم موږ ته سخته وه ګلاغا ډېر چاغ ،شیخ معصوم علي هم بد نه و او زه هم هغه ۲۴کاله پخوانی، ۱۳کلن کوچنی مجاهدنه وم چې دهوسې په څېرېه پرغرو ختلم زه ۱۳کلن وم چې دجهاد جذبې اودشهادت مینې له کوره راوتښتولم اود مور اوپلار له اجازې پرته یې دځاځیو ، خرچتل سپین جماعت،ازرې ،بزرګانې،کړې وړې ،شینواریو ،چکړي او خوردکابل پرغرونو وخېژولم، دکابل دبګرامیو داوسېدونکي شهید قاضي محمدعمر د جبهې مجاهدین شاهدان دي چې زه هم په جرئت اوهم په مزله اوغره ختلوکې له ټولو تکړه وم، دشالوزان څوکې ته څو واړې پورته شوی یم دکړې وړې او شالوزان دغرونو څوکې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ببخه اته، اته ساعته لاره ده، خوزه ورته وارخطانه وم ځکه چې تکړه او فعال وم خواري اومزدوري مې هم کوله کورته مې خس او خاشاک هم راوړل لوبې اوسپورت مې هم کاوه خونن داسې نه وه نن زه هم سترې سترې کېدم.

زه تر ډېره په دې اند وم چې زه خوتکړه او پر غرونو ختلی یم په مزله کې به له ټولو وړاندې وم، دجهاد پرمهال به مې ان د خپلومجاهدو ملګرو چانته او وسله مې هم ورته وړله خودا اټکل مې دولس کاله پخوا هغه مهال ناسم وخوت چې له خپل خوارې ملګري مولوي اظهار الله سره چې هغه مهال دسرحدي لوا قوماندان و (دا زمری اوس په پاکستان کې د ګیدړانو دچل او دوه مخې پالیسۍ قرباني او اسیر دی) دځځوبي په کنډاو ورختلم زه ،محترم مولوي اظهار الله (زه هم ورته دعاکوم او له تاسودرنو لوستونکیو هم هیله لرم چې د خلاصون لپاره یې دعاوکړئ) اوملګري یې کنډاو ته روان شومافکر درلود چې زه به له ټولو وړاندې دغره سرته وخېژم خوله بده مرغه چې دافکر مې ناسم وخوت، داځل اظهار الله دهوسۍ په څېر وخوت په غره کې پورته روان دی او مجاهد ملګري یې ورپسې دي ، خوزه له ټولو وروسته یم، مګر په ثور غره کې داسې نه وو هلته ټول بې خونده وو خوبیاهم له ګلاغا او شیخ څخه زه ښه وم.

دثور دغار غوڅه برخه زیارت کوونکي افغانان ،هندوان،اوپاکستانیان دي یو تور پوستکی،څو ترکان او څوتنه چینایان او اندونیزیایان مې هم ولیدل.

داهغه غار دی چې کله دمکې کفارو دحضرت رسول الله ص د وژنې تابیا ونیوه نو له رفیق غار حضرت ابوبکر صدیق رض سره یوځای دې غره ته وخوت اوهمدلته پټ شو ،کفارو دی تعقیب کړ، داغار دثور په غره کې دی او ثور غر دلته یوائېنی غر ندی ،بلکې دګڼوغرونو او غونډیو له منځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوغر دی ،هغه وخت دمکې نفوس او ابادي هم دومره نه وه،سړی حیران شي چې په دومره غرونو او غونډیوکې دکفارویلچیانو څنګه دا وموند اوبیا ددې غره په لسګونو غارونوکې همدا غر ؟ لکه په ګوګل کې چې سرچ وکړي خوبیا الله ج خپل نبک بنده ګان په خپل ډېرکمزوري مخلوق لکه غنمه اوکوتره هم ساتي ،غنمه دلته ځالې جوړوي او تارونه غځوي اوکوترې هګۍ اچوي اوکله خپل غټ غټ دښمنان لکه نمرود هم په ډېر کمزوري مخلوق (ماشي)وژني.

ځینې خلک په همدې تنګ سوري کې چې بهر ورته سلګونه خلک په تمه ولاړ وي هم په ناسته لمونځ کوي. همدې لوړغره ته چې کله کله ورته د ځوانانو سپینې وتښتي ډېرې زړې ښځې او زاړه سړي هم ور خپژي خو ثور غره ته ختل نه فرض،نه سنت ،نه واجب اونه هم دحج کوم منسک دی، خوماولیدل چې ځینې خلکوبه زړې ښځې په شاکړې وې اوپاس به روان وو ،کټ مټ لکه دماهیپر دخلیفه بابا زیارت ،پاس موښه سیل وکړمکه معظمه موښه وکتله لمونځ مو وکړ ببرته ښکته روان شو پرلاره مو دمې ته ناستو پر دوه ځوانانو سترګې ولګېدلې دیو پر جاموپه لګېدلي پتې (استودي کارویلا ،اندونیزیا)لیکلي ووترځنګ یې ودرېدم ورته مې وویل نوم دې استودي کار ویلادی؟ویې ویل هو ورته مې وویل داندونیزیایې ؟ ویې ویل هو ،ماورته وویل ډېرښه زما ورور یې؟ هغه راته وویل چې ته پاکستانی یې؟ ماځواب ورکړ چې نه افغان یم په خندا شو ویې پوښتل طالب؟ ماورته وویل: (هو ، مجاهد طالب) هغه خوښ اوپه خنداشو ملګري یې وویل چې زه طالبان خوښوم ماته یې د تائید او شاباس په توګه غټه ګوته نیغه کړه څوخوځله یې ډېر ښه وویل بیایې پرغاړه د چاقو په څېر لاس تېرکړ ویې ویل چې ټول امریکایان داسې (حلال)کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خندامو خدای په اماني ورسره وکړه.

غره ته له دموسره په یونیم ساعت کې پورته شو اوپه یوساعت اولس دقیقوکې له دمو سره رابنکته شو ،لاندې موپه شل ریاله ترحرم پورې موټر کرایه کړاو دولس نیمي بجې را روان شو.

د حرم ترکار لاندې پراختیا

حرم شریف د سعود دکورنۍ په وخت کې دوه ځله پراخه شو خواوس هم تنګ اود حاجیانو اړتیاووته ځواب نشي ویلی،دسعودي داوسني پاچا ملک عبدالله په امر د حرم د پراخولو کار پیل شوی دی، دحرم شمال اوشمال لوېدیځ یا د باب عمرې خواته ډېر ستر اوپراخ کار پیل شوی، داورېدلو له مخې، سعودي حکومت دحرم دپراختیا داستره پروژه دابن لادن کمپنۍ ، ته ورکړېده ،دې کمپنۍ د حرم شمال ته ټولې لورپورې ودانۍ نړولې او دغونډیو،هوارول یې پیل کړي دي،یوځل مې دیارلس بلدوزرونه او سکواتر وشمېرل چې په یو ځای کې یې کار کاوه، دلته ډېر ستر ستر اوپرېمانه سیخان کارول کېږي، دکار ساحه،ډېره پراخه ده،دسیخانو له قوت اوډېر ښت څخه ښکاري چې دلته څو پورېزه ودانۍ په پام کې دي،یوځل مې ۵۴کرنګونه وشمېرل چې دلته یې کار کاوه،دا کرنګونه ډېر لوړ دي اوپه سر کې یې سره ګروپونه لګېدلي دي.

دوست مې شاهدصاحب راته وویل چې دا ودانۍ له دري پورو لوړه جوړوي اوله حرم سره نښلول کېږي یوه نوې دروازه به ولري چې دملک عبدالله (باب عبدالله)په نوم به یادېږي، تر دې وړاندې، دحرم له پنځو

www.melitahrik.com 077 400 416

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهورو دروازو څخه یوه یې د ملک عبدالعزیز په نوم او بله یې چې د ملک فهد په وخت کې جوړه شوې د فهد په نوم یاد ېږي، له دې توسیع (پراختیا) سره به د حرم د تنګتیاله پلوه د حاجیانو ستونزه تر ډېره حده هواره شي، دا پراختیا د شامیه ساحې خواته ده، لومړی حکومت داکار د سعودي سروس کمپنۍ ته چې له نورو کمپنیو سره په ګډه یې کار کاوه ورکړ خو هغوی ناکام شول، حکومت مجبور شو، چې دا بن لادن کمپنۍ ته یې ورکړي.

وروسته مې په انټرنیټي سایټونو کې د حرم د ددې توسیع په اړه حیرانوونکی خبر ولوست، هغوی د معتبرو مراجعو په حواله لیکلي وو چې د سعودي حکومت له حرم سره دوه نیم سوه جریبه ځمکه نوره هم یوځای کوي. پردې پراختیا سل میلیارده ډالر لګوي او د استملاک شویو عمارو او ځمکو د ودانۍ له بیې سربېره یې خاوندانو ته د هرمترځمکې پر سر یولک او دري دېرش زره ډالر ورکوي. ددې خبر له مخې، دا پراختیا چې په ۲۰۰۹ زېږدیز کال پیل شوی دوه پړاوه لري حکومت تر اوسه د ددې پراختیا لپاره دوه زره، دري سوه او پنځوس لوړ پوړې او ټیټ پوړې ودانۍ، دوکانونه او دفترونه نړولي او په نږدې راتلونکي کې به یوزر او نهه سوه نورې ودانۍ، دفترونه او هوټلونه هم ونړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم خادمان او خدمات

دحرم شریف ټول خدمات که هغه د اوبو ګیلاسونه دي ،که برېښنایي توکي که فرشونه، صابون شامپو اونور ،ټول دابن لادن له کمپنۍ سره اجاره دي،دلته چې څوک یوځل په یو ګیلاس کې اوبه وڅښي نو هغه غورځوي،په سعودي کې په هوټلونوکې ډېر کار بدونکي توکي هم یوځل مصرفه دي،په حرم کې چې هر چېرې د زمزم څښلو اسانتیا شته نو ښې خواته یې د نامصرفو اوچپ خواته یې دمصرف شویوګیلاسونو ځای هم جوړ شوی دی، دلته هره ورځ میلیونونه ګیلاسونه مصرفېږي، دزمزم څښلو سلګونه ځایونه دي خو هېڅکله به دیو شېبې لپاره هم د اوبو څښلو داځایونه بې ګیلاسه نشي ،دشاهد په وینا، دحج په ورځوکې هره ورځ تر زر(۱۰۰۰)مازدا موټرو مصرف شوي او جارو شوي توکي چې دوه دریمه برخه یې داوبوګیلاسونه دي له حرم څخه وېستل کېږي.

شاهد وویل چې دحرم خدمات پخوا د (دل له)په نوم له یوې کمپنۍ سره اجاره وو خو اتلس کاله وړاندې دا اجاره دابن لادن کمپنۍ ترلاسه کړه چې تر اوسه روانه ده او خلک او سعودي یې له خدماتو خوښ دي.

هغه زیاته کړه چې دابن لادن کمپنۍ په پاکستان کې له ځینو کمپینو څخه مزدوران غواړي او هغوی یې ورته معرفي کوي ده وویل، چې څوکاله پخوا دابن لادن کمپنۍ له پاکستان څخه شل زره مزدوران راوغوښتل دا مزدوران یې ځینې دشاهي محلونو ،ځینې د زندانونو ،ځینې دهسپتالونو اوځینې دحرمینو خدمت ته ورکړل او دا د هرچا خپل بخت دی چې نوم یې چېرې وځي شاهد خوښ وو چې د حرم دخدمت ویاړ ورپه برخه شو ،هغه وویل چې دابن لادن کمپنۍ دا خیریه کارونه وړیاکوي اوله هیچایې هم بدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه غواړي، شاهد وايي چې کمپنۍ دوی ته درې نیم سوه ریاله معاش او یونیم سل ریاله د خوراک لپاره ورکوي او داوسېدو ځای یې هم ورکړی دی،هغه دامعاش چې هغه وخت ترې څلورزره پنځه سوه او پنځوس (۴۵۵۰)افغانۍ جوړېدې ډېرکم وباله او ویې ویل چې دایونیم سل ریاله یې دخوراک لپاره هم بس ندي خودپاکستان له اوزګارتیا ورته ښې دي.

دحرم دپاکۍ ډېرې چارې دپاکستانیانو په لاس کې دي پاکوونکي ،باشیان او سوپروایزران ټول دوی دي خو امرین یې عربا ن دي ،په پاکوونکیو او اوبه برابروونکیو کې دبرما ،سریلانکا ،هند ،بنګله دېش او اندونیزیا اوسېدونکي هم شته دي.

نیم یې ستا اونیم یې زما

شاهد داومنله چې ځینې حرم ته راغلي حاجیان اوعمره کوونکي ورسره مالي مرسته کوي خوهغه دامرسته خیرات باله او له حکومت او کمپنۍ څخه یې دمعاش لوړول غوښتل.

دحرم ځینې مستخدمین په ډېر مهارت او هوښیارتیا له خلکو مرسته اخلي ،په دومره خواږه انداز چې له مرستې پرته ورسره بله لار نلري یوځل ما او ماما مې دابو جهل دکور په تشنابونوکې اودس کاوه، ددې ځای د نظافت مسؤول یو پاکستانی صوفي وو هغه له خلکو سره دومره ښه چلند کاوه چې له مرستې پرته بلې لار به چاته پاتې نشوه، کله به چې څوک په کومه څوکۍ ته ورته تیګې اودس ته کښاسته نو دی به ژر راغی هغه ځای به یې صافي اوپاک کړ، اودس کوونکي ته به موسک شوه،ستړی مشي به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره وکړه، هغه به دومره تر اغېزې لاندې راغی چې ببواکه به يې لاس جېب ته ورتاو شو.

دحرم له خدمت کوونکيو سره دخلکو په مرسته کې شک نشته،خوشاهدله يوبل راز اوپه حرم کې د چارو اکيو له فساد څخه هم خبرکړم،هغه وويل چې عرب امرين پوهېږي چې په کومو کومو ځايونوکې ښه مرسته کېږي اوپه کومو ځايونوکې مرسته کمزورې وي ،هغه وويل امرين دډېرو مرستو ياډېرو شيدې ورکوونکيو ځايونه ته خپل نږدې کسان ورکوي او بياهر ماسخوتن ،ورسره دمرستو پيسې نيموي،دهغه په وينا ، هېڅ خادم ته هم دمرستو پيسې نه پرېښودل کېږي خوله چا څخه کمې اوله چاڅخه ډېرې همدا امرين اخلي.

زمزم برج

باب ملک عبدالعزيز ته مخامخ دسعودي تر ټولو لوړ جوړ شوی برج (تاور) دزمزم برج په نوم يادېږي

،ددې برج ځينې برخې لاهم بشپړې ندي،دابرج په حقيقت کې شپږ برجه يا شپږ لوړپوړې ودانۍ دي ،دزمزم، دبرج لوړوالی دنقشې له مخې پنځه اتيا پوړه دی خو اوس دومره ندی، د شاهد په وينا ددې برج په پنځه شپېتم پوړ دحرم ساعت جوړ شوی دی،دساعت لوړوالی لس پوړه دی،يعنې پخپله ساعت دلسو پوړو ځای نيولی دی،ساعت شمال،سهيل،لوبديځ،اوختيځ ته له ډېرو لېرې ځايونو څخه ليدل کېږي.

دساعت دعقربونو(ستنو)بګراوندې شوبيني شين دی، دساعت له پاسه ددې پوړو نو په لوړ والي يوه ګنبده هم په ډېره ښکلې بنه جوړه شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد کیسه کوله چې یوځل داساعت خراب شوی وو او انجنیرانو یې ساعتګر او دقیقه ګر (دساعت ا و دقیقو ښوونکې ستنې)په کرنګونو راښکته کړې ،دهغه په وینا ،دقیقه ګر یې دشل ټایریزه بار وړونکي موټر سره په اوږدو کښښود داستن له دې موټر څخه هم دوه متره اوږده او ساعت ګر ورسره برابر و ،خوله لاندې ایله یو متر ښکاري،په کوم برج یا ودانۍ چې داساعت جوړ شوی دېته برج الساعة (دساعت برج)هم وایي.

دزمزم ټاور زرګونه دوکانونه لري چې ګرانبیه توکي پکې پلورل کېږي ،همداراز ډېر عصري مېلمستونونه چې یوه خونه یې دیوې شپې زرګونه ریاله بیه لري هم پکې شته دي ،دزمزم په نوم ګرانبیه هوټل هم لري. ښاغلي متوکل صاحب راته وویل چې دحرم شاوخوا داسې مېلمستونونه هم شته دي چې دیو تن دیوې شپې تېرولوبیه یې څلېرویشت زره ډالره ده

ددې ودانیو کار اوس هم روان دی،شاهد وویل چې دابن لادن کمپنۍ له حکومت سره داسې قرار داد کړی دی چې دا شپږ واړه ټاوره به په شلو کالوکې جوړوي اوله جوړېدو وروسته به یې دېرش کاله ګټه همدا کمپنۍ اخلي،خواوس چې ددې کار دپیل لس کاله پوره شوي نو دبرجونو ډېر کار شوی ،ډېر پورونه یې رسېدلي، دوکانونه او هوټلونه یې په کرایه ورکول شوي ،اوګټه اخستل تر پیل شوي دي.

شاهد وویل چې تراوسه ددې ودانیو په جوړېدلوکې دکمپنۍ تر وړاندوینې ډېر زیات ،یعنې درې زروکسانو خپل ژوند له لاسه ورکړی دی.

د حرم دبرېښنا جریان هېڅکله هم نه پرې کېږي یعنې ۲۴ ساعته پرېمانه برېښنا لري ، دبرېښناټول سستم تر ځمکې لاندې دی،په ځمکه،دیوال ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبرېښنامزي نه ښکاري، سعودي د اوبو برېښنالري ټوله برېښنايي له تېلوده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمزم

دعمید په فرهنګ کې یې لیکلي چې زمزم ډبرو اوبوته وایي .همداراز لیکي چې زمزم هغې دعاته هم وایي چې زردشتیانو به دلمبلو یاخوراک په وخت کې کوله.

حضرت ابراهیم ع د الله ج په امر خپله یوه مبرمن هاجره چې دمصر اوسبدونکې وه، له خپل زوی حضرت اسمعیل ع سره له فلسطین څخه مکې معظمې ته راوستله اودلته یې په بې اوبو اوبې وښوځمکه کې پرېښودله، تاریخ لیکي چې حضرت ابراهیم ع له دوی سره په خورجین کې راوړې لږه خرما او اوبه هم پرېښودلې دامهال حضرت اسمعیل تی خوره کوچنی و ،کله چې حضرت ابراهیم ع ببرته لاړ او دهاجرې اوبه ختمې شوې نو وارخطاشوه چې تنده هغه اودهغې تنکی زوی له منځه یونسي،نو دصفا لوړې غونډۍ ته په دې هیله وختله چې که کوم انسان وګوري او اوبه تري وغواړي خوهلته څوک نه و وروسته یې په شپله (خوړ)کې منډه کړه اودمروې لوړې ته وختله چې که څوک وموميي او مرسته تري وغواړي خوهلته هم څوک نه و ،دې تلولۍ بې بې اوه ځله دصفا اومروه ترمنځ منډه وکړه،او زوی یې هلته لرې داوسنۍ کعبې په څومتری کې چې هغه مهال دکعبې نښه هم نه وه، پروت و په اوم ځل چې دمروې په لور ولاړه نویوغږ یې ترغوږ شو راغلله ګوري چې یوه پرښته خپل وزر پرځمکه وهي چې له همدې ځایه اوبه راوځي لومړی یې له دې الهي ډالۍ څخه دحضرت اسمعیل تنده خړوبه کړه اوبیایې پخپله وڅښلې.

څه موده وروسته جرهم قبیله له یمن څخه راغلله اودلته مېشت شوه،حضرت اسمعیل ع دهمدې قبیلې له یوې انجلۍ سره واده وکړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزمزم پالنه دحضرت اسمعیل ع اولاد کوله.وروسته دا خدمت د جرهم قبیلې کاوه،خو دوخت په تېرېدلو خلکودزمزم سم خدمت نه کاوه، اوداکوهی وچ شو په دې منځ کې سلګونوکاله تېرشول، دزمزم کوهی هم له خلکوهېر شو ،یوځل د حضرت رسول اکر ص نیکه عبدالمطلب خوب وینې یوځوک ورته په خوب کې همداځای ښیي چې ویې کنې یاڅور یې کړي،سباچې خلک دهغه په امر داځای څوروي نو دزمزم ننبې ورڅخه څرګندیږي، خوچې نور یې هم څوروي نو اوبه راوځي او زمزم بېرته فعالېږي، عبدالمطلب ټولو خلکوته ددې اوبو دکارولو اعلان کوي، خوساتنه یې پرخپله غاړه اخلي ،دهغه له وفات وروسته داکار دهغه زوی حضرت عباس کوي، دمکې له فتحې وروسته رسول الله ص هم داکار حضرت عباس ته وسپاره.

له زمزم کوهي څخه تر ۱۳۷۳هـ س په سلواغو یابوکو اوبه راوبستل کېدلې ،په ۱۳۷۳ او ۱۹۵۳ز کې ورته ماشینونه او واټر پمپونه نصب او ذخیرې ورته جوړې شوې.

دحرم له وسعت سره د زمزم کوهی هم په مطاف کې راغی خو چاروا کیو تر مطاف لاندې ورته ځای جوړ کړ اوس طواف کوونکي نه پوهېږي چې دزمزم کوهي ددوی تر پښو لاندې دی.

زمزم دحاجیانولپاره آب حیات دی ،دسعودي په تودوخه کې چې طواف وکړل شي ،اوستړیا وي ،خوله روانه وي نو یخ زمزم ددنیاله هرډول مشروب څخه ډېر خوندکوي ،ماته خوبې آن اب کوثر رایادول ،دومره به مې وڅښل چې څومره به مې په خټه کې ځایېدل، دا دزمزم ښه خاصیت دی چې څومره وڅښې خټه نه پرسوي، ځانګړی خوندلري ډېرې خوښې لګېږي، او دنورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبوپه ځپړ ژر انساني حاجت ته اړتیانه پېښېږي زمزم هم تنده خړوبوي اوهم لوږه اشباع کوي.

ماړه ږ زیات څښل اوډ ږ خوندیې راکاوه،یواځې په حرم کې نه ،بلکې څوله زمزموډک بوتلونه مې خپلې خونې ته هم وړې وې . هلته مې هم زمزم څښل یوځل مې دوه بوشکې خونې ته وبوړې، او هلته مې پرې ښه ولمبل. ساینس پوهان وایي په ښو او روغتیایي اوبو کې چې کوم مواد په کار وي هغه ټول په زمزم کې شته دي ، سعودي چارواکیودزمزمودسړولولپاره ځانګړي اوماړرن ګامونه اخستي دي، اتلس کاله پخوا به یې دااوبه په یخ یخولې خو اوس یې ډ ږ مجهز ،پلانټونه (سړې خونې)ورته جوړې کړې دي، داسړې خونې ډ ږې بریالۍ او دومره ځواکمنې دي چې شپږ اوه میلیونه حاجیانولپاره پربمانه اوبه سړولی او ددوی تنده ماتولی شي.

دحرم دننه،مطاف ، بهرسالون ، لومړی پوړ دوهم پوړ اودریم پوړ په هر ځای کې دزمزمونلونه په ځانګړي مهارت چې نه لیدل کېږي غځېدلي اوزمزم پریمانه موندل کېږي.

د زمزمو ستر ستر پایپونه دابوجهل دتشنابونو خواته وبستل شوي دي چې حاجیان هملته خپلې بوشکې ډکوي مورږ هم په نیمه شپه کې چې بیروبار نسبتاً کم وو په همدې ځای کې خپلې بوشکې ډکې کړې.

ځینې خلک د پیسوپه مقابل کې هم نوروته بوشکې ډکوي ،په دې ځاې کې له لویوپایپونوکوچني پایپونه ببل شوي اوپه یوه وخت کې دوه درې سوه کسه تري بوشکې ډکولی شي.

سعودي حکومت آن تر پنځوکیلو متروپوري دزمزم نلونه غځولي او آن غونډ یو او غرونوته یې خښولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زمزموخپله سپېڅلتیا او پاکي وساتله غرونو ته وختلې خوزور واکیو او خدای ګوټوته یې سرټیټ نکړ.

زمزم نه غوښتل چې دسعودي پاچایان اوشهزادګان پرې خپل ګناهونه ووینځي نو ضدیې وکړ هغه شاهي محل ته ونه ختلې چې سعودي پاچایانودځان،خپلوکورنیو اونوروهېوادونو زور واکیو اوپاچایانو ته جوړ کړي دي دا شاهي محل له حرم سره نښتی باب الصفاخواته جوړ شوی دی،واکمنو ډېره هڅه وکړه چې دې محل ته زمزم وخېژوي ،ډېر قوي تکنالوژي یې وکاروله خو زمزم ور ونه ختل په داسې حال کې چې له دې محل څخه ډېرلوړو غونډیو ،غرونواولېږي ځایونوته ختلي دي،اوهلته ترې خلک ټانکرونه ډکوي.

سعودي چارواکیو داخدمت کړی دی چې په مدني حرم یانبوي مسجد کې هم خلکوته زمزم ورسوي اود مسجد په هره برخه کې د زمزموترموزونه ایښي وي.

د زمزم اوبه له دومره کارَونې سره سره هم نه کمېږي

له زمزم څخه یواځې دځښلولپاره ګټه اخستل کېږي ، دنور استعمال لپاره دبئردداؤد (داؤد کوهی)په نوم بل ژور اولوی کوهی دی ، دناباوري روایاتوله مخې داکوهی حضرت داؤد ع وېستی دی،داکوهی دملک فهد په نوم دروازې ترځنګ وېستل شوی دی ډېر ځواکمن اوپیاوړي واټرپمپونه پرې لګول شوي چې دټول حرم تشنابونو اود اوداسه ځایونوته یې اوبه ورکړي او دحرم صفایي هم پر همدې اوبو کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې کوهي کې ډول ډول کیمیکل اودواګانې ګډوي چې روغتیا ته زیان ونه رسوي، دشاهد په وینا، دا اوبه هم له زمانو راهیسې کمې شوې ندي.

دوروستیومعلوماتو له مخې، دزمزم کوهی اوس په یوساعت کې ۳۹۲۰۰لیتره اوبه ورکوي داکوهی ترځمکې لاندې څو سترګې لري تر مطاف لاندې دکوهي خوله ۱،۵۲متره ،ژوروالی یې ۳۰متره، په کوهي کې دولاړو اوبو حجم۴متره او په بیخ کې دکوهي قطر ۱۳متره دی تري دې چې یوه سترګه یې د اذان دځای لاندې ده.

دکوهي قطر له ۱،۴۲ تر ۲،۲۲ متره دی.

دزمزم کوهی له کعبې څخه ۲۱متره لېرې دمقام ابراهیم خواته دی، اوس پر دې کوهي د ۸ ،۸۸متره مربع په مساحت یوه ودانۍ جوړه شوې چې دمطاف لاندې ده اوله مسعی څخه ورته ترځمکې لاندې لار ورغلې ده.

دزمزم لپاره له حرم څخه څو کیلومتره لېرې د کدَی په نوم سیمه کې په ۱۴۱۵هـ س د ۱۵۰۰۰۰یوسل اوپنځوس زره لیتروپه ظرفیت ذخیره جوړه شوې ده ،له همدې ځایه دمدینې منورې په شمول نورو سیموته په بوشکو اوټانکرو کې زمزم وړل کېږي.

دزمزم اوبه دډېروښکاره اوپټونارغیو درملنه ده اوپرځمکه دالله له نعمتونو څخه ګڼل کېږي.

د حرم امامان

دحرم لوی خطیب قاري دکتور سعود بن ابراهیم شریم دی، خو دی ډېروخت نه وي ، دحرمینو ریاست دهر وخت لمانځه لپاره بېلابېل امامان ټاکي اکثره یې ځوانان وي ځینې یې دومره خوږ غږ لري او دومره خوندور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله درده ، ډک قرائت کوي چې ډېر سخت زړي انسانان هم ژړوي،یومانبام یو ځوان قاري په خپله په لمانځه کې په ژړاشو ، دده دژړا له اورېدلوسره په ده پسې ولاړ میلیونونه انسانان هم په کریکو کریکو په ژړاشول، فضا دکریکو انګازو ونیوه،امام دومره ژړا ونیوه چې قرائت یې نشو کولی څلور پنځه واره یې قرائت پیل کړ، خوکولی یې نشو دامانبام د ژړا ،کریکو ،درد او فغان مانبام وو ،دهیچا سترګه هم وچه نه وه.

قاري سدیس هم کله کله لمونځ ورکاوه خو مولنا یار محمد(ملااکرم)به ویل چې اوس په خلکوکې دقاري سدیس محبوبیت ځکه کم شوی چې هغه درباري شوی او دشاهي کورنۍ زوم شوی دی، دهغه په وینا ، سدیس اوس ددولت پالیسې تعقیبوي ،پر دولت او کړنو یې نیوکه نه کوي، مولنا یار محمد داهم وایي چې دسعودي د حج اواوقافو ریاست یوه کمېټه جوړه کړېده، چې دجمعې او اخترونو خطبې جوړوي او د حرمینوپه شمول ټولو مساجدو ته یې لېږي .داخطبې سیاسي ندي ، ددولت لخواعلماووته خبرورکول شوی چې دامریکا ،استعمار،شاهي کورنۍ، وینبتابه او...په اړه به څه نه وایي. دلته واک په حقیقت کې یواځې له شاهي کورنۍ سره دی ټول لوړ پوستونه دهمدوی په واک کې دي.

د ۱۴۳۱ \ ۱۲ \ ۲۷جمعې په ورځ چې کوم خطیب خطبه واورولې نو اواز یې هم ښه نه و، قرائت یې هم ښه نه ، نه داسلامي امت په درد اوستونزو ،خبرې ،نه کومه، استراتیژي، اونه کوم تصمیم.

دجمعې په یوه بله خطبه کې دفلسطین مجاهدینو ته دعاوشوه، خو دافغانستان اوعراق مجاهدین چایادهم نکړل،په همدې ورځ په طواف کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوتن کوچنی کیسه برلاس په لاس ونیول شو ،خوډ پر عذریې وکړ د تېښتې لار پې هم نه وه نو بېرته خوشې شو.

دحرم نور مشهور او خوږ غږې امامان له شریم اوسدیس پرته ماهر،صریم اودکتور صالح دي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

متواګان

متواګان هغه خلک دي چې دنظم او نسق په راوستلو کې مرسته کوي، خلکو ته لارښيي ،امر بالمعروف اونهي عن المنکر کوي، لمانځه ته صفونه برابروي دبيروبار مخه نيسي لارې خلاصوي او .... دشاهد په وينا ، دامهال په حرم کې اته زره رسمي متواګان کار کوي، په متواګانو کې ښځې هم شته دي،ښځينه متواګانې په تور حجاب کې او دځينوخو آن سترګې هم په عينکو پټې وي پرلاسونويې دستکشي اوپرپښو جرابې وي.

ډېرې زړورې دي کومه ښځه چې بې نظمي کوي يا ورسره غږېدل غواړي نو دنوم په اخستلوپرې غږ کوي (يافاطمه،ياعايشه يا خديجه يامريم...) زه لومړی حيران وم چې دامتواګانې څنګه ددوی نومونه اخلي او څنګه يې پېژني ځکه چې ددې ښځو نومونه نه ددوی په جامو ليکل شوي اونه يې بل چېرته ليدل کېږي.

وروسته پوه شوم چې دامتواګانې هسې ددوی دپام را اړولو لپاره دوی ته ديو اسلامي نوم په يادولوغږ کوي او دايې خپل نومونه نه دي، يوځل يې هندۍ ښځې نظم ته راباللې خوهغوی په ژبه نه پوهېدې ديوې لستونې يې لنډ و په اشاره يې پوهه کړه ،ښځې تسبېح تهليل او ذکر ته رابولي،ځينې متواګان دپيسولپاره خلکوته په بايسکلونو طواف ورکوي ځينې کوچنيان هم داکار کوي. دبايسکلونو لپاره په دوهم او دريم پوړکې خپل ځايونه ننبه شوي دي دکرايې طواف نرخ هم توپير مومي او ددوه نفرو تر جوړ جاړي پورې اړوند دی له يو نيم سل ريالو تر څلورسوه ريالوپورې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مې سحر په دوهم پوړ کې یوتن بربتور بې ړیږي عرب ځوان ولید چې له یو کوچني سره یې په بایسکل کې دطواف داجورې په اړه چنې وهلې ،ماویل څه کوم ناروغ یاسپین ږیری به ورسره وي، خو چې په نرخ جوړ شول،ګورم چې خپله په بایسکل کې کښناست ،حیران شوم ځکه دی ډېر ځوان و اوظاهراً یې هېڅ عیب نه درلود.

دحج په ورځوکې یې زموږ له اخونزاده صاحب څخه څلورسوه ریاله اخستي وو ، ،مولنا یار محمد زموږ یوسپین ږیری حاجي خپل داسې یو دوست ته چې فرانسوی ږیره یې وه دڅلورسوه ډالروپه مقابل کې سپارلی وو ،چې عرفات ،مزدلفې ،منی ته یې بوځي اوطواف هم پرې وکړي، هغه ډېرو ځایونوته دشرکت په موټرو کې بیولی و وروسته یې ترې پیسې اخستې وې اوله طواف پرته یې پرېښې و .

ښځینه متواګانې هڅه کوي چې ښځې او نارینه سره بېل کړي ،بېل یې کښوي اوپه بېل بېل ځای کې پرې لمونځ وکړي،خو داکار دبیروبار په ورځوکې شونی نه وي، خوچې بیروبار کم شي بیا ښځې تر ډېره حده ځانګړو ځایونوته ببول کېږي.

په مطاف کې دکعبې ترڅنګ ښځوته دلمانځه اجازه نشته ،خو په هر لمانځه کې دمتواګانو او ښځو لانجه وي، متواګان غواړي چې دوی ووځي او دښځوځای ته ورشي خو دوی سترګې شخوي اونه وځي اوپه همدې جنجال کې سلګونه ښځې همدلته په لومړیو صفونوکې له نارینه وسره اوږه په اوږه لمونځ کوي خوپه مدینه منوره کې بیا داسې نده ،هلته دښځولپاره څوځایه ځانګړي ځایونه ټاکل شوي اوښځې مجبورې دي چې هلته ورشي اوهملته له ښځوسره لمونځ وکړي. په حرم کې دښځینه و ځای ښځینه پاکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

،دتنظیف ښځینه عملیه شین یونیفورم اغوندي اودتنظیف کارتونه یې په سینه ځړېدلي وي دبایسکلونولپاره خو ځانګړي ځایونه ټاکل شوي دي خو ځینې حاجیان پر دې ځایونو قناعت نه کوي، یوه شپه یوه بجه (نیمه شپه)طواف ته لاړم ګورم چې مطاف او دکعبې شاوخوا بایسکلونو نیولې ده، معیوبین ،زاړه اوښځې ټول راغلي همدلته طواف کوي ددوی دې کار طواف کوونکي له ستونزو سره مخ کړي و. هرڅوک تروش و خو ماځکه نه ملامتول چې دوی هم یوې مینې،یواحساس اویو درد دلته راوستي وو همدا ورته ښه موقع وه، چې کعبه لمس کړي،حجراسود ښکلول خو ورته هسې هم دهما سوری وو.

ملګري

زموږیو ملګری سیدخان له اصله اریوب ځائی دی خوهراتی شوی دی، دالله داد رضایي په وینا، ۹۵کلن دی خولاهم دبشړې روغتیا خاوند دی تراوسه یې ایله څلور غاښونه پرېوتي دي سیدخان په جامه اوژبه له هراتیانوببل ښکارېده ماته یې دخپل ژوند ډېرې کیسې وکړې،ویې ویل چې درې ودونه یې کړي اودرې واړه له پېغلو سره سیدخان وویل چې کړوسي یې غټ غټ بچیان لري د هغه په وینا ،پخوادموټرو سوداګر و اوافغانستان ته دموټرو له لومړیووارډوونکیو څخه دی هغه دخپلو خاطروپه ترڅ کې وویل چې کله یې لومړی ځل هرات ته موټر راووست نوپه هرات کې ډریورنه پیداکېده،بالاخره له ننګرهار څه یې راوغوښت. هغه وایي زامن یې سوداګران اوښه شتمن دي.. په حج کې له ډېرو سپین ږیرو مراسم ګډوډ شول خودی له ډېر وځوانانو هم تکړه و سیدخان اوس له

(c) ketabton.com: The Digital Library

هراتیانو سره خبېبي کړېده، له خبرو يې ښکارېده چې لمسیانویې خپله ژبه له لاسه ورکړېده او ددوه درې میلیونو پښتنو غوندې په فارسي کې ذوب شوي دي.

زمونږله ډېرو ملګرو سره دهغوی مېرمنې هم وې ملګري مو ډېر دهرات اوبادغیس وو خودکابل ،لوګر،ننګرهار اوسېدونکي هم پکې وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفتیان او فتوا ګانې

دننه په حرم کې یو هندي عالم چې واقعاً متبحر اوجید عالم وو هره ورځ دخلکو پوښتنو ته ځوابونه ورکول، هغه ته یوه څوکۍ ایښودل شوې، وه ډېرخلک به ترې راتاو و ډېرې پوښتنې به دحج دمناسکو په اړه وې هغه په اردو ،هندي ،عربي او انګلیسي ژبو پوهېده، کله کله به یې فارسي ته هم لاس واچاوه.

له دې پرته حرم ته نږدې دشرکة المکة په څلورم پوړ کې دفتوا اواستفتالپاره نهه ځایه تاکل شوي وو ،دشپې تر ناوخته به نهه تنه مفتیان ناست وو اوله هر مذهب سره سم فتوا به یې ورکوله،فتوا به ډېره لنډه او قناعت ورکوونکي وه .له دې سره ماته زمادخونې دملګري اوزمونږ دکاروان دحج دمعلم مولوي احمدي فتوا راپه یاده شوه .کیسه داسې وه چې زمونږ یو حاجي ملګري دعمرې لپاره احرام کړی و خوځه کار ورته پیداشوی و اوعمرې ته نشو تللی له مونږ څخه یې وپوښتل چې ایااحرام ببرته خلاصولی شي؟ مولوي احمدي به له ځواب څخه ځان تېر وبست اوکوتلی ځواب یې نه ورکاوه، زمازړه تنګ شو (هو)ځواب مې ورکړ، هغه شخص په خوښۍ ووت وروسته احمدي ماته مخ راواړوه ویل یې دالله ج بنده ولې دې دومره ژر اواسانه ځواب ورکړ ماغوښتل چې مستې پرې راوړم اوبیاځواب ورکړم.

روغتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جروال کې دافغان حاجیانولپاره ددرملنې ځای ټاکل شوی او دادافغان حاجیانو رسمي درملځی اوکتنځی وو اوباید ۳۵زره افغان حاجیانوته یې روغتیایي خدمتونه برابر کړي وای،خوهلته دحج دنورو برخوپه څېر دابرخه هم ډېره کمزوري وه زه خوالحمد الله تر پایه هلته ورتللوته اړ نه شوم اونه دومره ناروغ شوم خوچې نور حاجیان به ورغلل ډېر زیات شکایت به یې کاوه،کله به یې ډاکټرنه وو ،اوکه ډاکټربه وموندل شو بیابه درمل نه و په پیل کې پکې ارزان بیه درمل موندل کېدل خوپه وروستیو ورځوکې به داتشې ګولۍ هم نه موندل کېدلې،وزیر صاحب محمدیوسف نیازي ته څو ځله شکایت وشو خوهغه به داپړه دعامې روغتیا پر وزارت ور اچوله.

دحج اوقافو وزارت چې له حاجیانو کومې پیسې اخلي نو ددرملو اوډاکټرانو برخه هم په کې وي اووزارت له ځان سره لسګونه ښځینه اونارینه ډاکټران هم بیایي دې ډاکټرانوته دوړیاحج زمینه هم برابرېږي او معلومه اجوره اوسفرخرڅ هم ورکول کېږي خودلته هم داچانس هر ډاکټر ته نه ورکول کېږي بلکې روابط پرضوابطو لومړي وي،اخلاص ،زړه سوی اهلیت ،دنده مقدسه ګڼل په کعبه کې هم شعار وي.

ډېر حاجیان له ځان سره ځینې ډېر کاربدونکي درمل وړي،هلته زکام،ځان درد ، اوتبه ډېره وي اوافغان حاجیان هم دهمدې ناروغیودرمل وړي زما ،ماما استاد حبیب الرحمن هم له ځان سره ډېر درمل وړي وو دهغه ځوی حبیب الله ددرملوعمده پلورنځی لري حبیب الله خپل پلارته هغه درمل ورکړي وو چې کمپنیو دسمپل (نمونې)لپاره ورکړي وو ښکاره ده چې کمپنۍ دپیرونکیو دجلب لپاره ښه نمونه جوړوي له همدې درملو ماته هم رارسېدل چې ورسره به هغه دچاخبره ناروغي ټک اوپتری شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سعودي کې در مل ډېر قېمت دي، یوپاکټ پاراستامول په افغانستا ن کې پنځه افغانۍ دي خوهلته په شپږ ریاله ۷۸افغانۍ پلورل کېږي البته پاکټ اوکیفیت یې ښکاره توپیر درلود ، شاهد به ماته ویل چې که دوستان مو حج ته راتلل نو له ځان سره دځینو لومړنیو ناروغیو ددرملو راوړلوته یې وهڅوئ،ځکه دلته ډاکټر او درمل ډېر ګران بیه دي.

هم سر لاړ او هم سرسر

حاجیان حرص لري چې ډېرې عمرې وکړي،په ځانګړې توګه افغان حاجیان خو ډېرې عمرې کوي، دا اختلافي خبره ده چې په حرم کې دننه شخص ته ډېرې عمرې کول ډېرثواب دی اوکه طوافونه ،ماهم اوه عمرې وکړې،خو دپنځو عمرو احرامونه مې حرم ته له نږدې پنځو میقاتونو وکړل،حدیبیه ،جعرانه ،تنعیم ،اضاءةاللبن او ....دهرې عمرې لپاره مو له نوي میقات څخه احرام کاوه.

خوزمور سره ملګرو بیا عمره خپل یواځینی کارباله، داسې افغانان مې هم ولیدل چې دورځې دوه او دري عمرې یې کولې زماملګري عبیدالله،عسل،یارمحمداو نورو پنځلس عمرې کړې وې یوه ورځ یې راته وویل چې نور یې د سرپوستکی له ډېرو خریلو سوځي ځکه چې له هر ځل عمرې وروسته باید دسر وېښته یا وخرییل شي او یا لنډ شي خو دوی به خرییل.

یوه ورځ نیمه شپه دعمرې داحرام لپاره جعرانې ته له ملګرو سره روان وم، له عمارې بهر مو موټر ته انتظار کاوه چې دوه دري نور افغانان هم راسره ملګري شول، هغوی راته وویل چې تاسې له هر ځایه احرام تړئ مور

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درسره ملګري یو ،خیر موږ یو فلاینکوچ ته ورته موټر دوه طرفه دربس کړ،له نویو ملګریو شویو افغانانو څخه یوله ماسره مخکې سیټ کې کښناست،تړې مې وغوښتل چې ځان را وپېژني ځان یې عبدالهادي دلښکرګاه ښار دکارته لګن اوسېدونکی راوپېژانده،عبدالهادي، وویل چې دې په لښکرګاه کې حمام لري او له حج سره یې مینه بې ساړې وه،خو نه دده اونه یې دپلار نوم په قرعه کې راووت. هغه وایي ددې لپاره چې دحج کار یې شوی وي نو کابل او کندهار ته یې څوځله منډه کړېده،دهغه په وینا ، پلار یې وړاندې هم حج کړی خودده لومړی ځل و عبدالهادي وایي چې له ډېرو ګرځېدو راګرځېدو وروسته بالاخره یوچاراته وویل چې دنفر په سر پنځه نیم زره ډالر راکړئ دحج اواوقافو له وزیر یوسف نیازي څخه درته فوق العاده امر اخلم، عبدالهادي وایي چې پنځه نیم زره ډالره ما اوپنځه نیم زره ډالره زماملګري محمد نبي ورکړل او هغه کس دا یوولس زره ډالر په بانک کې پخپل نوم تحویل کړل، عبدالهادي وایي چې دې شخص له ژمنې سره سم ما او محمدنبي ته فوق العاده امر واخست، زموږ پاسپوټونه جوړ او دحج کار مو یقیني شو، دهغه په وینا ،له پرواز څخه دوه ورځې وړاندې دحج اواوقافو وزارت لخوا ورته وویل شول، چې کوم زورور خپل ملګري او دوستان حج ته لېږي اودپاسپورټونو له منځه یې د ۲۳او ۳۹ترمنځه هغه پاسپورټونه چې کارونه یې خلاص وو، ویستلي او سهمونه یې خپل ځان ته اخستي دي،اوپه دې منځ کې دمحمد نبي پاسپورټ هم وبستل شوی دی نوځکه دهغه کار خراب شو.

عبدالهادي زیاتوي کله موچې له اړوند شخص څخه وېرته پیسې وغوښتلې نو هغه راته وویل چې ماخو له دې پیسوڅخه ډېر رشوت ورکړی اوډېر لګښت مې کړی دی داچې ستاسوپر حق بل څوک ظالم شونوپه دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې زماګناه څه ده؟ خوله دې ټولوسره عبدالهادي خوښ وو چې دده دحج کار وشو او الله ج خپل حضورته وغوښت.

هغه وايي چې په افغانستان کې ډېر وځوربده ډېر وکړېده، اوډېر تاواني شو خوداچې با لاخره دحج کار يې وشو خوښ دی اوهغه ټولې ستونزې او تکليفونه تړې هېر دي.

عبدالهادي له دې څخه هم خبر کړم چې دهلمند دحج اواوقافو رئيس دحج ۷۵،سهمونه پټ کړي، وو او دولت پرې خبر شو چې له همدې املې يې بندي هم کړ.

دحج په پروسه کې دايوځينئ بې عدالتي نه ده، هر چارواکي تر خپل وس ل خپل موقف څخه ناوړه ګټه اخستله په همدې ورځ خبر شوم چې دمشرانو جرګې دهغه وخت مرستيال او اوسنې رئيس فضل الهادي مسلمیار خپل ۸۰تنه دوستان او ملګري بې نوبته له ځان سره په يوه الوت کې افغانستان ته راوستل، دده په دې کار ډېر افغانان خفه وو.

له پښتنوسره دتبعيض دردو نه په حرم کې هم اوربدل کېدل، دګل عالم په نوم يو تن چې ځان يې اصلاً دکابل دسروبي او اوس دتخار اوسېدونکی راوپېژانده راته وويل چې ته مې په تلوېزيون کې ډېرليدلی يې، اوډېرې سپينې اوحق خبرې کوې، نو مهرباني وکړه په کابل کې ماته هم زمينه برابره کړه چې خپلې ستونزې درسنيوله لارې چارواکيوته ورسوم، هغه خپلې ستونزې پيل کړې: (په۱۳۳۷هـ ل يا ۵۲کاله وړاندې حکومت په تخارکې شاړې ځمکې راکړې مور په ډېر زحمت او دخولوپه تويولو داشاړې او دښتې ابادې کړې حکومت په هغه وخت کې قبالې رانکړې اووېل يې چې که اوس قبالې درکړو نو بېرته تښتئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسوته به شل کاله وروسته قبالې درکوو ،شل کاله وروسته په ۱۳۵۷ هـ ل کې په افغانستان کې کودتاه وشوه ،موږ له خلقي رژیم څخه قبالې وانه خستې،پاکستان ته مهاجر شوو ،هلته په چارسده کې اوسېدوجهاد مووکړ ،قرباني مو ورکړه،دکمونیستي رژیم له سقوط وروسته چې استادرباني په واک خټه واچوله نو زموږ ځمکې او کورونه یې تاجکو او خپلوقوماندانانوته ورکړې، اوموږ یې وشړلو.

هغه وایي چې یواځې زماسل جریبه آبي ځمکه یې رانه نیولې، په خپل وطن کې مونه پرېږدي او اوس هم په چارسده کې یو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مېړه او مېرمنې مینه

دمېړه اومېرمنې ترمنځ مینه طبعي خبره ده الله ج هم ،له مېرمنې اومېړه سره مینه دخپل رحمت اووجود نښه بللې ده ځینې افغانان دخپلو مېرمنو سره مینه لري خو ځینې نور یې بیا څاروي اوویني بولي . خلک وایي چې عربان له ښځو سره ډېره مینه لري خوزه وایم چې ددوی مینه له عاطفي ترون او طبعي محبت څخه ډېر دشهوت داور دسړولو اړخ لري مینه به هم وي خو دشهوت اړخ یې پیاوړی دی.

افغانان دومره ددود اودستور په لومو کې نښتي دي چې آن له خپلومېرمنو اومېړونو سره خپله مینه ښکار ولی هم نشي،په ځانګړې ډول که دمور اوپلار پر وړاندې ورسره موسکا هم وکړي نود سپین ستړګي ،بې حیا او بې شرمه ټاپې پرې وهل کېږي خو په نورو ملتونو اوهېوادونو کې بیاداسې نده،په حرم کې مې یوه ښځه اوخاوند ولیدل چې په یوه قرآن کې یې تلاوت کاوه، یوه په لاس کې نیولی اوهغه بل هم په کې تلاوت کاوه، دذوق دا وحدت ،دا وجداني همغږي، دخوښې دومره ورته والی چې په یوه سیپاره ،یوسورت،یومخ اویوځای کې دې تلاوت وشي ، یو دې دیو مخ له تلاوت وړاندې فارغ شي اوبل ته دې انتظار کوي دمینې انتها نه ده نوځه ؟کله کله یوبل ته موسکي شي داسې هم نده چې هلته دقران عظیم الشان نسخې نشته ده ،په حرم کې دقرانکریم زرګونه نسخې پرېمانه پیداکېږي خو ددوی ددې کار لامل اروایي توافق اوپخلوکې بې کچه مینه ه ده.

همدا راز په حرم کې مو یو ځوان اندونیزیایی ولید چې دخپلې ځوانې مېرمن اوږې یې چاپې کولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختر په دریمه ډېر سخت باران وشو یوسعودی لوند خیشت له یوې ښځې سره روان و یو چاپرې غږو کړ چې شیخه په تکلیف شوې لږ ځان هوسا کړه هغه خپلې مېرمن ته اشاره وکړه او ویې ویل چې دا راسره وي نودژوند هېڅ ستونزه راته ستونزه نه ښکاري.

دمالیزیا دپلازمینې کولالمپور اوسېدونکی شهراود چې وروسته به یې په اړه په تفصیل څه ووایو زما ملګری شو ډېر نېک او صمیمي شخص وو ماورته وویل چې نن غرمه زما مېلمه شه،خو هغه بخښنه وغوښته ویل یې چې له خپلې مېرمنې سره وعده لرم هغه راته په تمه ده له ماپرته ډوډۍ خوند نه ورکوي،ماورته وویل خیر دی دواړه زمامېلمانه شئ،خوهغه وویل چې له خپلې مېرمنې سره له مشورې وروسته به دهویانه ځواب درکړم.

د حرم پاکي

شاهد وویل چې دحرم کچره یاپه حرم کې پیداکېدونکې او کاربدونکي توکي لومړی دټاکل شویو کسانو لخواپه ستر و پلاستیکي کڅوړوکې راټولېږي بیا داکڅوړې په کوچنیوبرېښنایي ګاډو(کراچیو)کې اچوي ، داکراچۍ چې دکوچنۍ ریکشې په اندازه دي او ډېرلرې کثافت یوبل ځای کې لویوګاډو ته وړي بیاله هغه ځایه په کوچنیو مازدا موټروکې دمروه په استقامت ټاکل شوې ځای ته لېږدول کېږي اوله هغه ځایه بیا په لویو مازدا موټروکې دمنی خواته وړل کېږي هلته ورته ځایونه جوړشوي اودکېمیاوي موادو په واسطه بې له دې چې وسوځول شي، له منځه وړل کېږي .داموټر اوګاډي په حرم کې په بطریوګرځي شاهدوایي، چې داموټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جک لرونکي دي آسانه خالي کېږي اوآسانه بارېږي شاهد داهم زیاته کړه چې دسعودي حکومت په هر ځای کې پراور بلولو سخت بندیز لګولی دی،ځکه چې په سعودي کې تبل ډېر دي او دسوځېدنې اواور لګېدلو امکان ډېر دی، دشاهد په وینا دحج په ورځوکې په هرو ۲۴ ساعتونوکې شاوخوازر موټره کچره یا کارول شوي توکي چې ډېر یې ګیلاسونه،بوتلونه اوپلاستیکونه دي له حرم څخه وېستل کېږي او دتنظیف چارې ۲۴ ساعته روانې دي، دحرم دتنظیف لپاره ځانګړې اداره ده، ټولې سیمې وېشل شوې ،نوکریوال اشخاص ۲۴ ساعته کارکوي کوم ځای چې لږ هم ناپاک شي سمدستي صافي کېږي دحرم غولی او مطاف په یوه ډول ځانګړو برس او جارو لرونکیو ماشینونو چې په ټایرونو ګرځي وینځي داماشینونه د اوبو او ځانګړې شامپو ځایونه لري او په اتومات ډول پرځمکه توپېږي ،په مخکې برخه کې ځای پرځای شوي برسونه غولی وینځي او شاته تاري جارو یې صافي کوي او وچوي یې ،مطاف هره ورځ اته ،نهه ځله وینځي خوهره ورځ پکې بیروبار وي بیادتنظیف عملیه پکې له ډېره ځایه پلاستیکي پټې راتاوه کړي هلته طواف کوونکي نه پرېږدي هغه ځای ژر پاک کړي بیاهغه ځای طواف کوونکیو ته پرېږدي، له بل ځایه پټې راتاوه کړي.

هرکال په میلیونوکسان حج ته ځي په حرم کې ډېر بیروبار وي سره له دې چې حکومت دبوټانو ،ټپلیو اوضروري شیانو د ایښودلولپاره زرګونه رفونه جوړ کړي دي خوبیاهم ځینې حاجیان خپل شیان بې ځایه ږدي خودتنظیف عملیه چې راشي نو هر څه چې له رف څخه پرته ایښودل شوي وي هغه که هرڅومره قیمتي شی وي په کچرې کې یې پورته کوي اوبهر یې وړي ،دتنظیف عملیې دحرم په هره برخه کې پنځه شپږځایه جوړ کړي چې ډېر دکار اوقیمتي شیان پکې پراته وي ډېر یې لاسي بکسونه او چترۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، هرڅوک چې جنس يې نادرکه شي بيايې همدلته لټوي ،دلته په هره برخه کې د اجناسو ډېرې (کوټې)وي اوهرڅوک پکې خپل جنس لټوي،خودبل جنس که هرڅومره قېمتي وي، لاس نه وروړي،اونه يې دحرم دتنظيف عمليه ځانته اخلي ،ډېرځله چې دکوم حاجي جنس ورک شي، بيا ورپسې سرنه ګرځوي اونه ورپسې ګرځي يو حاجي دبل حاجي له بيک اوسامان سره کار نلري،په مطاف کې چې څوک څه ومومي نوپورته يې نيسي ترهغې چې خاوند يې پيدا شي که خاوند يې پيدانشي نو بيايې دحطيم پردېوال ږدي له هغه ځايه يې مربوط کسان وړي.

ماخوځله شيان راپورته کړل بيابه مې دحطيم پردېوال کښودل يوځل مې ډېر لوکس او قېمتي ګلدوزي څادر راپورته کړ ډېر مې پورته ونيوه خوخاوندې پيدانشوپه همدې کې له کلک ټېل او بيروبار سره مخ شوم دومره ټېل چې هېڅ پوه شوی نه يم چې داڅادر له ماڅنګه ولوېد ؟ دمکې ځينې کوڅې دکابل په څېر ناپاکه اوله کثافاتوډکې دي چې بوی يې لارويان په تکليفوي.په حرم کې دقېمتي شيانو دساتنې لپاره په هره خواکې ځانګړي ځايونه جوړ شوي دي ،په هره خونه کې سلګونه رف ته ورته کوچني صندوقونه دي چې څوک خپل جنس وروسپاري نوپه يوه خانه کې يې بند کړي،د رف کيلې (چابي)له مسؤولينوسره وي، اوده ته يې په کاغذ ليکل شوی نمبرورکړي، کله چې ببرته خپل جنس غواړي نو هماغه نمبر ورکړي اوخپل جنس تر لاسه کړي.

دپيسو ،مبايل ،پاسپورت او سروزروپه څېر قېمتي شيانو دموندنې لپاره د ابوجهل دکور ترڅنګ دورکې دفتر دی خلک چې داشيان ومومي نوهلته يې وروړي او دچاچې څه شی ورک شي نو هملته مراجعه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد دننه يې څوځايه په څوڅبولیکلي چې مهرباني وکړئ خپل بوټان په پلاستیک کې تاو او په خپل مخ کې يې کېږدئ.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ببلابېلې لیدنې

دحج بنسټیزه فلسفه په نړیواله کچه دمسلمانانو خپلمنځي پېژندګلوي ده،حج داسلامي امت نړیواله کنګره ګڼل کېږي ، دحج یوه موخه داده چې دنړۍ دګوټ ګوټ مسلمانان یوبل وپېژني ،له ستونزو یې خبر شي دیوه بل له عنعناتو،دود او دستور سره بلد شي ماهم هڅه کوله چې کم ترکمه یوځل خو دیو هېواد اوسېدونکی راپیدا او ورسره دزړه خواله وکړم، له ډېرو سره کېناستم ، له ډېرو سره مې دزړه خواله وکړه له ډېرو سره مې دردونه شریک شول ،ډېرتکړه تکړه او با احساسه ځوانان او مېرمنې مې ولیدې، دصفا اومروه ترمنځ د مراکشۍ،المغربۍ ،تونسۍ،پاکستانۍ اوبنګله دېشۍ مېرمنو سره زماتفصیلي خبرې مو وړاندې ولوستلې له سوډانۍ نفیسې او نهال او دهغوی له ملګروسره زمونږ دهر اړخیز بحث څوټکي موهم درته واورول ، له ماسره دنړۍ له مسلمانانوسره داړیکوپه جوړولوکې شېرزمان هم ډېره مرسته کوله، دشېرزمان دادوهم ځل حج و خوبیاهم دخپلې خوښې له ملګروسره یوځای نه ګرځېده،که تر حرم شریف به ورسره یوځای راهم غی دلته به تړې ببل شو،هغه دباب عمرې او باب فهد ترمنځ دحرم په دوهم پوړ کې ځانته ځای ټاکلی و ډېر وخت به همدلته یواځې ناست وو ، یابه یې تلاوت کاوه یابه یې دنړۍ دکوم هېواد له حاجي سره په اشارو خبرې کولې ،هغه به راته ویل چې فارسي له خپلې نیمګړې اردو سره یوځای کوم او مخاطب پوهوم.

دکولالمپور اوسېدونکي شهراودبن ابراهیم په حرم کې دښځوله بې حیایۍ اوبې باکۍ،له بې ځایه لاړوتوکولوسر ټکاوه، همداراز بې ځایه دنارینه اوښځینه وو پرخوب، بې نظمۍ او له احرام سره پرخوب چې کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله انسان بې ستره شي، دزمزم پر اسراف اوبې ځایه کارولو ،دګیلاسونو پرضایع کولو ډېرخفه وو ،هغه افسوس کاوه چې ځینې خلک وخت او پیسې لګوي خو اعظمي ګټه تري نه اخلي.

شهراود لنډه کې ږیره درلوده، سپینه خولې ،سپین سان پرتوګ ،نخودي کمیس یې په تن وو ،دهند دحیدرآباد دایالت دفروټ frotاوسېدونکی څلوېښت کلن محمدفصیح الدین دمحمد رفیع الدین زوی سره مو هم بنډار وکړ.

هغه راته وویل چې په هندکې څلورسوه میلیونه مسلمانان دي خو حکومت ورسره تبعیض نه کوي هغه له مسلمانانوسره د هند دحکومت پر چلند راضي و ،هغه داهم وویل چې دهند دنفوس څلوېښت سلنه مسلمانان دي خو حکومت داشمېره پټوي اویاځې په ۲۵ سلنه قانع کېږي.

محمدفصیح الدین ،افغان ولسمشر دامریکا سړی اوپه افغانستان کې د امریکایانوپرضد جهاد حق بولي هغه وویل چې په هرو سلو حاجیانو یو ښوونکی لرو ، دذاکر نایک په اړه زمادیوې پوښتنې په اړه یې وویل چې دی نایک نه پېژني اوښایي دپاکستان اوسېدونکی وي. دایواځې فصیح الدین نه وو چې داسلامي نړۍ مشهور او نوموتی عالم او داعي، نابغه ډاکتر ذاکرنایک یې نه پیژنده، بلکې ما په ډهلي او ممبیي کې له څو نورو هندي مسلمانانو سره هم یاد کړ خوپه هغوی کې هم ځینو نه پېژنده.

دپاکستان دپنجاب ایالت دچکوال ولسوالۍ دتله کنګ اوسېدونکی نواب خان دغلام غوث زوی هم دحرم په خادمانوکې و له هغه سره مې هم دچکوال دوضعیت په اړه خبرې وکړې، ورته مې وویل چې شل کاله وړاندې له کراچۍ څخه دچکوال اوتله کنګ پرلار سوات ته تللی یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه راته وویل چې دسعودي حکومت هر وخت پاکستان ته ویزې ورکوي چې خلک دحرم دخدمت لپاره راولېږي دا ویزې وړیاوي خو ایجنټان (استازي یانماینده ګان)یې پلوري،هغه وویل چې داویزه څلورمیاشتې وخت لري اوتېرکال په ۵۵۰۰اوسږکال په ۶۵۰۰کلدارو پلورل کېدله نواب وایي ماهم همدا ویزه واخستله او حرم ته راغلم ددې ټرون له مخې به دوی څلور میاشتې دحرم خدمت کوي نوددوی ټول لګښت لکه دالوتکې ددواړوخواوو ټکټ خوراک، څښاک،ځای اوهرڅه دسعودي په حکومت دي او هره میاشت ۵۰۰ریاله دجیب خرڅ هم ورکوي دی وایي چې ددوی ګټه داده چې نور په درې لکه او دوی په ۲۰۰۰کلدارو حج کوي او دحرم خدمت خود ځان لپاره بېل ویاړ اونېکمرغي بولي .دده په وینا دده وخت د ۲۰۱۰ددسمبر په نهمه پای ته رسېږي ،نواب خان په خپل وطن کې ډېوري کوي.

نواب خان داهم وویل چې دلته دحرم دخدمت دکمپټې مشر سعودی دی اونور ټول کارکوونکي یاپاکستانیان یاهندیان اویابنګالیان دي، خو اویاسلنه یې پاکستانیان دي هغه وویل دزمزمود تر موزونو کارتر نورو دروند دی یواځې پاکستانیان داکار کولی شي،نواب زیاته کړه چې دحرم کار درې شفته دی ،اوپه هر شفت کې کم ترکمه دوه زره تنه خدمت کوي دنواب دوی داکار له باب العمره څخه تر باب الفهد پورې دزمزمو د ترموزونو څارنه یاتش ترموزونه وړل اوډک راوړل دي.

ددوی او دمطاف ترمنځ یوه بله برنډه هم ده خوپه دې برنډه کې دزمزم لپاره ترموزونه ،نه بلکې هلته نلونه دي دده په وینا ، له یوې دروازې تربلې دترموزونو په برنډه کې ۱۴تنه او دنلونوپه برنډه کې ۵تنه توظیف دي کله چې په حرم کې دماسخوتن لمونځ په جماعت اداشي، نو ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلوخونوتـه ځـي اوپرسړکونو ډېر بېروبار وي پـه کـوم اوږد پلـه چې مـوږ تللـوډېر پـراخ اودوه سـړکه وو اودترافیکـوپرمخ بـه هـم ټرلـی ووخوبیـاهم دازدحام له کبله تګ پرې دمېږي پرپښو و یوځل دلته له یوې داسې ځوانې تورپوستې سره مخ شوم چې الله ج د بدرنګۍ بشپړه نمونه پیداکړې وه ،مـا ویل راځه دنړۍ دبدرنګي په توګه یې یو انځور واخلم بله موخه مې دخپـل دیوترورزي ځورونه وه.

دهغه مېرمن هم لږه توره ده ماویل راځه که ددې انجلۍ عکس (انځور)دې واخست ،هغه ته به ووایې چې پـه مکـه کې مې ستا خینـه ولیـده، اودایې عکس دی، خیر کېمـره مې راواخسـته، لـه حدځخـه ډېر بېروبار و وېرېدلم چې که ددې انجلۍ عکس واخلم ښایي دا اویایې بـل ځوک بده و مني ، پـه غم به ککړ شم،خیر جرئت مې وکړ په عربي مې ترې اجازه وغوښـته پـه خنـدا شـوه مـاهم ددې داموسکا ددې پـر خوښـه تعبیـر کـړ څو انځورونـه مـې تـرې واخستل.

په بله شپه په همداسې بېروبار کې ورو- ورو روان یـو چې پـر یـوې لـوړ قدې او چاغې ښځې مې سترګې ولګېدې ښځه دومره لـوړه او دومـره چاغـه وه چې خپله خپل مثال کېدلی شو اوبس. ځان مې ورنږدې کړ، ځوانه خو تور پوستې وه،په بخښنې سره باید ووایم ،تیونه یې دومره غټ وو چې پـه اوږو پورې یې ټرلي وو ،په ډېرې حیرانتیامې ورکتـل هغـه هـم زمانـه حیرانتیـا او هغې ته په ځیرکتلو پوهه شوه ښایي پاکستانی او یاهندی بـه ورتـه ښکاره شوی یم په ډېر خاص انداز، دطنز په لهجه اوفلمي ډایلاګ یې دکړس کړس خندا په ملتیـا راتـه وویـل (کیاهوا)لـه دې وېرې چې دنورو پـام راتـه راوانـه وړې ژر مې سترګې واړولې خو دې بیاهم په هماغه انداز ووېل (کیاهوا)؟.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکینیا دپلازمینې کوناکري له اوسپدونکي ۲۰کلن محمد یوو صالحو جالیوسره موهم خبرې وکړې،هغه راته وویل چې دافغانستان جهاد په تلوټزیون کې وینو او بریاته یې دعاکوو.

دختیځې افریقا داړوند هېواد تانزانیا له یوه اوسپدونکي سره موهم بنډار وکړ شېرزمان تړې دهاغه کوچني نابغه چې د ۱۹۹۳او۱۹۹۵کلونو په منځ کې یې شهرت وموند پوښتنه وکړه خو اوس تړې خبرنه وو.

دحج په ټول موسم کې مې دنایجرله یوه اوسپدونکي اسماعیل سره ژوره او دزړه له درده ډکه خواله وکړه،

څه چې ماغوښتل پرې واوښتم اسماعیل ویښ ،هڅانده، صابر نشیط پرخپل ولس اواسلامي نړۍ دردېدلی ځوان وو، هغه دسوداګرۍ له پوهنځي څخه فارغ اوکوچنی سوداګر وو.

یوه ورځ مې دمازیګر له لمانځه وروسته دوه طوافه وکړل له طوافونو وروسته شېرزمان خپل دریاضت ځای ته بوتللم ،هغه ځای چې دده عزلتګاه او دراز ،نیاز تفکر اوتدبر ځای وو ،هماغه دده دناستې همېشنی ځای.

په همدې وخت کې یو تور پوستی ځوان راغی زمونږ ترڅنګ کېناست، له سلام وروسته مې ورسره دخبرو تنسته پرانسته، ډېره ښه انګلیسي اوڅه ناڅه عربي یې زده وه، خپل نوم یې اسمعیل او دنایجراوسپدونکی راوپېژنده.

هغه راته وویل چې ځینې خلک دنایجر او نایجریا توپیرنه کوي مونږ دنایجر یو چې ۹۹ سلنه خلک یې مسلمانان دي او دافریقا په لوېدیځ کې پروت دی دنایجر خلک غریب خوپر اسلام کلک ولاړ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودنایجریادنفوس یواځې نیم وګړي مسلمانان دي، هغه زیاته کړه: (مورږ ډېر نېستمن خلک یو چې حج ته راځو اړیو چې اوه کاله ورته سپماوکړو ،زمورږلورږ عاید دمیاشتې درې سوه ډالر دی چې ۲۵۰دکور دلګښت لپاره کاروو او ۵۰ډالره بچت کوو، کله چې حج ته راځو نو دولت ته څلورزره ډالر تحویلوو ، مورږ پنځلس میلیونه نفوس یو دحج سهمیه مو یونیم زر تنه ده خوزمورږ په هېواد کې له یونیم زرتنوسره دحج وس نه وو همدا لامل دی چې سرکال دولس نیم سوه تنه راغلي یو، امریکا او اروپا راسره دخپلو موخولپاره مرسته کوي خو اسلامي نړۍ په ځانګړې ډول سعودي ،مصر،لیبیا ،او ایران راباندې خپلې دروازې ترې او مزدورۍ ته مو هم نه پرېږدي،زمورږپوهېوادوال په قانوني توګه له پاسپورت اوویزې سره لېږیاته مزدورۍ ته تللی و خودقذافي عسکرو ونیوه ویې واهه اوچې ورږی شو نو خپل پاسپورت یې پرې وخوړ،اوس مورږ خپلو پنځه نوي سلنه کوچنیانوته خپلې مدرسې نلرو، هره ورځ مو دین کمزورۍ کېږي ،کفار راکې کار کوي او شتمن سعودي او مصر مو ننداره کوي،عرب ،شیخان باید مورږته ددین دزده کړو زمینه برابره کړي ،مدرسې او دارالحفاظونه جوړ کړي،حافظانو او ددین طالبانوته مکافات ورکړي ددین زده کړوته یې وهڅوي پرمورږ کې دین مري، دعربو شیخان دوه زره ډالر دحفظ دیوې حلقې لپاره نه راکوي، خو دسعودي شاه دوه کاله وړاندې مایکل جکسن ته دیوې نڅا لپاره څو میلیونه ډالر ورکړل، زماپلار دیني عالم دی خو زماقرانکریم ندی زده آن ناظره یې هم تلاوت کولی نشم، که مسلمانان په ربښتیا هم ورونه وي او داسلام او ورونو ګټه او دفاع فرض وي نو په نایجر کې خو اسلام دنړۍدلي کمر پر سر دی،ولې یې دنفتوپه پیسو په خرمستۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ډوب عربان نه ګټي؟ که دوی خپل نیم زکوة هم موږته راکړي زمونږ اقتصاد رغېږي،او دمسیحي نړۍ له احتیاجه خلاصېږو.)

اسماعیل اسامه ته هم دشک په سترګه ګوري وایي : (اسامه دسي آی اې ایجینټ دی،دسپتمبر دیوولسمې پېښې دامریکا په خوښه وې، واک ته دبوش په رسولوکې اسامه لاس درلود ، اسامه ځکه دسپتمبر دیوولسمې دپېښوپرې ومنله چې امریکا دلته راشي ،طالبانو اسلامي حکومت جوړ کړی و په افغانستان کې سوله وه، روسان مات ووخو اسامه داهرڅه ګډوډ کړل، او دامریکا پښه یې دلته راکش کړله چې اوس هره ورځ افغانان وژني)

اسمعیل خپل ایمیل ادرس هم راکړ او ویې غوښتل چې له یوبل سره دوامداره اړیکې وساتو.

دپاکستان دپښتو نخوا ایالت دمردان دولسوالۍ دهوتي اوسېدونکی حاجي خان زرین راته وویل چې حکومت ترې ۲۴۰۵۰۰کلداري اخستې دي خوپه همدې پیسو کې درې وخته ډوډۍ هم ورکوي عماره یې هم حرم ته ډېره نږدې د مکې معظمې له کتابتون یا حرم ته نږدې درسول الله ص دزېږېدولې ځای سره ده،قدر او عزت یې ډېر دی. افغان حکومت هم له حاجیانو له دې ډېرې پیسې اخستې دي،خونه ډوډۍ ورکوي،نه مناسب ځای نه کافي اوبه.

یوه ورځ سحر دتهجدو په وخت کې حرم ته لاړم له ماڅخه په مخکې صف کې یوه اندونیزیایۍ په لمانځه ولاړه و ،سجده یې دومره اوږده کړله چې ما ورسره اته رکعته تهجد وکړل ،ترڅنګ یې یوځوان ناست و ،بیاپاڅېده څو رکعته لمونځ یې وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لمانځه وروسته يې له سر څخه حجاب اخواکړ، وېښته يې چې لږ ښکارېدل هم په سره ټوته کې تاوکړل،لمونځ يې په ډېره مينه،خشوع اوخضوع وکړ،خوب ورته ،پريخ زمزم يې څوځله مخ اوځنګلې ووينځلې،ښې ډېرې يې وځښلې زه هم تږی وم زمزم ته راغلم راسره مخ شوه،ورته مې نه کتل خوزړه مې فتوا راکړه چې ددې دينداري مخ ته کتل ثواب دی،ښکلی تک سپين نوراني مخ يې و، دنورو اندونيزيايانو برعکس دمناسب اندام اولوړې ونې درلودونکې وه، زماټول پام همدې ښځې ته و، لمونځ اوعبادت هغې کاوه خو خوند يې ماته راکاوه.

يومانښام راسره دچين دګانزوا ايالت اوسېدونکی عبدالاحمد دقربان نيازي زوی په اشارو ډېرې خبرې وکړې،هغه خپل عمر ۵۸کاله وښود ،په عربي ،اردو ،پښتو او فارسي هغه نه پوهېده،اوپه چينايي ژبه زه نه پوهېدم.

عبدالاحمد ،په انګليسي هم پوره نه پوهېده خو زما ديوې پوښتنې په ځواب کې يې زماد يادښت په کتابچه کې پخپل لاس وليکل،چې muslims in china) ۱۰،۰۰۰۰۰ يعنې،په چين کې لس ميليونه مسلمانان شته دي.

له چينايي عبدالاحمد سره خبرو خوند راکړ ،هغه چينايی و خونوم يې چينايانوته ورته نه و سم زمونږ په څېر افغاني او اسلامي نوم و. غوښتل مې چې دنيازي دپسوند لامل ترې وپوښتم خو په ژبه نه پوهېده له ده سره په خبروکې هره شېبه راته خپل ماما حاجي امرالله سترګوته ودرېده، ماويل کاشکې دلته وای چې زما خبرې يې هغه او دهغه خبرې يې ماته ژباړلې وای،حاجي امرالله په چين کې له يوې انجنيرې سره وپېژندل ،پېژندنه ژوره شوه په دوه طرفه مينه واوښته،چينايۍ دده په هڅو مسلمانه شوه، ويښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودیندارہ مسلمانہ، باحجابہ اوتر مورِ متدینہ مسلمانہ. دګړ ژوندثمرہ یې دوہ زامن دي چې پر یو یې، دجلیل القدرہ او غسیل، الملایک صحابي حضرت حنظلہ او پربل یې د اللہ ج دتورې (سیف اللہ خالدبن ولید) نوم ایښی دی، اوربدلي مو دي چې چینایي سختہ ژبہ دہ خوحاجي امراللہ پہ سپینہ ږیرہ دومرہ ژر یادہ کړہ ،چې سړی ورتہ حیران شي ،لہ ماډېر مشر دی، خوکلہ کلہ ورسرہ ټوکې کوم چې مینې پرفرهاد غر سوری کړ پرتا خوبہ یې خود ژر ژرچینایي ژبہ زدہ کولہ.

دترکیې دقونیې ۳۵کلن اوسېدونکی علي خیری چلک بل ځوان وو چې ډېرې خبرې مو ورسرہ وکړې، چلک ډېرذهین پہ سیاست پوہ اوداسلامي نړۍ پہ درد دردمند ځوان ود مولنا بلخي څوبیتونہ یې راتہ واورول، هغہ راتہ وویل چې پہ نړۍ کې ۵۶اسلامي هېوادونہ دي خو مشران یې د پردیو ګوډاګیان او بې اتفاقہ دي هغہ وویل کہ اسلامي هېوادونہ پر اسرائیلو لاړې هم توکړي نو اسرائیل بہ ډوب کړي هغہ وایي یواځینی سړی چې داسرائیلو لومړي وزیر شیرون تہ یې پہ اروپاکې مخامخ شیطان وویل هغہ طیب اردوغان و.

چلک وویل چې څوځلہ دلوېدیځ اقتصاد ولوېد خو کوبټ، دوبۍ، سعودي او مصر لوړ کړ،هغہ داسلامي هېوادونو د چارواکیو په بې اتفاقۍ ډېر وژړل،او دهغوی عیاشي یې د مسلمانانود بربادۍ لامل وبالہ.

ده هم اسامہ دامریکا سړی وبالہ،ویې ویل چې هغہ امریکا تہ زمینہ برابروي چې اسلامي هېوادونہ ونیسي، اوویې ځپي، ماداسامہ ننګه وکړہ، ورتہ مې وویل چې امریکا خو سعودي ،عراق ،کوبټ ،یمن، او نورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي هېوادونو ته تر اسامه وړاندې راغلي وه. هغه حکمتیار، ربنښتونی او زړور مجاهد باله.

ماورته وویل چې مصطفی کمال، اتاترک خو هم سیکولر او دپردیو ګوډاګی و، زما خبر یې ډېره تائید نکړه،خو په زغره ده یې رد هم نکړه.

له یوبل ۵۰ کلن ترکي سره مې چې د استانبول اوسېدونکی واوپه خپله شین رنګه بنین اوتور رنګه دریشي کې ډېرښه ښکارېده، د عزیز نسین په اړه خبرې وکړې، خو یوبل مو سم پوهولی نشو.

عزیز نسین نه یواځې دترکیې، بلکې په نړیواله کچه طنز لیکونکی و، دهغه دسیاسي طنزونویوه نامتو ټولګه خرمړی(ډیډ ډانکي) مې چې ډاکټر فرید بزګر ژبارلې وه ۱۵ کاله وړاندې لوستې ده اوس یې هم لولم اوچې هرځل یې لولم نوخوند راکوي. عبدالاحمداو چلک دواړو خپل ایمیلونه راکړل، او په راتلونکې کې یې دارېکې په ساتلو ټینګار وکړ.

مانښام یوبنګله دیشي انجنیر سره مخ شوم، هغه راته وویل چې دده معاش دېرش زره او دمېرمنې یې پنځوس زره ترکي tkدی ځکه چې دمېرمن زده کړې یې له ده لوړې دي، دوی دحج لپاره tk۲۲۸۰۰۰ چې ۳۲۷۵ډالر کېږي حکومت ته ورکړي دي او ددې وخته ډوډۍ په شمول لګښت یې پر حکومت دی.

د حاجیانو ځینې بې نظمۍ

په کوم ځای چې دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه شاوخوا ۲میلیونه تنه چې هم لوستي اوهم نالوستي هم مهذب او هم غیر مهذب ،هم ښار میشتي او متمدن او هم غیر متمدنه ،دبېلابېلو کلتورونو،دودونو اودستورونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان راځي نو هرو مرو ده چې بې نظمۍ جنګ او جګړې به وي خو الحمدلله مکه د امن ښار دی ،دسولې مینې او محبت ښار دلته هېڅکله هم ما_ له یوځل پرته چې د حرا په غره کې دوه تنه لاس او ګربوان وو_ آن سوک ،څپېړه هم نده لېدلې ،ګیلې او ناندرې وې، په ځانګړې توګه په مطاف او دحجر اسود دښکلو په سیالۍ کې ټېل ماټېل. کله کله چیغې اوفریاد هم وي خو وهل ،ټکول ،ښکنځل دیوبل توهین نشته دی.

دلته دبېلابېلو مذاهبو خاوندان او اتباع راځي،په یو مذهب کې یو کار روا او دبل په مذهب کې نا رواوې خو یوبل زغمي او دکفر ټاپې پرې نه لګوي،کله کله داسې یو کار هم ولیدل شي چې په یو مذهب کې هم روانه وي،شاهدراته وویل چې ځینې پښتانه اوعام افغانان، په طواف کې هم نسوار اچوي او بیایې آن په مطاف کې دکعبې تر څنګ غورځوي، هغه پر دې کار ډېر خفه او دیوپښتون په توګه شرمنده وو ،یو ماښام یو بنګله دښي، سره له دې چې اوبه او وخت پربمانه و او ناروغ هم نه ښکاربده، په صف کې تیمم وکړ .ماورته په اردو وویل چې وروره لمونځ دې نه کېږي ورشه اودس وکړه هغه په بنګالي ژبه څه وویل خوزه پرې پوه نشوم، هغه سپن ږیری او لنګ یې ترلی و.

په مطاف کې په لومړی صف کې، په ځانګړې ډول د ملتزم او باب الکعبې لورته ځای نیول ډېر سخت کار دی،ډېرو خلکو ته له ډېر زحمت او ټېل ماټېل وروسته هم دا ویاړ نه ورپه برخه کېږي، کله چې صفونه تړل کېږي نو خلک له یو بل سره لاسونه ورکوي، او پنجې خوپرېږه ددې لپاره چې دټېل په وړاندې مقاومت وکړي او څوک یې ځای ونه نیسي له یوبل سر څنګلې په ځنځیري شکل تړي، یوه ورځ یوه پښتون سپین ږیری چې ژبه او جامه یې دکندهار وه راغی له خلکو یې وغوښتل چې خپل لاسونه لږ خلاص

www.melitehrir.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي او ده ته لا ر ورکړي چې بهر لاړ شي کله چې هغوی څنګلې خلاصې کړي سپین ږیری صف ته ننووت نو ددې پرځای چې بهر لاړ شي نېغ په صف کې دهغه چاپرځای ودرېد چې ده ته يې لار ورکړې وه، هغه ببچاره چې ولیدل خواری يې اوبو وېوړې، اوپه نورو صفونوکې هم ښايي څوک ځای ورنکړي نو جنجال يې پیل کړ، غالمغال شو پولیسان چې په حقیقت خبر شول نو دی يې له صف څخه ووېست ،ببچاره اخوا دې خواکتل خو دپولیسانو زړه پرې ودرد بده،سپین ږیری و رايې ووست اوپه لومړي صف کې يې ښه ځای کې ودراوه.

سباماښام زه بیاهملته وم ګورم چې دې سپین ږیری بیاهماغه چل وکړ، خوداځل پولیسانو هم وپېژنده يابه ښايي ده داکار ډېر کړی و نو پولیسانو له صف څخه ووېست او بل چېرې يې هم ځای ورنکړ، يوځل په حرم کې پر تشنابونو بیروبار وو ،مورږ نوبت ته ولاړ وو په همدې کې يوتور پوستی ځوان چې لايې نوبت ته ډېر وخت پاتې ودګنو خلکو په مخ کې په سالون کې پر توغاښ خلاص کړ، پرتوګ يې خلاص په لاسونوکې ونیوه اونوبت ته منتظر وو ،يوبل تور پوستی په جماعت کې له ما وړاندې په صف کې ولاړ و يو ناڅاپه يې دلمانځه په جریان کې مخکې منډه کړه لږ وروسته ببرته راغی اوپه خپل ځای کې درېد.

يوبل ماښام له خونې څخه حرم ته روان يم ،حرم ته نږدې له پله سره يو تور پوستی په داسې حال کې چې په سړک سلګونه خلک روان دي دسړک پرغاړه پرتوګ ښکته کړ او استنجا يې پیل کړه، عورت يې ټول ښکاره شوکله چې له استنجا او اوداسه څخه فارغ شو نو ورغلم په ډېره نرمه لهجه مې پوه کړ، ژمنه يې وکړه چې بیابه داسې نه کوي، مولوي احمدي وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما ولیدل یو تور پوستي دملک فهد ددروازې دننه په داسې حال کې چې ډېرو خلکو ورته کتل په زمزمو استنجا وکړه.

یوې ښځې په حرم کې خپل ورنونه لوڅ کړي وو ،یوې مراهقې انجلۍ سرلوڅې طواف کاوه، یوې بلې ښځې غوښتل چې حجراسود ښکل کړي خو په ټبل کې داسې راګیره شوه چې څادر یې له سرنه ولوېد ، چیغې او فریاد یې پیل کړ ،په چیغو چیغو ژړایې پیل کړه ،نړدې وو چې تر پښولاندې شي.

یوځل دجمعې په ورځ چې لا زوال هم نه وو شوی له غرمې مخکې لس باندې یوولس بجې په جروال کې اذانونه واوربدل شو.

د ۱۴۳۱هـ ل د ذوالحجې په شلمه مازیګر حجراسود ته ورنږدې شوم خوپه همدې وخت کې یوه انجلۍ هم رانږدې شوه اوس نو زه او هغه تر ټولو وړاندې وو او مقابله زمااودهغې وه خو زه پرې زورور شوم،کله چې ما حجراسود ښکلاوه نو ټبل هغه لېرې ښولې وه، کله چې له حجر اسوده را وګرځېدم نو جنګ یې راسره پیل کړ اوخپله غوسه یې راباندې سړه کړه،یوې بلې هم په حجر اسود پسې دلښونې غوندې حملې کولې پولیسو منع کوله خو نه منع کېده، یوتن سپین ږیری د سحر په لمانځه کې بې اوداسه شو ، داوسپنې په جالۍ یې تیمم وکړ خونه یې لستونې بډ وهل اونه یې لاس پرمخ سم راکش کړ، دستي ښېرته په لمانځه ودرېد.

په حرم کې له چاسره د ارایشي اوجنسي غرایزو فکر نه وي خو بیاهم ،کله کله پدې اړه بې نظمۍ لیدل کېږي یوه ورځ مې حرم ته نږدې یوه تور پوستې ولیده چې ډېر غلیظ ارایش یې کړی وو په لاندې شونډه یې ګلابي اوپه پاس شونډه یې سور لب شرین وهلی و په سترګویې هم ډېره خواري کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځینو تور پوستو لاسونه ،څنګلې آن تر اوږو ښکاري دځینو لستونې دومره لنډوي چې آن تخرګونه یې ښکاري سعودیانې له کوره بهر ډېره درنه جامه او حجاب کاروي ، ښځینه متواګانې خو آن په سترګو عینکې ،پرپښو جرابې اوپر لاسونو دستکشې اچوي خو شاهد راته وویل چې سعودیان په کور دننه ډېره لنډه ،نرمه ،نازکه او ننښتې جامه کاروي،دځینوفښن اوجامې ته آن اروپایانې هم نه رسېږي خو مورږ له داډول جاموسره څوک ونه لیدل . شاهد وایي چې عربان ډېر کبر جن دي هغوی داسې انګېري چې حج ته دنړۍ له ګوټ ګوټ څخه خلک راځي په دوی کې په ساري او نورو ناروغیو اخته خلک هم وي نو له همدې وېرې دحج په موسم کې بهرنه راځي چې په ناروغیو اخته نشي.

هغه تور پوستې چې پرسړکونو دوکانداري کوي خپل حجاب اوعورت ته ډېر پام نه کوي ځینې ښځې دعمومي سړک پرسر خپلو کوچنیانوته تیونه راوباسي اوسم نیم یې ښکاري.

ځینې ښځې له خپلو کوچنیانوسره مطاف ته د طواف لپاره ورځي چې په ټبل کې خپله هم بې ستره شي او کوچنۍ یې هم په تکلیف شي او ژاړي.

دحرم په سالون کې ښځوته له نارینه وو سره اوږه په اوږه دلمانځه اجازه نشته او متواګانې ښځې له نارینه وو ببلوي خو بیاهم په هر لمانځه کې لسګونه ښځې له مطاف څخه بهر او یا یوارخ ته له تللو انکار کوي اوله نارینه ووسره اوږه په اوږه لمونځ کوي.

دحج په مراسمو کې ډېر منظم ،دسپلین او حجاب لرونکي خلک دفلسطین ،ترکیې او ایران دي او ډېر بې نظمه بې حجابه او بې بندوباره تور پوستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینې تور پوستي ځوانان او ځوانانې لوړ قدي ،قوي او چاغ دي په طواف کې د هېچا پروا هم نه کوي.

ډېر خلک داسې هم شته چې په لمانځه کې ورته په صف ځای پیدا نشي، جماعت ودرېږي او دی بیا اخوا دېخوا دلمونځ کوونکیو په مخ کې ګرځي اوپه مطاف کې هم له جماعت څخه بې برخې شي دوی نه پوهېږي چې دېیروبار په وخت کې آن دبل چاپر ملا هم سجده روا ده، دکعبې ترڅنګ په مطاف کې چې کله جماعت ودرېږي نو متواګان لومړی،دوهم ،دریم او څلورم صف او دامام ځای ښه پاک کړي،په همدې صفونوکې عطر او کاغذي دستمال هم وېشي چې فضاوړمه ایزه اوپاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه دوکانداراني او سوالګر

سره له دې چې د سعودي اودې پروعربي هېوادونو اقتصاد ښه دی خوبیا هم نېستمن په کې ډېر دي ، سعودیان الله ج په سخت ازمویښت کې نیولي دي، دحضرت ابراهیم ع په وینا ، هغه بې اوبو اوبې وښو دښته یې چې مرغۍ اوماران پکې جل وهي ورته په ثاني جنت بدله کړې ده ، دغمکې لاندي یې پربمانه تور زر(نفت)پیداکړي اودغمکې له پاسه یې ورته تر الماسو ،یاقوتو اوزمرودو ګران بیه حرمین ورکړي دي، پوه نه یم چې داخبره به څومره رښتیاوي خو د دینارخپل په وینا چې له یوې رادیوڅخه یې اوربدلي سعودي هرکال د حج په پروسه او دعمرو له لارې دېرش میلیارده ډالر ګټي ،دتیلوخو دومره ارزاني ده چې څو ځله مې له موټر چلوونکیو واوربدل چې په یو ریال درې لیټره ورکوي، یو افغان ملګري مې چې هملته کاروبار کوي راته وویل، کله کله موږ داوبوپر هغه بوتل چې دوه ریاله بیه لري له تېل پلورونکیو څلور یاپنځه لیتره تیل اخلو.

دنړۍ دمیلونرانوډېر شمېر هم په عربي نړۍ، په ځانګړې توګه په خلیج هېوادونوکې دی . یوځل په هند کې یو عرب راسره په یو هوټل کې برابر شو ،دهوټل شاګرد ته یې دسګریټو راغوښتلو لپاره دهندي کلدارو زرګون چې هغه مهال تري یوزر اوپنځوس افغانۍ جوړېدې ورکړ ،دهوټل مستخدم ورته دپنځوسو روپیو سګرټ او ۹۵۰کلداري ونیوې،عرب سګرټ واخستل اوپه ډېر متکبرانه لهجه یې ۹۵۰روپۍ وروغورځولې ورته یې وویل چې ته خو زما توهین کوې، زه درته دومره وړې ښکاره شوم چې دمستخدم په لاس کې پاتې پیسوته به لاس اوږ دوم؟، دا پیسې ستاشوې اوخپل جیب کې یې کېږده. خوپه همداسې شتمنوهېوادوکې دنېستمنو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوالګرو کمی هم نشته دی داسوالګر ټول دسعودي ندي خوله شک پرته دعربي نړۍ اوسېدونکي دي،دننه په حرم کې خوځوک سوال نه کوي خو له حرم اومسجده بهر به داسې کوڅه او سړک نه وي چې دسوالګرو کتار دې پکې نه وي.ځینې سوالګر واقعاً محتاج اومعیوب وي داسې بې لاس اوپښو معیوبین به وګوري چې یواځې سر اوسینه او کوناټي ورته پاتې وي ځینې سوالګر سړی ډېر په تکلیف اوآن په غوسه کړي.

پرهر سړک به انجونو او هلکانو ځادرونه غوړولي اودلارې پرسر به یې اوږد بازار جوړ کړی وي، کله کله پولیس راشي او شړي یې، خو دپولیسو وس نه رسېږي ځکه چې دانښځې او انجونې ډېرې تکړه دي اوکله کله چې پولیس ووینې خپله سودا شاته واچوي او منډې وهي کله چې پولیس وړاندې لاړ شي خپل ځادر او سودابېرته هواره کړي. په دې دکاندارو انجونو کې ډېرې ښکلې هم وي او دهیڅا هم پرې داډول دوکانداري او سرګرداني پېرزونه وي، دمشتریانو دجذب لپاره یې په ځوڅبو حساب زده کړی وي په عربي،انګلیسي، اردو ،فارسي ،ترکي او نورو ژبو دسامان بیه اعلانوي.

یو شي چې موږ یې ډېر حیران کړي وو داوو چې ډېرو دوکاندارانوبه چغې وهلې (ریال ګومه،ریال ګومه،ریال ګومه)موږنه پوهېدو چې دده مطلب څه دی، مابه خپلو هراتي ملګروته په ټوکو ویل چې دوی ستاسوپه لهجه خبرې کوي تاسو (ګم است) نه وایئ بلکې لنډیز کاروئ او (ګومه)وایئ دوی هم وایي چې (ریال ګومه یعنی ریال ګم است یاریال ورک دي). دوی هم خندل او ویل به یې چې الله ج دې انصاف ورکړي داخو ټول اوهره شببه چیغې وهي چې (ریال ګومه)نوله دوی ټولو ریال ورک دي، بیا وروسته پوه شوم چې دکوم شي بیه به لس ریاله وه ، نو دوی به ویل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریال ګومه،دوی به د ج تلفظ ګ کاوه بیابه موچې ریال ګومه واوربدل نو زمونږ شوخ او ځوان ملګري سلیمان به ویل (اینه خانه خراب باز ریاله ګم کده.)

ځینې کوچني اوښځینه سوالګرې سړی له لمن او لستونې ونیسي او چې تر څو یې تري پیسې نه وي اخستې نه یې پرېږدي.

شاهد راته وویل چې دسعودي حکومت څوځله داسوالګر او دلارې دسړک دوکانداران ونیول او دسعودي له پولویې واړول خو په دریمه یا څلورمه ورځ بیاهماغه خلک په مکه کې لیدل شوي چې درې ورځې وړاندې وېستل شوي دي ،دوی دنایجریا او دنورې افریقا دي.

دسعودي بازارونه ټول له چینایي توکیو ډک دي.

یوائې جاینمازونه ترکي دي ،نرخونه له کابل اوپېښور څخه لوړ دي یوچلتار او یو جوړ عربي جامې مې خوښې او خپل زوی رشاد ته وپېرلې په دې چلتار او جامویې (صنع فی پاکستان یا په پاکستان کې جوړ شوي)لیکلي وو ،یوتن سوالګر چې لمر تک تور اړولی وو خپل سپین کمیس وېستلی وو ټول بدن یې غوټې غوټې وو ، غوټې یې دکچالو په اندازه وې، په لیدو یې هرچاتوبې وېستلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حج او اوقافو د وزارت درغلي او بې غوري

دافغانستان دحج اواوقافو وزارت داځوکاله پرلپسې دحج په اړه له رسوايې سره مخ کېږي داسې فکر کېده چې ددې وزارت دوزير په توګه دمحمد يوسف نيازي له ټاکل کېدوسره به دا ستونزې او درغلې راکمې شي خونه يوائې داچې دا ستونزې او درغلې کمې نه شوې ،بلکې لاهم ډېرې شوې، داستونزې، په يوه برخه کې نه ،بلکې په هر برخه کې ډېرې شوې، دمعلمينو ،عمارو،ترانسپورت ،لېږدالېږد ، نظم ،دسپلين ،روغتيا ، دارو درمل ،قربانۍ ،عرفات،مزدلفه ،منى ټولو په برخو کې وې .

وزارت ډېر معلمين په واسطو اوبډو نيولي وو ،چې پخپله پرځه نه پوهېدل ،په خلکو يې دصفا اومروه ترمنځ سعي د ۷پرځای ۱۴شوطه کوله.داسې حاجيان هم وو چې خپل معلمين يې له سره نه پېژندل ،همدا دمعلمينو دنه همکارۍ لامل وو چې ځينو حاجيانو خپل مراسم سم ترسره نکړل ،په ډېرو دم واوښت ډاکټر ناصر اوپه مکه او مدينه کې ګڼو حجاجو څوځوځله راته وويل چې دوی خپل معلمين آن دوه ځله هم ندي ليدلي،کوم معلمين چې د ازموينې له لارې راغلي اوبې واسطې دي نو هغوی تکړه دي خوپه واسطه او رشوت راغلي معلمين بې خونده او ناپوه دي.

معلم صاحب ميرزمان راته وويل چې دننګرهار دحج اواوقافو درئيس ملا ساجد لخوا معرفي شوي ډېر معلمين په رشوت او واسطو راغلي اوناپوه ،ناخبره اوبې خونده دي ،هغه وويل چې ساجد دوی ته د سرشاهي فضل الرباني حکيم صاحب،معلم ټاکلی او آن دننګرهار دټولو معلمينو مشر يې ټاکلی خودوی هېڅکله ليدلی هم نه دی.

www.melitabrik.com 0777 490 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپوهنتون په دوره کې زما ټولګیوال دننګرهار ولایت دسره رود دولسوالۍ دککړک دمیاګانو اوسېدونکی محمد خالد هم دمعلمینو په ډله کې وو یوه ورځ هغه خپلې خونې ته وبللم دده خونه په ۱۵۳عمارې کې وه،له ده سره په خونه کې نور معلمین مولوي حمیدالله ،غلام دستګیر،محمدظریف ،لعل محمد ،عبدالمالک ،خان محمد او نور ملګري وو.

له مولوي حمیدالله سره مې په یوه صف اویوه اقتداکې دنارینه او ښځینه وو دلمونځ حکم په حنفي مذهب کې وځېره،هغه وویل چې افغان علماوو دامت د اجماع لپاره په حرم کې داکار روابللی ځکه چې که نارینه اوښځینه له یوبل څخه بېل شي نو بیا ورکېږي همدا راز دصفونو او لمونځ کوونکیو په مخ کې تېرېدل یې هم دتکلیف دپورته کولو لپاره روا بللې دي ځکه چې که داکار ونشي نو بیروبار جوړېږي او لارې بندېږي .

له خالدسره مې دځینو معلمینوپه سستۍ، بې سوادۍ او بې غورۍ بحث وکړ،هغه هم دځینو په اړه داخبره ومنله خو ویې ویل چې ده اوملګرو یې په اخلاص کار کړی دی،خالد راته وویل چې د دوی په ملګروکې ددوی په هڅه نه پرچا دم اوښتی ،نه څوک ورک شوي دي،نه له چا حج اویا یې مناسک خراب شوي حاجیان یې په عرفات ،مزدلفه اومنی کې لاس په لاس ګرځولي دي. خالد وګواښلم راته یې وویل چې که په خپل یونلیک کې دې راپسې ناوړه شیان ولیکل نو خراب به دې کړم، ماورته وویل نور خودرپسې څه نه لیکم خودا لیکم چې، نیم ساعت کېږي چې یوه دزمزم بوشکه په پلاستیکي لفافه کې تاوولی اوترلی نشې نو نور کارونه به دې څنګه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو هغه له دې لیکلو سره هم موافقه ونکړه،ویل یې چې که دا دې هم ولیکل نو خراب به دې کړم.

زمونږ شرکت دمعلمینو داستان خومې وړاندې درته واوروه.

دحج اواوقافو وزارت دبعثې غړي چانه لیدل اونه له حاجیانو دستونزو پوښتنه وه، که دکوم شرکت کارونه پلټل کېدل هغه هم نمایشي اودشرکت له مسؤولینو دډالیو اوپیسو داخستلو لپاره وو. دبعثې غړي دذوالحجې په ۱۲مه زمونږعماروته هم راغلي وو په دې پلاوي کې دامنیت ،روغتیااوحج اواوقافوغړي وو خوله تللو وروسته یې حاجیان تړې خفه وو،مولوي احمدي وویل چې حاجیان ځکه خفه دي چې پلاوي دشرکت دمسؤولینو په حضور کې تړې له دوی سره دشرکت دمسؤولینوچلند ، خدمتونه او شرائط پوښتلي او حاجیان کله داجرئت کولی شي چې دمسؤولینو پروړاندې تړې شکایت وکړي، احمدي پلاوی درشوت ،ډالیواومبلمستیا وو په خوړلوتورن کړ.

دمحمدیوسف نیازي په مشرۍ دحج او اوقافوپلاوي څوعمارې دنوم او دولتي چارواکیو اوواسطه لرونکیو دخوښولولپاره حرم ته نسبتاً نږدې نیولې وې چې همدوی ته یې په کې ځای ورکړی وو،نورې یې ډېرې لېرې ،آن دمنی اوجروال په پوله اوآن په عتیبه کې نیولې وې دځینوعمارو حاجیانوبه حرم ته یوساعت پلی تګ کاوه.

دډېروحاجیانوتګ راتګ حرم ته سخت وو،یابه یې ټکسي نیوله یابه یې یوساعت دهرلمانځه لپاره تګ او یوساعت په راتګ لګاوه،اویابه یې هلته نږدې په کوم مسجدکې لمونځ کاوه،دسعودي په ګرمۍ کې پلی تګ هم سخت کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځینو عمارو کې دځنباک اوبه اوګاز،نه و معلم اوډاکټرنه و سم فرش او چپرکټ نه و خووزارت ددې ټولو پیسې اخستې وې، شپږزمان په خپله خونه کې یوکوچنی فرش راوښود ویې ویل چې دایې هم پربعثې په زوره اخستی دی.

هغه هم په جروال کې په ۳۲عماره کې اوسېده،شپږزمان وایي چې دبعثې غړي یې لیدلي هم نه دي.

دعرفات اومنی په ورځوشپو کې پرخېموکې ګاز ،نغری،دیګ اوکاسه نه وي دافغاني شرکتونو په شمول ټولـه نړۍ په دې ورځوکې خپلو حاجیانو ته درې وخت ډوډۍ ورکوي خو افغان حکومت په دې ورځوکې هم حاجیانوته ډوډۍ ورنکړه، داپـه داسې حال کې ده چې دپاکستان دبعثې پلاوي څو عمارې له حرم څخه لېرې نیولې وې اوپه منی کې په ځینو خېموکې برېښنا نه وه،حاجیانو یې غوښتل چې غږ پورته کړي خو چاروا کیوورته ویل چې دوی حرم ته نږدې عماره ونه موندله که نه لېرې یې نه نیولـه خوبیاهم ددې عمارو اوددې خېموا وسېدونکیو هر تن ته یې ۲۰۰ریالـه ببرتـه ورکړل (ببین تفاوت را.)

هرحکومت خپلوحاجیانو او اتباعوته د پېژندنې ځانګړې نښه لکه څادر، دستمال،پټۍ، یا ..ورکوي چې دهماغـه هېواد نوم پرې لیکلی وي او لـه ورایـه پېژندل کېږي، خو دبلـخ لـه ښـځینه حاجیـانو پرتـه چې په څادر یې دافغانسـتان بیرغ تـه ورتـه درې رنګـه دایره رسمه او ددایرې پـه منځ کې افغانسـتان اوبلـخ لیکـل شوی وو نـور هـیڅ هم نـه وو ، دنـورې نړۍ نارینـه اوښـځینه حاجیـان ډلـه بیـز ګرځېدل،ښـځویې ډلـه بیـز طـواف کـاوه،خو دافغانستان خلک داسې نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر ما اوشېرزمان دحرم له دریم پوړ میزان رحمت اړخ څخه لاندې مطاف کې د طواف کوونکیو ننداره کوله، داوخت هلته هوا نسبتاً سړه اوپه مطاف کې سخت بیروبار وي،طواف کوونکي ډېر ورو ورو روان وو دشپږو هېوادونو ښځینه حاجیانې موولیدلې چې په یوه بل پسې په څو لیکو کې کتار روانې وې، د هر هېواد ښځینه حاجیانو ځانګړي رنګ جامه څادر اوپتې درلوده، په شپږو ډلوکې شپږ رنګه جامې اویونیفورم له پاسه داسې برېښېده لکه په باغ کې د ګلانو رنګه پتې ، ډېرښه خوندیې وکړ دغینوښځینه حاجیانو نومونه هم په بکسو اوپتیو لیکل شوي وي، دحرم ښځینه متواګانو کله کله دهمدې پتیولـه مخې ددوی نومونه ورته اخستل او هغوی هم چې خپل نوم واوري ژر اطاعت کوي.

افغان بعثې د ذوالحجې په دوه ویشتمه په ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱ عماروکې دهغو ۵۲۰تنو نومونه وځړول چې له مکې څخه مدینې منورې ته تلل، دانومونه ښایي کوم عرب لیکلي وو ځکه چې رسم الخط یې عربي وو. ګل یې جل لیکلی وو پښتو حروف او ژ اوچ هم په کې نه وو داسې برېښېدل چې د نومونولیکونکي له پښتو اودافغانانو لـه نومونو سره بیخي نابلده دي، ډېر نومونـه نـه پېژندل کېدل ،بلـه سـتره سـتونزه داوه چې داکسـان پـه درې شفتوکې لومړی شفت لس بجې، دوهم شفت دولس بجې او دریم شفت په یوه بجه روانېدل،خو په دې لست کې به دیوې ښځې نوم په یو شفت او دهغه د محرم نوم په بل شفت کې وو ،یابه دښځې نوم پـه یـو مـوټراودمحرم نـوم بـه یې په بل موټر کې وو.

زمایو دوست زمری احمدزی هم په همدې ورځ مدینې منورې ته روانېده، هغه ماته بلنه راکړې وه، چې سحر چای ورسره وخښم ، زه او ماما مې حبیب الرحمن استاد ورغللو ، ښه کباب شوی چرګ یې راوړ زما د ورور مشفق

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوبل ملګری حاجي دادک هم زمونږ خواته راغی،ماد حاجي دادک نوم اورېدلی وو خولیدلی مې نه و له دوی سره مې ګپ ولګاوه،خو دوی سفر ته چمتو والی نیوه ژر تر ټرې راپاڅېدو ،او دمعلم صاحب میرزمان خونې ته ورغللو ، هلته مولـه خپلو کلیوالو هریوه معلم صاحب میرزمان، حاجي حبیب الله،طالب اخونزاده،عبدالقدیر،سمیع الله، صابر،قاري زمری،غلام دستګیر،کوچني شېرزمان، دشګې اوسېدونکی ډګروال میاه ګل او مامور اصف سره بنډار وکړ اوپه ګډه دماسپښین لمانځه ته روان شو.

حرم تـه نـږدې ډېـرې عمـارې ترکـانو اومصـریانو نیـولې وي، پـه دې عماروکې د جامو دوینځلو ماشینونه ،اوتو،پارکونه، او نورې اسانتیاوې شته دي،ځینې پـه ډېـرو لوکسـو هلوټلونـوکې ژونـدکوي،دنوروهېوادونو بعضې کـه عمـارې لېـرې نیـولې وي خـو حاجیانوتـه یـې حرم تـه دلېـږد رالېـږد لپاره موټرونه نیولي دي.

زما،ماما حبیب الرحمن استاد هم دمنی ، اوجروال پـه پولـه پـه ۳۵مـه عماره کې اوسېده، چې له حرم څخه یې ۴۵دقیقې پلی واټن درلود، ددوی عمارې ته نږدې د سبواو تازه مېوو مارکېټ وو پـه دې مارکېټ کې هغـه د چاخبره دټولې نړۍ سابه او تازه مېوې پـه کـار تنونـوکې بند موندل کېدل، دګوتې دبند په اندازه تنکي لېږوګان ،سپین او تور بانجان،دهروخت مېوې توره یان... دځینو مېوو نرخونه لوړ و مورږ به همدلته تازه مېوه اخستله، څو واړې مو انګور واخستل خو زمایې خټکی ځکه خوښ وو چې یو خو ارزانه وو ، في کیلو درې یاڅلور ریاله ، وه بل داچې ډېر خوارې وو هروخت بـه مـو څلور پنځه کیلو اخستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګور مو کیلو د ۱۲او۱۵ ریالو ترمنځ اخستل ،دمارکېټ ترڅنګ یوښکلی لوی او لوړ مسجد وو چې د عتیبه بن عبدالعزیز ال سعود نوم پرې ایښودل شوی و.

یوه ورځ دمازیګر له لمانځه وروسته په مطاف کې یو چا راباندې غږ وکړ ځان یې مولوي الله داد بلخي راوپېژنده، په لیدلو یې خوښ شوم بلخي ماله لېرې پېژانده،خوله نړدې مې لیدلی نه و ، له طواف وروسته سره کېناستو چا ورته ویلي وو چې نن دافغان حاجیانویوه الوتکه لوېدلې ده، ددې خبرې په اورېدلو زه هم خفه شوم، خو ژر مو اخواد ېخوا زنګونه ووهل ښه وو هغه خبره دروغ وه.

بلخي راته دافغانانو دیوې ناسمې انګېرنې په اړه معلومات راکړل ،ده وویل چې ځینې افغانان په جنة المعلی او جنة البقیع (لومړنی په مکه او دوهمه په مدینه کې هدیره دي)دخاورو کوچنی کوچنی ډبرې ، ځینې دخاورو کوچني قبرونه په دې هیله اوفکر جوړوي چې په قیامت کې چې بیا د ودرېدو ځای نه وي نو دی او دده کورنۍ به همدلته ودرېږي،یا داچې دا ځای دده قبر شو اودی که هر چېرې مړ او یاښخېږي نو حشر به یې له همدې ځایه له صحابه وو سره کېږي یا داچې دقیامت په ګرمه ورځ چې سیوری نه وي نو دی او کورنۍ به یې همدلته راغونډېږي دوی په دې هدیره کې له نیم متر یا شل او ۳۰سانتي متره مربع ساحې څخه د خاورو کوچنی دېوال تاوکړي ،بیاپکې دکورنۍ دهرغړي لپاره قبر جوړ کړي او په جنة المعلی او یا جنة البقیع کې یې خپله کورنۍ هدیره بولي.

دبلخي صاحب داخبرې ما په جنة المعلی کې هم ولیدلې خو په جنة البقیع کې مې څوځوځله څوتنه ولیدل چې همداکار یې کاوه،خوچې پولیسانو به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیدل نو ورته به غوسه کېدل،او کوټنۍ، ډېرې اوقبرونه به یې ورته ړنګ کړل،ځینو به په پټه له ځان سره دهدیرې خاوره را واخسته، دا خاوره بیاله ځان سره کورته وړي بیا چې کله دی او یایې دکورنۍ کوم غړی وفات شي نوله دې خاورې لږه ورسره په لحد کې اچوي.

یوځل په طواف کې د چا دپښې دغټې ګوتې نوک زمادپښې په ښنګري وربرابر اوپښه یې راته ښه وینې کړه، دلته په حج کې د نوکانو دغوڅولو په حکمت پوه شوم اوپر دې لا باوري شوم چې د الله ج په هر امر اونهي کې حکمت دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حدیبیې څخه احرام

وړاندې مو هم وویل چې ماڅو عمرې وکړې خو دهرې عمرې لپاره مو دمکې له یونوي میقات څخه احرام تاړه،ډېرحاجیان له تنعیم څخه دعمرې احرام تړي ځکه چې تنعیم یادحضرت عایشې مسجد حرم ته ترټولونږدې میقات دی،خو د تنوع او ددې لپاره چې مکه معظمه اوشاوخوا یې ښه وګورم دمکې له ټولو میقاتونو څخه مې احرام تاړه

د ذوالحجې په نولسمه نهه ملګري سحر وختي حدیبیې ته روان شو فلاینګ کوچ موټر مو په ۱۸۰ریاله دوه طرفه ونیوه،دحدیبیې اوسنی نوم شمیسي دی،موټر دحدیبیې پرسړک پرشارع منصور لوبدیځ ته مایل شمال خواته روان شو.

له ښاره بهر چې ووتلونوله شګو پرډکو دښتو ورننوتلو په دښته کې دکوچیانوکېږدی اواوښان څوځوځایه لیدل کېدل، دې کوچیانو اواوښانوماته دعربو تاریخ ،کوچیانی او بدوي ژوندراپه زړه کړ،کوچیتوب سخت کار دی خو ژوندیې له سکون، اطمینان او ارام څخه ډک دی، زمونږ دموټر تر ټایرونو لاندې سړک دوه طرفه وو ترمنځ یې پراخ ګلدان او هرسړک بیاڅلور کرښې درلودې چې په یو وخت کې پرې څلور موټره ښه پراخ تللی شول، دواړو خواووته دپلیو خلکو لپاره پراخه لوړه لاره وه.

پرلارمویومسجد ولید ورته ښکته شو کوچنی مسجد و دښلو اوبه پکې وې خو داوداسه انتظام پکې نامناسب وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولوی باغ مو هم ولید داسې ښکارېده چې دولتي دی په منځ کې يې چمن او فواره وه، زمور ډريور وارخطا ښکارېده ددې باغ ترڅنګ د ودرېدلو مو ورته ونه ويل.

حديبيه کوچنی ځای دی له مسجد څخه ګرځنده او کانتينري پلورنځي راتاو و ،تسبې ،مسواکونه او د ډالیو لپاره نور توکي يې پلورل بازار يې کوچنی خو ګرم دی، دلته ګڼ ايرانيان او ترکان هم راغلي وو خو هغوی ډېر منظم وو ، خپل لوی لوی موټر ورسره وو.

دلته مو ولمبل احرام مو وتاړه څو رکعته لمونځ مو وکړ او بېرته روان شو.

جعرانه که جغرافيه؟

يوه ورځ مې خپلو بادغيسي ملګروته وويل چې داځل مو دعمرې احرام لپاره جعرانې ته بيايم له حاجي يار محمد څخه د جعرانې نوم هېرشوی و هره ورځ به يې راته ويل چې جغرافيې ته کله ځو؟

جعرانه مو د حرم په ميقاتونو کې در پېژندلې ده، مفسرين وايي چې د جاهليت په وخت کې په همدې نوم (جعرانه)يوه ښځه په اروايي ناروغۍ اخته وه، هغې به ټوله ورځ اوبدل کول ،ځان به يې سترې کړ خو مازيګر به يې خپله کړې خواړې بېرته پر اوبولاهو کړه او خپل کړی کار به يې بېرته وسپړه،چې الله ج يې هم په قرآن کې يادونه وکړه او ددې کار يې وغنده.

يار محمد به بار بار راته ويل چې جغرافيې (جعرانې)ته کله ځو بالاخره ذوالحجې په ۲۲ مه مابنام مې ورته وويل چې سباسحر وختي جعرانې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ، سباسحر درې بجې له خونو راووتو ، دهلمند اوسېدونکی عبدالهادي چې په څه کم درې زره ډالره رشوت حج ته راغلی وو و هم راسره ملګری شو او خپله کیسه یې راته وکړه ټول دولس کسه شو ،فلاینګ کوچ مودلته هم دوطرفه په ۱۸۰ ریاله په کرایه کړ، کله چې دمکې له ښاره ووتلونو دلومړي ځل لپاره مو ۲۳ ورځې وروسته تیاره ولیدله دا ځکه چې مکه او حرم ټول تل چراغان دي.

جعرانه له حرم څخه کافي لرې ده، ډېر مزل مو وکړ، په جعرانه کې ډېر لوی او ښکلی مسجد جوړ شوی دی ،پریمانه دلمبلو او اوداسه ځایونه او پاکې بیت الخلاوې پکې دي، دغسل لپاره پریمانه او مناسبې (معتدلې)اوبه وې خو په تشناب کې دجامو څوړندولو ځای نه وو ، غسلونه مو وکړل،په مسجد کې مې اته رکعته تهجد او دوه رکعته داحرام لمونځ وکړ او تلبیه مو وویله، دلته هم دنورو هېوادونو اتباع په منظم ډول راغلي وو ، خپل لوی لوی موټر ورسره وو په دوی کې د ترکیې ،مالیزیا او اندونیزیا خلک وو ، سم نیمایي یې ښکلې انجونې دي له یوې مالیزیایې څخه مې په ماته ګوډه انګلیسي وپوښتل چې ایا دا رښتیاده چې تاسې له حج څخه وړاندې واده نه کوئ؟

خوهغه مې په خبره پوهه نه شوه له هغې خوا دمنی او جمرو له لارې دملک خالد پرسړک دحرم بیخ ته راووتلو ، کله چې حرم ته راورسېدو بیا هم لمانځه ته نیم ساعت پاتې وو له لمانځه وروسته مو عمره وکړه، ملګرو راته وویل: چې دسر نیمه برخه به درته اوس وخرییو او نیم به په بله عمره کې وخرییې خوما ورسره ونه منل او ورته مې وویل چې نه ټول راته همدا اوس وخرییئ. نورو حاجیانو همدا سې کول،سربه یې څلور ځایه ووېشه په هر ځل عمره کې به یې یوه برخه خرییه چابه پکې ویالې جوړولې چابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاتي (قیچي) څوتاره غوڅول په څو ثانیوکې به له احرامه ووت، خوزموږ مذهب څلورمه برخه ضرور بولي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاهد

زه په دې هڅه کې وم چې په حرم کې دننه یوبلد شخص پیدا اوملګری کړم، چې په هره برخه کې بشپړ معلومات راکړي، یوځل مې د پنجاب د چکوال یو اوسېدونکی پیداکړ خو هغه ډېره دلچسپي وانخسته بالاخره یوه ورځ مې د حرم په دریم پوړکې یوځوان ولید چې خدمت یې کاوه ماورسره اردو پیل کړه، هغه هم سلام وکړ دځای او وطن پوښتنه مې ترې وکړه ځان یې دپاکستان دخیبرپښتونخوا معرفي کړ ماترې وپوښتل چې په خیبر پښتونخواکې دکوم ځای یې ؟ ویې ویل چې دمردان بیامې ترې دکلي پوښتنه وکړه حیران شو ماته یې وویل چې تا پاکستان لیدلی دی، ماورته په خندا وویل چې پاکستان خوپرېږده په مردان کې هم بلد یم وایه دکوم کلي یې؟ ویې ویل چې دهوتي،بیامې ترې دډاکټرفاروق خان اوشیخ بمبار پوښتنه وکړه، اودامې هم ورته وویل چې شیخ بمبار ماته هم اتلس کاله پخوا بخاري شریف او ابوداؤد راکړي وو .شاهد خوښ شو ویې خندل :(پنجه کړه بیاخو کلیوال وختلې)شاهدته مې وویل چې زه ژورنالېست یم غواړم چې دحج یونلیک ولیکم ،دخلکو ستونزې رابرسېره کړم، او دحرمینو یو رنډه هېنداره له ځان سره یوسم ته له ماسره دمعلوماتو په اړه مرسته وکړه،هغه وویل چې دی خوپه همداسې چاپسې ګرځي چې ستونزې واوري او چارواکیوته یې ورسوي، شاهد وویل چې دی هم دابن لادن دشرکت په بلنه راغلی دی خو دی دځلورومیاشتو لپاره نه ،بلکې دډېر وخت لپاره راغلی دی او همدا اوس یې شپږ کاله کېږي چې دحرم خدمت کوي هغه وویل چې ددریم پوړ دپاکې مسؤول دی اوځوتنه یې تر لاس لاندې کار کوي، شاهد لومړی راته دخپلو ستونزو ټغر وغوړاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل چې دسعودي حکومت ورسره ظلم کوي کار پرې ډېر کوي خو مزدوري يې کمه ۳۵۰ ریاله ده.

شاهد وویل چې دوی په دوو کالوکې یواځې یوه نیمه میاشت رخصت لري او حکومت ورته په دوه کالو کې ایله یوځل دالوتکې دوه طرفه ټکټ ورکوي. شاهد زیاته کړه چې دلته دځینو خلکو نیم عمر په مسافرۍ کې تېر شو او له ژوند څخه يې هېڅ خوند وانه خست، ده وغوښتل چې حکومت باید دحرم خادماتوته دکور راوستلو اجازه ورکړي او دکور اسانتیاوې ورته برابرې کړي.

شاهد ببچاره راته خپله زړه وغوړاوه: (په ۲۰۰۴ز کال مې واده وکړ اوپه ۲۰۰۵کې دلته راغللم په همدې څو میاشتوکې مې یوزوی درک شو خو لازېږېدلی نه وو چې دلته راغلم بیاپه ۲۰۰۷کې په رخصتۍ لاړم یوه نیمه میاشت مې تېره کړه خو څه درک نشول، دوه کاله وروسته په ۲۰۰۹ز کې چې بیالاړم نو زوی مې درک شو، مالا لیدلی نه دی خو اوس شپږ میاشتینی دی اوس شکر دوه زامن لرم خو دحرم په خادمانوکې داسې خلک شته چې لس کاله يې له واده تېرشوي خو یاله سره اولاد نلري اویایو بچی لري داځکه چې کله دوی دیوې نیمې میاشتې لپاره کورته ځي نو څلور پنځه ورځې خوپه تګ راتګ یا د الوتکې په ټکټ اخستلو ،جدې ته په تللو او الوتکې ته په انتظار ،هلته له هوایي ډګر څخه په وتلو کورته په رسېدلو ،همدا راز له هغې خواددې پروسې اوپراوونو په وهلو تېرېږي ،هلته يې مېرمن یا جوړه یا ناجوړه وي دوه ځله خوپکې میاشتنی مریضي (حیض)هم راشي څه کم شل ورځې هغه ونیسي اوښځه خوهم هروخت حمل اخستلوته چمتونه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وویل چې له غم او نبادی خوبیخي خلاص دي او ځینو کسانو خوچې دلته یې پنځلس شپاړلس کاله تېر شوي خپل دوستان هېرکړي دي.

د خوراک او پوشاک لپاره په میاشت کې یونیم سل ریاله (هغه وخت ۱۸۵۷ افغانی کېدلې) ورکوي چې ددوی لګښت نه پوره کوي. شاهد زیاته کړه دحرم په کومو ځایونوکې چې خادمانوته حاجیان د پر خیرات (سبیل) ورکوي نو دسعودي یا عرب مدیران هلته خپل کسان ټاکي او پیسې ورسره وېشي.

شاهد دحرم په هره برخه کې معلومات راکول، زه به چې حرم ته لاړم ده ته به مې زنګ وواهه ده به هم خپل کار بشپړ او ماته به راغی او دحرم په دریم پوړ کې دده دمسؤولیت په ساحه کې به مو بندار پیل کړ.

هره ورځ یا په هره ناسته کې به مو پر یوې برخې بحث کاوه.

شاهدوویل چې دحرم عرب مدیران کله کله پردوی غوسې کوي او په همدې کم معاش کې یې کسر معاش کوي. دامهال دحرم عمومي مدیر عمود نومېږي. شاهد وویل چې دسعودي دقانون له مخې له ۲۲ کالو کم عمروته په حرم کې دخدمت ویزه نه ورکول کېږي خو دنورو اسلامي هېوادونو ځینې نېستمن او اړ کوچنیان یاد ۱۷ یا ۱۸کالو هلکان ځانته بله تذکره یا شناختي کارډ جوړ اوخپل عمر پکې ۲۲ یا ۲۳کاله ښیي ویزه واخلي اودلته راشي چې دلته بیا تري دحرم ځینې نااهله مدیران ناوړه ګټه اخلي. دشاهد په وینا ،حرم د ښه نظافت لپاره په لسو برخو ېشل شوی دی او هر ه برخه یې ځانته ډله او ګروپ لري .شاهد زمادیوې پوښتنې په ځواب کې وویل چې تر اوسه داسې وخت ندی راغلی چې مطاف له طواف کوونکیو خالي شوی وي ځلېرویشت ساعته طواف روان وي، ممکن ځینې وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دطواف کوونکیو شمېر کم اوطواف دمقام ابراهیم اوکعبې تر منځ وي او ممکن کله کله تکړه سړی په هر طواف کې حجر اسود ښکلولی وشي خو هېڅکله هم داسې وخت ندی راغلی چې په مطاف کې طواف کوونکي نه وي .دحج په ورځو کې خو طواف کوونکي بلکل په مطاف کې نه ځایېږي .شاهد وویل چې کوتره، چینچنه او توتکی له کعبې څخه طواف کوي. کله کله ټپوس هم طواف کوي خو نور الوتونکي نه راځي دده په وینا ،دټولو زرګونو کوترو رنګ سپین او خړ دی نور رنګونه پکې نشته دي.

دشاهد په وینا ، سعودي حکومت دخپلو اتباعو ډېر احترام کوي دسعودي خلک ډېر حجونه نه کوي خو درمضان په میاشت کې اوپه ځانګړې ډول درمضان المبارک په وروستۍ لسیزه کې عمروته ډېر راځي. په دې میاشت کې چارواکي په ټول مطاف ،لومړي،دوهم او دریم پوړآن لارو کې غالی غوړوي.

په بمبو او ترموزونوکې پریمانه یخ زمزم هرچېرې رسوي ټېل ماټېل او بیروبار نه وي.

دسعودي چارواکیو په آند په عامو حاجیانوکې نا پوهان ډېر وي خو د رمضان په عمره او اعتکاف کوونکیوکې پوه خلک ډېر دي.

شاهد دمطاف دمرمروپه اړه وویل چې دا مرمر طبعي نه دي، بلکې دسعودي حکومت په تایلندکې په فرمایشي ډول جوړ کړي دي داتیګه له کیمیکلو او نورو داسې موادو جوړه شوې ده چې که هوا هرځومره توده شي نوبیاهم دا تیګه نه ګرمېږي اونه پښې سوځوي دایوه تیګه چې پلنوالی یې یو فټ او اوږدوالی یې درې نیم فټه دی په پنځوس زره ریاله جوړه شوې او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطاف اودریم پورې په همدې تیګو پوښتل شوی دی چې لګښت یې حیرانوونکی دی.

شاهد وویل چې دبرینښنا پاکۍ ،نلدوانۍ،پولیسو ، یا امنیت په شمول په حرم کې تر شل زره ډېر کسان کار کوي، مدیران یې رتبې اوله ۵زرو څخه تر ۸زرو ریالو پورې معاشونه لري.

دحرم دلګښتونو په اړه شاهد وویل چې حرم ته چنده منع ده او نه ورته څوک چنده راټولوي ،بلکې ټول لګښتونه دسعودي حکومت پرخپله غاړه اخستي دي، دحرم ټول خدمات دابن لادن له کمپنۍ سره ټیکه دي او دسعودي له دولت څخه یې پیسې غواړي.

په حرم کې د اینبودل شویو عظیم الشان قرآنونو په اړه شاهد وویل چې په حرم کې اینبودل شوي قرآنونه ټول دفهد په چاپخونو کې چاپ شوي دي او دنورو چاپخونو لخوا چاپ شوي قرانونه پکې نه پرېږدي او که څوک یې ورته ډالۍ راوړي نو دوی یې هم نورو ته ډالۍ کوي.

شاهدزیاته کړه چې په دنیاکې تر ټولو لومړی پیدا شوی غر دحرم لمر خاته ته له شاهي محل سره نښتی پ غر دی ، دحرم ددروازو په اړه هغه وویل چې ټولې ۹۵دروازې لري پرلومړنۍ دروازه چې دملک عبدالعزیز په نوم یادېږي دوه منارې دي په لسمه دروازه چې باب الصفایاباب اسمعیل نومېږي یوه مناره ده په ۴۵نمبر یاباب الفتح دوه منارې، په ۲۲مه یا باب العمره دوه منارې، په ۷۹مه یا باب الفهد دوه منارې دي چې ټولې ۹ منارې کېږي.

هغه وویل چې دمنارو لوړ والی ۸۹متره دی، دحرم دامنیت په اړه شاهد وویل چې په حرم کې دننه زرګونه استخباراتي کامرې لګېدلي او دننه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپیوټرو سره وصل وي چې ټول حرم پکې څارل کېږي ،دامو څوځله واورېدل چې کوم شخص قصداً بې نظمي یا ناروا کړي وي نو دې له ځانه خبر هم نه وي چې ګویا زه څارل کېږم او پولیس راشي او بوبیې ځي،دحرم په دریم پوړ څلور ګنبده جوړدي هر سمت ته یوه خو ختیځ اړخ ته دګنبد پرځای اوس لفټ یا بربښنایي زینه جوړه ده ،دباب ملک فهد په سر اوس هم درې ګنبده جوړ دي چې له دننه خوا څخه ښکلې ډیزاین شوي دي.

دتشنابونو په اړه شاهد وویل چې یواځې دملک فهد او ملک عبدالعزیز دروازو خواته تشنابونه او بیت الخلاوې کمې دي نور دخوراک،څښاک او د اوداسه او بیت الخلا له پلوه د حاجیانو اړتیاوې پوره دي، دحرم شاوخوا د کرایو لپاره ډېرې لوړ پوړې ودانۍ جوړې شوې دي.

د حرم دتوسیع لپاره یواځې شمال یا باب عمره او ختیځ یا باب السلام خواته ځای شته چې باب عمره خواته کار روان دی.

جنوب ته غر او شاهی محل دی، لوېدیځ خواته دارالتوحید کانټینټل، شرکت الملکه ،برج زمزم ،برج الساعه او نورې ګران بیه او لوړ پوړیزې ودانۍ دي.

شاهد زیاته کړه دروژې په عمرو او طواف کې خلک منظم وي ،ټبل نه وي ، سلیقه او ترتیب وي او بیروبار دومره نه وي خوبیاهم لومړی ، دوهم او دریم پوړ ټول ډک او فرش وي دحرم شاوخوا عمارې هم ښه غریبي کوي، دحج په ورځوکې خو آن ډېرې لرې عمارې هم ډکې وي دحرم شاوخوانږدې عمارې خو هر وخت ډکې وي دشاهي محل مخه ټوله شیشه ده له دوو کړکیو پرته نور له شیشې پرته بل څه پکې نه ښکاري ، دشاهد په وینا ، شاهي محل دهغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډی د کور پرځای جوړ شوی دی چې پر رسول الله ص به یې خاورې او ایرې شیندلې.

د اذان خونه پخوا د حرم شمال ته وه خو اوس هلته ګودام دی او اذان خونه جنوبي اړخ ته رالېږدول شوېده له همدې ځایه اقامت هم ویل کېږي. دشاهد په وینا اقامت کوونکی امام په کامره کې ویني چې کله د لمانځه ځای ته ور ورسېږي نو دلته اقامت پیل کړي،له امام پرته بل الله اکبر هم په همدې ځای کې ویل کېږي ،شا هدوویل چې د حاجیانو دښه لېږد او اسانتیا لپاره له عرفات څخه تر حرم پورې داورګاډی (ریل)دپټلی(کرښې)کار روان دی،دا اورګاډی به حاجیان له عرفات څخه مزدلفې او بیا منی او له هغه ځایه حرم ته بیایي او په حلقوي بڼه به ېبرته عرفات ته ځي دا اورګاډي به په یوه ساعت کې دوه اویا زره حاجیان لېږدوي پروژه داسې مهندسي شوې چې ددوو اورګاډو لپاره خوا په خوا کرښې جوړې شوي او دوه اورګاډي په یوه وخت کې په یوه استقامت تللی شي اورګاډي به تېل یاد ډبرو سکاره نه، بلکې برېښنا مصرفوي.

شاهد دباب ملک عبدالعزیز چې او دباب فهد ښي خواته د ترکانو په برنډه کې یوه پایه (ستن)راوښوده ویې ویل چې دا درسول الله ص د ترور ام هانیء کور و ،داستن یې ننبسه ده او رسول الله ص له همدې ځایه معراج ته لاړ.

شاهد زیاته کړه، چې په جده کې یوه ستره فابریکه د حرمینو لپاره تر موزونه او داوبو څښلو ګیلاسونه جوړوي ،ده د حرم د پولیسو دنرم چلند او اخلاقو یادونه وکړه او ویې ویل چې داپولیس دلته له ګومارل کېدلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې ددینې علماوو لخوا هم روزل کېږي او دښه او نرم چلند درس ورکول کېږي.

ده وویل چې په حرم کې په لسګونو ویلچر یا دناروغانو او کمزوروبایسکلونه شته دي چې ځینې یې دسعودي حکومت او ځینې یې نورو شتمنو د حرم لپاره اخستي اوله کارووونکیو یې هېڅ ډول اجوره نه غوښتل کېږي او آن حاجیان یې خپلو خونو ته هم وړلی شي، ډېر حاجیان هم ځانونو ته دابایسکل اخلي چې بیایې همدلته پرېږدي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کعبې پوښ

شاهد راته وویل چې چارواکي هرکال د ذوالحجې په نهمه یا دعرفې په ورځ دکعبې پوښ بدلوي او سرکال هم په داسې حال کې چې مورږ په عرفات کې وو داپوښ بدل شو ، پخوابه یې دکعبې بدل شوی پوښ ټوته ټوته کاوه او داسلامي هېوادونو مشرانوته به یې لېږه خو اوس داکار ځکه نه کوي چې دې مشرانوبه بیا داپوښ پیرانو ،خانقاه ګانو او سجاده نشینانوته ورکاوه او هغوی به بیا ددې پوښ ټوټې له مړو سره ښخولې یابه یې دپوښ تارونه وسپړل او دمړو اوناروغانوپه ستر ګوبه یې اینبودل او داکارونه حرام دي اوس داپوښ ببرته همماغې کمپنۍ ته ورکوي او یایې دکعبې په موزیم (کسب الکعبه)کې ږدي. ددې پوښ ټوته ډېره ګران بیه ده، او ایتونه پرې په سرو زرو لیکل کېږي، په کسب الکعبه کې چې له حرم څخه ۲_۷کیلو متره لېرې ده دکعبې زاړه او اضافي شیان لکه پوښونه،دروازې ،محرابونه، غالۍ او نور ساتي. شاهد وویل چې دکعبې پوښ نه وینځل کېږي .

دکعبې دپوښ جوړول یوکال وخت غواړي ،له پاسه پرې ایتونه،یاحنان،یامنان ،طیبه کلمه ،سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم، لیکلي وي البته دالیکنې پر هر پوښ بدلېږي، دحج په ورځو کې ددې لپاره چې د چالاس ورونه رسېږي دکعبې پوښ دکعبې له بیخ څخه څه باندې دوه متره لوړ تاو او آن له شاذروان څخه هم پورته وي. داځکه چې ځینې خلک د تبرک لپاره دکعبې پوښ په پټه ځیرې کوي او له ځان سره یې وړي، په نورو ورځو کې دکعبې پوښ ټوله کعبه پټوي او تر ځمکې غوړېدلې وي، دکعبې د اوسنی پوښ بیه خو راته معلومه نده خو ۳۴کاله وړاندې په ۱۹۷۹ز کې پر هغه پوښ چې ملک خالد بن عبدالعزیز السعود کعبې ته جوړ کړی و په هغه ارزانۍ کې اوپه هغه وخت کې چې پیسو ډېر ارزښت درلود شپیته لکه سعودي ریاله لګښت راغلی وو او داپوښ په یوولس میاشتو کې جوړ او ۸۰کیلوګرامه وړښم ، ۳۰۰ کیلو سره اوسپین زر اوله استرسربېره ۲۵۸متره توکر پکې کارېدلی وو په همدې کال دکعبې ددروازې په پوښ کې چې څلور متره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلنوالی او اوه نیم کیلو متره طول یې درلود ۱۲۰کیلوګرامه سره او سپن زر کاربډلي وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ایرانیانو کودتا

شاهد په ۱۹۸۴ز کال په کعبه کې د ایرانیانو کودتاهم یاده کړه او ویې ویل چې ایرانیانوپه تابوتونوکې وسله حرم ته راننویستې وه، او داسې تاثر یې ورکړی وو چې ګویا په تابوتونوکې یې مړي د جنازې لپاره راوړي دي.

کودتاه کوونکي دباب الفتح مناروته هم ختلي وو او لاندې یې ډزې کولې.

شاهد زیاته کړه سعودي چارواکي حیران وو چې کودتا کوونکي له منارو څخه څنګه راښکته کړي بالاخره شهید جنرال ضیاء الحق ته یې ټېلیفون وکړ هغه ډاډ ورکړ چې وار مه خطاکوئ زه پخپله درځم خوتاسو زماتر درتللو ښې پرېمانه اوبه جوش کړئ، هماغه وو چې له پاکستان څخه کماندو عسکر اوپخپله شهید جنرال ضیاء الحق راغلل دا اوبه یې په هلیکوپټروکې پورته کړې او په منارو کې یې پر کودتاکوونکیو ور وشیندلې هماغه وو چې کودتاکوونکي وسوځېدل وارخطاشول او لاندې راښکته شول چې دلته یې بیا ونیول.

دشاهد په وینا، ایرانیانو غوښتل چې په مدني حرم کې هم کودتاه وکړي،اوهلته دحضرت عمر رض قبر ونړوي او دحضرت محمد ص دقبر له څنګ څخه د هغه جسد وغورځوي، د ایرانیانو دې کودتاه د سعودي او ایران اړیکې خرابې کړې او سعودي څوکاله ایرانیانوته د حج اجازه نه ورکوله.

شاهد زیاته کړه چې دحرم په هر پوړ کې د تنظیف د وسایلو دبرېښنا د وسایلو، دقران کریم د الماریو او...لپاره ډیپوګان شته دي.

دکعبې نوې یا اوسنۍ دروازه په ۱۳۹۹ هـ ل دملک خالد بن عبدالعزیز په وخت کې جوړه اوپه همدې کال د ذوالحجې په ۲۲مه لګېدلې ده،په دې دروازه په عربي دلیکل شوي متن ژباړه داده :(پخوانۍ دروازه د سپېځلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرمینو د خادم ملک فیصل بن عبدالرحمن ال سعود په وخت کې په ۱۹۶۳ په مکه کې جوړه شوې او دا دروازه د سپېځلو حرمینو د خادم ملک خالد بن عبدالعزیز ال سعود په وخت کې په ۱۳۹۹ کې جوړه شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شو

یوه ورځ دحرم په دوهم پوړ کې روان وم چې په ویلچر کې ناست یوتن راباندې غږ وکړ ویل یې چې په تلوېزیون کې مې ډېر لیدلی یې ستا دیني او سیاسي نظر مې خوښ اوزمونږ دزړه تنده ماتوې نوځکه مې وغوښتل چې له نږدې درسره وګورم دې شخص خپل نوم عبدالوکیل مددخېل معرفي کړ ویې ویل چې تراتم ټولګي یې درس ویلی او پخپله یې ځان په تمانچه ویشتی دی اوس یې لاس اوپښې کار نه کوي له مددخېل سره مودې پرې سیاسي او شخصي خبرې وکړې ویې ویل چې په ښرنه کې صرافي، په اسلام آباد کې د رخت غټ پلورنځی اودکابل په منډوي کې درې پوړیزه لوی لوی سرایونه، میوند جادې ته نږدې د منډوي په خوله کې بل سرای لري، ده وویل چې پلار یې حاجي ګلاغا نومېږي او له درې میندو ټول ۱۲ ورونه دي خو د بې اتفاقۍ ناروغۍ پکې ځای موندلی دی .ده وویل چې ددوی په سرایونوکې دهر دوکان دکرایې ارزښت تر ۵۰زرو افغانیو دی خودوی تر ۱۵زرو افغانیواخلي او دوی د بې اتفاقۍ له کبله دوکانداران داکمه کرایه هم پوره نه ورکوي.

ماله سره ځان سره وویل چې ۱۲ورونه او دومره شتمني خو غټه پانګه او دا لله ستره لورینه ده خو زمونږ پښتانه له دې لورېینې هم ګټه نه شي اخستلی.

دپښتنولوړ بیې شتمنۍ فیلسوف ،اروا پوه ، شاعر او خان اروابنـاد خوشحال خان خټک درې سوه کاله پخوا دپښتون پر دې حالت ژړلي و :

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفـــاق پـــه پښـــتانه کـــې پېدانشـــو
ګنـــي مابـــه دمغـــل ګريـــوان پـــاره کـــه

مددخبل وويل چې له راديو يې اوربدلي چې سعودي هر کال دحاجيانوله درکه ۳۰ميلياردې ډالر ګټي.

د مولوي احمدي جګړه

سحر لس بجې له حرم څخه خونې ته لاړم ګورم چې دعمارې په مخ کې دحاجيانو بيروبار دی کله چې خونې ته ننوتم نو مولوي احمدي له غوسې تک سور اوښتی دی چيغې وهي، پټکې کوي (اينا مسلمان نيستن ،تجار هستن ، سريک چک او(آب)ګوز شان ميره) ورته مې وويل چې حوصله وکړه څه خبره ده، هغه وويل : زمورږپخوونکي (اشپز) قاري ته دشرکت يوتن مسؤول حاجي عبدالله په غوسه شوی و چې ولې يې ډېرې اوبه کارولې دي، اشپز خفه شوی اوس يې استعفی کړې او له شرکت څخه يې خپله تزکيه اخستله خو حاجي عبدالله يې پر تزکيه پاڼه لاسليک نه کاوه دشرکت پرځای يې په تزکيه پاڼه ما(مولوي احمدي) لاسليک وکړ ،وروسته حاجي عبدالله ما(مولوي احمدي) ته ښکنځل وکړل چې ولې مې دا لاسليک کړی دی)

ددواړو جنجال شوی و يوبل ته يې ښکنځل کړي وو حاجي عبدالله غوښتل چې مولوي احمدي وشړي خو احمدي ورپسې ټول حاجيان د احتجاج په ډول راوبستي وو غوښتل يې لاريون وکړي، بالاخره ما او ګلاغا دواړوته خبرې وکړې او ستونزه موهواره کړه.

د مکي حرم کتابتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ورځ مازیګر زه، استاد عنایت الله ،دهغه ملګري ګل احمد او ... دحرم کتابتون ته ولاړو ،دحرم کتابتون په هغه ځای کې جوړ شوی چې دحضرت محمدص زوکړه پکې شوېده،دلته لوی کتابتون دی خود حج په ورځو کې دبیروبار له کبله دعامو خلکو پر مخ بند وي ددې کتابتون په مخ کې پر حاجیانو هغه کتابونه وړیا وېشل کېږي چې د توحید ، زیارتونو او عقیدې په اړه سلفي نظر څرګندوي،همداراز هغه کتابونه چې سعودي چارواکیو دشیعیت په رد کې لیکلي او ټوله محتوای یې د شیعه ګانو ،دهغوی د افراطیت ټکونه، دشیعیت د ځانګو او عقایدو او موضوعاتو څېړنه ده یعنې دلته د شیعیت پر ضد یو کلک تبلیغاتي سنګر تود ساتل شوی دی داکتابونه په ډېرو ژبو لیکل شوي دي ماهم پښتو او فارسي کتابونه واخستل دلته مو ډېر عکسونه هم واخستل. دلته سړي ته دمسلمانانو پردردوونکي حالت او خپلمنځیو اختلافاتو افسوس ورشي،داانرژي چې سعودي عربان یې دشیعه مسلمانانو پرضد کاروي او یا برعکس که دکفارو او داسلام او اسلامي نړۍ ددښمنانو پر ضد وکارول شي نو داسلام وړانګې به دنړۍ ګوټ ګوټ ته رسېدلې وې، دکتابتون مسؤولینو هلته په انګلیسي ،عربي،فارسي او اردو ژبو لیکلي دي چې په دې ځای کې درسول الله ص زوکړه یقیني نده نوځکه یې ښکلول، لمسول او ... رواندي.

د حرم نقاشي

دحرم لومړی او دوهم پوړ درې ،درې برخې لري ددوهم پوړ دوهمه یا منځنۍ برخه دملک عبدالعزیز په وخت کې جوړه شوې ،دحرم فرش زېړ، نخودي، تور او نور مختلط رنګونه لري، ډېر ښکلي او ساده رنګونه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنې يې چپس او مرمر دي هغه چې ګول يا ګردې دي هغه چپس او هغه چې څلور ګوټيزې دي ، مرمررنګه دانې پکې لګېدلي دي، په ستنوکې ښکلې کمانونه، له ګچو جوړ ګلان، چت يې صفر يا ميده چپس په ګلابي ،نخودي شير چه يې او نورو رنګونوکې، دستنو لا ندينې برخه کې ،تور،پايزاره،ده په چت او پايوکې په زرګونه قنديلونه اوپکي دي ،دريمه برخه چې ملک فهد جوړه کړېده ډېره ښکلې او عصري ده، دهرې ستن لپاره ځانته جوړ شوي د ډېر عالي کيفيت تک سپين مرمر دي،په هره ستن کې هم يې په سر اوهم يې لاندې څلور خواوو ته ايرکنډېشنونه لګېدلي دي.

پروسږکال چې کله د صفا او مروه لار پراخېدله نو هلته هم په عصري بڼه کار وشو او ټولې لارې په ايرکنډېشن سمبال شوې اوس دصفا او مروه ترمنځ پنځه لارې دي يوه يې ځمکتلی (زېرزميني)او څلور دځمکې په سر دي.

www.melitahnik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حج ته هوايي او که دځمکې له لارې ؟

ماته پرځمکه سفر له هوايي سفر څخه ډېر خوند راکوي ، ځکه چې پرځمکه تلل خوسياحت وي دنيا او مافيها او دخلکو رنګارنګي وينې خو له بده مرغه چې داهرڅه په امنيت پورې تړلي دي ، اردن دسعودي ګاونډی هېواد دی او ددې هېواد حاجيان هم حج ته په موټروکې راځي، ددوی څه ملګري زمونږترڅنګ اوسېدل کله چې ببرته تلل نو له لسو ډېر۳۰۳ ته ورته موټروکې يې خپل سامانونه بار کړي وو ددوی موټر و د سعودي او اردن دکورنيو چارو دوزارتونو اجازه پانې چې دترحيل شمېره ،دموټر نمبرپلېټ ، دراتللو نېټه ،له سعودي څخه دوتلو نېټه ،د سپرليو شمېره ،دسپرليو نومونه هرڅه د موټر په مخامخ شيشه لګېدلي او ټولو يوځای حرکت وکړ، دې کار ماته ډېر خوند راکړ او هغو شېبوته يې وروستلم چې له افغانستان څخه به هم خلک په موټروکې حج ته تلل ،هغه هم له پوره سکون او اطمئنان سره . زما ،نه يادېږي خو له مشرانو مې اورېدلي چې شاوخوا پنځه دېرش کاله وړاندې زمونږ له کلي څخه هم څلورتنه چې يو پکې زمونږ دحج دملګري غلام دستګير پلار حاجي غلام سخي دی(الله دې لاهم اوږدعمر او ښه صحت ورکړي) دملک باباجان په موټر کې حج ته لاړل ملک بابا له هريوه څخه په غالب ګومان څلور څلور زره افغانۍ واخستې او له درونټې څخه کعبې ته په موټر کې روان شول سفر يې ډېر خوندور و اوډېرځايونه او هېوادونه يې ليدلي و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنوبي اسیا مکتب

حج ډېره سخته او ستومانوونکي پروسه ده،ډېر کارونه او ډېر خدمتونه لري همدالامل دی چې رسول الله به دهر عبادت په پیل کې په دعا کې ویل چې :(ای ربه داعبادت مې قبول کړه خو دحج په اړه به یې ویل چې ای ربه ماته یې اسانه او له مایې قبول کړې)، هر حاجي په یواځې ځان خپل ځان ته د اخدمتونه شي کولی ، او دبعثې او شرکتونو پلاوي هم داکار نشي کولی ،نو سعودي ددې کارونو دپاره انسجام لپاره دخپل دولت دحج او اوقافو د وزارت په چوکاټ کې څو مکتبونه جوړکړیدي چې په ټولې نړۍ کې د حجاجو لپاره دپیسو په مقابل کې د قرار داد له مخې دا خدمتونه تر سره کوي.

داسیا ډېر هېوادونه په مکه معظمه کې د جنوبي اسیا او په مدینه منوره کې دبنګله دېش دمکتب (اداري)اړوند دي مورډ هم د جنوبي اسیا دمکتب اړوند وو. ددې دفتر یا مکتب نوم (المؤسسه الاهلیة المطوف لحجاج جنوب اسیا) و دامکتب بیا ځانته سل مطوفه یا ځانګې لري د جنوب اسیا په هغه ځانګه کې چې (معتز یحیی عبدالرحمن بدر)یې مشرو ،سل مطوفه او مطوفات شامل وو دا هر مطوف دپنځو زرو حاجیانو خدمات اماده کوي یعني د معتز اړوند ۵لکه حاجیان وو مورډ د۷۸مطوف اړوند وو.

ددې مکتب مرکزي دفتر د ابن لادن شرکت ترځنګ په خالدیه دوهم کې د محمد جبیر پرسړک وو . ۸۰۰۲۴۵۰۰۱۳یې وړیا او ۵۳۵۳۲۲یې دپیسو په مقابل کې د اړیکو شمېرې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دکارت دسیریال نمبر ۳۸۸۵۲۲ووو داشرکت دهرحاجي پر سر ۳۰۰ډاله دخاک پولي په نوم له بعثي او یا د حاجیانوله لېږدوونکي شرکت څخه اخلي او ددې پیسو په مقابل کې حاجیانوته له جدې تر عمارو، له عمارو تر منی، له منی تر عرفات او له عرفات څخه تر مزدلفې ،له منی تر عمارو ،په مکه کې له عمارو تر مدینې منورې له مدینې منورې بېرته تر جدې ترانسپورت تنظیموي، دحاجیانو الوتنې ،پاسپورتونه، دلېږد چارې او نومونه تنظیموي، کمپیوټر ته یې رسوي همداراز دبعثې پلاوی یا دشرکتونو استازي دعمارو د خونو او چپرکټونو د نیولو قرار داد له خلکو سره د همدې مکتبونو له لارې کوي، په منی کې خېمې او په عرفات کې تجیرونه همدوی نیسي، فرش کول یې هم دهمدوی کار دی په عرفات او دمنی په ورځوکې حاجیانوته ډوډۍ هم دوی ورکوي، موټروته د حاجیانو دبار پورته کول اوښکته کول هم دهمدوی کار دی.

هروخت چې حاجیان مکې معظمې ته ورسېږي نو موټر یې دهمدې شرکت مخته ورځي هلته ورته دهمدې مکتب پېژندپاڼه دغاړې کارت، اویو لاس بند ورکول کېږي چې داخرګندوي چې دا حاجي دکوم مکتب دی ،په کومه عماره ،کومه خونه او کوم ځای کې اوسېږي ، حاجیان که له جدې څخه مکې ته ځي که جدې ته، اوکه مدینې ته نو اوبه ، جوس کیک کلچې او ځینې ډالۍ حاجي ته ورکوي.

دې مکتبونو د حاجیانو کار ډېر اسانه کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابن لادن مسجد

کله چې دلمانځه وخت راشي نو دوکانداران لمانځه ته ځي خو دوکانونه نه بندوي ،بلکې مخې ته يې پردې وځړوي اوپه ډاډه زړه خپل لمونځ کوي.

زمونږ دعماري او حرم ترمنځ په حفاير کې د ابن لادن په نوم مسجد زمونږ دلارې په سر و خو ماپکې فرض لمونځ ندی کړی ، يوه ورځ د مسجد دليدلو لپاره ورتاو شوم دوه رکعته نفل مې پکې وکړل، مسجد له ځمکې لوړ جوړ شوی ،لاندې ځمکتلی هم لري په ښکلیو ګرانبیه غالیو فرش، ايرکنډيشنونه پکې فعال دي دښځو او نارينه وو د لمانځه ببل ببل ځايونه لري،د دواړو ځايونو ترمنځ شيشه يي کتاره ولاړه او يو بل يې پنا کړي دي، دښځو او نارينه وو دلمانځه ځايونه په ويکتورونو ښودل شوي دي.داد هغه اسامه دميلياردري کورنۍ لخوا جوړ شوی مسجد دی چې پخپله دلته په افغانستان کې په غرونواوناوونو کې له هرډول ناز او نعمت څخه بې برخې ظاهراً خاص او خاص ديو پاک هدف اوپاکې عقيدې لپاره جنګېده

دريم مخلوق

يوه ورځ زه او شاهد ، د مکي شرکت څلورم پوړ ته ددوکانونو او مغازو کتلو ته تللي وو کله چې ببرته رابنکته شو نو راته يې وويل راځه چې نن درباندې دريم مخلوق ووينم ماورته وويل چې په مطلب دې پوه نه شوم، هغه راته وويل چې دشرکة مکه د ديوال ترڅنګ د هجړاګانو (ايزه کانو)ځای دی حج ته له هره ځايه راغلي هجړاګان همدلته راغونډ ېږي، يوله بل سره پېژني، کيسې او مرکې کوي، مورږ چې ورغللو دامهال يواځې شپږ تنه ،هجړاګان ناست وو ، خو شاهد وويل چې اوس ډېر حاجيان ببرته تللي

www.melmahik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

،هجړاګان هم کم شوي دي خوبیاهم اوس یې ځینې په طواف، ځینې په بازار او نورو ځایونوکې خپاره دي،که نه دېرش پنځه دېرش تنه یې اوس هم شته دي.

دځینو هجړاګانو غټ غټ تیونه له کمیسونو لاندې ښکاربدل شاهد وویل چې هجړاګان له نارینه ووسره یوځای طواف کوي اوپه احرام کې یې تیونه ښکاري ځکه چې دوی دنارینه وو احرام کوي، حرم له هجړاګانو سره نابلده ندی استاد (عبدالملک همت)په خپل تالیف (زمونږ د قبلې تاریخ کې) لیکلي چې چارواکیو او مخورو به هم له اسلام څخه وړاندې او هم د اسلام دډیوې له روښانه کېدلو وروسته د حرم دخدمت لپاره مریان معرفي کول چې په دوی کې به یې قصداً هجړاګان چې هغه مهال به دآغا ګانو یا اقاګانو په نامه یادېدل معرفي کول دا ځکه چې دوی ښځوته تمایل نلري اوله دې اړخه تري ډاډ موجود دی.

حضرت معاویه،یزید،خلیفه ابو جعفر منصور،سلطان نورالدین او سلطان صلاح الدین ؛ ټولو د حرم خدمت ته خصي یا ایزک مریان ورلېږلي دي استاد همت د علامه کردي له قوله لیکلي چې دده په وخت کې حرم ۲۴تنه هجړایا ایزه کان درلودل.

په مکه معظمه کې وروستۍ ورځې

وخت د چا خاطرنه کوي، داوبو په څېر تېرېږي او دخوند او لذت ورځې او شپې خود بادپه څېر وي میاشت اونۍ، اونۍ ورځ او ورځ ساعت شي، زمونږ ورځې هم په پوره کېدلو شوې، له ماما (حبیب الرحمن استاد) سره مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکور او دوستانو لپاره ځینې ډالۍ واخستلې خو مامامې راته وویل چې په مدینه منوره کې دمکې په پرتله ارزاني ده.

بالاخره دیکشنبې په ورځ زما دماما نوم هم د هغو کسانو په لست کې راغی چې سبا دوشنبه سحر اته بجې به له مکې څخه جدې ته روانېږي ، همداسې وشول ،سبا مې ماما د خفګان په بدرګه رخصت کړ، دهغه ببلتون راته سخت شو، خو چاره نه وه هغه هم زما پربېلتون خفه شو، خیر هغه کورته اومورې یې سباته داسلام دغوږېدلو ، خپرېدلو او دامن او نور ښار مدینې منورې ته روانېدو ،له هغه سره مې خدای پامانې وکړه، هغه یوولس بجې جدې ته ورسېد، ورته ویل شوي وو چې دشپې دولس بجې به کابل ته الوځئ، خودشپې پاوباندې دولس بجې لاهم منتظر وو خو چې یوه نیمه بجه مې ورته زنګ وواهه ټېلیفون یې کار نه کاوه، ددوشنبې ورځ مې په طوافونو تېره کړه، له حرم څخه مې دوتلو زړه نه کېده الله ج په دې ورځ ددولسو طوافونوتوفیق راکړ. دمولوي صدیق الله او مولوي شفیع الله ددوست ملا صفت الله په مرسته مې دپنځم ځل لپاره د حجر اسود په ښکلولو او له ملتزم سره دسینې په منلو زړه یخ کړ. دسه شنبې شپه مې په حرم کې اعتکاف وکړ، تر دوه بجومې طوافونه او لمونځ وکړ وروسته دحرم دریم پورې باب الصفا خواته ورغلم بوټان مې سر لاندې کړل او ویده شوم خو لا درې نیمې بجې نه وې چې ببرته پاځېدم اودس مې کړ او مطاف ته ښکته شوم،له غرمې مخکې تر لس بجو په حرم کې په لمانځه او طواف بوخت وم لس بجې مې طواف وداع پیل کړ، له طواف وروسته مې ځان ملتزم ته ورساوه ځان مې ورپورې ښه ونښلاوه، په داسې وخت کې که زړه دکانې هم وي نو اوبه اوله سترګو اوښکې روانې شي، نور خلک هم ملتزم پورې نښتي وو دهغوی ژړاګانو او چیغو په فضاکې انګازې کولې نور نو پوه نه شوم څومره مې چې پخپل ژوند یادېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دومره مې ژړلي نه وو اونه مې خپلې دومره اوښکې لیدلې وي هېڅ مې زړه نه کېده چې له ملتزم څخه لېرې شم.

ماسپښین له لمانځه وروسته مې بیا طواف وکړ ، د اوښکو او ژړا حالت هماغه سحر نی و وروستی ځل مې په حرم کې دوه رکعته نفل وکړل خدای ج خبرچې څومره به رانه اوږده شوي وي، زمزم مې پربمانه وڅښل خو لومړی ځل وو چې له خفګانه مې زمزم سم نه تېرېدل له حرم څخه راووتم مخ مې حفاير ته وو خو دوه درې ګامه وروسته به مې غیر اختیاري مخ حرم ته واوښت په پله ودرېدم او مخ مې کعبې ته کړ ښې اوښکې مې تویې شوې اوږده دعامې وکړه په غټو غټو مې دحرم منارونه وکتل زړه نازړه مې حرم ته شاه او دبیا لیدلو په هیله ورسره خدای پامانې وکړه خپلې خونې ته لاړم خپل سامان او بیکونه مې برابر کړل څلور بجې د عمارو مخ ته موټر راغلل او سامانونه مو ورووېستل.

د جلال له ښارڅخه د جمال ښار ته

دعمارو مخ ته څلور موټر راغلي وو په هر موټر کې ۴۶تنه سپرېدل زه د څلورم موټر په لومړۍ څوکۍ دچلوونکي ترڅنګ کېناستم ، ترڅو مو چې بارونه پورته کېدل، نو پاو کم پنځه بجې شوې، په همدې ټیم موټر حرکت وکړ.

لومړی دجنوبي اسیا مکتب ته ورغللو هلته یې راته وجبې چې په هره وجبه کې کیک ،کلچې ،بسکټ ،د زمزم اوبو یوبوتل ، یو دغاړې بیک اوجوس راکړل، دزمزمو پر بوتل داوبو څښلو دعاګانې لیکل شوې وې ډېر اسانه: په ښې لاس ، اوپه ناسته اوبه څښه، بسم الله ووایه په درې دمو یې وڅښه اوپه پای کې الحمدلله ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم یو ساعت د مکې په کوڅوکې تاو راتاو کېدو ،تیاره مانښام دمکې له ښار څخه ووتلو د ماسخوتن لمونځ مو په عسفان کې وکړ له لمانځه ورو سته مې له امام څخه چې سعودی و وپوښتل چې تاسې له لمانځه وروسته ولې سنت او وتر نه کوئ؟ هغه راته وویل چې سنت خو نفل دي او ستا خوښه چې نفل هرڅورکعته کوې، کله یې کوې او که نه یې کوې او مونږ وتر کوو، خو د وترو وخت دسهار تر را ختلو دی، څو مره چې یې ناوخته وکړې، ثواب دی، وتر تهجد اوقیام اللیل دی او دقیام اللیل تر تیب دادی چې دشپې په وروستۍ برخه کې وشي،کله چې پوه شو چې زه افغان یم نو راته یې وویل تاسو ولې یوبل وژنئ، ولې مو وطن ورانوئ، ماورته وویل هلته اور امریکا جوړ کړی دی، دطالبانو د زور او ځواک په اړه یې پوښتنه وکړه کله چې ما معلومات ورکړل نو خوشحاله شو دعایې ورته وکړه خو ویل یې چې رسنۍ خوناسم معلومات ورکوي. موټر په ډیم اشارو روان دی ډېر تیز نه ځي ،موټر چلوونکی مدین نومبده د مصر اوسېدونکی و ډېر ټوکي او خلاصه ټنډه یې درلوده، مدین ویل چې دلته یوائې د حج په موسم کې دخدمت لپاره راغلی او دټول موسم اجوره یې زر ریاله ده، مدین وویل چې درې ورځې وروسته ببرته مصر ته ځي او وخت یې پوره کېږي. زمونږ د تر حیل شمېره ۲۷۸۲۲۴او دموټر پلېټ ۱۹۵۱وو. له مکې څخه ۱۵۰کیلو متره لېرې د الظبیة والجمعة سیمه کې مو د راحت په نوم هوټل (الفندق و مطعم الراحه)کې دمه وکړه چا ډوډۍ وخوړه ، چا تازه مېوه، چا اوبه،چا چای او نور مشروبات، هوټل دپاکستانیانو دی، دښځو لپاره بېل ځایونه لري، پراخه برنډه په حویلۍ کې پریمانه چوکۍ ، مسجد ، بیت الخلا ، داوداسه ځایونه لري، ډېر بیروبار وو ما شل لوی موټر وشمېرل چې ورته ولاړ وو د هوټل عمله چې ډېر یې پاکستانیان وو ، ډېر بوخت وو. د یو منځني خوراک بیه لس ریاله ده.چې روان شو ډېرور راته وویل چې دوی ته د مکتب لخوا ټول پروګرام ورکول کېږي چې په څو بجو باید له مکې څخه روان شي، چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمانبام او ماسخوتن لمونځ وکړي، چېرې دمه وکړي، دتګ سرعت يې څو وي، څوبجې په مدينه کې ددوی دفتر ته ځان برابر کړي څو بجې حاجيان ښکته کړي او نور، ښې خواته مود خليص کلی دی داکلی دشپې لخواړ پر رنګين وو خوپه کرنه او سمسورتيا نه، بلکې په برېښنا . دمکې اومدينې شاوخوا څلورنيم سوه کيلو متره سړک دوطرفه دی ددواړو سړکونو ترمنځ ديوال او جال دی دمخامخ راتلونکي موټر د اشارو رڼا دډرېور سترګې نه نيسي هر طرف ته پراخ سړک څلور کرښې لري او څلور موټر پرې ځايېږي دهرډول سرعت لپاره خپله ليکه ټاکل شوې او ټول سړک په کيمرو څارل کېږي له دې پرته د پليو خلکو لپاره هم يو سړک لري.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رنا او بریا په ښار کې

زړګیـــه ســـترګې لګـــوه دقـــدم لاره نـــه ده
حبیـب پـرې ایښـي قدمونـه دومـره خـواره نـه ده

اوس مـې پـه یـاد نـه دي چـې دادنوښـار دعبـدالله او کـه دکربـوغې دمحمدامین نعت دی خو په کوچني کې مې په مسجدونو کې په ترنم ډېر ویلی دی.

بالـآخره پـاوکم دوه بجـې دانسـانیت دپیغـام اودنیااوخلاصـون دپلوشـو وېشونکي ښار مدینې منورې ته ورسېدو ،حکومت څو ځایه تاو راتاو کړو څو ځایه مو پاسپورټونه چک شو، دلته هم لومړی د جنوبي اسیا مکتب ته ورغللو، وجبې یې راکړې سامان موخونوکې ځای پرځای کړ، زمونږ عمارې حرم ته نږدې وي ټوله پنځه دقیقې لار وه ستړي هم وو خو ویده نه شو، له ماسره د مدني حرم دلیدلو تلوسه ډېره وه له لږې دمې وروسته حرم ته روان شو دحرم لیدلو ډېر خوند راکړ ډېر پراخه ،ښکلی او شاندار ه . اخر ښکلی به ولې نه وي؟ دلته لسګونو زرو صحابه وو لمونځ کړی دټولو کائناتو په کچه ستره هستي او ښکلا همدلته ده، ددې مسجد بنسټ پخپله حضرت محمد ص ایښی دی، هماغه یې لومړنۍ خطیب او امام دی.

په برنډه کې مو په صف کې ځای ونیوه ،تهجد مو وکړل، جمعې ته ډېر وخت وو ډېر ملګري موله ستړتیا په صف کې په ناسته ویده شول، په نبوي مسجد کې دکعبې په مقایسه لمونځ ډېر اوږد و اوږده قومه، اوږده جلسه او اوږده قعده له لمانځه وروسته ملا یار محمد په باب رحمت در سول الله ص

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزار ته روان کړلو ، درسول الله ص مزار ته تللې کوڅه که څه هم پراخه ده خو ډېر بیروبار پکې وو ، ډېر ورو ورو مزار ته ورسېدو لومړی ځل مو دسرورکائنات پر مزار سترګې ولګېدې، دلته نور پروت دی ، دلته دهدایت اوژغورنې ډیوه تر خاورو لاندې ده . دلته هم نورې ژړاګانې نه تم کېدلې د الصلواة والسلام علیک یا رسول الله چېغو فضا ونیوه او اوښکې نه تم کېدلې.

مورږ ډډ پرو کمالونواو کراماتود خاوندروضې ته ولاړیو هغه چې :

حسن یوسف دم عیسی ید بیضا دارد
آن که خوبان همه دارند وای تنها دارد

یا

خدای یې مه ګنه ببشکه چې بنده دی
نور یې کل واړه صفات دي په ربنتیا

دپنجرې دننه نه درسول الله (ص) ،نه دحضرت ابوبکر صدیق اونه دحضرت عمر رض قبرونه ښکارېدل خو دهریوه دقبر په برابری یو سوری وو چې له ځیرتیا وروسته ترې دقبر یو ه څنډه ښکارېده که خلک درسول الله د مزار په زیارت کې افراط کوي نو پولیس هم دبدعت په مخنیوي کې افراط کوي که په سهوه هم د چالاس دمزار ترخنګ پرکتاره ولګېد نو پولیس پرې غوسه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له لمانځه فارغ شو نو دلته خو طواف هم نه و دنفلو وخت هم نه و او ستړي هم وو نو خپلو خونوته روان شو ،نږدې وه چې لار مو غلطه کړې وای

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفه او ریاض الجنة

دسحر چای له څښلو وروسته ببرته حرم ته لاړم ، اودس او دځانبت لمونځ مو وکړ، غوښتل مې چې ټول حرم ووینم نابلده وم ماویل ښه به وای چې اوس داسې یوځوک را پیداشوی وای چې دلته بلد وای او ماته یې هم لار ښوونه کړې وای،خو کله چې دحرم دوهم پوړ ته ختلم په زینه کې یوځوان راباندې غږ وکړ، مینه ناکه او توده ستړې مه شي یې وکړه ویې یل چې نوم یې قاري شریف الله او دملا احمدګل زوی اودلغمان دقرغه یو ولسوالۍ د عزیز خان کځ اوسېدونکی دی د قاري شریف الله کورنۍ ماپېژندله په بډه ببره کې د څوارلس کاله ګډ ژوند سر ببره دهغه پلار اروانباد ملا احمدګل زما دمور (اللهم اغفرهاوارحمها)تروزی هم دی له ملا احمدګل څخه ماپه مسجدکې ډېر سبق ویلی او دقاري شریف الله مشرورور مولوي رفیق الله زما ددرس ملګری دی.

قاري شریف الله شپږ ورځې وړاندې مدینې منورې ته راغلی او بلد و په حرم کې یې ښه وګرځولم هر ځای یې راوپېژنده دحرم په غولي کې د څښلو داوبو ټانکۍ ته ورته ځای جوړ شوی چې دکارولو لپاره ډېرې بمبې لري قاري شریف الله وویل چې دلته دحضرت ابو ایوب انصاري رض کور و هغه چې دحضرت رسول اکرم ص اوښه یې دهجرت پرمهال په دروازه کې څملاسته او درسول الله ص دمېلمستیا ویاړ په مدینه منوره کې لومړی د همده په برخه شو ، اوس خوهغه کور رنګ شوی خو څلي ته ورته داټانکۍ یې په یادجوړه شوېده.

له دې وروسته یې مسجد ته دننه صفې ته وروستلم اصحاب الصفه داسلام په تاریخ کې ډېرمشهور دي، دحضرت رسول الله ص پر ژوند ځینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحابه وو خپل ځان اسلام ته وقف کړ، دوی نور کار وبار نه کاوه، دنبوي مسجد او درسول اکرم ص دکور ترځنګ به په یوه صفه ناست و، زده کړه یې کوله، امر بالمعروف یې کاوه، په جهادکې یې عملي ونډه اخسته او درسول الله ص قوماندې ته به منتظر وو. صفه اوس دنبوي مسجد په دننې حریم کې ده درسول الله ص مزار سره نښتی دا ځای اوس هم له نور مسجد څه لوړ دصفې په شکل دی چې شاوخوا تري کتاره تاوه ده.

دمازدیګر لمونځ موږه صفه کې وکړ، دلته د ځای موندل هم اسانه ندي خوبیاهم له لږ کوښښ او انتظار وروسته مو ځای وموند له لمانځه وروسته مې په صفه کې حجرې (دحضرت عایشې خونه چې اوس هلته حضرت رسول الله ص او شیخین رض ښخ دي) ته نږدې ځای وموند هملته کښناستم ،تلاوت مې پیل کړ، په نبوي مسجد کې تفاسیر او دقران ژباړې هم ایښودل شوي دي دمابنام لمونځ مې هم همدلته وکړ، له لمانځه وروسته ریاض الجنة ته ولاړم هلته له صفې هم ډېر بیروبار وي، نوبت ته ودرېدو چې که کوم څوک له لمانځه ووځي او ځای یې اوزګار شي، هرڅوک غواړي چې هلته ډېر لمونځ وکړي، کښني ،اطاعت وکړي خودبیروبار له کبله ددې هیلې ترسره کېدل اوپه مړه خټه لمونځ ،ناسته او ذکر ستونزمن کار دی، پولیس پر خلکو د (ژرکوئ)غږ کوي اووایي چې چا دوه رکعته لمونځ کړی وي نو ځای دې نورو ته پرېږدي چېغې وهي څوک چې ناست وویني نوپورته کوي یې چې نوروته ځای اوزګار شي، دبیروبار له کبله صفونه ډېر تنګ وي، د سجدې په وخت کې سر دمخکینې شخص په پښو کې ایښودل کېږي ما هم ځای وموند دوه رکعته لمونځ مې وکړ پولیسو خپلې چېغې وهلې چې بیامې نیت وکړ ماویل شپږ رکعته اوابین لمونځ خوپوره کوم، زړه مې نه کېده ، چې ووځم خودخلکو له بیروبار او انتظاره وشرمېدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولیسو هڅه کوله چې حاجیان هغې کوڅې ته ور مخ کړي چې درسول الله پرمزار تېرېږي او باب السلام ته وتلې ده، خو ماهڅه کوله چې درسول الله ص په محراب کې هم کم ترکمه دوه رکعته لمونځ وکړم خو دبیروبار له کبله بریالی نشوم خوپه سبامې دا ارمان هم ترسره کړ. دحرم خادمانو په صفه کې سپینې اوپه ریاض الجنه کې شنې غالۍ غوړولې دي.

نبوي مسجد دامهال ډېرښکلی دی لاندې باندې په سرو غالیوپوښل شوی ،ستنې یې ډېرې ښکلې کمانونه لري، رنګ یې تور او شیرچه یې ته ورته ښکلی او ساده دی دهرې ستنې لاندې مرمر او لاندینۍ برخه کې ایرکنډیشنونه ،دستنو پاسنۍ برخه کې ډېرې ښکلې ګنبدې اوترې لاندې درنالپاره جالۍ.هرې خواته لویې کړکۍ، دکړکیو لاندې له یو فټ څخه په پلنو پټیو په کریمي رنګ ایتونه لیکل شوي، په بله برخه کې دستنو ډیزاینونه تغییر شوي، دامحرابوته ورته له رنګه مرمرو جوړ شوي ګلان دي، په هره پایه کې څلور خواووته دعظیم الشان قران لپاره رفونه جوړ شوي دي ، له دې پرته دمسجد په هره برخه کې دعظیم الشان قران لپاره الماریۍ جوړې شوې دي ، ډول ډول قندیلونه اود بریښنایي څراغونو لپاره له پیتلو (زېرو)جوړ لوی شیټونه لګېدلي دي، په ستنو کې له کمانونو لاندې او دمرمرو لپاسه له مرمرو راتاو دزېرو لوی شیټ ستنوته لابنکلا ورکړېده.

باب کعبې ته پرنږدې دیوال په مرمرو ټول سورت واقعه په دې بڼه لیکل شوی چې مرمر تراشل شوي او حروف ترې راوتلي دي، ډېرو دننه حروف لیکل اسانه دي، خو داچې ډېرې له پاسه حروف ولیکل شي دانو ستونزمن کار دی ځکه چې د ډېرې مخ به ټول تراشې او حرف به ترې راوباسې، دحرم ټول فرش تک سپین مرمر دی،بهر په سالون (غولي)کې کمپیوټري ستنې لګول شوي دي چې دکمپیوټر په قوماندې کله ستنې شي اوکله سایه بان، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله لمرتود اویاباران وي نو ددې ستنو وزرونه په کمپیوټر غوړوي خو چې کله هوا ښه وي نو دا وزرونه قات اوبېرته له ستنې تاو شي دحرم دبهرني سالون ځمکه په تورو او خړو چپسو پوښل شوېده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم پراختیا

په مدینه منوره کې پروت نبوي مسجد له ډېرو فضایلو او ځانګړتیاوو څخه برخمن دی.

دایوله هغو درې ځایونو څخه دی چې دکتلو لپاره یې دسفربستره ترلې روا دي، رسول الله ص فرمایي: له درې مساجدو (مسجد الحرام، مسجد اقصی اوهمدې نبوي حرم)پرته دنورو ځایونو او مساجدو دکتلو او احترام لپاره سفر مه کوئ.

همدا راز رسول الله ص فرمایي چې په نبوي مسجد کې لمونځ دنورو مساجدو په پرتله زر ځله غوره دی.

له نبوي مسجد او په مدینه منوره کې له پرتو نورو مساجدو سره داسلام ډېر خاطرات او واقعات ترلې دي، دا مسجد لکه څنګه چې ډاکټر محمد الیاس عبدالغني وایي دډېرو ایتونو او حدیثونو ،په پېژندنه او دهغوی د مفهوم په تشریح کې مرسته کوي.

په مدینه منوره کې د ځینې مساجدو دبنسټ ډبره رسول الله ص پخپله اینبې ،ځینې مساجدصحابه و رض دهغه ص په ژوند کې جوړ کړي او رسول الله ص پکې لمونځ کړی دی په ځینې ځایونوکې رسول الله ؛ص لمونځ کړی خوهلته د صحابه وو په وخت کې مسجد نه و جوړ شوی، بلکې هلته حضرت عمر ابن عبدالعزیز په کال ۸۷_۹۳چې دخلیفه ولید بن عبدالملک په وخت کې د مدینې والي وو جوړ کړي دي ،خلیفه ولید هغه ته امر وکړ چې ټول هغه ځایونه نبنه او مساجد پکې جوړ کړي په کومو کې چې رسول الله ص لمونځ کړی و ،حضرت عمر ابن عبدالعزیز هم همداسې وکړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکي خليفه سلطان سليمان خان عثماني په خپل دور له ۹۲۲تر۹۴۸هـ کې د مدينې ټول تاريخي مساجد بيا ورغول.

د ال سعود دکورنۍ مشهور واکمن شاه عبدالعزيز د حرمينو په شمول ټول مساجد له دولت سره رسمي کړل، دحرمينو خادم ملک فهد د اسلامي چارو ، وزارت وګومارله، چې ټول تاريخي مساجد پراخ او ورغوي، دهمده په امر د قبا ،قبلتين ،ميقات، علي،مستراح،ابو ذراو جمعه مساجد له سره جوړ او دغمامه،ابوبکرصديق،عمرابن خطاب، (مناخه)او دفتح مسجد ورغول شول.

مدينې منورې ته درسول الله ص له هجرت وړاندې دمدينې، مسلمانانو په هماغه ځای کې لمونځ کاوه چې اوس پکې نبوي مسجد جوړ دی کله چې رسول الله ص مدينې منورې ته هجرت وکړ نو هغه ص هم همدلته لمونځ پيل کړ، او د ۶۲۲ هـ دربيع الاول په مياشت کې يې همدلته نبوي مسجد جوړ کړ، دلومړي جوړ شوي نبوي مسجد اوږدوالی ۳۵متره او پلنوالی يې ۳۰متره ،دچت لوړوالی يې پينځه لاسه دوه نيم متره وو او چت يې دخرما له څانګو او ستنې يې دخرما له ډډ څخه وې، کله چې رسول الله ص دهجرت په اوم کال د خيبر له غزا څخه راستون شو نو دنبوي مسجد اوږدوالی يې پنځلس او پلنوالی يې شل متره پراخ کړ، په دې توګه دنبوي مسجد طول او عرض مساوي ۵۰+۵۰ شو نن سبا ددې حد شمال ته دترکي مجيدی ودانۍ دچت او لوبديځ ته له منبر څخه تر پنځو ستنو پورې دی او دې اندازې ته اوس هم دمسجد دديوال په پورتنۍ برخه د نبي ص دمسجد اندازه ليکل شوې دي.

وروسته دامسجد دحضرت عمر رض په وخت دهجرت په ۱۷مه يا ۲۳۸ز،دحضرت عثمان په وخت ۲۹هـ يا ۲۵۰ ز،داموي خليفه وليد بن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالملک ۲۴۹ ، دحضرت عمر ابن عبدالعزیز په واسطه له ۸۸هـ تر ۹۱ یاله ۷۰۷ز تر ۷۱۰ زیږدیز،د عباسي خلیفه مهدی بن ابو جعفر په وخت له ۱۲۱هـ تر ۱۲۵ ،سلطان اشرف قایتبا دي په ۸۲۲هـ تر ۸۸۸، سلطان عبدالمجید عثماني په ۱۲۲۵هـ تر ۱۲۷۷هـ ۱۸۴۸تر ۱۸۶۱پراخه کړ. شا عبدالعزیز ال سعود هم نبوي حرم پراخ کړ، هغه شمالي اړخ ته ۲۲۴۲مربع متره ساحه ونړوله،او ۲۴۲ مربع متره ساحه یې نوره هم ورسره اضافه کړه،چې ۲۸ زره لمونځ کوونکیو ته یې ځای پیدا کړ دا ودانۍ مستطیل ډوله ده، په منځ کې یې یو بل دالان جوړ کړ چې دملک فهد د پراختیا پر مهال یې دلته دولس ستنوته ورته چترۍ ولګولې چې په کمپیوټر خلاصیږي او بندیږي.

ملک فهد هم په ۱۴۰۵ دصفرالمظفر په نهمه دنبوي حرم دپراختیا کار پیل کړ چې د ۱۴۱۴هـ د ذوالقعدې په ۴مه پای ته ورسېده په دې پراختیا کې هغه لویه پراختیا شامله ده چې دسعودي پراختیاله لومړۍ ودانۍ راتاوه ده،په دې پراختیا کې ځمکتلی هم شامل دی او د وخت ټولې عصري غوښتنې پکې په پام کې نیول شوي دي په دې پراختیاکې چې یو نیم لک حاجیان پکې ځایېږي او ۲۱۰۴ ستنې لري هره ستن له بلې ۶متره لرې ده خو په کومه برخه کې چې پرسر یې ګنبدده دستنو فاصله یې ۱۸متره ده او منځنی مساحت یې ۱۸×۱۸ =۳۲۴متره مربع دی ، ددې ډول ګنبدو شمېر ۲۷دی، په چت دلمونځ کوونکیو لپاره ۵۲۸۲۵متره مربع ساحه ده چې ۹۰ زره تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ډول په مسجد کې دلمانځه لپاره ټوله ساحه ۱۴۰۲۵۰مربع متره ده چې ۲۴۰۰۰۰ پکې لمونځ کولی شي چې دپخوانۍ پراختیا نهه چنده برابرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسجد حوښلې ۱۳۵۰۰۰ متره مربع ده چې ۴۳۰۰۰۰تنه پکې لمونځ کولی شي، په دې ترتیب اوس دنبوي حرم په مسجد چت او حوښلې کې ټول ۲۹۸۰۰۰ یاځه کم اوه لکه تنه لمونځ کولی شي په نوي پراختیاکې دښځولپاره د مسجد په وروستۍ برخه کې دلمانځه دوه ځایونه ښه شوي دي.

پخواحرم دوه خو اوس اته مناره لري مسجد ټول په ایرکنډیشن سمبال دی، دوه ځمکتلي لري چې ،په دې ځمکتلوکې ۴۴۴۴موټر ځایېږي ، آسانه حرکت هم کوي او اسانه تاوېدلی هم شي . دمسجد دپوره ابادۍ داکار هم دابن لادن شرکت کړی دی ، ددې ځمکتلی په اړه به وروسته هم څه معلومات ولرو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمال ښار

مکه معظمه له ډېرو فیوضاتو او فضایلو څخه برخمن ښار دی دا ښار دالله ج دکور او کعبې له فیض څخه برخمنه،د وحي دنزول کوربنه ،دحضرت هاجرې او حضرت اسماعیل ع د اړو او اندېښمنوونکیوشېبو او ددوی ددعا او دزړه له درده دراوتلي غږ له برکته د زمزم داوبو د راوتلو ننداره کوونکي ،دحضرت ابراهیم ع ددعا موخه اود سیدالکونین حضرت محمد ص د زېږېدلو ځای دی. دلته الله ج خپلو بنده ګانو ته خپل کبریا ذات ،خپل جلال ،خپل شان ،شوکت او دبدبه ورښکاره کړېده، خو داچې مکه ټول غرونه او غونډۍ دي ،هوایې هم توده ده ،بیروبار هم پکې ډېر زیات وي نو حاجیان دمکې معظمې په پرتله په مدینه منوره کې خوښ وي، مدینه منوره درسول لله ص دهجرت وطن، دغزواتو وطن ،داسلامي حکومت لومړنۍ پلازمینه ،داسلام دپرتم دغورېدا او دعوت د پراختیا ځای دی، الله ج مدینې منورې ته دخپل ګران محبوب هغه محبوب چې مادي او معنوي ښکلا ګانې یې پرې تمامې کړي دي، هغه یې دډېرو لویو او نېکو اخلاقو پرښکلا پسوللی د تلپاتې کور به توب ویاړ ورپه برخه کړ او همدا جمال اوس هم هلته شته دی، بل داچې مدینه لوی ښار دی ،دمکې په پرتله یې هواسړه ده، سړکونه یې لوی او خلاص دي، غرونه او غونډۍ پکې کمې دي، په هوار ډګر جوړ شوی ښار دی خلک یې ډېر مهذب ، لوستي، روزل شوي او دښې او لوړې تربیې خاوندان دي چې د حاجیانو ډېر درناوی کوي، کله چې حاجیان له سړک څخه اوړي نو دمدینې اوسېدونکي ورته موټر ودروي او ترڅوچې ټول حاجیان له سړک څخه اوښتي نه وي حرکت نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا راز په مدینه کې دمکې په پرتله ارزاني هم ډېره ده ،په مدینه منوره کې دبقیع هدیره ډېر وجلیل القدره صحابه وو مدفن ځای دی ، مدني حرم نه یوائې د رسول الله ص ،بلکې دشیخینو ،(ابوبکر صدیق او عمر فاروق) مدفن ځای دی، نوهمدا لامل دی چې خلکو مکې معظمې ته دالله ج دجلال او مدینې منورې ته د الله ج د جمال ښار نوم ورکړی دی، په مدینه منوره کې زمونږ شپې او ورځې هم ښې تېرې شوې، رسول الله ص مسلمانان، هڅولي چې په نبوي مسجد کې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،اوس ټول حاجیان هلته هرو مرو کم ترکمه اته ورځې او شپې تېروي چې څلوېښت لمونځونه پوره کړي،الحمدلله ماهم په مدینه منوره کې ټول لمونځونه په نبوي مسجد کې په جماعت اداکړل،اویو لمونځ هم رانه بې جمعې نشو.

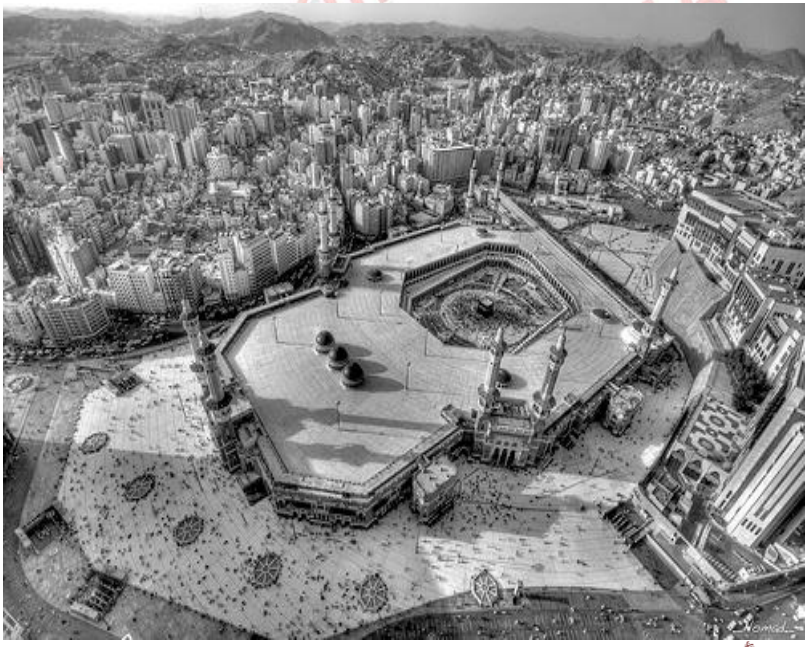

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنة البقيع

ماداسې انګېرله چې جنة البقيع به له حرم څخه چېرې لېرې پروت وي، په جنة المعلى او جنة البقيع کې به هم دافغانستان په څېر لوړ لوړ قبرونه وي، پر هر قبر به دمړي نوم وي،دمړو دقبرونو په اړه خو په مکه معظمه کې او دجنة البقيع دموقعيت په اړه په نبوي مسجد کې له لومړي لمانځه وروسته په خپلې سهوې پوه شوم، مدينې منورې ته زمورږ درسبدلو په لومړۍ ورځ مې خپل خواږه او پخواني ملګري ،ډاکتر ،شاعر،کيسه ليکوال او طناز طبع شخص بازمحمد ښادمن ته ټېليفون وکړ، ښادمن د المبارک او المهاجرشرکت له مسؤولينو څخه وو،چې حاجيان يې دلته را انتقال کړي وو ،مااوښادمن دطالبانو په وخت کې ډېرې ښې شپې او ورځې تېرې کړې دي، دواړه هغه دچاخبره دعسکرۍ دوخت انډيوالان وو،هغه مخکې هم څوځله مدينې ته راغلی او دلته بلد و ، ډاکټر ښادمن تاکلي ځای ته راغی له سلام سترې مه شي وروسته مې ورته وويل چې جنة البقيع ته مې بوځي هغه راته وويل چې جنة البقيع ته يواځې سحر او مازيګر دورتللو اجازه وي او بس نور وخت يې دروازې تړلي وي، سباسحر يې ژمنه وکړه، سباسحر مو چې لمونځ په جماعت اداکړ نو ور روان شو، چې دحرم له دروازې ووتو نو مخامخ ديوې ډېرې لويې احاطې لوړې دروازې ته وروختلو دحرم ددروازې او دې دروازې ترمنځ يواځې يو سړک و پر دروازه ډېر بيروبار و ښادمن راته وويل چې همدا جنة البقيع دی، ددروازې دننه احاطه په نقشه جوړه شوېده، لسګونه پوليس او متواګان ولاړ دي، خلک ددوی په آند بدعتونو ته نه پرېږدي، ددروازې دننه لږ وړاندې ښې خواته دسړکونو ترمنځ څو قبرونه دي،چې ځينې يې واړه دي، خلکو ويل چې دادرسول الله د کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اهل بیت) یا ازواج مطهرات او ددوی بچیان او امام حسن دی، دلته ډېر قبرونه ځینو مشهورو صحابه ووته منسوب دي خو متواګان پر یو قبرهم پرېکنده حکم نه کوي چې ګویا داقبر دفلاني دی، آن د حضرت معاذ ،حضرت امام مالک ، حضرت عثمان او حضرت عایشې رضی الله عنهم په څېر دمشهورو صحابه وو د قبرونو په اړه هم ،همدومره وایي چې: داقبرفلاني ته منسوب دی، والله اعلم. هدیره لویه ده، خو دهیچاپرقبر یې نوم نشته، لوړې لوړې شناختې نشته ،ځینې قبرونه له ځمکې سره برابر اویا یوه لوښت تري لوړ دي خو بیا هم ،هم شناختې او هم قبرونه د جنت المعلی له هغو لوړ دي، دحضرت عثمان اوحضرت امام مالک قبرونه خلکو راوښودل خو نور مولانه پېژندل، وړاندې مو ولیدل چې له یوه قبرڅخه ډېر خلک راتاو و ،مور هم ورغللو ،چانه پېژنده په همدې کې یوه پنجابي له جیب څخه نقشه راووېسته ،نقشه موچې وغوړوله داقبریې دحضرت معاذ رض وښود ، له پنجابي موغوښتل چې دانقشه مور ته راکړي چې یوه کاپي تري واخلو خوله هغه سره په جېب کې دهمدې نقشې بله کاپي هم وه ،هغه یې مورته راکړه، زه ددې نقشې په ترلاسه کولو ډېر خوښ شوم اوډېر قبرونه موددې نقشې په مرسته وپېژندل.

دلته هم افغانان له متواګانو پټ ،ځان او کورنۍ ته کوچني کوچني قبرګوټي جوړوي خاوره را اخلي او پټه یې په جېبونوکې اچوي او بیایې وطن ته راوړي متواګان هم دښکاریانوپه څېر ګرد ګرځي او خلک له منکراتو منع کوي کله کله غوسه هم کوي.

دجنت البقیع دقبرونو په لیدلو مور داپایله واخسته چې هغه قبرونه چې تابعینو او مشهورو خلکواو یا صحابه ووته منسوب دي اویا پېژندل شوي او دهدیرې په مخکې برخه یا مسجد نبوي ته نږدې دي نه ورانوي اونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځای څوک ښخوي خودهدیرې په وروستۍ برخه کې بیا مړي ډبر نه پربښودل کېږي او د جنة المعلی په څېر کال وروسته نور پرې ښخېږي، دلته هم قبرونه په نقشه دي او دهدیرې مسؤولین پوهېږي چې کوم مړی یې په کوم تاریخ ښخ کړی او کله پرې بل ښخولی شي، دهدیرې په شمال ختیځه سیمه کې مو ډبر قبرونه ولیدل چې مسؤولینو راسپړلي اودنویو مړو ښخولوته چمتو کړي وو ،داقبرونه ټول خام او په منځ کې یې لحد و ،دلته هم کار اسانه دی، په نبوي حرم کې د مړي جنازه وشي او دلته یې راوړي ،قبر ته یې ښکته کړي لحد پر خښتو پټ کړي.

اوپرته له دې چې په لحد خاورې واړوي پلاستیکي تخته دقبر پر سر کېږدي او همدومره خاوره پرې واړوي چې داپلاستیکي تخته ښه پټه کړي، کال وروسته که اړتیا وه، نوداقبربېرته سپړي او بل تن پکې ښخ کړي، جنة البقیع ډبر لوی لوی جلیل القدره صحابه دخلکوسترګوته دروي، دصحابه و خاطرات ،سیرت اودژوند زرینې کارنامې.

ددې صحابه وو قبرونه چې له ځمکې سره آن نه پېژندل کېږي له هغو مزارونو او روضوسره له ځمکې تر اسمانه توپیر لري چې په هند ،ایران ،کشمیر پاکستان او افغانستان کې مالیدلي دي، په افغانستان کې حضرت علي رض ته منسوبه په مزار کې جوړه روضه،دهند په اجمیر کې دخواجه غریب نواز ،په ډهلي کې د نظام الدین اولیا ،دپاکستان په لاهور کې دد اتاګنج بخش ، په حیدراباد کې لال شهباز قلندر، په کراچۍ کې عبدالله شاه غازي ،دایران په مشهد کې د امام رضا زیارتونه او د جنة المعلی او جنة البقیع دصحابه وولە ځمکې سره برابر قبرونه خلکوته دا درس او پیغام ورکوي چې عزت په ګنبدو ،شاهانه او مرمرین قبرونو او زرینو دروازو کې نه دی ،بلکې په تقوا او اسلام ته په خدمت کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چې په مدینه منوره کې وو نو څوځله جنة البقیع ته ددعالپاره ورغلو، تېریادونه او له صحابه ووسره زما دزړه ترلې تلوسې مې پکې لټولې، دهر صحابي قبرته به ودرېدلم ،ګریوان ،به مې لوند شو، په تصورکې به مې له هغه سره دزړه خواله پیل کړ،نا ارامه وم په زیارت تسل نه کېده لیوني زړه مخامخ صحابه او حضرت رسول اکرم لیدل غوښتل خو داهسې جنون او خیال وو.

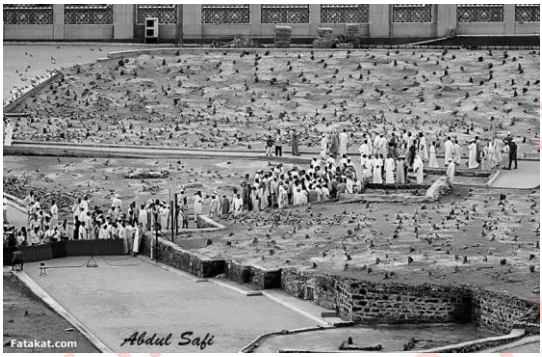

له جنة البقیع څخه هم لوړ دیوال راتاو دی، ددیوال لاندې برخه کې کټارې دي په سعودي کې چې څومره مالیدلي نو له هدیرو دیوالونه تاو دي، دسعودي چارواکي چاته اجازه نه ورکوي چې آن د رسول الله احترام دزړه له کومي وکړي، آن سلام ته یې هم سم نه پرېږدي خو هره شپه دسعودي په ټلوېزیون کې لیدل کېږي چې خلک دسعودي دپاچا ملک عبدالله احترام ته دومره ټیټېږي چې له رکوع سره یې توپیر نه کېږي.

د جنة البقیع په متواګانو او دامربالمعروف په ډله کې ډېر افغانان هم شته دي خو ددوی جامه عربي او پر سر یې چلتار وي، له زیارت کوونکیو سره ددوی افراطی چلند بې حوصلې کړم په غوسه مې ورسره بحث پیل کړ ایت او حدیث مو یوبل ته واورول ،اخر مې پیغور ورکړ چې دڅو ریالو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره يې خپله عقيده ،فکر او مذهب پرېښی دی ،هغوی چې زما استدلال واورېد نو خپل دفتر ته يې د ورتللو بلنه راکړه ، دفتر يې د جنة البقيع له دروازې سره نږدې وو خوورتللو ته مې وخت ونه موند.

دلته هم په ډېرو ژبو ،دتوحيد ،تفسير،عقيدې ،اودشيعيت ضدکېسټې او کتابونه وېشل کېږي زه هم ترې برخمن شوم، دري ژبه يې روانه او فصيحه ده خو پښتو يې ماته ګوډه اوپه ګرامر برابره نده.

د جنة البقيع ددخولي دروازې شمال خواته له دروازې لرې وړاندې د سړکونو منځ کې يو محوطه کې له سلو ډېرکتار قبرونه دي ، چې له سيمنټو جوړې شناختې پرې ولاړې دي، هره شناخته فلزي ليبل لري چې دقبر شمېره پرې ليکل شوې هلته خلکو ويل چې داساحه د مهموصحابه وو ده خو دهديرې مسؤولين وايي چې داکار دمړو ورثه وو ددې لپاره کړی چې خپل مړي وپټۍ خو حکومت وروسته داکار بند کړ ،خو داسې نه وه حکومت هلته دنويو مړو ښخولو ته له سره اجازه نه ورکوي.

په مدني حرم کې جنازې

په نبوي مسجدکې هم له لمانځه وروسته جنازه کېږي دلته هم له لېرو لېرو ځايونو خلک خپل مړي دجنازې لپاره راوړي خو ددې ځای جنازه له مکي حرم سره توپير لري ،دلته هم د جنازې لمونځ اوهم نور فرض لمونځونه ډېر اوږده وي، دلته د جنازې په لمانځه کې امام له دوهم تکبير وروسته درود ته دومره لږ وخت ورکوي چې نيم هم نه ويل کېږي او له دريم تکبير وروسته دعاته دومره وخت ورکوي چې آن دوه ځله پکې ويل کېږي، له څلورم تکبير وروسته له حنفي مذهب سره بايد مخ واړول شي خو دلته ډېر وخت وروسته سلام اړول کېږي داسمه ده چې دحرمينو امامان حنفي مذهبي ندي او په جنازه کې ويل کېدونکي درودونه او دعاګانې يې هم له حنفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبوسره توپیر لري، خو په خپلو کې خویې مذهب یودی نوبیا ولې دمکې او مدینې د جنازې لمونځ توپیر لري. داهم کېدلی شي چې ددوی مذهبونه هم یونه وي یو یې مالکي او بل یې حنبلي یا شافعي مذهبه وي.

فرض لمونځ یې هم توپیر لري له تکبیر تحریمه وروسته ثنا وویل شي اوبیا ډېر وخت تېرېږي خو امام لا قرائت پیل کړی نه وي دومره وخت چې آن دوه ځله پکې بیاهم ثنا ویل کېږي په قومه کې له سمع الله وروسته په ارامه یوځل فاتحه او سورت لوستل کېږي همداشان په جلسه کې هم دفاتحې او دسورت د پیلولو ترمنځ دومره وخت وي چې زمونږپه مذهب کې د فرضوتاخیر پرې راځي خو دهغوی په مذهب کې په دې ځایونوکې ځانګړي اذکار او دعاګانې ویل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېس کوربانه

په مدینه کې زمونږ دوهمه ورځ هم د حرم په کتلو تېره شوه، دحرم شا وخوا لوړې او دنګې عمارې موهم وکتلې دماسپښین له لمانځه وروسته زما دسخت اوپخواني ملګري ډاکټر نذیر احمدزي مشر ورور ډاکټر عبدالبصیر احمدزی راسره مخ شو ،ماپه لومړي ځل ډاکټر بصیر شاوخوا دولس کاله وړاندې د کندهار ښارپه مددچوک کې دده په کتنځي کې ولید ،هغه مهال ډاکټر نذیر په کابل کې دده لپاره څه شی راکړي وو کله چې کتنځي ته ورغللم نو زړور دده په کتنځي کې له سوال ځواب پرته کښاستم، ما داکار قصداً وکړ غوښتل مې ډاکټر احمدزی لږ متعجب کړم.

زه او ډاکټر صاحب بصیر دواړه په سوداپسې ووتلو په بازار کې دمکې معظمې په پرتله قیمتي وه، ترمازیګره په بازار کې وګرځېدو،ډاکتر بصیر دډاکټر ښادمن دوی په شرکت کې راغلی و د مازیګر له لمانځه وروسته مې دواړه ډاکټرصاحبان یوبل ته وروپېژندل او تر مابنامه مو مرکه او دزړه خواله وکړه، دماسخوتن له لمانځه وروسته زه او ډاکټر ښادمن ناست وو چې ډډاکټر ښادمن ټېلیفون وشرنګېد د اوکې تنې له کېکاړلووروسته یې مقابل شخص ته زما نوم هم واخست او همدلته یې راوغوښت ګورم چې دماسخوتن له لمانځه وروسته پاوباندې نهه بجې ملا ابراهیم له نوشابوسره مسجد ته راغی، ملا ابراهیم دغزني اوسېدونکی تکړه او ویښ انسان دی، دطالبانو په وخت کې داستخباراتو دعمومي ریاست دلوژستیک رئیس وو، دامهال په سعودي کې اوسېده، هملته یې ځانته کاروبار اوښه ژوند برابر کړی او دوهم واده یې کړی و ترډېره مو د افغانستان پر حالاتو بحث وکړ، تېرې خوږې خاطرې مو رایادې کړې، څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې یوولس بجې وې، چې ملا ابراهیم ډوډۍ ته روان کړو د حرم خواته د البیک لوی شرکت ته یې وروستو البیک موپه خوند وخوړ دولس نیمې بجې دبیا لیدو په ژمنه سره بېل شو.

سبا جمعه وه د جمعې په لمانځه کې اسلامي هېوادونو اوپه ځانګړې توګه فلسطین ته دعاوشوه خو سعودي چارواکیو چې خطیبانو ته پالیسي ورکوي افغانستان ددعامستحق نه باله.

له لمانځه وروسته مې دحرم په دوهم پوړ کې دحرم په کتابتون همدا موضوع له یو چا سره یاده کړه هغه راته وویل چې یوځل قاري حذیفي دجمعې په لمانځه کې امریکاته بد ویلي وو چې بیا دوه کاله ورک وو او اوس چې راغلی نو سیاسي خبرې نه کوي زه لا دحرم په کتابتون کې وم چې د ملا ابراهیم زنګ راغی ځای مې وروښود، ویل یې راځه چې یومړی ډوډۍ وخورو ،چې ښکته راغلم نو له ملا ابراهیم سره یوبل متشرع ځوان هم و ملا ابراهیم داځوان دغزني دمقر اوسېدونکی ملا رحمت الله رامعرفي کړ.

بیا البیک ته ورغللو خو نوبت پرې نه وو د یوه افغان هوټل ته ورغللو په ۱۲ ریاله یې ډېرښه افغاني قابلي پلو چې پربمانه دپسه غوښه پکې وه راکړه،ماچې داځای ولید نوبیابه ډېر ورتللم.

ملا رحمت الله هم په سعودي کې اوسېده ملا ابراهیم مورِ ته وویل چې ملا رحمت الله هم غواړي چې په سعودي کې دوهم واده وکړي او مورِ ورته څوک کتلي هم دي ،کتل شوې انجلۍ یې هم افغان عربه او دمدینې اوسېدونکې راوپېژندله، په همدې ورځ ما سخوتن یې راته زېرې راکړې چې ملا رحمت الله ته مو دستمال واخست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احزاب یاګن لښکرېزه جګړه

دشپې ملګرو وغوښتل چې دمدینې منورې تاریخي سېمې لکه د احزاب دجګړې ځای او خندق ،احد ، قبلتین مسجد ، قبا مسجد او نور وګوري ماهم ددې ځایونو کتلوته څېړپانده تلوسه درلوده،کله موچې دسحر لمونځ په جماعت اداکړ نو ټول ملګري ټاکل شوي ځای ته راټول شول، له یوه ډرېور سره مو پردې ټولو ځایونو دګرځولو او ببرته حرم ته د راوستلو خبره وکړه، ډرېور محمد فضل د بدر اوسېدونکی ډېر مهذب او ښکلی ځوان وو ښکلی چلتار یې پرسر، ښکلی چپنه پرتن او څهره یې د شهزادګانو وه لومړی خندق ته ورغللو کله چې دهجرت پرېنځم کار بنو نظیرو ، دمکې قریشو او نورو کفارو دمسلمانانو پرضد لاس یو اوپرمدینې دیرغل پلان جوړ کړنو رسول الله ص دحضرت سلمان فارسي رض په مشوره له مدینې څخه ددفاع لپاره دکفارو دلس زره کسیز فوځ دمقابلې لپاره دسلع غره په لمن کې د خندق دوښتلو امر وکړ، اوس خو ددې خندق نښې هم نه ښکاري البته دتاریخ او سیرت په کتابونوکې یې طول او عرض ښودل شوی او په عظیم الشان قرآن کې ددې جګړې یادونې هم شوې او آن یو بشپړ اوږدسورت ددې جګړې په نوم نومول شوی دی ..د احزاب سیمه اوس ټوله پخه او سړکونه دي البته ددې سیمې دتاریخي هویت د ساتلو لپاره لاهم دلته دمساجد سبعه (اوومسجدونو)څخه پنځه لا هم پاتې دي، داپنځه مساجد خوا په خوا دي او حاجیان په هره یوه کې دوه دوه رکعته نفل لمونځ کوي.

دلته لومړی دحضرت عمرابن خطاب ،ورپسې دحضرت سلمان فارسي، ورپسې دالفتح مسجدونه دي، له دې پاس دخندق په نوم یولوی اوښکلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسجد دملک فهد لخوا جوړ شوی دی ، دامسجد ډېر لوړ جوړ شوی دی او ډېر لګښت پرې راغلی دی، دسیمې د منتظمینو په وینا ، حکومت غواړي دا ټول کوچني مسجدونه بند کړي او همدې نوي مسجد ته وسعت ورکړی دنبوي مسجد خواته مسجدعلي او مسجد جمعه هم واقع دي، ددوی په وینا ،خندق له همدې ځایه د احد تر غره غځېدلی وو.

دلته مو لمونځونه وکړل بنه وګرځېدو دانور کوچني مسجدونه اوس له پامه غورځېدلي دي ،نه یې رنګ اوترمیم ته پام شته اونه فرش ته اونه پکې جمع کېږي.

قبلتین مسجد

له دې ځایه قبلتین (دوه قبلووالا)مسجد ته لاړو ،دامسجد الفتح مسجد ته نږدې شاوخوا ۸، ۱کیلومټرۍ کې جوړ شوی دی ، مدینې ته درسول الله ص دهجرت پرمهال انصارو بیت المقدس لور ته لمونځ کاوه کله چې رسول الله ص دې ښار ته هجرت وکړ نو ده هم دالله ج په امر په لمانځه کې همدې لورته مخ کاوه، دا ځکه چې دا حساسې شېبې وې که رسول الله ص کعبې ته مخ کړی وای نو داسلام دنوي ټوکېدلي بڼ پر وړاندې خنډونه جوړېدل.

قبلتین مسجد ته د بني سلمه مسجد هم وایي، دا ځکه چې موقعیت یې دبنوسلمه په سیمه کې دی بنوسلمه د ازدي قحطاني قوم اړوند دخزرج په قبیلې پورې اړوند دي، دامسجد په خالد بن ولید روډ دحرم شمال لوېدیځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د عقیق شپلې ته نږدې د سلع غره لوړیځ ته له حرم څخه ۳،۵کیلو متره لېرې پروت دی.

دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول الله ص ته هم خوند نه ورکاوه. دبیت المقدس لورته لمونځ کولو رسول لله ص ته هم خوند نه ورکاوه.

اوتل به ورسره د اهیله وه چې کله به دالله ج لخوا ورته حکم وشي چې لمونځ ببرته دکعبې لورته وکړي بالاخره دحضرت براء بن عازب د روایت له مخې چې بخاري روایت کړی دی له ۱۲یا ۱۷ میاشتو وروسته چې حضرت رسول الله ص بیت المقدس ته لمونځ وکړ د الله ج لخوا ورته امر وشو چې نور دې نو لمونځ کعبې ته کوه په دې اړه د حضرت انس بن مالک او حضرت ابن نجار دهغه روایت چې له عثمان ابن محمد څخه یې کړی لنډیز داسې دی چې : رسول الله ص خو دالله ج په امر بیت المقدس ته لمونځ کاوه، خو خوند یې نه ورکاوه، او تل یې داهیله وه چې الله ج ورته حکم وکړي چې ببرته کعبې ته لمونځ وکړي، بالاخره یوه ورځ دبنو سلمه قبیلې اړونده ام بشیر په نوم یوې ښځې رسول الله ص ته غرمه مېلمستیا کړې وه او رسول الله ص هم ورغلی وو د ماسپښین د لمانځه وخت شو، رسول الله ص له صحابه و سره یو ځای په همدې مسجد کې دبیت المقدس په لور لمونځ کاوه رسول الله ص د نورو لمونځونو په څېر په دې لمانځه کې هم دا هیله لرله چې الله ج ورته دکعبې لورته د لمانځه کولو حکم وکړي،په همدې غرض به یې هر وخت اسمان لورته کتل او مخ به یې اسمان ته اړاوه رسول الله ص بیت المقدس لورته د ماسپښین د لمانځه دوه رکعته کړي وو چې د الله ج لخوا ورته امر وشو چې خپل مخ کعبې ته واړوي هغه هم په دریم رکعت کې خپل مخ کعبې ته واړوه له همدې کبله دې مسجد ته قبلتین (ددوه وو قبلو والا)مسجد وایي، الله ج خپل رسول ته وفرمایل (قد نری

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلب وجهک في السماء فلنولینک قبلة ترضها فول وجهک شطرا لمسجد الحرام) یعني:یقیناً مونږ اسمان طرف ته ستا مخ اړول او بار بار کتل،وینو نو ژر دی چې هغې قبلې ته دې مخ واړوو چې ته یې خوښوې نو مخ دې د مسجد الحرام خواته واړوه (البقره ۱۴۴)

دقبلتین مسجد تاریخي ارزښت ته په کتلو د حرمینو خادم ملک فهد بن عبدالعزیز دامسجد هم پراخ او ورغوه.

دملک فهد پراختیا وروسته چې پنځه ویشت کاله وړاندې تر سره شوې دامهال عمومي سړک خواته ددې مسجد اوږد والی ۸۳متره ،لوبدیځ اړخ ته ۸۲متره ،سهیل یاقبلې خواته ۹۵ متره دی ، دمسجد ټول مساحت ۳۹۲۰متره مربع دی، پورتنی منزل یې ۱۱۹۰متره مربع دی .دوه منارونه لري اوپه مسجد کې ټولې ۲۱لکه پخې خښتې کارول شوې دي له وروستي ترمیم وروسته پر مسجد پر لګول شوې کتیبې لیکل شوي : (انما یعمرمساجد الله من امن بالله والیوم الاخر .صدق الله العظیم .تحت رعایة خادم الحرمین الشریفین الملک ،فهد بن عبدالعزیز ال سعود وفی عهده المیمون تم بعون الله وتوفیقه انجاز مشروع اعاد ة بناء وتوسعة مسجد القبلتین بالمدینه المنوره وذالک فی شهر ۳۰_۳_۱۴۰۸هـ الموافق ۲_۱۱_۱۹۸۷م).

قبلتین مسجد ښه پراخه ساحه ،شنې ونې، پاخه پارکونه او د اوداسه پراخه اوپاک ځایونه لري مسجد په لوړه جوړ شوی دیوې دروازې په پاسنۍ برخه کې د مرمرو په تخته محراب انځور شوی او دا ښودل شوېده چې کله بیت المقدس ته لمونځ کېده نو محراب دلته وو او دبیت المقدس استقامت دې خواته دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقبلتین مسجد اوسنی محراب جنوب ختیځ خواته او دقدس محراب شمال ختیځ ته دی، ددې مسجد ترڅنګ د عمومي سړک ګلدانونه له ډول ډول ګلانو ډک دي د غره په لمن کې فواري جوړې شوې او ډېرې ښکلې ښکاري د ګلدانو ګلان او فواري ټولې په جنراتور خړوبېږي او فواروته هم د جنراتور په زور له ژورو کوهیانو اوبه ور رسېږي .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندق او اوه مساجد

دسلع غر د مدینې منورې په منځ کې پروت او د نبوي مسجد د شمال لوېدیځ څخه د سلع غره تر پیله ۲۹۰ متره واټن دی لوړه څوکه یې سل متره ،اوږدوالی یې یو کیلو متر، ټول محیط یې ۲،۴ کیلومتره دی.

دسعودي حکومت یې د ساتنې اوښکلا لپاره ترې اغزن تار تاوکړی دی او مصنوعي فواري یې پکې لګولې دي.

ددې غره په لوېدیځه لمن کې پروت میدان کې رسول الله ص د خندق په غزا کې له صحابه ووسره یو ځای اړولي وو ددې غره ختیځ ،شمال او سهیل ته غر او رسول الله ص د سلمان فارسي چې اصلاً د ایران د رامهرمز یا اصفهان اوسېدونکی وو په مشوره لوېدیځ لورته خندق ووېست، سعودي حکومت ددې میدان د تاریخي اهمیت د ساتنې لپاره دلته ډېر کار وکړ، په دې شپږ سوه متره مربع اوږد میدان کې د موټر و لپاره تم ځایونه ابشارونه او ډول ډول بوټي کښلي دي او د حدیقه الفتح نوم یې ورکړی دی ، اود سعودي حکومت یو امیر فهد بن عبدالعزیز دلته د غره په لمن کې د فتح مسجد په نوم یو لوی مسجد هم ودان کړ.

داځای له تاریخي پلوه د مساجد السبعة یا اوو مسجدونو په نوم یادېږي، خو مورږ پنځه مساجد ولیدل او د تاریخ په ځینو کتابونو کې هم دلته د پنځو او په ځینوکې د څلورو مساجدنو نومونه راغلي دي حضرت عمر بن عبدالعزیز دلته هم په ټولو هغو ځایونوکې مسجدونه جوړ کړي په کوم ځای کې چې رسول الله لمونځ کړی دی.

ډاکټر محمدالیاس عبدالغني په خپل کتاب (مدینه منوره کې تاریخي مساجد) کې لیکي چې اګر که دسلع دغره په لمن کې اوس شپږ مساجد دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاریخپوهانو ټول د فتح په نوم نومولي دي سره له دې په څوارلسمه سلیزه کې دلته اوه مسجدونه مشهور وو دهغه په اند کېدلی شي چې دا اوم مسجد دبني حرام مسجد وي چې د فتح دمسجدونوجنوب ته پروت دی، خو ځینې بآور لري چې اوم مسجد به (رایه)وي چې له خندق سره نږدې پروت دی.

د فتحې مسجد

دامسجد د سلع غره لوېدیځ ته په یوه برخه کې جوړ شوی د رسول الله ص همدلته کفاروته ښېرا وکړې او د الله ج په امر بد توند باد راوالوت ،دکفارو خیمې یې ونړولې ،اوهرڅه یې ورته خراب کړل او وتښتېدل هیتمي وایي چې دیته ځکه د فتحې مسجد وایي چې پر رسول الله ص همدلته دالله ج لخوا د فتحې زېری وشو.

دېته مسجد ته احزاب نوم هم ورکول شوی دا ځکه چې رسول الله ص په همدې ځای کې دده پرضد راغونډو شویو کفارواحزابوته ته ښېرا کړې دي، دامسجد په اعلی هم مشهور دی ځکه چې په لوړه په غره کې جوړ شوی دی .

دامسجد لومړی ځل حضرت عمر ابن عبدالعزیز جوړ کړ بیا د عبیدی پاچا یو وزیر امیر سیف الدین الحسین ابن آبي الهجا په **۵۷۵** هـ س له سره آباد کړ بیاپه ۱۲۷۰ه س کې لومړی سلطان عبدالمجید له سره ورغوه، چې اوسنۍ ودانۍ یې هم همدا د سلطان عبدالمجید ددور ده بیاملک فهد په ۱۴۱۱ هـ س کې له سره ورغاوه، ډېرې ښکلې جالۍ یې ورته ولګولې، ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې ښکلی کړ اوډې ډیر ګران بیه توره تیږه یې پکې وکارولـه، د اوسنـي مسـجد دالان ۸،۵۰متره او پلنوالی یـې ۳،۵۰ متـره دی او لـه ځمکـې ۴،۵۰متـره لوړ جوړ شوی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضرت سلمان فارسي رض مسجد

حضرت سلمان فارسي يو ډېر جليل القدره صحابي دی، نوم يې سلمان بن اسلام ابوعبدالله فارسي دی، داوسني ايران (پخوانی فارس)د رامهر مز خو د ځينو په وينا داصفهان اوسبدونکی دی، هغه هلته اورېدلي وو چې رسول الله ص ښکاره کېدونکی دی نو در سول الله ص په لټون راخوځېدلی وو پر لاره خلکو بندي او مريی کړی ترهغې چې مدينې منورې ته راورسېد دلته يې اسلام راوړ خو د بدر اواحد په غزا کې شريک نشو دائکه چې هغه دامهال مريی وو لومړی غزا چې هغه په کې ګډون وکړ د خندق غزا وه .هغه له ۳۰ ه س وروسته وفات شو د فتح مسجد لاندې سهيل خواته پروت مسجد د همده په نوم يادېږي. حضرت سلمان فارسي رسو ل الله ص ته د خندق کندلو مشوره ورکړې وه، اوس چې په کوم ځای کې دده په نوم مسجد جوړ دی حضرت حارث بن فضل وايي چې رسول الله ص دلته لمونځ هم کړی دی ، حضرت عبدالله ابن معاويه هم همدا وينا کوي.

د علي ابن ابي طالب رض مسجد

حضرت علي رض د ابو طالب زوی د عبدالمطلب لمسی څلورم راشد خليفه په عشره مبشره کې شامل د رسول الله ص د تره زوی او دهغه د لور حضرت فاطمة الزهرا مېړه وو ،دتبوک له غزا پرته چې رسو ل الله ص کورته پرېښی وو نور په ټولو غزوا توکې شريک وو بلاخره د رمضان په اوه لسمه په ۴۰ ه س کال دعبدالرحمن ابن ملجم لخوا د ۶۳کالو په عمر په شهادت ورسېد ، حضرت علي رض دهغه د زوی امام حسن لخوا دالار په مانۍ کې خاوروته وسپارل شو خو قبر يې معلوم ندی، د فتح دمسجدونو په پيل کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مسجد د حضرت علي په نوم دی، په قوي ګومان د خندق د غزا پر مهال حضرت علي رض همدلته اوسېده .دامسجد د حضرت سلمان رض د مسجد سهیل ته پروت وو ، امیر زین الدین ضیغم بن حشرم المنصوری چې کله په ۸۷۲ه س کې د مدیني والي وو نو دانړېدلی مسجد یې بېرته ورغاوه، صالح لمعی مصطفی وایي چې دده له وروستی چت څخه داسې ښکاري چې لومړی د سلطان عبدالمجید په وخت ۱۲۲۸ ه س کې هم دامسجد ترمیم شوی وو د سلع غره په لمن کې د پرتو مسجدونو په پرتله دامسجد تر ټولو لوی وو چې په ۱۴۱۴ه س کې له مینځه وړل شو.

د حضرت ابوبکرصدیق رض مسجد

عبدالله ابن ابی قحافه عثمان ابن عامر ابوبکر لومړنی راشد خلیفه اوله عشره مبشره وو څخه دی، هغه په نارینه وو کې تر هر چالومړی، پر رسول الله ص ایمان راووړ او د معراج پېښې د تصدیق له امله ورته د صدیق لقب ورکړل شو ، دهغه پلرنی نوم عبدالکعبه دی، رسول الله ص ورته عبدالله لقب غوره کړ.

هغه رسول الله ته خپله لور حضرت عایشه په نکاح کړې وه ابوبکر صدیق رض په ۱۳ه س په ۶۳کلنۍ کې وفات او دحضرت عایشې رض په حجره کې د رسول الله ص خواته خاوروته وسپارل شو. دفتح مسجدونو جنوب ته پر یوه لوړه پروت څلورم مسجد دابوبکر صدیق په نوم وو چې خلک به پر زینو ورختل.

دډاکټر الیاس عبدالغني په وینا ، ابن نجار (۶۴۳ه س)او مطری (۴۷۱مړ)لیکي چې دامسجد اوس نړېدلی دی، خو احمد عباسي په یوولسمه پېړۍ کې دامسجد ودان معرفي کړی،اودهغه د ډول او مساحت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اړه يې معلومات ورکړي دي اوس چې دلته مورږ کوم مساجد وليدل نو په دوی کې هم د حضرت ابوبکر صديق په نوم کوم مسجد نه وو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عمر ابن خطاب مسجد

حضرت عمر ابن خطاب ابن نفیل کنیه یې ابو حفص او لقب یې فاروق دی، حضرت عمر دوهم راشد خلیفه په عشره مبشره کې شامل ،هوښیار پرېکنده، هوډمن ،عادل او زړور شخص او دهغه لور حضرت حفصه رض درسول الله مېرمن وه،دحضرت ابوبکر صدیق له وفات وروسته په ۱۳ ه س کال خلیفه شو، او په ۲۳ ه س د ابولوء لوء مجوسي لخوا شهید او دحضرت عایشې په حجره کې د رسول الله ص ترخنګ خاروته وسپارل شو.

ده ته منسوب مسجد دځوارلسمې پېړۍ تر پیله په کومه تذکره کې ندی یادشوی آن چې علي بن موسی افندي په ۱۳۰۳ کې هم دامسجدنه دی یاد کړی له دې ښکاري چې دامسجد له ۱۳۰۳ ه س وروسته جوړ شوی دی. دامسجداوس هم موجود دی ، مستطیل ته ورته دالان لري اوتورې تیږې پکې لګېدلې دي، په دې مسجد کې اوس هم پنځه وخته لمونځ کېږي.

د حضرت سعد بن معاذ مسجد

سعد ابن معاذ ابن نعمان ابو عمر انصاري اشهلي د اوس د قبیلې سردار و، د بدر په غزا کې یې ګډون کړی او دخندق په غزا کې شهید شو.

ده ته منسوب مسجد د حضرت عمر ابن خطاب د مسجد سهیل لوبدیځ لورته دی، په پخوانیو مصادروکې ددې مسجد نوم هم نشته دی، آن علي بن موسی افندي هم نه دی یاد کړی ، له دې ښکاري چې دا مسجد هم له ۱۳۰۳ه س وروسته جوړ شوی او دمدینې منورې په ۱۳؛۴۴۷ ه س نقشه کې ځای لري، دامسجد اوس هم شته دی اوپه هماغه ځای کې دی چېرته چې پر حضرت سعد غشی لګېدلی دی، دامسجد مستطیل ډوله دی، دوه متره لوړه احاطه لري، چت نلري او دري خواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

تري حديقه الفتح راتاوه ده له ختيځ څه لوېدیځ ته ۲۵،۲اوله سهيل څخه شمال ته ۳۵،۳متره مربع دي چې ټول مساحت يې ۲۱متره مربع راځي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احد ډګر

دهجرت په دوهم کال الهي لښکر (مسلمانانو)شیطاني لښکر د (مکې کفارو)ته سخته ماتې ورکړه، دهغوی ډېر مشران یې ووژل ، ډېرمال یې تري غنیمت او ډېر یې ژوندي ونیول، ،دمکې کفارو ته دا ماتې د زغم نه وه ،هغوی له مسلمانانو څه د غچ اخستلو اور سوځول پوره یو کال یې چمتو والی ونیوه چې له مسلمانانو خپل غچ واخلي با لاخره د هجرت په دریم کال یې دري زره لښکر چې زادالمعاد په وینا ، دري زره اوښان او دوه سوه اسونه اود فتح الباري په وینا سل آسونه پکې وو برابر کړل اومدینې منورې ته روان شول په دې لښکر کې ددوی د احساساتو د راپارولولپاره د ابو سفیان دمېرمنې هنده په مشرۍ ګڼو ښځو او انجونو هم ګډون کړی وو چې وخت په وخت به یې دوی ته حماسي، پاروونکی او ددوی د وصال له مینې ډکې سندرې ویلې، اخوا حضرت عباس خپل وراره حضرت محمد ته له مکې څخه مدینې ته قاصد ور ولېږه اوپه مکه کې ددوی پر ضد له ټولو تحرکاتو او چمتو والي یې خبر کړ،رسول الله ص هم زر کسیز لښکر تیار کړ خو دمنافقانو رئیس عبدالله ابن ابی منافقت او تمرد وکړ او دري سوه تنه یې بېرته وګرځول .رسول الله ص دهجرت په دریم کال د شوال په ۶مه د جمعې په ورځ د دمجهز دري زره کسیز لښکر مقابله پیل کړه په پیل کې بریالی شو ، خوله ځینو صحابه و سره د مادیاتو او غنیمت مینې د ابریا ټکنۍ کړه ،کفارو چې کله ولیدل مسلمانان د غنیمت په راټولو بوخت دي او استراتېژیکي نقطې یې پرېښې نو په کنډو ور وختل ،ناڅاپه یې یرغل وکړ او اویا تنه مسلمانان یې شهیدان کړل خوبیاهم، بشپړ بری یې په نصیب نه شو.احد حرم ته نړدې دی مورِ ساخت مهال ورغللو ، د احد ډګر دامهال په نقشه جوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی، دموټرو پراخ تم ځای لري ، هغه غونډۍ چې په کنډو کې یې رسول الله دعبدالله ابن جبیر په مشرۍ پنځوس تنه غشي ویشتونکي کښولي وو ، دامهال ډېره اوبه شوې او ټیټه شوېده ، څه کم یو نیم زر کاله کېږي چې خلک پردې غونډۍ پورته کېږي اوممکن جیولوجیکي تغیراتو او ترسباتو هم داغونډۍ ټیټه کړي وي.

داغونډۍ د وادي فناه جنوبي غاړې ته پرته ده چې اوس په جبل رماة مشهوره ده اودمسلمانانولە لښکرڅخه یونیم سل متره لېرې وه، مورِ دې غونډۍ ته وختلو اخوا دیخوا مو وکتل ډېرځایونه ترې ښکاري جګړه دهمدې غونډۍ لوبدیځ ته د احد غره ته نږدې د عینین نومي ځای کې وننبته .د مکې کفارو همدلته اړولي وو داساحه د مدینې شمال ته پرته ده، د جبل رماةشمال ته پراخ ډګر او خواکې یې د احد غر دی، کله چې د مسلمانانولە بریا وروسته دعبدالله ابن جبیر ملګرو د جبل رماة کنډو پرېښود نو حضرت خالد ابن ولید چې تر دا مهالە لا مسلمان شوی نه و له جنوب اړخه په شیله کې پر همدې غونډۍ راو خوت ،په کنډو کې پاتې دولس تنه مسلمانان یې همدلته شهیدان او لاندې یې مسلمانان محاصره کړل.

دلته یو له جالیو جوړه څلور دیوالي ده چې داحد شهیدان پکې ښخ شوي وو په دوی کې د حضرت سیدالشهداء حمزه ،مصعب ابن عمیر ، عبدالله ابن جحش ،قبرونه پېژندل کېږي او متواګان یې هم تائیدوي ، ددوی قبرونه هم له ځمکې سره برابر دي خو له پاسه پرې تیرې اینبې او همداتیرې دقبرونو ننبې دي له دې قبرونو د یوفټ په اندازه دیوال تاو دی، متواګانو داحاطی دروازه ترلې وي او خلک یې له پنجرو ګوري ، متواګان هم سم معلومات نه ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته ګڼ ګرځنده دوکانونه او لاسي کراچۍ هم شته دي او ډېرهغه شیان پلوري چې معمولاً یې خلک په ډالیو کې وړي، د احد میدان ختیځ ته مسجد هم جوړ شوی شمال ختیځ ته یې خوړ او له خوړ اخوا دخرماوو لوی باغ دی له رماة څخه دحرم مناري هم ښکاري. احد اوس هم وچ میدان دی ونې بوټي پکې نشته دي.

داحد په میدان کې اوس ډېرې ودانۍ جوړې شوي دي ، خوبیاهم سپین ځایونه لري مور دهمدې ډګر په لیدلو بوخت وو چې په څو لویو موټرو کې نور افغانان هم راغلل دوی هم د رماة غونډې ښې ته راغلل له دوی سره ددوی د حج ښوونکی هم وو له جامو ،لهجې او کړنو ښکارېدل چې ښه ساده سړی وو ، نه د وخت په نزاکت پوهېده نه د خلکو په مزاج اونه دموسم او هوا په غوښتنه لس بجې به وې چې دوی راغلل دې ملاصاحب چې لاسي لاسپیکر هم ورسره وو دوی ټول په نا هواره ځمکه په دوو پښو کښول ، له چاسره څادر وو اوله چاسره نه وو اوکه څادر هم وو نو ځمکه ډېره سره وه پرځمکه پر څادر کښاستلی نشو ، هواهم ډېره توده وه، پرټولو خولې راماتې وې خو ده ورته اوږد تقریر پیل کړ ، تقریر یې هم دوخت له غوښتنې سره برابر نه وو له تقریر څخه کوم نیم ساعت تېر شو خو دی لا بوخت وو ، خلک سترې اوپه تنګ شول ، چې څوک ترې پاڅېږي نو ملاصاحب پرې غږ وکړي چې تنګېږه مه کېنه، دوه درې ځله سپین ږیري ورغلل ورته یې وویل چې تقریر بس کړي ځکه ګرمي هم ده او خلک احد د ډګر د لیدلو تلوسه لري نور ځایونه هم بایدوکتل شي او دولس بجې بایدحرم ته لمانځه ته هم ورسېږو ،بالاخره تقریر یې بس کړ خو دعایې هم پوره لس دقیقې وخت ونیوه زه خو خوځله ترې راپاڅېدم خو په دوی کې مې ملګري وو دهغوی لپاره هم اړو م چې ورته پاتې شم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبا مسجد

له احد څخه قبا مسجدته وخوځېدو دا مسجد له نبوي حرم څخه لرې واټن لري د قبا مسجد شاوخوا ډېره ښکلې منظره او پراخه سړکونه لري دموټرو تم ځایونونه د خرما او نورې بېې مېوې ونې ښکلی بڼ اوګرځنده ګڼ پلورنځي لري، قبا ډېر ښکلی مسجد دی، له نبوي حرم وروسته دلته تر بل هرځای ډېر بیروبار وي، ډېر خلک دلته لمانځه ته راځي،رسول الله ص فرمایي چې په قبا مسجد کې دوه رکعته نفل لمونځ دیوې عمرې ثواب لري.

دقبا په بڼ کې د اوبو ښکلې فوارې او څوګرد حوضونه،شته دي، بیت الخلاوې او داوداسه پرېمانه او ښکلې ځایونه لري ختیځ ته یې اوم نمبردوه هدیرې دي، ددې هدیرې قبرونه او شناختې د جنة المعلی او جنة البقیع په پرتله لوړ دي، مسجد دوه برخې لري لومړۍ برخه یې د نارینه او دوهمه یا د مسجد دننۍ برخه کې د ښځو لمونځای دی.

دامسجد پراخ دی خو دمراجعینو تراکم ته په کتلو لاهم کوچنی دی، دمسجد ددېوال لاندېنۍ برخه د چپسو خښتې او پاسنۍ برخه یې سپین رنګ لري.

قبا مسجد د اسلام په تاریخ کې له ځانګړې اهمیت څخه برخمن دی، دالومړنی مسجد دی چې د اسلام په تاریخ کې په مدینه منوره کې جوړ شوی دی، دا لومړنی مسجد دی چې حضرت رسو ل الله ص پخپله پکې کار کړی دی او درنې تیږې یې په کې پورته کړي دي.

د هجري تاریخ پیل هم دقباد مسجد د کار له پیل سره ترلی دی، یعنې په کومه ورځ چې رسول الله ص مدینې منورې ته د هجرت پر مهال ورسېد نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدلته يې په خلاص او پرانيستي ډګر لمونځ وکړ،داځای قبا نومېده او د مسجد ځای دبني عمر وبن عوف دقبيلې اړوند کلثوم بن هدم ملکيت و او همدلته يې د لومړني مسجد بنسټ کېښود ، دلته دقبا په نوم مشهور ه چينه وه ، داکلی هم همدې چينې ته منسوب دی.

دې مسجد ته په قرآن کې د تقوا نو م ورکړل شوی او ددې بنسټ يې دتقوا په نيت ايښودل شوی بللی دی ، همد راز قران وايي چې ددې مسجد بنسټ د تقوا په نيت په لومړی ورځ ايښودل شوی دی، (لمسجد اسس علی التقوی من اول يوم احق ان تقوم فيه)يعنې کوم مسجد چې په لومړی ورځ د تقوا پربنسټ جوړ شوی ډېر وړ دی ، چې دعبادت لپاره پکې ودرېږې) سورة التوبه ۱۰۸.

حضرت شموس بنت نعمان روايت کوي چې ما کله لومړی ځل حضرت پيغمبر وليد نو په قبآ مسجد کې يې کار کاوه او درنې تيرېږې يې پورته کولې يو صحابي ورته عرض وکړ چې ته داکار ماته پرېږده نو هغه ص ورته وفرمايل چې ته نورې پورته کړه، د مسجد له بشپړ ېدلو وروسته رسول الله وفرمايل چې حضرت جبريل پخپله ددې مسجد قبله جوړه کړه.

حضرت ابن عمر رض روايت کوي چې رسو ل الله ص به هره شنبه پلی ياسپور قبا مسجد ته ورته ،حضرت سهل بن حنيف له رسول الله ص څخه روايت کوي چې څوک په کور کې اودس وکړي او قبآ مسجد ته راشي او دوه رکعته لمونځ وکړي نو د يوې عمرې ثواب ورکول کېږي.

قبا مسجد هم د تاريخ په اوږدوکې څو څو ځله رغول شوی او پراخ شوی دی، وروستی ځل پراختيا او رغونه يې د ملک فهد په وخت کې د پنجشنبې په ورځ دصفر المظفر په ۸مه ۱۴۰۲ه س پای ته ورسېد ،نوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراختیا په ټولو نوي عصري وسایلو سمباله ده، ایرکنډیشن پکې فعال دی، د مسجد پر غولي داسې څپره جوړه شوې چې په کمپیوټر حرکت کوي، په مسجد کې دننه او بهر شل زره تنه لمونځ کولی شي، دننه او بهر نی ټول مساحت یې ۱۳۵۰۰متره مربع ده، دنارینه وو لپاره ۲۴ بیت الخلاوې او ۱۲۸ د اوداسه ځایونه اود ښځو لپاره ۲۲بیت الخلاوې او ۴۳د اوداسه ځایونه جوړ شوي دي ، په وروستۍ پراختیاکې درې میلیونه د بېلابېل حجم درلودونکي خښتې ،شپږ زره مربع متره مرمر تیږه او زر ټنه سرب کارول شوي دي.

د قبا ځینې برخې دالعوالي په سیمه کې دي، دلته دانصارو هغه قبیله بنو عمرو بن عوف پرته ده چې الله ج یې په اړه فرمایي(فیه رجال یحبون ان یتطهروا والله یحب المطهرین)یعنې: (په دې کې داسې خلک دي چې پاکوالی خوښوي او الله ج هم پاکي خوښوونکی خوښوي) توبه ۱۰۸.

دشنبې په ورځ وکې اوس هم په قباکې بیروبار وي مورږ هم د شنبې په ورځ ورغللو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ډاکټر باز محمد ښادمن سره

ډاکټر ښادمن په مدینه منوره کې بلد وو ،ماته یې وویل چې یوه ورځ دې په مدینه منوره کې ښه ګرځوم او ډېر ځایونه درباندې ګورم، د یکشنبې په ورځ ماسپښین یې راته وویل چې سبا سحر به دې چای له ماسره وي، اوله چای وروسته به د مدینې منورې د مشهورو ځایونو لیدلوته ووځو ماهم ورسره ومنله.

سبا سحر دده په خونه کې چې حرم ته په تر ټولو نږدې عماره کې وه دلوی ننګرهار شرکت رئیس حاجي ببرک، دمرحبا شرکت رئیس حاجي محمد امین، د اکوړه خټک دحقانیه مدرسې د ۲۰۰۲ زېږدیز کال فارغ او دخوست د صبریو اوسېدونکی مولوي نورالله او ظریف زمان هم راغلي وو.

ډاکټرښادمن د المبارک شرکت رئیس دی خو دامهال یې له دوو نورو شرکتونوسره په ګډه ۳۷۲تنه حاجیان راووستي وو په مکه معظمه کې خو ما ددوی عماري او خدمتونه نه وو لیدلي خو حاجیان ترې خوښ وو ډاکټر عبدالبصیر احمدزي او دلغمان دقرغیو ولسوالۍ د عزیز خان کځ اوسېدونکي حاجي ظاهر خان یې راته صفت کاوه خو په مدینه منوره کې له حاجیانوسره ددوی نیک چلند او ښه خدمتوته ماپه خپله ولیدل دوی خپل حاجیان په دوو عمارو کې ځای پر ځای کړي وو او ددواړه عماري له حرم سره داسې نښتې وې چې له عمارو به راووتلې نوحرم ته به ننوتلې عماري هم ډېرې لوکسي او ښکلې وې حرم ته د نږدې عمارو بیه لوړه وي معنی داچې دوی د حاجیانولپاره ډېرلګښت کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل داچې له دوی پرته بل هېڅ شرکت په خپل لګښت حاجیان په مدینه منوره کې نه دي ګرځولي خو دوی ورته موټر نیولي او په ټولو تاریخي ځایونویې ګرځول.

دبنګله دېش مکتب چې حاجیان له مدینې منورې څخه جدې ته رالېږدوي دحاجیانو دهغه بار لپاره چې په یوموټر کې نه ځاییده بل موټر نه نیوه،په داسې حال کې چې دا ددوی دنده وه ، خو ښادمن دوی داقرباني هم ورکړه او د حاجیانو بار ته یې بل موټر ونیوه داکارونه دولت هم نه کول اونه یې هم حاجیان په بېلابېلوسیمو ګرځول.

له چای وروسته د ډاکټر ښادمن دوی په فولادي کرولا موټر کې سپاره شو ، دموټر چلوونکی حاجي محمد نعیم د پغمان اصلي او دمدینې منورې اوسنی اوسېدونکی وو.

د سلمان فارسي بڼ

لومړی بیا قباته لاړو هلته مو لمونځ وکړ اوبیا د حضرت سلمان فارسي بڼ ته روان شو،پر لاره مو څو باغونه ولیدل په ځینو کې یې د خرما ونې وهلې هم وې یوځای مودرې غزونه هم ولیدل د سلمان فارسي، رض باغ مولهٔ ډېرو پوښتنو وروسته وموندهٔ خوزمورږ داټکل برعکس هېڅ بیروبار پکې نه وو آن له مورږ پرته بل څوک ورته نه وو راغلي، داباغ قباته نږدې دی.

دباغ په خوله کې دبئر الفقیر «دفقیر کوهی» په نوم تاریخي کوهی دی سعودي حکومت اوس ترې ګټه اخستل بند کړي خودتاریخي آبدي په توګه یې خوندي کړی او له شاوخوا یې ترې اوسپنیزه جالۍ تاوه کړې ده،

www.melitahrik.com 0707 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوهي ترڅنګه لیکل شوي چې دا کوهی یو تاریخي اثر دی اوهرډول تېری پرې تاریخي جرم ګڼل کېږي، له دې لیکنې سره زما خیال دافغانستان د تاریخي اثارو چور او تالان ته واوښت ،دوی پریو کوهي څومره پام کوي او دافغانستان ټول تاریخي اثاردکبارو په کتار کې وپلورل شول او اوس د نورو د موزیمونو ښکلاده.

داچې دې باغ ته ولې دسلمان فارسي باغ وایي پر لامل یې پوه نه شوم،خوپخوانی تاریخي باغ دی، اوس پکې ژور کوهی (تیوب ویل)وبستل شوی اوپرېمانه اوبه د برېښناپه واسطه راوبستل کېږي ما په لومړي ځل په سعودي کې روانې اوبه ولیدې هغه هم همدا چې په برېښنا راوبستل شوې دي، خوږې او رنې اوبه اولومړی ځل وو چې له دې ویالې اوبه څښنم ځکه چې هلته خوټولې بوتلي اوبه دي.

په باغ کې د رشکې،ګندنې او پالکو په شمول ډول ډول سابه کرل شوي او د باغ سهیل لوېدیځه برخه مورِ ته ښکاربدله چې احاطه تري تاوه وه نور نو تري چاپیره ودانۍ وې په منځ کې یې دحسین بن علي په نوم د هلکانو مدرسه وه چې دملک فهد او ملک عبدالله عکسونه پرې ځړېدلي وو ، دمدرسې ترڅنګ پر یو دیوال چا(یا حسین) لیکلي وو خو لویه چلیپا پرې رانښکل شوې وه، دمدرسې شاوخوا لسګونه موټر ولاړوو چې زده کوونکي یې کورونو ته بیول ماته بیاهغه افغان زده کوونکي را په زړه شول چې په لوڅو پښواویوه زاړه او خیرن کمیس او پرتوګ کې تر ونو لاندې جوړو ښوونځیو ته ځي .دا مهال دسحر لس کم نهه بجې وې او په مدرسه کې تفریح وه د زده کوونکیو شور ماشور د خوږې نغمې په څېر لګېده له نورو ونو خرما ټولې شوې وې خو یوه ونه د خرماله وخکالو هماغسې ډکه وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت عثمان کوهي

له هغه ځایه بئرعثمان (دحضرت عثمان کوهي) ته ورغللو داهغه کوهی وو چې کفارو پر مسلمانانواوبه بندې کړې وې بالاخره حضرت عثمان رض داکوهی په خپلو شخصي پیسو وپیره او مسلمانانوته یې دګټې اخستنې لپاره وسپاره.

اوس هلته لوی باغ دی دلته بیروبار ډېر وو په دې باغ کې دننه لوی دکان دی ، دوکان څه چې سمه مغازه ده له خرما نیولې تر تاراوستن ،شات،عطر هرڅه پکې موندل کېدل.

موږداکوهی ونه لید ځکه چې ملګري مووارخطا ووخویو پنجابي راته یوه ټانکی راوښوده ویې ویل چې تر هغې ټانکی لاندې د حضرت عثمان کوهی دی.

له دې باغ څخه عمومي سړک ته راووتلو د عمومي سړک ګلدانونه له رنګه ګلانوډک دي. په سعودي کې تر ډېره حده دهلکانو ښوونځي په عمومي سړکونوخو دنجونو په پناځایونوکې دي،له دې ځایه په دایرې(حلقوي سړک) مخ په تبوک روان شو، دلته مودخرما یولوی باغ ولیده،دمدینې منورې پر پوهنتون راتاو شو ، دانړیوال پوهنتون دغره لمن کې په پراخه ساحه پروت دی، یوځل ۲۴کاله وړاندې په پېښور ښارکې دهغې پوهنتون لخوا په یوجوړ شوي درې میاشتنې کورس کې ما هم درس ووېلې داکورس په ډېره لوړه سویه جوړ شوی ،ټول استادان یې عربان او دکتوران وو په درې میاشتوکې یې ډېر لوړ او ژور منهج عملي کاوه ،نظم او دسپلین پکې ډېروو له دوه ورځو ډېره غیر حاضري له کورس

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه داخراج په معنی وه، په پای کې یې سخته ازموینه هم وه له شاوخوا سلوتنو څخه له نیمو ډېره برخه زده کوونکي په داسې حال ناکام شول چې ډېریې په نوروځایونو کې پخپله استادان وو، ناکاموکسانو ته شهادت نامه او پوره پیسې هم نه ورکول کېدلې، ایله ۵۰۰کلدارې او څوکتابونه ورکول شول. خوبریالیوکسانو ته ۱۸۰۰کلدارې ،شهادتنامه هغه هم د مدینې منورې دپوهنتون لخوا او پرېمانه کتابونه ورکول شول،زه الحمدلله په بریالیوکسانوکې وم او د نومرو اوسط مې هم له ۸۰پورته وو.

پرسړک یوځای اشاره سره وه زمونږ موټر چلوونکی محمد نعیم ورته ودرېد خوسړکونه ټول خالي وو، مانعیم ته وویل چې سړک خو ټول خالي دی،پرې ورځه ځکه نه موټر شته اونه تر افیک،خوهغه راته وویل چې دلته ټول سړک د کامروپه واسطه له مرکز سره تړلی دی که کوم تخلف وشی کیمره سمدستي مرکز ته خبر ورکوي، او مرکز بیا دموټر چلوونکي ګرځنده فون ته مسج ورلېږي،چې په دې پیغام کې دتخلف ډول، وخت ځای او د جریمې اندازه لیکل شوې وي او چلوونکی بیا اړ دی چې ټاکل شوې جریمه په ټاکلي وخت بانک ته وسپاري اوکه ویې نه سپاري نو که چلوونکی اجنبي (هغه چې دسعودي تبع نه وي)اوکه سعودی وي نوداجریمه پرې لورېږي که بیا یې هم ور نکړي نوکله چې اقامه یا جواز سیر تمدیدوي نو لومړی تري جریمه اخستل کېږي، نودلته ترافیکي تخلف ستونزمن دی.

عجوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عربي هېوادونه په ځانګړي توګه مدینه منوره د خرماګانو ښار دی دا مشهوره ده چې په سعودي کې تېل اوخرما ډېره پیداکېږي اوهلته ارزانه وي،خوسرچپه ،په سعودي کې خرما قېمته ده،مور په افغانستان کې ښه اوپسته خرما کیلو په شپیته افغانۍ پېرو خودېته ورته خرما په مدینه کې په شاوخوا شل ریاله چې ۲۵۰افغانۍ کېږي پلورل کېږي،یوځل ما یوډول خرما کیلو په اوه ریاله واخستې خوکلکې وې بیامې پر ملګرو وخوړلې. په مدینه منوره کې یوډول خرماته عجوه وایي دا خرما خوږې ،ګردې او تورې دي ډاکټر ښادمن راته وویل چې دا خرما تر نورو ډېرې قېمته دي، هغه راته وویل چې دخرما داذات یوائې په مدینه منوره کې اوهغه هم د نبوي حرم چاپېرچل کې پیداکېږي او داخرما په بل ځای کې میوه نه نیسي ،هغه ددې خرما دحاصل اوزرغونېدلوساحه العوالي (دنبوي مسجد شاوخوا)وښوده،ښادمن وویل چې رسول الله ص د عجوه بوټی په خپل لاس ایښی دی او نن چې په العوالي کې څومره عجوه پیداکېږي نوریښه یې هماغه د رسول الله ص پرلاس ایښودل شوی بوټی دی، دعجوې کیفیت اوغټوالي ته په کتلودیوې کیلوییه یې له ۳۵ ریالونیولې تر ۱۰۰ریالو پورې ده.

ماچې دخرما بیه په افغانستان او مدینه منوره کې پرتله کړه او دراانتقال ستونزه مې په پام کې ونیوه نو یوځوکیلو عجوه مې وپېرله نوره خرما مې هلته ونه پېرله.

په مدینه منوره کې زمور هستوګنځی

www.melitabrik.com 0777 400 416

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ عماره حرم ته نږدې وه له حرم څخه به ایله ورته اوه دقیقې لاروه مونږ به د بازار افغاني اوجنت المعلی ددې والې له لارې حرم ته تللو دلته هم زمونږ خونه په لومړي پوړ کې او درې کسیزه وه،ما غوښتل چې له مولوي احمدي پرته یوتن بل هم راسره وي چې په چای ډوډۍ کې راسره مرسته وکړي، زما کابلی ،کاکا برات په پام کې وو . کاکا برات دکابل په میرویس میدان کې اوسېده ترکان وو ښه سړی وو په مکه کې یې زمونږ خدمت کاوه خومولوي احمدي راته وویل چې دخونې ټول خدمت زه کوم، خوبل څوک مه راوله،رښتیاهم هر خدمت یې کاوه او له ټولو جنجالونو یې بې غمه کړی وم .

زمونږپه خونه کې نصب تلوېزیون یواځې پنځه چینله نیول، یو چینل کعبه ۲۴ ساعته لایف ښودله.

زمونږ دعماري عرب څوکېدار پخپله په تلوېزیون کې هرڅه، هرلوڅ اوپټ غربي چینل ،هره نڅا اوهره سندره لیدل خونوروته به یې ویل چې تاسوخوحاجیان یاست خراب شیان مه ګورئ.په نوروخونوکې ټلویزیونونو ډېر چینلونه نیول.

بازار افغاني د جنت المعلی د شمال ختیځ دیوال ترڅنګه لویه زېرزمیني وه، دلته ډېر هغه څه پلورل کېدل چې افغانان یې خوښوي خو ډېر توکي یې دکوچنیانو د لوبو سامانونه وواوهغه هم ګران بیه، ددې بازار ډېر دوکانداران افغانان وو.

د نبوي حرم امامان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مکه معظمه کې د ډېرو امامانو غږ خوږوو ،ډېرېې ځوانان وو لمونځ يې هم د سترياترحده نه اوږداوه،خوپه مدينه منوره کې ډېر امامان او خطيبان دپاخه عمر خاوندان وو ،هغومره،خوږغږي هم نه وو ،قاري حذيفه هم دنبوي مسجد له خطيبانو و ،ده په ځوانۍ کې ډېر خوږغږ دلود ،خواوس يې غږ ډډ شوی وو.

ده به دومره اوږد لمونځ ورکاوه، چې سړی به يې سترې کړ،يوه ورځ دده اوږد لمانځه په غوسه کړم،ماويل داله نبوي احاديثو اودشريعت له روح سره په ټکر کې دې ځکه دده ترشاه لسګونه زره انسانان ولاړ دي چې زرګونه سپين ږيري ،سپين سرې او ناروغان هم پکې دي، نو دی ولې هغوی په پام کې نه نيسي ،داغوسه مې له مولوي سميع الله ريحان سره شريکه کړه هغه د قاري حذيفه ماضي اوغږ وستايه خوزما نظر يې هم زما له وېرې په خندا تائيد کړ.

يوه ورځ دجمعې مازديګر امام په خفيه لمانځه کې داسې ايت تلاوت کړی و چې سجده واجبوي ،د ايت له تلاوت ورو سته يې سمدستي الله اکبر وويلې او سجدې ته لاړ په ده پسې خولسګونه زره خلک ولاړوو او ټولو خو پرېږده چې دويمه حصه خلکو هم دی نه ليده خلکو چې په قيام کې دامام له خولې الله اکبر واورېده نوفکر يې وکړ چې امام رکوع ته لاړ ،امام دتلاوت سجده کې دی او خلک په رکوع کې او امام چې له سجدې ببرته قيام ته را پورته شو، او الله اکبر يې وويلې نو مقتديانو فکر وکړ چې امام له رکوع وروسته سجدې ته لاړ، امام ولاړوو او مقتديان په سجده کې په هرحال له هغه چاپرته چې امام يې ليده نور دټولو لمونځ ګډوډ شو، ډېرکم خلک پوهېدل چې امام دتلاوت سجده کړېده، آن زه هم پوه نه وم حيران وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ملا څه ډول لمونځ کوي، له لمانځه وروسته د خلکو ګونګسې او تبصرې پیل شوې، زه هم سبا په اصل حقیقت پوه شوم.

دلته هم حکومت علما تر سانسور لاندې نیولي او د جمعې د ورځو لپاره تیاري خطبې ورکوي، په مدینه کې هم علما هماغسې مذهبي اختلاف ته لمن وهي،لکه څرنګه یې چې په مکه کې وهي، دلته هم د جنة البقیع په دروازه او د حرم په کتابتون کې د شیعه مذهب ضد کتابونه وړیا ورکول کېږي، دلته هم له هر لمانځه وروسته د جنازې اعلان وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نبوي حرم کتابتون

دنبوي مسجد ددوهم پوړ لوبديځ خواته په يوه اوږده سالون کې جوړ کتابتون ډېرې بډای او په سعودي کې دمشهورو او مهمو کتابتونو په ډله کې دی، دا سالون په منځ کې لوبديځ ته وتلی ځای لري، په لومړنۍ برخه کې يې د علوم القران نويو اوپخوانيو تفسيرونو، حديثو، علوم الحديثو،مستندات احاديث ،عقايد ،دهر مذهب فقهي ،سياسي ،ساينسي، ،ټولنيز علوم او نړيوالې جغرافيې برخې ليدل کېږي.

دکتابتون ټول کارونه کمپيوټري دي، دهر مامور مېز ته له انټرنېټ سره نښتی کمپيوټر ايښی دی، دکتابتون يو تن مسؤول راته وويل چې له دوی سره څه باندې يو ميليون کتابونه په کمپيوټر کې ثبت دي، په ډيټابيس کې دهر کتاب دالماری شمېره ،په الماری کې دکتابونو کتارونه، په هر کتار کې د کتابونو نومونه،شمېر او پرلپسې شمېره ليکل شوېده، چې له مخې يې په لږ وخت کې هر کتاب په اسانۍ موندل کېږي. کتابتون ته ګڼ کسان مطالعې ته راځي.

دتفاسيرو په برخه کې مې د ابراهيم بن اسحق بستي پر تفسير ستر ګې ولګېدلې،دبستي تفسير د نړۍ په مهمو تفسيرونو کې دی او ابراهيم ابن اسحق بستي داسلامي نړۍ په کچه لوی عالم دی، بستي د هلمند ولايت اوسېدونکی دی، خو دده بدمرغي داده چې دکم قدروخلکو په هېواد کې ژوند دلی دی، که دی دبل هېواد وای نوله قرطبي، ابن کثير او ... به يې نوم لوړ وای، ددې تفسير په سريزه کې داسپيناوی شوی دی چې ابراهيم بن اسحق بستي ببل دی او ابراهيم ابن اسحق بشتي النشاپوري ببل دی، يعنې يو د هلمند دبست او بل د نشاپور چې په ماوراءالنهر پورې اړه لري، دبشت اوسېدونکی دی، ښايي ددې سپيناوي لامل داوي دافغانستان پردې ستر ويار

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نورو دعوه کړې وي او دافغاني ابراهيم ابن اسحق خدمتونه اوشخصيت يې نشاپوريانو ته منسوب کړی وي، افغان ابراهيم ابن اسحق په ۳۰۷هـ س کې مړی.

داکتابتون په انټرنېټ کې ځای پانه هم لري او ډېره برخه يې آنلاين هم ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدینې بازار او هوا

مدینه منوره ډېره ښکلې هوا لري، هوایي دمکې په پرتله سړه ده ،په مدینه کې هم غرونه شته خو د مکې په پرتله کم دی،مور د مکې ګرمۍ ځپلي وو اودمدینې هوا راته سم پسرلی برېښېده،دلته ایرکنډیشن ته اړتیانه وه کله کله به یکی هم اضافي و خو داهغه مهال و چې په کابل کې د تودوخې درجه منفي لس وه.

مور خپله سودا او سوغاتونه مدینې منورې ته پرېښي وو ، ځکه چې اوربدلي مو وو دلته بیې ټیټې دي،جای نمازونه د دوستانو لپاره ډالۍ،خرما ، خولۍ او... خو ضرور و چې پیر لي موواى دحرم شریف لوېدیځ ته دارالایمان کانټینټل هوټل اوخولورپورېزه ودانۍ دلته د سرو زرو بازار و ، زه ورغللم خو چې نرخونه مو له افغانستان سره پرتله کړل نو ډېر لوړ وو.

زمور یوتن ملګری علي محمد چې اصلاً دفراه او اوس د هرات اوسېدونکی وو همدلته په یوولس زرو ډالرو یو دسروزرو هار واخیست،علي محمدنالوستی دنګ او غوښور ځوان وو مولوي احمدي راته وویل چې هغه واده هم لري خوپه هرات کې د یوې لوړې کورنۍ اړوند پریوې نوموتې ښکلې عاشق شو ، چې بالاخره له ډېروجرګو مرکو وروسته یې ددېرش لکو افغانیوپیشکش (ولور) په مقابل کې ورکړه ،داسره زر یې هم هماغې ته واخستل او ښایي هرات ته له ستنېدو وروسته یې واده وي، ماله احمدي وپوښتل چې علي محمد څه کار کوي هغه راته لنډ وویل چې له پوډرو پرته نورڅه وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعودي څخه په ډاليوکې د ساعتونو راوړلو دود مشهور دی ماهم غوښتل چې خپلې کورنۍ او ځینې دوستانوته ساعتونه راوړم ،ځینو دوستانو د ځانګړیو ساعتونو راوړلو فرمایش راکړی وو ،د حرم شریف ترڅنګ د جنة البقیع له دیوال سره نښتی دساعت پلورلو څو دوکانونه وو ، یو دوکان ته ورغلم، پلورونکی افغان و حاجي خلیل نومېده او دبلخ ولایت دمرکز مزار اوسېدونکی و ، څو ساعتونه مې بیه کړل ماته نرخونه هم معلوم نه وو ، هغه ته مې وویل چې که ته ماته دسل ریالو جنس په زر ریالو بیه کړې هم پرې نه پوهېږم اوکه ددې برعکس هم ،خومناسبه ګڼه واخله او ساعتونه راکړه، هغه په خندا شو ، ویې ویل کاشکې داخبره دود شي،دلته خو پېرونکي مورډ اړباسي چې دسلو جنس په زرو بیه کړو ځکه چې که مورډ د دوه سوه ریالو جنس په دوه سوه بیه کړو نو مشتري راته پنځوس ریاله وایي نو مورډ مجبور یو چې په پنځه سوه ریاله یې ورته بیه کړو او دوه نیم سووته رابښکته شو ،له ده مې شپږ ساعتونه وپېرل زما الفجراو پخواني سیکوپنج ساعتونه هم په کار وو زما ملګري جهادي لیکوال محمدمعروف فروغګر صاحب رانه پخوانی کیلی ګور سیکوپنج ساعت غوښتی وو حاجي خلیل راته وویل چې دحرم لوبدیځ ته ددارالایمان کانټنټل شاته د عبدالغني میمني شرکت ته ورشه الفجر له هغوی سره ایجنسي دي او نرخونه یې هم ارزانه دي، هغه خپل کارت هم راکړ، چې له هغه سره مې معرفي کړي، دعبدالغني میمني شرکت مې په پوښتنه پیداکړ،خو دومره بیروبار پرې وو چې هغه د چاخبره سرګرولوته اوزګارنه وو ،له هرساعت سره یې بیه لیکلې وه،نرخونه فکس وو ،چنې او هغه دهندیانو خبره (بارګیننګ)پکې نه وو دوکانداران خبروته اوزګار نه وو په لوی شرکت او لوی دوکان کې دقدم ځای نه وو ماولیدل چې اوس دبیروبار له کبله په ارام زړه انتخاب نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی بیرته لاړم سبا بیا ورته راغللم په دوکان کې څوتنو کار کاوه په دخل ناست شخص ته مې چې هندی ښکارېده دحاجي خلیل کارت وروښود هغه راته وویل چې ته جنس خوښ کړه بیابه درسره مراعات وکړو ،ماهم څو الفجر ساعتونه راواخستل دښه الفجر بیه ۲۷۰ریاله او دپخواني ماډل ۱۵۰ ریاله وه خوده راته ۲۷۰ والاپه ۲۲۰او ۱۵۰ والاپه ۱۴۵او نور ساعتونه هم له ټاکلي بیې ارزانه حساب کړل.

زمونږ ملګرو په یوه دوکان کې ښکلي ښځینه جامې لیدلې وې دادوکاندار هم افغان و ،ورغللو ډېرې ښکلي ډول ډول جامې یې درلودلې، په نرخونوکې جوړ راغللو ،دجامو ښکلا ،ډول ډول ډیزاین ،له کورنۍ څخه ښلتون او مسافري اوپه مېرمنې او بچیانوپسې خفه کېدل ددې لامل شول چې ښې ډېرې جامې واخلم ،دااندښنه هم راسره نه وه چې دا جامې به اوږدې یالنډې وي ځکه چې په کور کې مو هرو مرو داسې څوک پیدا کېدل چې دا جامې پرې برابرې شي.

په مدینه منوره کې هم دلمانځه په وخت کې یا دوکانونه ټرلي اویا یې پر دروازو پردې ځړولې وي، دسړکونو دپاکوالي لپاره ۲۴ساعته نوکریوال چمتو وي و ،آن دشپې یې هم پاکوي، په مدینه کې روغتونونه ۲۴ساعته پرانیستې وي مونږ هم سپین ږیری له ونې ټیټ حاجي عبدالله چې د حجراسود دښکلولوپه ټبل ماټبل کې یې پښې ژوبلې شوې وې په کې بستر کړی وو ، دافغانستان په خبر سعودي هم وچکالۍ ځپلی دی،خو دافغانستان په کچه نه، هلته په شاوخوا ۴۰ورځوکې ماکم ترکمه درې ځله باران ولیدخوبیاهم دیکشنبې په ورځ ماسخوتن په حرم شریف کې اعلان وشو چې سبا سحر به د استسقا لمونځ کېږي هماغسې وشول د محرم په اومه ددوشنبې په ورځ دسحر له لمانځه وروسته ټول خلک په خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناست پاتې شول دلمر له ختلو وروسته داستسقا لمونځ وشو چې ډېرو خلکو پکې ګډون وکړ په همدې ورځ پر مدینه منوره نری نری باران ووربد.

دمازیګر له لمانځه وروسته له ډاکټرښادمن سره ددوی ودانۍ ته ولاړم هلته مې د سمنګان اوسېدونکی حاجي عبدالمتین چې په دې ولایت کې د حزب اسلامي افغانستان امر هم و، ولید، هغه راته د جمعه خان همدرد، داتلولۍ اومبړانې، ډېرې کیسې وکړې چې پر موږ یې نور هم ګران کړ.

دمحرم په اومه دسه شنبې په ورځ مې په لومړي ځل دماسپښین له لمانځه وروسته له مولوي عبدالظاهر حقاني سره سیاسي بحث وکړ، مانه غوښتل چې دحج په ورځو کې خبرونه واورم انټرنېټ کلب ته لاړ شم یا ټلویزیون وګورم ماغوښتل چې دا ورځې مې یواځې عبادت ته ځانګړې وي.

ماواوربدلي وو چې د پژواک خبري اژانس رئیس دانش کړوخپل هم حج ته راغلی دی، په حرم کې به مې ډېر ورپسې وکتل خونه مې په حرم کې، نه عرفات، نه منی، نه مزدلفه کې ولید، کله کله به حج ته دده راتلل راته هسې اوازه وربښېده، کله چې له حج څخه راستون شوم او په پژواک کې مې ولید، په ټوکه مې ورته وویل چې تللی دوبۍ ته وې او اوازه دې دحج خپره کړې وه، خوهغه راته وویل چې، حج ته تللی وم خوداچې حرم کې ډېر نه ښکاربدم لامل یې داوو چې ډېربه په انټرنېټ کیفې کې وم او پژواک ته مې کار کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

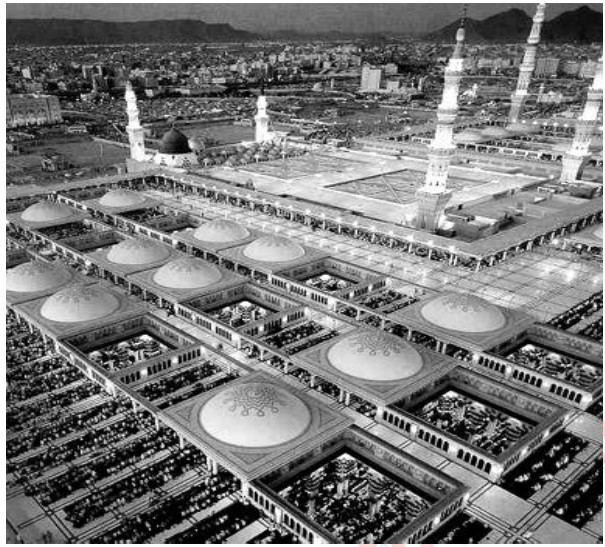

www.melitan... 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حرم ځمکتلی

عربان له کم ځای څخه په اعظمي ګټه اخستلوکې نوم لري، دا فورمول يې په حرمینوکې هم تطبیق کړی دی، دمکي حرم لاندې دموټرو سړکونه،پراخ تونلونه،زرګونه تشنابونه او دمدني حرم لاندې ساحې څخه ځمکتلي ته یوولس ځایه لاره ده داهره لار عادي اوبربښنایي پراخه زینې دي، پر دې هره لاره چې ښکته شي نو لاندې ترې زرګونه بیت الخلاوې او تشنابونه دي، چې په ټولو عصري اسانتیاوو سنبال دي، د اوداسه په ځایونوکې پربمانه دلاس وینځلو خو شبو یه مایع صابون اود بوی ضد مواد شته دي ،چې دبدبوی پرځای ترې ښه بوی تر پوزې کېږي.

په لومړي پوړکې د تشنابونوترڅنګ ډیپو یا تحویل خانه ده او په دوهم او دریم پوړکې دتشنابونو ترڅنګ دموټرو پراخ تم ځای جوړ شوی چې د چارواکیوپه وینا ،په یو وخت کې پکې څلور زره موټر ځایېږي ،دموټرو تم ځای په کمپیوټر څارل کېږي، دننوتلو او وتلو ټولې دروازې کمپیوټري دي، دموټرو ددربدلو ځای کې دومره واټن هرو مرو وي چې که بیروبار ډېر وي نو هم موټر بېرته په اسانۍ ووتلی شي.

په ځمکتلي کې تر افیکي نښې ،کانټینونه او ترافیکي اسانتیاوې پربمانه دي ،درې واړه پوړه سپین پړق اوایرکنډېشنونه پکې فعال او د تهویې سېستم يې منظم دی.

مسؤولین له هر موټر څخه د یوساعت تم کېدلو په بدل کې دوه ریاله اخلي او که څوک له ساعت څخه کم وخت هم تېروي نو دوه ریاله به ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحرم دځمکتلي د چت ډیزاین خپموته ورته دی، مورِ پکې ښه ډېر وګرځېدو غوښتل مو چې د دریم پوړ لاندې سړک کې بهر راووځو له یوتن مستخدم څخه مو بهر ته دوتلو اسانه لار وپوښتله هغه د پاکستان د پنجاب اوسېدونکی و لار یې راوښوده خو ورسره یې پر مورِ دپوره احتیاط او هوښیار اوسېدلو سپارښتنه وکړه، هغه په مدینه کې د نا امنۍ، دوه کیسې هم مورِ ته وکړې، یوه کیسه یې داسې پیل کړه: یو پاکستانی له دوو ښکلیو ښځو سره دوو عربانو وتښتاوه پاکستانی یې وتاړه، او ښځې یې ځنګله ته بوتللې ترڅو چې حکومت ځای پیدا کاوه نودوی ورسره وې.

بله کیسه داسې وه: کله چې جنرال پرویزمشرف دپاکستان ولسمشر و نو دهغه یو نږدې ملګری لوړ رتبه جنرال د خپلې کورنۍ له یوې ځوانې انجلۍ سره حج ته راغلی ویوه ورځ دا جنرال او دا انجلۍ له یوه عرب سره په ټکسي موټر کې سپاره شوي دي، دټکسي چلوونکي چې د انجلۍ ښکلا لیدلې نو ورته بې تابه شوی دی، پر یوه پاک او له ببروبار څخه پر خالي سړک یې موټر درولی، دې جنرال ته یې ویلي دي چې موټر خراب شوی اوښکته شه ټیله یې کړه، کله چې جنرال ښکته شوی او دموټر شاته تللی دی نو، موټروان موټرته پښه تمبه کړې او انجلۍ یې وتښتوله، جنرال سمدستي مشرف ته ټېلیفون کړی، مشرف ملک عبدالله ته ټېلیفون کړی ملک عبدالله پولیسوته عاجله قوماندې کړې بالاخره ددې جنرال په مرسته یې درې ورځې وروسته تښتوونکی او انجلۍ پیدا کړل.

هغه زیاته کړه چې ځینې پولیس د تالاشۍ په نوم خلک لوټي، هغه وویل چې دوه درې کسه یې لیدلي چې پولیسوترې لکونه ریاله اخستي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیدن وروستۍ شېبې

دحج ورځې شمېرلې دي،او په مدینه منوره کې خو حاجیانو ته ایله داتو نهو ورځو استوګنې زمینه برابرېږي،حاجیان هلته په نبوي حرم کې څلوېښت لمونځونه هرومرو په جماعت سره اداکوي، ځکه چې په دې اړه حدیث روایت شوی دی ،خو موږ ته هلته له ۴۵هم د ډېرولمونځونو ویاړ راپه برخه شو.

له ماځخه په مکه معظمه کې یوځل ثور غره ته دتللو پر مهال، بل ځل په یوه مېلمستیاکې ،نه پوهېږم بل ځای چېرې وو په کعبه کې په جماعت لمونځ فوت شوی وو (دحج ورځې لکه منی،عرفات او مزدلفه په دې کې حساب نه دي)

خو الحمدلله په مدینه منوره کې موټول لمونځونه په جماعت سره وشول نور په مدینه منوره کې زموږ وروستۍ ورځ وه موږته خبر راغی چې سبا به وختي تاسې جدې ته روانېږئ،دجای نمازونو او پاتې سودا د پوره کولولپاره ،خپلې عماري ته نږدې بازار ته ورغللم ،دلته د حرم شاوخوا دوکانونو په پرتله ارزاني وه، په یوه دوکان کې مې ښه جای نمازونه ولیدل یو جای نماز (لمونځی)مې ورسره په ۲۳ریاله فیصله کړ،نور نو د رنګ ا وډیزاین تاکل زما خوښه وه، دوکاندار علي نومېده اصلاً د یمن اوسېدونکی ۲۵کلن ښکلی ځوان وو ،دوکان ته له ورختلوسره سمدستي یې وپېژندلو ویل یې چې افغانان خو یئ،خودا ووایئ چې دشمال که د جنوب یاستئ ماورته وویل چې زه دختیځ یادننګرهار یم،هلک ډېراحساساتي او جذباتي فکر درلود ، دشمالي ټلوالې او امریکایانو ضدوو ،طالبانو ته یې دعاکوله،کله چې پوه شو نظر اوفکر مو یودی نو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې جرئت وکړ زه یې هم جهاد ته وهڅولم، ویې ویل چې دوه میاشتې وروسته لومړی پاکستان او بیا افغانستان ته ځي ماورته وویل چې هلته څه کوې،ویل یې خپل نفس پرالله ج پلورم ما ورته وویل داڅه وایې هغه ځواب راکړ چې زما دعمر ۲۵کاله تېر دي پته نشته چې نور به څومره پاتې وي،نوولې همدا اوس داخرت تلپاتې عمر ته پانګونه نه کوم؟ زه افغانستان ته ځم اوهلته پر امریکایانو فدایي یا استشهادي برید کوم،علي وویل چې په دنیاکې یې ښه ساعت تېر دی،ښه ځواني ،کورنۍ او شتمني لري،دوکان ته یې اشاره وکړه چې دلکونو ریالو جنس پکې دی او ښه سودا یې کېږي خو دی اخرت غواړي دلته ورسره سکون او اطمئنان نشته دی. ماترې وپوښتل چې هلته څوک پېژني یاله چاسره دې اړیکې شته دي،ځواب یې راکړ چې څوک نه پېژني خودهغه چا دټیلیفون نومره ورسره ده چې له ده سره په فدایي برید کې مرسته کوي.

دده پاکو احساساتواوسپېځلي جذبې زه، هم احساساتي کړم، اوښکومې پر مخ لاره جوړه کړه،سوچ کې شوم ،له روسانوسره د جهاد پرمهال زما دسنګر یمنی ملګری ابو عبدالرحمن او سعودی ملګری عبدالهادي عبدالله راپه زړه شول چې دواړه په شهادت پسې راوتلي وو او دواړه په سره رود کې شهیدان شول، دا اندېښنه هم راسره ملګرې شوه چې له علي سره به څه کېږي،ایا دده برید به رښتیاپر امریکایانووي؟ علي د جهاد د اجاره دارانواودجهاد په نوم دسوداګرواو له استخباراتي چینلونو سره دټرلیو لاس ته ونه لوېږي؟ دعلي برخلیک به دجهادي سوداګرو په لاس ټاکل کېږي اوکه دازمینه به ورته برابره شي، چې له رښتونو مجاهدینو سره ملګری شي،څه مناسبې توصیې مې ورته وکړې،په ژړاترې رخصت شوم هغه هم ژړل د جای نمازونو پیسې یې هم نه اخستې خوما په زوره ورکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې ورځ په مازیګر(دمحرم یوولسمه) زه او ښادمن د عبدالغني میمني دوکان ته ورغللو اوهغه ته موساعتونه واخستل،د حاجي نعیم پغماني ترورزي ورته ارزانه عجوه خرما واخسته دشپې تر ناوخته په سودا پسې وګرځېدو دشپې یوولس نیمې بجې زه ،ظریف زمان نیازی،ډاکټر ښادمن او قاري،د قبا مسجد ته لاړو دشپې بیروبار کم او هوابنه وه نو ددوی دشرکت له موټر څخه موښه ګټه واخسته تېل هسې هم دیوریال درې لیټره وو.

کله چې قبا مسجد ته ننوتلونوبهر مود ځوانانو ډېرې چیغې واوربدلې مورې فکر کاوه چې ځه لوبې به کوې مورېپرلمانځه ودربدو ،چې چیغې ډېرې شوې اوله همدې سره ناتاره ډېرې زیاتې ضربه او منفرد ډزې پیل شوې،داهرڅه له مسجد سره ننبتي و مورې له لمانځه وروسته په مسجد کې تم کېدل غوره کړل،ترهغې چې ډزې کمې شوې،حاجي نعیم له خپل یوه پېژندګلو څخه پېښه وپوښتله هغه ورته وویل چې حکومت او دمدیني شیعه ګان ننبتي دي داچې ولې ننبتي دي دی هم نه پوهېږي،زمورې د ځان تر څنګ موټر ته هم اند ښنه وه ځکه هغه بهر ولاړ وو خیر ډزې چې کمې شوې مورېزړه وکړ راووتلو څه باندې دولس بجې وې چې په سیدالشهداء واټ له حرم څخه لرې لېرې اطباق هوټل ته ورغللو.

حاجي نعیم وویل چې په مدینه منوره کې ډېر زیات شیعه ګان دي خو حکومت پرې ډېر زیات قیودات ایښي دي ،کله کله آن د حکومت پرضد وسله وال پاڅون هم کوي اوپټې پټې دسیسې هم جوړوي.

اطباق هوټل په مدینه منوره کې له عصري او نوموتو هوټلونوڅخه ګڼل کېږي، زمورې کوربه ډاکټر ښادمن وو ،هغه هوټل ته په تناره کې دپاخه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه اومندی فرمایش ورکړی وو لومړی یې خوندور سوپ راوړ،دپسه روغ روغ ورنونه او اوړې یې چې په انګار کباب شوې وې په لګنونو کې راوړې، کباب یې ښه خوړین وو خو سپورلګېده اومالګه اومرچ یې کم وو ډوډۍ موخوړه، څه باندې یوه بجه خپلې خونې ته لاړم هلته مولوي احمدي ویښ وو تریخ شین چای مې پرې تیار کړ، ګپ شپ مو ولګاوه، دوه بجې شوې زمونږاوه لس تنه ملګري کابل ته راتلل ،ماسیدنصیر ته ویلي وو چې له دې خوا مونږ نه غواړو چې لومړی هرات اوبیا موالوت کابل ته تنظیم شي، هغه هم همداسې کړي وو د شرکتونو اړوند پنځوزروحاجیانو لپاره رالپاره دکام ایر د هوایي شرکت مسؤولیت وو ، دانوکابل ته دکام ایر هوایي شرکت وروستۍ الوتنه وه زما په شمول زمونږ دشرکت اړوند اوه لس حاجیان هم په همدې الوتکې تنظیم شوي وو ، جدې ته چې د حاجیانو دانتقال لپاره دبنګله دېش دمکتب لخوا کوم موټر ګومارل شوی وو هغه حرم ته نږدې ددې اکټرښادمن دوی دعماري فندق الاشراق سره ولاړ وو.

مونږ هم باید هملته ورغلي اوله هغه ځایه جدې ته روان شوي وای، همداسې مو وکړل دشپې دوه بجې موټر راغلل خپل سامان موپه کې بار کړ خو زمونږ دځوملګرو سامان په دې موټر کې چې شرکت نیولی وځای نه شول، دشرکت مسؤولینو دوه کوچني موټر نور راوغوښتل چې پاتې سامان پکې بار کړي زمونږ دعماري اوفندق الاشراق ترمنځ دپښو لس دقیقې لار هم نه وه خو بارونه درانه وواوپه شا یې وړل سخت وو ،پاتې سامان موپه نویو موټروکې بار کړ داصولوله مخې ددې ټولو موټرو کرایه باید شرکت ورکړې وای کله موچې هلته سامان ښکته کړ نو له حاجیانوسره مې دشرکت دډرېور نعمت شور واورېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ورغللم ګورم چې نعمت له هر حاجي څخه څلوېښت ریاله ددې موټرو کرایه غواړي او هغوی ورسره جنجال کوي چې یو خو داد شرکت دنده ده چې داسامان انتقال کړي، بل داچې دواټن خویو کیلومټر هم ندی او موټروته ورکړي کرایه که په حاجیانووبشل شي نوپنځه پنځه ریاله هم نه ور رسېږي نو تاسوولې څلوېښت ریاله غواړئ؟

زه هم نعمت ته په غوسه شوم خو هغه راته وویل چې (استاد برمن همینطور ګفته شده است) اوکه زه له دوی داپسې وانه خلم نو شرکت یې نه راکوي چې کلک مې کړ نو دواړو موټروته یې سل ریال هم نه وو ورکړي خوله هر تن څخه یې څلوېښت ریاله غوښتل چې شپږ سوه او اتیا ریاله کېدل.

ترڅو چې دښادمن دوی ملګرو خپل سامان له عمارو راښکته کاوه نو مونږ پنځم نمبر موټرته خپل سامان پورته کړی وو ملګرو لومړی سېټ ماته ځکه راکړ چې په عربي پوهېدم اوکه اړتیا شي نو ستونزه حل کړم.

د شباکیا جریمه

حاجي عبدالله چې زمونږ دشرکت ګډونوال وو هم زماترځنګ کېناست هغه ډېر چالاک سړی وو څه ناڅه عربي یې هم زده وه په خپله چالاکۍ یې ځان دموټر رئیس معرفي کړ، ما چې خپل سامان ځای پرځای او ځانته سېټ ونیوه نو نور خلک لاپوره راښکته شوي نه و موقع مې غنیمت وګڼله حرم ته لاړم نفل لمونځ (تهجد) مې وکړل اوپه وروستي ځل مې د رسول الله ص اوشیخینو سلام وکړ، دابېلتون هم اسانه ندی، یوه لپه اوښکې بیه غواړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم زه پرپښو راووتلم خو زړه مې هملته بند او د رسول الله ص دمزار په پنجروکې اسیر و.

په هرحال څلور نیمې بجې موټرو حرکت وکړ یوځل بیا په یوځای کې د حاجیانو پاسپورتونه او اسناد وکتل شول اود حاجیانو حاضري واخستل شوه له مدینې منورې څخه په تیاره کې راووتو د سحر لمونځ مو له ښار څخه بهر په یوه مسجد کې په جماعت اداکړ زمورږ موټر چلوونکی هادي شباکیا داندونیزیا اوسبدونکی او خپرنه دریشي یې پرتن وه،مورږ په تیاره کې روان وو چې دترافیکوموټر مو د موټر مخې ته ودرېد ،ډرېور ته یې د راښکته کېدلو وویل له ښکته کېدلو وروسته یې سمدستي ورته د جریمې پرچه ورکړه، شباکیا لږ ځان اخوا دبخوا کړ عذر یې وکړ خوګټه یې ونکړه یو سل او لس ریاله (شاخوا ۱۴۳۰افغانی)یې تري واخستل اوپرچه یې ورکړه ماچې پرچه وکتله نو د تخلف ډول یې سرعت ښوولی و په پرچه کې دتخلف ډول ، وخت ،ځای د چلوونکي نوم، د جریمه کوونکي کمپیوټر شمېره،دموټر پلېټ ،دجریمې اندازه هرڅه لیکلي وو ،چلوونکی ډېر خفه وما تري وپوښتل چې سرعت دې کله له حده واوښت هغه راته وویل چې لږ وړاندې دموټرو په ګڼه ګونه کې راګېر شوم نو د ځان دوبستلولپاره مې موټر لږ تېز کړ او ستن مې ۱۱۰ته ورسېده ،په داسې حال کې چې مجاز سرعت ۱۰۰ کیلومتره په یوه ساعت کې دی،نوکمپیوټر زه ځارلی یم او دترافیکو مدیرته یې خبر ورکړی دی، شباکیا خفه شو ویل یې چې داپیسې ،دی له خپل جېب څخه ورکوي او کمپنۍ یې مسؤولیت نه اخلي.

ماحاجي عبدالله ته وویل چې ده ته له حاجیانو چنده غونډه کړي ،هغه هم پیل وکړ او چنده یې ورته ټوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرلار ځای ځای پر تختو تختو ليکل شوي وو :خبر اوسئ سړک په رادار کنټرولېږي)

چای موپه مطعم الراحة والزين کې چې له وادي هاري څخه مخ په مدينې پروت دی وخښه.

له مکې معظمې څخه مدينې ته ۱۵۰ کيلومټره لېرې په الظبية والجمعة کې پروت هوټل(فندق و مطعم الراحة) ته چې له دېخوا تللو نوشاو خوا شل موټر ولاړ وو خو دامهال پکې هېڅوک نه ښکاربدل.

له آبيار سره نږدې موپه يو هوټل کې د زمزمو د لېږد (سقيازمزم)سپين ټانکر وليد.

دمدينې منورې اومکې معظمې ترمنځ پر پروت سړک هوټلونه کم دي له مدينې څخه مخ پر مکې تر وادي ستاره په يوه ساعت کې تر ۲۰۰کيلو متره د چټک تګ اجازه شته ده.

له مدينې منورې څخه مخ پر مکې تر هغه ځايه چې دمکې او جدې لار بېله شوې يا له مکې معظمې څخه ۹۹کيلو متره لېرې ټوله لار توره او سوځېدلې تيږه ده. کله کله صحرايي بوټي هم ليدلې کېږي.

جحفې ته د مکې او جدې دوه لارې ته نا رسېدلی ښې خواته لار تاوه شوې همدا راز له عمومي سړک څخه ينبوع،واثل ،ابيار،جحفې او ذهبان ته هم لارې تاوې شوې دي، اوله دو طرفه سړک څخه جال تاو دی، چې هېڅ حيوان دوراوښتلو لار نلري.

پر لار څو ځايه باغچې او کروندې ښکاري، ونې يې بې مېوې اوله واټرپمپونو ياژورو څاګانو خړوبېږي، خو نوره ټوله شګلنه صحرا او توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیرې ښکاري له مکې څخه مدینې ته ۲۵ کیلو متره لېرې د ملک عبدالله ښارګوټی دی، دا ښار ګوټی ډېر لوی او آباد دی، پر لویه لوحه یې (مدینة ملک عبدالله الاقتصادیه) لیکلي دي په دې ښار ګوټي کې لسګونه لویې او لسګونه کوچنۍ فابریکې فعالیت کوي، پرلویه لار یې د (شرکت رضوي لانتاج غذاءالمحدودة) فابریکې لوحه لیکلې دا ډېره لویه فابریکه ده په دې ښار ګوټي کې د نارینه وو د تللو او راتللو سړکونه بېل او دښځو بېل دي.

خو هلته ښځې له کار څخه منع ندي، بلکې هغوی ته دا اقتصاد په غوړېدو کې ونډه ورکړل شوې او حجاب پرې پلی شوی دی، خو په افغانستان کې هرڅه افراطي دي دلته ښځه یا په کور کېنول کېږي او یا دومره ازادي ورکول کېږي، چې ټول اسلامي حدود او افغاني دودونه تر پښو لاندې کوي او اروپایانې هم ورپسې نه رسېږي.

ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم

لس نیمې بجې سحر جدې ته را ورسېدلو، دښګله دېش مکتب اړوند مزدورانو زمونږ سامانونه راښکته کړل او دتلّلو لپاره یې تاکلي ځای ته وېوړل، له ترازو سره مو نوبت ونیوه له مونږ پرته د نورو هېوادونو ډېر حاجیان هم دخپل سامان تلّلو ته په تمه وو، مونږ د سامان دتلّلو په تمه او د کام ایر شرکت د ترازو (تلې) مسؤولین بې غمه وو، تر ماسپښین قضاپورې د ترازو مسؤولین نه معلومېدل.

جده ډېره ګرمه وه آن واسکټ هم پکې نه اغوستل کېده، ماخپل سامان ګلاغا او شیخ معصوم علي ته وسپاره او په کوچني مسجد کې ویده شوم، زه ستړی وم که نه هلته خوب نه کېده، بېروبار پکې ډېروو، د پښو غځولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای نه وو لږ به چې پرېشانۍ وېوړم د چاپنبویالاس به راوښې کړم،خوبیاهم یوساعت خوب مې وکړ، کله چې ولاړم ګورم هلته نه زمورږ یو ملګری اونه یې سامان شته دی،مسؤولینوزمورږ ملګري پنځلسمې ترازو (تلې)ته لېږدولي وو ،چې هلته ورغللم نواوبه ،بیکونه،بکس او خلتې مې نادرکه وې، ژر ژر اخوا دېخوا وګرځېدم یو شی مې یوځای کې اوبل مې په بل ځای کې ومونډل.

حاجیانو موقع غنیمت ګڼلې وه هر چا خپل ځان تاله ترازو(تله)وړیا وه حج پر ټولو اغېز کړی وو ،زما وزن هم درې نیم څلورکیلوکم شوی وو په جده کې مې وزن دوه اتیا کیلو وو.

بالاخره له ډېر انتظار وروسته د کام ایر مسؤولین راغلل او د سامان تلل پیل شول خلک په ترازوګانو ووېشل شول،دسامان تَلونکیو (وزن کوونکیو) به له واسطه لرونکیو سره اوه،اته کیلو هم ګوزاره کوله اوکه اته کیلو سامان به یې هم ډېر وو نو څه یې ترې نه غوښتل خو چې څوک بې واسطې، بې واکه، ارام او غلی وو ،نو د یوکیلو اضافي سامان پیسې یې هم ترې اخستلې ،دشرکت لخوا له زمزم سره څلوېښت کیلو وزن ته اجازه وه، خو داسې اوازه وه چې اریانا له زمزم سره پنځه څلوېښت کیلوګرامو ته اجازه ورکوي،که له څلوېښت کیلوڅخه به دخلکو یو کیلو بار هم ډېر وو نو دکیلو پر سر به یې ترې ۲۵ ریاله اخستل، دې بې انصافۍ خلک اړ کړل چې د ترازو له مزدورانوسره پټې اړیکې جوړې کړې د زمزم یوه بوشکه چې لس لیتره پرې لیکل شوي وو خو یوولس لیتره پکې ځایېدل،او حاجیانوهم ډکې کړې وې،حاجیانوغوښتل چې دابوشکه ورته په لس لیترو حساب شي خو د ترازو مسؤولینو به ترې د یو یا یونیم لیتر اضافي اوبوهم ۲۵ ریاله غوښتل بالاخره ځینو حاجیانو د ترازو له وزن کوونکیو مزدورانوسره لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو کړ، دیوې بوشکې په سربه یې لس ریاله هغه ته پټ ورکړل اوبوشکه به یې پرې تېره کړه،په دې ډول لسګونه بوشکې تېرې شوې، بل چل یې دا وکړ چې په الوتکه کې لاسي بکس له تلَلو معاف دی،خلکوبه خپل درانه شیان په لاسي یا دغاړې بیک کې واچول ځینې به یې په یوپلاستیک کې واچول دابه له تول څخه معاف وو ، زه یو تن پېژنم، چې په بیک کې یې شپاړلس کیلو او په پلاستیک کې یې شپږ کیلو وزن ځای پرځای کړی و دا دواړه له تَلَلومعاف دي.

دلته هماغه متل وو ، چې(ته مې وزې خوره زه به دې روزې خورم).

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جدې څخه کابل ته

دبار له سپارلو وروسته دوهم پوړ ته روان شو ، دلته له تالاشۍ تېرېدل سم له پل صراط څخه تېرېدل دي، په اوږده لیکه کې تالاشۍ ته ودرېدو تالاشي کوونکي سست وو ، بیکونه هم په کمپیوټرځارل کېږي او انسانان هم ،له هغوشیانو پرته چې دنړیوال معیارله مخې یې په الوتکه کې لېږد بند ندی، دلته دوی ځانګړې خوښه هم درلوده، ځینې بې ضرره او مجاز شیان یې هم نه پرېښودل.

له تالاشۍ وروسته په انتظارخانه کې کېناستو ، کام ایر لا دمخه راغلې وه، الوتکې ته دورختلو پرمهال زه او عبدالله بیا په مخ کې په بزنس کلاس کې کېناستو دالوتکې استیورد دوه ،درې ځله موږ ته وویل چې شاته لاړ شو بالاخره زه پرې غوسه شوم ورته مې وویل چې موږ شاته لاړ شو نو خیر دلته څوک کېنوې، دا الوتکه خوټوله د حاجیانو لپاره ده او ټوله پرې ډکېږي، تا سو د بزنس کلاس لپاره ځانګړې ټکټونه نه دي خرڅ کړي اونه د حاجیانو په ټکټونوکې توپیر شته دی، نو بیا د اڅوکۍ شاته اوزګاروئ؟ هغوی هم غلي شول، داڅوکۍ په رښتیاهم پراخه او پستې وې، څه نور امتیازات یې هم درلودل.

الوتکه د سعودي په وخت کې په لس کم نهوبجو والوتله لاندې تپه تیاره وه، څو څو ځایه مو لاندې په سترو سترو رڼاګانوسترګې ولګېدلې د الوتکې له عملیې مو پوښتنې کولې ځینې یې د سعودي ښارونه راښودل ،یوځای یې بحرین راوښود ،خو ددوبۍ پر هوا بیا دشپې تېرېدل ښکل خوند لري، ددوبۍ داسمانځکوپرډیزاین او نقشه څوک له ځمکې سم نه پوهېږي ،خوله هوا بیادشپې دڅراغونو په کتار ونوکې ښه پوهېږي، ددوبۍ ډېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړې او سترې ودانۍ اوسړکونه د ستورو په ښه یا د سپوږمۍ یادګل یاګلدان یا مثلث یا ..په ښه دي، دوبۍ ټول څراغان ده خو دبحر غاړه یې رنګین او سپین پړک ده، له وچې بحر ته تللي ټول پلونه او سړکونه سپین پړق ښکاري.

په بحر کې دروانو ببړیو څراغونه هم ښکاربدل.

الوتکه د سعودي ،بحرین،متحده عربي اماراتو او دایران د بندر عباس له لارې افغانستان ته لارغلله.

بندرعباس هم روښانه او سپین وو خو ددوبۍ په څېر نه.

الوتکه دسعودي پروخت پاو باندې یوه بجه اودکابل پروخت پاوکم درې بجې د کابل پر هوایي ډګر کښناستله.

دجدې ګرمۍ آن د تن واسکټ هم راباندې وېستې و خوپه الوتکه کې هواسړه وه هغه مې ببرته واغوست زمونږ جامه ددوبي(اوړي)وه خو دلته چې کله له الوتکې ښکته کېدلو او سم دالوتکې پوړ یو (زینو)ته راغللو نو دکابل د ژمي یخوڅپو راباندې حمله وکړه، په لږ وخت کې مو یخ زړه ته هم ورسېد ، ماله ځان سره یو پټو هم سعودي ته وړی وو خودې پټو ته نه په مکه، نه مدینه اونه په جده کې اړتیا ولیدل شوه، تر پایه مې له بکسه را ونه هم وېست.

دلته مې ورته سخته اړتیا احساس کړه، خو هغه په بکس او بکس په الوتکه کې و لایې مونږ ته سپارلی نه و.

کله چې له الوتکې رابښکته شو ، نو دهوایي ډګر په بس موټروکې یې،په همدې ډګر کې حاجیانو ته درول شویو خېموته وروستلو. هلته ګازي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخاریِ لګولي شوې وې له هرې بخاریِ مو څو څو څوکیِ راتاوې کړې، شل دقیقې به تېرې وې چې د حاجیانو پر سامان بار یو موټر راغی او سامان یې ښکته کړ،حاجیان ورغلل او دخپل سامان لټول یې پکې پیل کړل، خو د ځینو خلکو سامان نیمګړی و، څو دقیقې وروسته بل موټر راغی زه هم ورغللم د خپل سامان لټون مې پیل کړ، زما سامان پنځه ځایه یاپنځه غوټې وې، راټولول او پلټل یې اسانه کار نه وو.

دډېرو خلکو زمزم چپه شوي وو د چا له بوشکو نیمې اوبه تللې وې زما په شمول ټولو حاجیانوخپل د زمزم بوشکه په ځانګړي پلاستیک کې پرېس کړې وه، خو ډېرو ته دې کار ګټه نه وه کړې ماله ځا سره کوم پنځه ویشت لیتره زمزم را اخستي وو درې لیتره به مې له مدینې تر کابله پرلار څښلي وې نور مې ټول پوره او سالم را ورسول په زحمت مې خپل ساما ن پوره او ۳۰۳موټرته پورته کړ،کله چې دټولو حاجیانو سامان پوره او موټروته وخېژول شو نو موټرود کابل دحضوري چمن ترڅنګ دکابل نند اري مخ ته دکابل نوین هوټل پر لور حرکت وکړ.

حاجیانوخپل دوستان همدلته راغوښتي وو، ما خپلې کورنۍ ته ویلي وو ،چې زماله ستنېدلوبه نه څوک خبروئ اونه به ډله مخې ته راځئ ماڅو څوځله ورته ویلي چې زما زوی احمدطارق، ورور مې روح الله اوخوریی مې رفیع الله روشن به زمورِ له خپل موټرسره راشي او داسامان به راسره وېسي،بل به هېڅوک هم نه خبروئ، کله چې د جدې هوایي ډګر څخه راووتلونو کورته مو خبر ورکړ ،دلته چې له الوتکې راښکته شو نو بیا مو ډاډ ورکړ،کله چې دکابل نوین هوټل مخ ته را نږدې شو ګورو چې هغه دچاخبره ټوله دنیا موټرو او خلکو نیولې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته خلکو ویلي وو چې په کابل کې د سامان دښکته کېدلو اوسترې مه شي په وخت کې غله او کیسه بران غلاکوي اوله همدې موقع په استفادې سامان پټوي.

پولیسو، هوټل ته دننه له حاجي پرته بهرني خلک نه راپرېښودل، حیران شوم چې دا پنځه غوټې څنګه دخپلې کورنۍ غړوته وسپارم خیر سامان مې حاجي ګلاغا او دهغه مورته وسپاره په دې بیروبار او تیاره کې د کورنۍ د غړیو موندل هم اسانه کار ندی، خیر په ټېلیفون مو یوبل وموندل،زه بهر راووتلم ترهرچالومړی زماپخواني ډرېور حیات استاد ولیدم پرمایې غږ کړ،له ودرېدلوسره سم یې ګل په غاړه کې راواچاوه ویل یې چې نور دوستان هلته د هوټل ددېوال ترڅنګ ولاړ دي ،ده ژر روح الله ته په ټېلیفون زما ځای وښوده هغه هم راغی له سترې مه شي اوګلانو اچولو وروسته مې د هوټل پر دروازه ورننوښتل ،عسکر راته وویل چې استاده په ټلوېزیون مې ستا نصیحتونه اوموعظې لیدلې په همدې احترام درسره ملګري پرېږدم چې سامان دې راوباسي که نه له حاجي پرته بل چاته دننه د ورتللو اجازه نه ورکوو، ماهم ورته کور ودانی ووایه لاړو په یوځل مو ټول سامان را پورته کړ، بهر چې راووتلو نو دومره دوستان مخې ته راغلي وو چې ما یې آن تصور هم نه کاوه زه آن له جلال اباده دهغوی له راتللو خبرنه وم ، څوڅوځله مې غاړه له ګلانو ډکه او تشه شوه، زمورږ دکورنۍ ډېر غړي او دوستان په جلال اباد کې وو خو بیاهم په کمپنۍ کې د کور خواته چې روانېدلو نو د موټرو سم کاروان راپسې وو ، زه رښتیا هم په دې کار خفه شوم، خو ،ښه وه چې تیاره وه، زه د نورو دوستانو په تکلیف هم خفه شوم خو تر هر چا ډېر پر خپل پلار او خپل کوچني زوی رشاد خفه شوم ،دوی ته مې وویل چې تاسو ولې په دې یخنۍ کې ځان په تکلیف کړ ، خو ،ښه ده ورور مې مشفق دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ایرکنډیشن او بخاری همېش فعال ساتي،موټر یې ګرم وو ، په دې ترتیب مو یوسپېځلی سفر پای ته ورساوه، داسفر خو په ښکاره پای ته ورسېد خو دې منزل ته دبیا بیا سفر تنده یې راکې ژوندی کړه هیله ده چې دامې حرمینوته وروستی سفر نه وي او هیله ده چې الله ج دټولو هغو جل وهلو تنده خړوبه کړي چې ددې سفر په زمزمو خپله تنده ماتول غواړي او الله ج دې دهغو کسانو دحج ارمان هم پوره کړي چې ماته یې له حرمینوسره اشتیاق اوبې ساړي مینه معلومه ده هلته مې هم ورته ډېرې دعاګانې کړي اواوس یې هم ورته کوم خصوصاًزما دګران ماما معلم میرعثمان او زما دکوچنیتوب دمهال د استاد او تروزي ملاعبدالجان لالا.تاسو هم ورته آمین ووایئ.له تاسو درنو لوستونکیو هم ډېره ډېره مننه چې ددې یون لیک له لارې په حرمینو کې راسره وګرځېدلئ الله ج دې ستاسوټولې شرعي غوښتنې هم پوره کړي . آمین

ربناتقبل منا انک انت السمیع العلیم.

حقیار

۱۹/۷/۱۳۹۰

www.melitabrik.com 0771 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library